

ספר הזוהר

על חמשה חומשי תורה
בראשית

א/א

הקדמת ספר הזוהר

רבי חזקיה פתח כתיב (שיר השירים ב ב) כשושנה בין החוחים מאי שושנה דא כנסת ישראל (בגין דאית שושנה ואית שושנה) מה שושנה דאיהי בין החוחים אית בה סומק וחור אופ כנסת ישראל אית בה דין ורחמי מה שושנה אית בה תליסר עלין¹ אופ כנסת ישראל אית בה תליסר מכילן דרחמי דסחרין לה מכל סטרהא אופ אלהים דהכא משעתא דאדכר אפיק תליסר תיבין לסחרא לכנסת ישראל ולנטרא לה ולבתר אדכר זמנא אחרא אמאי אדכר זמנא אחרא בגין לאפקא חמש עלין² תקיפין דסחרין לשושנה ואינן חמש אקרון ישועות [ואינן] [ואקרון] חמש תרעין ועל רזא דא כתיב (תהלים קטז יג) כוס ישועות אשא דא כוס של ברכה כוס של ברכה אצטרך למהוי על חמש אצבען ולא יתיר כנוונא דשושנה דיתבא על חמש עלין³ תקיפין דוגמא דחמש אצבען ושושנה דא איהו כוס של ברכה מאלהים תניינא עד אלהים תליתאה חמש תיבין מכאן ולהלאה אור דאתברי ואתגניז [ואתכליל] [וכליל] בבירת ההוא דעאל בשושנה - דא - ואפיק בה זרעא ודא אקרי (בראשית א יא) עץ עושה פרי⁴ אשר זרעו בו וההוא זרע קיימא באות(ו) ברית ממש וכמה דדיוקנא דברית אודרע בארבעין ותרין⁵ זונגין ההוא [נ"א דההוא] זרעא כך אודרע שמא גליפא מפרש במ"ב אתון⁶ (כעובדא) <דעובדא> דבראשית:

בראשית רבי שמעון פתח (שיה"ש ב יב) הנצנים נראו בארץ הנצנים דא עובדא דבראשית נראו בארץ אימתי ביום השלישי דכתיב (בראשית א יב) ותוצא הארץ כדין נראו בארץ⁷ עת הזמיר הגיע דא יום רביעי דהוה ביה זמיר עריצים מארת חסר⁸ וקול התור⁹ דא [יום] (ביום) המישי דכתיב (שם כ) ישרצו המים וגו' למעבד תולדות נשמע דא יום ששי דכתיב (שם כו) נעשה אדם דהוה עתיד למקדם עשיה לשמיעה¹⁰ [ד]כתיב

א/ב

הכא נעשה אדם וכתיב התם (שמות כד ז) נעשה ונשמע בארצנו¹¹ דא יום שבת דאיהו דוגמת ארץ החיים <נ"א> שהוא עולם הבא עולם הנשמות¹² עולם הנחמות¹³ <דבר אחר> הנצנים אלן

¹ הם י"ב שבטים והוא הכוללן?? וכן בתיקונים סט ע"ב [עט ע"א] ו' עלין עילאין וששה תתאין הרי י"ב והשושנה י"ג הם כינן?? אחד (רח"ו כת"י).

² ובהאזינו רפו ובשית טרפי ע"ש, כי יובן מתיקונים סט ע"ב כי עם היסוד הכוללם הוא שש הרי שית טרפי (רח"ו כת"י).

³ ענין העלין מובן על פי פנחס רלג ע"ב (רח"ו כת"י).

⁴ יסוד (רח"ו כת"י).

⁵ מה דהוי"ה (רח"ו כת"י).

⁶ שם באנא בכח נודע בפסוק זה כנודע (רח"ו כת"י).

⁷ שאז נתגלית המלכות מאחורוי (רח"ו כת"י).

⁸ שנתמעטה וירדה (רח"ו כת"י).

⁹ נצח דז"א ביעא ימנית דתמן אתבשל זרעא (רח"ו כת"י).

¹⁰ מלכות דבינה (רח"ו כת"י).

¹¹ שאז ביום השבת עלתה עד בינה בקדושת מוסף (רח"ו כת"י).

בראשית

אנון אבהן דעאלו במחשבה¹⁴ ועאלו בעלמא דאתי¹⁵ ואתגניזו¹⁶ תמן ומתמן נפקו¹⁷ בגניזו ואתמירו¹⁸ גו <נ"א בהו> נביאי קשוט אתיליד יוסף¹⁹ ואתמירו ביה²⁰ עאל יוסף²¹ בארעא קדישא ונציב לון תמן²² וכדין נראו בארץ ואתגלו תמן²³ ואימתי אתחזון בשעתא דאתגלי קשת²⁴ בעלמא דהא בשעתא דקשת אתחזי כדין אתגליין אינון²⁵ ובההיא שעתא עת הזמיר הגיע עדן לקציץ חייבין מעלמא אמאי אשתזיבו בגין דנצנים נראו בארץ ואלמלא דנראו לא אשתארון בעלמא ועלמא לא אתקיים ומאן מקיים עלמא וגרים לאבהן דאתגליין קל ינוקי דלעאן באורייתא ובגין אינון רביין²⁶ דעלמא עלמא אשתזיב לקבליהון (הה"ד) (שיר א יא) תורי זהב²⁷ נעשה לך אלין אינון ינוקי רביין עולמין דכתיב (שמות כה יח) ועשית שנים כרובים זהב²⁸:

בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום²⁹ עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים³⁰ ותמן תנדעון דהאי סתים עתיקא דקיימא לשאלה ברא אלה ומאן איהו מ"י ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארע סתים ולא אתגליא אקרי מ"י³¹ דהא לעילא לית תמן שאלה והאי קצה השמים אקרי מ"י

ואית אחרא לתתא³² ואקרי מ"ה מה בין האי להאי אלא קדמאה סתימאה דאקרי מ"י קיימא לשאלה כיון דשאל בר נש ומפשפש לאסתכלא ולמנדע מדרגא לדרגא עד סוף כל דרגין כיון דמטי תמן מ"ה מה ידעת³³ מה אסתכלתא³⁴ מה פשפשתא³⁵ הא כלא סתים³⁶ כדקדמיתא ועל רוא דנא כתיב (איכה ב יג) מה אעידך מה אדמה לך

12 בינה (רח"ו כת"י).

13 אבא (רח"ו כת"י).

14 בסוד הטיפה בגו מוחא דאבא (רח"ו כת"י).

15 בסוד הריון (רח"ו כת"י).

16 ט' ירחים (רח"ו כת"י).

17 שמחות [שמחג"ת] נעשו חב"ד (רח"ו כת"י).

18 שמנו"ה נעשה חג"ת (רח"ו כת"י).

19 יסוד ונו"ה עמו בסוד תוספת (רח"ו כת"י).

20 הנו"ה הנז' (רח"ו כת"י).

21 יסוד ז"א (רח"ו כת"י).

22 בסוד חב"ד שלה (רח"ו כת"י).

23 בסוד מוחין שלה (רח"ו כת"י).

24 יסוד (רח"ו כת"י).

25 בעת שהקשת נראה להסית הרשעים כדי לרחם עליהם (רח"ו כת"י).

26 נו"ה (רח"ו כת"י).

27 נו"ה תרין ביעין. עי' סתרי תורה קכב ע"א לביאורים (רח"ו כת"י).

28 סוד נו"ה דאי' ששם הזהב (רח"ו כת"י).

29 נקרא הנוקבא כי הת"ת שוכן מרום שהוא שוכן ב"ה ומרום גי' רפ"ו סוד פשוט וריבוע דאלהים שבנוקבא (רח"ו כת"י).

30 מלכות דהאי סתום בינה בעכמות בקרא עתיקא סתימאה וקיימא לשאלה ע"י הו"ק שבראה ומתגלים במלכות דאקרי מקצה ששם מתחילים הקצוות (רח"ו כת"י).

31 כך נקר' ו"ק דבינה (רח"ו כת"י).

32 ו"ק דזעיר המתלבשים בנוק' (רח"ו כת"י).

33 כנגד ו"ק דבינה המתלבשת בז"א (רח"ו כת"י).

34 כנגד ו"ק דת"ת שבמלכות (רח"ו כת"י).

35 ו"ק דמלכות עצמה (רח"ו כת"י).

36 כי מה מתלבש בזה וכו' (רח"ו כת"י).

בראשית

כד אתחריב בי מקדשא³⁷ נפק קלא ואמר (דא) מה אעידך [ומה אדמה לך מה אעידך וכו'] ג"א מה אעידך בההוא יומא ומה אדמה לך בכל יומא [ג"א ומה אדמה לך בההוא מ"ה אעידך] בכל יומא ויומא (הא) אסהידת בך מיומין קדמאין³⁸ דכתיב (דברים ל יט) העדותי בכם היום את השמים ואת הארץ ומה אדמה לך בההוא גוונא ממש עטרית לך בעטרין קדישין³⁹ עבדית לך שלטנו על עלמא⁴⁰ דכתיב (איכה ב טו) הוואת העיר שיאמרו כלילת⁴¹ <יופי> וגו' קרינא לך (תהלים קכב ב) ירושלם⁴² הבנויה כעיר שחברה לה (איכה ב יג) מה אשוה לך כגוונא דאנת יתבא⁴³ הכי הוא כביכול לעילא כגוונא דלא עאלין השתא בך עמא קדישא בסדרין קדישין הכי אומינא [לך דלא איעול] (לה דלא אעיל) אנא לעילא עד דיעלון בך אכלוסך ודא איהו נחמה דילך הואיל דדרגא דא אשוה לך בכלא

והשתא דאנת הכא גדול כים שברך⁴⁴ (שם) ואי תימא דלית <לך> (ליה) קיימא ואסוותא מ"י ירפא לך⁴⁵ ודאי ההוא דרגא סתימאה עלאה דכלא קיימא ביה ירפא לך ויוקים לך מ"י קצה השמים לעילא <מ"ה> ועד קצה השמים לתתא (<ג"א> קצה השמים לתתא) ודא ירית יעקב⁴⁶ דאיהו מברית מן הקצה אל הקצה מן הקצה קדמאה דאיהו מ"י אל הקצה בתראה דאיהו מ"ה בגין דקאים באמצעיתא ועל דא מי ברא אלה:

אמר רבי שמעון אלעזר בני פסוק מילך ויתגלי סתימא דרזא עלאה דבני עלמא לא ידעין שתיק רבי אלעזר בכה רבי שמעון וקאים [רגעא נ"א שעתא] (דרגא) דדא א"ר [שמעון] אלעזר מאי אלה אי תימא ככביא⁴⁷ ומזלי הא אתחזאן תמן תדיר⁴⁸ ובמ"ה⁴⁹ אתבריאן כמה דאת אמר⁵⁰ (תהלים לג ז) בדבר יהו"ה שמים נעשו⁵¹ אי על מלין סתימין לא לכתוב אלה דהא אתגליא איהו אלא רזא דא לא אתגליא בר יומא חד דהוינא על כיה ימא ואתא אליהו ואמר לי רבי ידעת מה הוא [מין] ברא אלה אמינא ליה אלין שמיא⁵² וחיליהון עובדא דקב"ה⁵³ דאית ליה לבר נש לאסתכלא בהו⁵⁴ ולברכא ליה דכתיב (שם ח ד) כי אראה שמך מעשה

ב/א

אצבעותיך⁵⁵ וגו' יהו"ה אדונינו מה⁵⁶ אדיר שמך בכל הארץ:

³⁷ שנסתלקו ו"ק דדכורא ממקדש (רח"ו כת"י).
³⁸ שלא יגרמו הסתלקות אור ה"ק (רח"ו כת"י).
³⁹ שהם ב' עטרין היה מוריש לך בעלך (רח"ו כת"י).
⁴⁰ בסוד ומלכותו בכל משלה (רח"ו כת"י).
⁴¹ כלולה מ"ק (רח"ו כת"י).
⁴² כשם שלא היה פגם בבניה כך לא היה פגם במלכות (רח"ו כת"י).
⁴³ שאין זיווג בגלות אין זיווג א"א ?? לנשמות (רח"ו כת"י).
⁴⁴ שגלי הים הם קליפות אשר מתגעשים לכ' אם חוצה לגבש הקדושה ?? (רח"ו כת"י).
⁴⁵ שיתלבש מ"י בזעיר וז"א הנקרא מה כמה שהיא המלכות ?? (רח"ו כת"י).
⁴⁶ דקאים בין א"א שמלכות דז"א ו"ק דבינה לו ושש קצות שלו נשמה לו"ק דמלכות, פרי נה"י דבינה בח"ג נה"י דז"א ונה"י דז"א בחינת ז"א ונמצא ו' חג"ת נה"י ששה ותשעה הרי י"ה וזהו שבטי י"ה עדות לישראל (רח"ו כת"י).
⁴⁷ שהם רוחות ושמות שביסוד (רח"ו כת"י).
⁴⁸ נהר דלא פסיק (רח"ו כת"י).
⁴⁹ ועד (רח"ו כת"י).
⁵⁰ במלכות ע"י הקצוות דת"ת (רח"ו כת"י).
⁵¹ א"כ ואיך אמר מי ברא (רח"ו כת"י).
⁵² ו"ק דבריא (רח"ו כת"י).
⁵³ נוקבא דז"א דאצילות (רח"ו כת"י).
⁵⁴ בסוד הסתכלות בכוס של ברכה (רח"ו כת"י).
⁵⁵ סוד כוס של ברכה עומד על חמשה אצבעות (רח"ו כת"י).

בראשית

א"ל רבי מלה סתימא הוה קמי קב"ה וגלי במתיבתא עלאה ודא הוא בשעתא דסתימא⁵⁷ דכל סתימין בעא לאתגלייא⁵⁸ עבד ברישא נקוד"ה חדא ודא⁵⁹ סליק למהוי⁶⁰ מחשבה צייר בה כל ציורין חקק בה כל גליפין ואגליף גו בוצינא⁶¹ קדישא סתימא גליפו דחד ציורא סתימאה קדש⁶² קדשין בנינא עמיקא⁶³ דנפק מגו מחשבה ואקרי [מ"י] שירותא (נ"א ראשיתא) לבנינא קיימא ולא קיימא⁶⁴ עמיק וסתים בשמא לא אקרי אלא מ"י בעא לאתגלייא [ולאתקרי] (ולא יתקרי) בשמא (דא) ואתלבש בלבוש יקר דנהיר וברא אלה וסליק אלה⁶⁵ בשמא אתחברון אתוון אלין באלין⁶⁶ ואשתלים בשמא אלהים⁶⁷ ועד לא ברא אלה לא סליק בשמא אלהים ואינון דחבו בעגלא על רוא דנא אמרו (שמות לב ח) אלה אלהיך ישראל⁶⁸ וכמה דאשתתף מ"י באלה⁶⁹ הכי הוא שמא דאשתתף תדיר וברוא דא אתקיים עלמא ופרה אליהו ולא חמינא ליה ומניה ידענא מלה דאוקימנא על רוא וסתר דילה אתא רבי אלעזר וכלהו חברייה ואשתתחו קמיה בכו ואמרו אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא די:

אמר רבי שמעון על דא⁷⁰ שמיא וחיליהון⁷¹ במ"ה אתבריאו דכתיב (תהלים ח ד) כי אראה שמיד מעשה אצבעותיך וגו' וכתיב (שם י) מ"ה אדיר⁷² שמך בכל הארץ אשר תנה⁷³ הודך על השמים [על השמים איהו לסלקא בשמא] בגין דברא נהורא לנהוריה ואתלבש דא בדא וסליק בשמא (קדישא ה') עלאה ועל דא⁷⁴ בראשית ברא אלהים (בראשית א א) דא אלהים עלאה דהא מ"ה לא הוי הכי⁷⁵ ולא אתבני אלא בשעתא דאתמשכן אתוון אלין <מאילין> אל"ה מלעילא לתתא ואימא אוזיפת לברתא מנאהא וקשיטא לה בקישוטהא ואימתי קשיטא לה בקישוטהא כדקא חזי⁷⁶ בשעתא דאתחזון קמה כל דכורא⁷⁷ דכתיב (שמות כג יז) <אל> (את) פני האדון⁷⁸ יהו"ה ודא

⁵⁶ שהבנין היה במה (רח"ו כת"י).

⁵⁷ חכמה דא"א מוחא סתימא (רח"ו כת"י).

⁵⁸ ע"י התלבשות נקודה או"א (רח"ו כת"י).

⁵⁹ אבא (רח"ו כת"י).

⁶⁰ סוד שביל דקיק אבא אח"כ בבינה הציור ו"ק הנקרא גליפין הרי כל פרצוף? אבא (רח"ו כת"י).

⁶¹ חסד של אבא שנתלבש בהפרטין? אמא (רח"ו כת"י).

⁶² היכל ק"ק (רח"ו כת"י).

⁶³ מכ"ד אבא הנקרא עמיקא ונתלבשה בחסד ראש הבנין לכן נקרא בנינא עסיקא (רח"ו כת"י).

⁶⁴ כי אין ניכר עמידתה בחסד מבינה י' חסד נמשך מחכמה הנקראים (רח"ו כת"י).

⁶⁵ שם ו"ק (רח"ו כת"י).

⁶⁶ אלה מי (רח"ו כת"י).

⁶⁷ והי' קדם למ' כי תחלה היינו חושבים הפנימים שהיא בינה ואח"כ היה חסד ועתה אין חושבין בהיפוך המ' קודם ל' והכוונה לרץ להתגלות וסתימת המ' בסוד הרבצה (רח"ו כת"י).

⁶⁸ שרצה להפריד הו"ק מבינה ולהורידם למלכות הנק' ים בסוד קליפת עשייה (רח"ו כת"י).

⁶⁹ בשעת אצילות כי אמא תמיד רובצת על הבנים (רח"ו כת"י).

⁷⁰ שפי' אשרך שסוד מי אלה באנ"י א"כ מוכרח הוא (רח"ו כת"י).

⁷¹ סוד אצבעות הכוס (רח"ו כת"י).

⁷² שבמה נעשית הכלה (רח"ו כת"י).

⁷³ כי בינה נקרא אשר שהוא באצילות (רח"ו כת"י).

⁷⁴ בו"ק שהם אלה דא בינה שנעשה בינה אלקים (רח"ו כת"י).

⁷⁵ כי בינה אינה נקרא אלהים רק בעת התלבשות ומלכות אין לה ו"ק להתבלש בהם בקישוט שנעשים לה ו"ק אז (רח"ו כת"י).

⁷⁶ שמתסיימים ברכה (רח"ו כת"י).

⁷⁷ שאז נעשים זכר (רח"ו כת"י).

⁷⁸ ונעשית אלהים כמו בינה (רח"ו כת"י).

בראשית

אקרי ארון כמה דאת אמר (יהושע ג יא) הנה ארון הברית ארון כל הארץ כדין נפקת ה' ⁷⁹ ואעילת ⁸⁰ ואתקשיטת במאני ⁸¹ דכורא לקבליהון דכל דכר בישראל ואתוון אחרנין משכן לון ישראל מעילא לגבי אתר דא אלה אזכרה (תהלים מב ה) אדכרנא בפומא ושפיכנא דמעאי (<נ"א> ברעות נפשי בנין לאמשכא אתוון אלין) וכדין אדם מעילא עד בית אלהים למהוי אלהים כגוונא דיליה ⁸² ובמאי (שם) בקול רנה ותודה המון חוגג:

א"ר אלעזר שתיקה <דילי> (דיליה) בנא מקדשא לעילא ⁸³ ובנא מקדשא לתתא ⁸⁴ ובודאי [מלה בסלע משתוקא בתרין מלה] (משתוקא בשתים ומלה) בסלע מה דאמרנא ואתערנא ביה משתוקא בשתים מה דשתיקנא [דאברו] (ואברו) <ואיבנו> תרין עלמין כחדא:

אמר רבי שמעון מכאן ולהלאה שלימו דקרא דכתיב (ישעיה מ כו) המוציא ⁸⁵ במספר ⁸⁶ צבאם תרין דרגין אינון דאצטריך למהוי רשים כל חד מנייהו חד דא דאתמר מ"ה וחד מ"י דא עלאה ודא תתאה דא עלאה רשים ואמר המוציא במספר צבאם המוציא הוא דאשתמודע ולית כוותיה כגוונא דא המוציא לחם מן הארץ המוציא הוא דאשתמודע דא דרגא תתאה וכלא חד במספר שתין ⁸⁷ רבוא אינון דקיימין כחדא ואפיקו חילין לזינייהו דלית לון חושבנא ⁸⁸ [כגוונא דא] לכלם בין אינון שתין בין כל חילין דילהון בשם יקרא מאי בשם יקרא אי תימא דקרא לון בשמתהון לאו הכי הוא ⁸⁹ <דאם כן בשמו מבעי ליה> אלא בזמנא דדרגא דא ⁹⁰ לא סליק <בשמא> (<נ"א> לעילא ⁹¹) ואקרי מ"י ⁹² לא אוליד ולא אפיק טמירין לזיניה אע"ג דכלהו הוו טמירין ביה כיון דברא אלה ואסתלק בשמיה ואקרי אלהים כדין בחילא דשמא דא אפיק לון ⁹³ בשלימו ודא הוא בשם יקרא ⁹⁴ בההוא שם דיליה קרא ואפיק כל זינא וזינא לאתקיימא בשלימותיה כגוונא דא (שמות לא ב) ראה קראתי בשם אדכרנא שמי לאתקיימא בצלאל על קיום ⁹⁵ אשלמותיה

⁷⁹ שהיא מ"ה (רח"ו כת"י).

⁸⁰ א"י (רח"ו כת"י).

⁸¹ ביסוד הדכר (רח"ו כת"י).

⁸² הנה כוונתו לומר כי לא נקרא מלכות בשם אלקים אלא עד שנטלא מאימא עילאה והטעם כי אלקים ג' כימי וג' אהיה אדנ"י וכבר ביארנו כי ב' שמות אלו הם ב' מלבושים והיכלות שהם ב' היכלין דשמא קדישא והם היכלין ד"י וא"י שמא קדישא והנה אדנ"י כי להיות בת הבינה לעולם הו"ה כלולה בבינה ולכן בינה נקרא אלקים המורה על כימי אה"ה אדנ"י כי אלקים הוא מלבוש וכימי ל"ב שמות אלו אמנם המלכות הוא בלחודיה ולכן לא סלקת לשמא דאלקים עד דנטלא באמא ואז להורות ששניהם מתחברים יחד נק' גם היא אלקים והנה חבר היה נעשה בימי החרבן כמ"ש אלה אדרבה דאז נהירא אמא לנהרא (רח"ו כת"י).

⁸³ ו"ק דבינה בז"א בנוק' (רח"ו כת"י).

⁸⁴ ו"ק דז"א בנוק' (רח"ו כת"י).

⁸⁵ מלכות (רח"ו כת"י).

⁸⁶ בינה (רח"ו כת"י).

⁸⁷ ו"ק שנחשב שם (רח"ו כת"י).

⁸⁸ בעולמות ב"ע (רח"ו כת"י).

⁸⁹ אחר שיכ"א? אין שייך קריאת שם (רח"ו כת"י).

⁹⁰ בינה (רח"ו כת"י).

⁹¹ חכמה (רח"ו כת"י).

⁹² פי' קודם אצילות ו"ק דז"א שהתלבש בו בינה (רח"ו כת"י).

⁹³ עיבור ב' (רח"ו כת"י).

⁹⁴ והשם קאי אבינה ע"כ מהלא? על החילות (רח"ו כת"י).

⁹⁵ שהמשיך לו שפע מאותיות השם (רח"ו כת"י).

בראשית

מרוב אונים (ישעיה מ כו) מאי מרוב אונים דא ריש דרגין⁹⁶ דסליקו ביה כל רעותין⁹⁷ ואסתלקו

ביה

ב/ב

בארה סתים ואמיין כ"ח⁹⁸ דא רוא דעלמא עלאה⁹⁹ דאסתלק בשם אלהים כדקאמרן איש לא נעדר מאינון שתין רבוא דאפיק בחילא דשמא ובגין דאיש לא נעדר בכל אתר דמיתו ישראל ואתענשו בחובייהו אתמנון ולא אעדר מאינון שתין רבוא אפילו חד בגין למהוי כלא דיוקנא חדא כמה דאיש לא נעדר לעילא אופ הכי לא נעדר לתתא:

בראשית רב המנונא סבא אמר¹⁰⁰ אשכחן אתוון בהפוכא בי"ת בקדמיתא ולבתר ב' בקדמיתא היינו בראשית ברא לבתר אל"ף בקדמיתא ולבתר אל"ף בקדמיתא היינו אלהים את לבתר אלא כד בעא קב"ה¹⁰¹ למעבד עלמא¹⁰² כל אתוון הוו סתימין¹⁰³ ותרין אלפין שניין¹⁰⁴ עד דלא ברא עלמא הוה מסתכל קב"ה¹⁰⁵ ואשתעשע בהו

כד בעא למברי עלמא אתו כל אתוון קמיה מסופא¹⁰⁶ ארישייהו שריאת את ת למיעל ברישא אמרה רבון עלמין ניהא קמך למברי בי עלמא דאנא חותמא דגושפנקא דילך אמ"ת ואת אתקריאת אמ"ת¹⁰⁷ יאות למלכא למשרי באת אמ"ת ולמברי בי עלמא אמר לה קב"ה יאות את וזכאה את אלא לית את כדאי למברי כך עלמא הואיל ואנת זמינא למהוי רשים¹⁰⁸ על מצחין דגוברין מהימנין דקיימו אורייתא מאל"ף ועד תי"ו וברשימו דילך ימותון ועוד דאנת חותמא דמות הואיל ואנת כך לית <אנת> (אנא) כדאי למברי כך עלמא [מיד נפקת]:

עאלת את ש קמיה אמרה קמיה רבון עלמין ניהא קמך למברי בי עלמא דבי אתקרי שמך שד"י ויאות למברי עלמא בשמא קדישא אמר לה יאות את וטב את וקשוט את אבל הואיל ואתוון דזיופא נטלין לך למהוי עמהון לא בעינא למברי כך עלמא דבגין דלא אתקיים שקרא אלא אי יטלון לך ק"ר מכאן מאן דבעי למימר שקרא יטול יסודא דקשוט בקדמיתא ולבתר יוקים ליה שקרא דהא את ש' את קשוט איהו את קשוט דאבהתן דאתיחדו בה ק' ר' אתוון דאתחזיאו על סטרא בישא אינון ובגין לאתקיימא נטלי את ש' בגווייהו הוי קשר כיון דהמאת הכי נפקת מקמיה: עאלת את צ אמרה קמיה רבון עלמא ניהא קמך למברי בי עלמא דאנא <דבי> בי חתימין צדיקים ואנת דאתקריאת צדיק בי רשים דכתיב (תהלים יא ז) כי צדיק יהו"ה צדקות אהב ובי יאות למברי עלמא אמר לה צדי צדי את וצדיק את אבל את צריך למהוי טמירא לית את

⁹⁶ אבא חכמה (רח"ו כת"י).

⁹⁷ דאימא וזר"ן (רח"ו כת"י).

⁹⁸ ומשם נמשך הטיפה להוציא הקצוות (רח"ו כת"י).

⁹⁹ אימא כ"ח מ"ה (רח"ו כת"י).

¹⁰⁰ הוקשה לו כפל והפוך הא"ב (רח"ו כת"י).

¹⁰¹ בינה (רח"ו כת"י).

¹⁰² ו"ק (רח"ו כת"י).

¹⁰³ ביסוד דידיה (רח"ו כת"י).

¹⁰⁴ חו"ב דז"א (רח"ו כת"י).

¹⁰⁵ אמא (רח"ו כת"י).

¹⁰⁶ הענין כי העולם הניכר בזמן הם סוד ז' ימי בראשית תא? ואותיות במדות בבית והיא הבורא אותיות של ת"ת ומלכות ותמין קיימי ונכנסו בסדר תשר"ק אתוון הן בהיפוכו תיקונים דף נד ע"ב (רח"ו כת"י).

¹⁰⁷ ראשי אותיות וסופן ואמצען אמת והוא ת"ת ר"ל המכריע בג' קוים דהיינו ת"ת ודעת ובינה ליסוד ואמר שיבא ז"א ע"י מכריע אחרון דבינא יסוד (רח"ו כת"י).

¹⁰⁸ פ"י כי הדינים גוברים ביסוד אמא ולא יתקיים העולם כי הם (חסר) דעתו קב"ת?? לשמא (רח"ו כת"י).

בראשית

צריך לאתגלייא כל כך בגין דלא למיהב פתחון פה לעלמא מאי טעמא ל איהי אתיא י' דשמא [דברית] קדישא ורכיב עלה ואתאחד בהדה ורוא דא כד ברא קב"ה לאדם הראשון דו פרצופין בראו ובגין כך אנפוי דיו"ד מהדר לאחורא כגוונא דא ל' ולא אתהדרו אנפין באנפין כגוונא דא ל' אסתכל לעילא כגוונא דא ז' אסתכלת לתא כגוונא דא ז' אמר לה קב"ה תו דאנא זמין לנסרא לך ולמעבד לך אפין באפין אבל באתרא אחרא תסתלק נפקת מקמיה ואולת:

עאלת את פ אמרה קמיה רבון עלמין ניהא קמך למברי בי עלמא דהא פורקנא דאנת זמין למעבד בעלמא בי רשים ודא הוא פדות ובי יאות למברי עלמא אמר לה יאות אנת אבל כך אתרשים פשע בטמירו כגוונא דחיויא¹⁰⁹ דמחי ואעיל רישיה בין גופיה הכי מאן דחב כפיף רישיה ואפיק ידוי וכן ע (פשע) עון אע"ג דאמרה דאית בי ענוה אמר לה קב"ה לא אברי כך עלמא נפקת מקמיה:

עאלת את פ אמרה קמיה רבון
א/ג

עלמין ניהא קמך למברי בי עלמא דאית בי סמיכא לנפלין דכתיב (תהלים קמה יד) סומך יהו"ה לכל הנופלים אמר לה על דא אנת צריך לאתרך ולא תזוז מניה אי את נפיק מאתרך מה תהא [עלייהו] דאינון נפילין הואיל ואינון סמיכין עלך מיד נפקת [מקמיה]:

עאלת את נ אמרה קמיה רבון עלמא ניהא קמך למברי בי עלמא דבי כתיב (שמות טו יא) נורא תהלות ותהלה דצדיקים נאוה תהלה אמר לה נו"ן תוב לאתרך דהא [בגינך] [בגין כך] תבת סמ"ך לאתרה והוי סמ"ך עליה מיד תבת לאתרה ונפקת מקמיה:

עאלת את מ אמרה קמיה רבון עלמא ניהא קמך למברי בי עלמא דבי אתקריאת מלך אמר לה הכי הוא ודאי אבל לא אברי כך עלמא בגין דעלמא אצטריך למלך תוב לאתרך אנת ול וכן דהא לא יאות לעלמא למיקם בלא מלך:

בההיא שעתא נחת מן קדמוהי את כ מעל כורסי יקריה אודעזעת ואמרה קמיה רבון עלמא ניהא קמך למברי בי עלמא דאנא כבודך וכד נחתת כ מעל כורסי יקריה אודעזעו מאתן אלף עלמין ואודעזעו כורסייא וכלהו עלמין אודעזעו למנפל אמר לה קב"ה כ"ף כ"ף מה את עביד הכא דלא אברי כך עלמא תוב לאתרך דהא כך כליה (ישעיה י כג) כלה ונחרצה¹¹⁰ אשתמע תוב לכרסיך והוי תמן בההיא שעתא נפקת מקמיה ותבת לדוכתה:

עאלת את י אמרה קמיה רבון עלמא ניהא קמך למברי בי עלמא דאנא שירותא דשמא קדישא ויאות לך למברי בי עלמא א"ל די לך דאנת חקיק בי ואנת רשים בי וכל רעותא דילי כך סליק לית אנת יאות לאתעקרא מן שמי:

עאלת את ט אמרה קמיה רבון עלמא ניהא קמך למברי בי עלמא דאנא בי אתקריאת טוב וישר אמר לה לא אברי כך עלמא דהא טובך סתים בגוון וצפון בגוון הה"ד (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך הואיל וגנוז בגוון לית ביה חולקא לעלמא דא דאנא בעי למברי אלא בעלמא דאתי ותו דעל דטובך גנוז בגוון יטבעון תרעי <שפתים> דהיכלא הה"ד (איכה ב ט) טבעו בארץ שעריה ותו דה לקבלך וכד תתחברון כהדא הא ח"ט ועל דא אתוון אלין לא רשימין בשבטין קדישין מיד נפקת מקמיה:

¹⁰⁹ פי' כנחש שנושך וחוזר למקומו ומרמה שלא עשה כלום כך אתה מראה סימני טהרה שאתה פודה ואינך פודה אלא בתמורה וכופר (רח"ו כת"י).

¹¹⁰ פי' כי נודע דאותך הוא כתר וידעת מ"ש לקמן דף כג כד דאין דינא עלאת העילות אתמר ביה ואין מידי מציל (רח"ו כת"י).

בראשית

עאלת את ז אמרה ליה רבון עלמא ניהא קמך למברי בי עלמא דבי נטרין בניך שבת דכתיב (שמות כ ח) זכור את יום השבת לקדשו אמר לה לא אברי בך עלמא דאנת אית בך קרבא וחרבא דשנא ורומחא דקרבא כנוונא דנו"ן [מיד] נפקת מקמיה:

עאלת את ו אמרה קמיה רבון עלמא ניהא קמך למברי בי עלמא דאנא את משמך אמר לה ו אנת זה די לכון דאתון אתון דשמי דאתון ברזא דשמי וחקיין וגליפין בשמי ולא אברי בכו עלמא:

עאלת את ד ואת ג אמרו אוף הכי אמר אוף לון די לכון למהוי דא עם דא דהא מסכנין לא יתבטלון מן עלמא וצריכין לגמול עמהון טיבו דל"ת איהו מסכנא גימ"ל גומל לה טיבו לא תתפרשון דא מן דא ודי לכון למיזן דא לדין:

עאלת את ב אמרה ליה רבון עלמא ניהא קמך למברי בי עלמא דבי מברכאן לך לעילא ותתא אמר לה קב"ה הא ודאי בך אברי עלמא ואת תהא שירותא למברי עלמא:

קיימא את א לא עאלת אמר לה קב"ה אל"ף אל"ף למה לית אנת עאלת קמאן כשאר כל אתון אמרה (ליה) <קמיה> רבון עלמא בגין דחמינא כל אתון נפקו מן קמך בלא תועלתא מה אנא אעביד תמן ותו דהא

ג/ב

יהיבת לאת בי"ת נבזבזא רברבא דא ולא יאות למלכא עלאה לאעברא נבזבזא דיהב לעבדוי ולמיהב לאחרא אמר לה קב"ה אל"ף אל"ף אע"ג דאת בי"ת בה אברי עלמא את תהא ריש לכל אתון לית בי יהודא אלא בך בך ישרון כל חושבנין וכל עובדין דעלמא וכל יהודא לא הוי אלא באת אל"ף

[ועבד קב"ה] [ועתיד קב"ה למעבד] אתון [אתון] עלאין רברבן ואתון תתאין זעירין ובגין כך¹¹¹ בי"ת בי"ת בראשית ברא אל"ף אל"ף אלהים את אתון מלעילא ואתון מתתא וכלהו כחדא הו מעלמא עלאה ומעלמא תתאה:

בראשית רבי יודאי אמר מאי בראשית בחכמ"ה דא חכמ"ה דעלמא קיימא [עלה] לאעלא גו רזין סתימין עלאין והכא אנליפי שית סטרין רברבין עלאין דמנהון נפיק כלא דמנהון אתעבידו שית מקורין ונחלין לאעלא גו ימא רבא והיינו [ברא שית] [בראשית] מהכא אתבריאו מאן ברא לון ההוא דלא אדכר ההוא סתים דלא ידיע:

רבי הייא ורבי יוסי הו אזלי בארעהא כד [מטו לחד] [בעו לממטי] בי הקל אמר ליה רבי הייא לרבי יוסי הא דאמריתו [ברא שית] [בראשית] ודאי הכי הוא בגין דשית יומין עלאין גבי אורייתא ולא יתיר אחרנין סתימין אינון אבל חמינן גו סטרי בראשית דאמר הכי גליפי אנליף ההוא סתימא קדישא גו מעוי דחד טמירו דנקיד בנקודה דנעיין ההיא גליפי אנליף וטמיר ביה כמאן דגניו כלא תחות מפתחא חדא וההוא מפתחא גניו כלא בהיכלא חדא ואע"ג דכלא גניו בההוא היכלא עקרא דכלא בההוא מפתחא הוי ההוא מפתחא סגיר ופתח

בההוא היכלא אית ביה גניזין סתימין סניאין אלין על אלין בההוא היכלא אית תרעין עובד סתימו ואינון חמשיין אנליפו לארבע סטרין והו ארבעין [ותשע] חד תרעא לית ליה סטרא לא ידיע אי הוא לעילא אי הוא לתתא <איהו לעילא איהו לתתא> ובגין כך ההוא תרעא סתים:

גו אינון תרעין אית מנעולא חדא וחד אתר דקיק לאעלא ההוא מפתחא ביה ולא אתרשים אלא ברשימו דמפתחא לא ידיעין ביה אלא ההוא מפתחא <דפתחא> בלחודוי ועל רזא דנא בראשית ברא אלהים בראשית דא מפתחא דכלא סתים ביה והוא סגיר ופתח ושית תרעין כלילין ביה בההוא מפתחא דסגיר ופתח כד סגיר אינון תרעין וכליל לון בגויה [נ"א וכלה בגויה] כדין ודאי כתיב בראשית מלה גליא בכלל מלה סתימא ובכל אתר בר"א מלה סתימא איהו סגיר ולא

¹¹¹ כי לפי שנכנסו האותיות ע"ד תשר"ק נמצא שב' עאלת קודם הא' ולהכי התחיל בב' (רח"ו כת"י).

בראשית

פתח א"ר יוסי ודאי הכי הוא ושמענא לבוצינא קדישא דאמר הכי דמלה סתימאה איהו ברא סגיר ולא פתח ובעוד דהוה סגיר במלה דברא עלמא לא הוה ולא אתקיים והוה חפי [על] כלא תה"ו וכד שלטא האי תה"ו עלמא לא הוה ולא אתקיים:

אימתי ההוא מפתחא פתח תרעין ואזדמן לשמושא ולמעבד תולדין כד אתא אברהם דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ותנינן באברהם ומה דהוה כלא סתים במלת ברא אתהדרו אתוון לשמושא ונפק עמודא דעבד תולדין אבר יסודא קדישא דעלמא קיימא עליה כד האי אבר אתרשים במלת ברא כדין רשים סתימא <עילאה קדישא> לגלאה רשימו אחרא לשמיה וליקרין ודא איהו מ"י וברא אלה וגם כן שמא קדישא דאתברכא דאיהו מ"ה אתרשים ואפיק מן ברא אבר והוא רשים באלה¹¹² מסטרא דא ואבר¹¹³ מסטרא דא סתימאה קדישא אלה קיימא אבר קיימא כד אשתלים דא אשתלים דא גליף להאי אבר ה' גליף להאי אלה י' אתערו אתוון לאשלמא להאי סטרא [ולאהי סטרא כדין אפיק מ"ם נטיל חד להאי סטרא וחד להאי סטרא] אשתלים שמא קדישא ואתעביד אלהים גם כן שמא

ד/א

דאברהם כד אשתלים דא אשתלים דא ויש אומרים דנטל קב"ה מי ושדי באלה ואתעביד אלהים ונטל קב"ה מה ושדי באבר ואתעביד אברהם (ומלת מ"י רומז לחמשים שערי בינה ואית בה יו"ד אות קדמאה <דשמא קדישא> (קדישא דשמא) ומלת מ"ה רומז <למנינא דשמא קדישא> (לחשבון השם הקדוש באותיותיו ובמלואו) ואית ביה אות שניה דשמא קדישא יהו"ה כמה דאת אמר (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה¹¹⁴ לו וגו' (איוב כו ז) תולה ארץ על בלי מה וכדין אתקיימו תרין עלמין ביו"ד עלמא דאתי ובה"א עלמא דא כלומר במ"י ברא אלה ברא עולם הבא ובמ"ה ברא עולם הזה ודין הוא רמו עילא ותתא) וכדין עבד תולדות ונפק שמא שלים [מה] (מאן) דלא הוה <קדם דנא> [קודם] (קדים) הה"ד (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם כלהו הוון תליין עד דאתברי שמיה [ד]אברהם כיון דאשתלים שמא דא [דאברהם] שמא קדישא אשתלים הה"ד (שם) ביום עשות יהו"ה אלהים ארץ ושמים:

אשתמח רבי הייא בארעא ונשק לעפרא [ובכה] ואמר עפרא עפרא כמה את קשי קדל כמה את <בחציפו> (בחצפו) דכל מחמדי עינא יתבלון כך כל עמודי נהורין דעלמא תיכול ותידוק כמה את חציפא בוצינא קדישא דהוה נהיר עלמא שליטא רברבא ממנא דזכותיה מקיים עלמא¹¹⁵ אתבלי כך רבי שמעון נהירו דבוצינא נהירו לעלמין אנת בלי בעפרא ונת קיים ונהג עלמא אשתומם רגעא חדא ואמר עפרא עפרא לא תתנאי דלא יתמסרון כך עמודין דעלמא דהא רבי שמעון לא אתבלי כך:

קם רבי הייא והוה בכי אזל ורבי יוסי עמיה מההוא יומא אתעני ארבעין יומין למחמי לרבי שמעון אמרו ליה לית אנת רשאי למחמי ליה בכה ואתעני ארבעין יומין אחרנין אחזיאו ליה בחזווא לרבי שמעון ורבי אלעזר בריה דהוון לעאן במלה דא דאמר רבי יוסי והוון כמה אלפין צייתין למלוליה אדהכי חמא כמה גדפין רברבין עלאין וסליקו עלייהו רבי שמעון ורבי אלעזר בריה וסליקו למתיבתא דרקיעא¹¹⁶ וכל אלין גדפין הוון מחכאן להו חמא דמתהדרין [ומתחדשין] (דמתחדשין) בזיוון ונהירו יתיר מנהורא דזיוא דשמשא:

¹¹² פחד (רח"ו כת"י).

¹¹³ חסד (רח"ו כת"י).

¹¹⁴ ככה בגימ' מ"ה, ר"ל אשרי מי שמדת מ"ה לחלקו (רח"ו כת"י).

¹¹⁵ שלא נראה קשת בימיו (רח"ו כת"י).

¹¹⁶ מן עדן שלמעלה מושב הנשמה כי ג"ע תחתון הוא מושב הרוחות ולזה פרחין הרוחין ומתחברין עם הנשמות (רח"ו כת"י).

בראשית

פתח רבי שמעון ואמר ייעול רבי חייא וליחמי בכמה דומין קב"ה לחדתא אנפי צדיקיא לזמנא דאתי¹¹⁷ זכאה איהו מאן דעאל הכא בלא כסופא וזכאה מאן דקאים בההוא עלמא כעמודא תקיף¹¹⁸ בכלא וחמא דהוה עאל והוה קם רבי אלעזר¹¹⁹ ושאר עמודין דיתבין תמן¹²⁰ והוא הוה כסיף ואשמיט גרמיה ועאל ויתיב לרגלוי דרבי שמעון קלא נפק ואמר מאיך עינדך¹²¹ לא תזקוף רישך ולא תסתכל מאיך עינוי וחמא נהורא דהוה נהיר למרחוק קלא אהדר כמלקדמין ואמר עלאין טמירין¹²² סתימין פקחי עינא אינון דמשטמן בכל עלמא אסתכלו וחמו [תתאין] (תנינון) <תנאין> דמיכין¹²³ סתימין בחוריקון אתערו מאן מנכון די חשוכא מהפכין¹²⁴ לנהורא וטעמין מרירא למתקא עד לא ייתון הכא מאן מנכון דמחכאן בכל יומא לנהורא דנהיר בשעתא דמלכא¹²⁵ פקיד לאילתא¹²⁶ <ואתייקר> ואתקרי מלכא מכל מלכין דעלמא מאן דלא מצפה דא בכל יומא בההוא עלמא לית ליה חולקא הכא:

אדהכי חמא כמה מן חבריאי סחרניה כל אינון עמודין דקיימין וחמא דסליקו לון למתיבתא דרקיעא אלין סלקין ואלין נחתין ועילא דכולהו <חמא> מארי דגרפי¹²⁷ דהוה אתי והוא אומי אומאה דשמע מאחורי פרגודא דמלכא מפקד בכל יומא¹²⁸ ודכיר לאילתא די שכיבת לעפרא ובעט בעיטין בההוא שעתא בתלת מאה ותשעין רקיעין וכלהו מרתתין וזעין

ד/ב

קמיה ואוריד דמעין¹²⁹ על דא ונפלי אינון דמעין רתיחין¹³⁰ כאשא לגו ימא רבא¹³¹ ומאינון דמעין קאים ההוא ממנא דימא ואתקיים וקדיש שמיה דמלכא קדישא וקביל עליה למבלע כל מימיו דבראשית ויכנוש להו לגויה בשעתא דיתכנשוון כל עממיא על עמא קדישא וינגבון מיא ויעברון בנגיבו

אדהכי שמע קלא דאמר פנון אתר פנון אתר דהא מלכא משיחא אתי למתיבתא דרבי שמעון בגין דכל¹³² צדיקיא דתמן רישי מתיבתא ואינון מתיבתא דתמן רשימין אינון¹³³ וכל אינון חברין די בכל מתיבתא סלקין מתיבתא דהכא למתיבתא דרקיעא ומשיחא אתי בכל אינון מתיבתא וחתיים אורייתא¹³⁴ מפומייהו דרבנן ובההיא שעתא אתי משיח¹³⁵ מתעטר מן רישי מתיבתא

117 דבר כנגד השבט ?? בעה"ד (רח"ו כת"י).

118 שמגין על דורו (חסר) (רח"ו כת"י).

119 לכבודו (רח"ו כת"י).

120 לכבוד ר"ש שהיה יורד (רח"ו כת"י).

121 השפיל עינוי מלהסתכל בזיו פני רשב"י והלך למרחוק ולא נסתכל מגו (חסר) בפניו (רח"ו כת"י).

122 היינו שבעה עינים (רח"ו כת"י).

123 בכ"ד? במילת ישנים?? בשינת בתענוגים והחומר (רח"ו כת"י).

124 שקום?? באשמורת בבוקר (רח"ו כת"י).

125 ת"ת (רח"ו כת"י).

126 מלכות (רח"ו כת"י).

127 מטטרון (רח"ו כת"י).

128 בסוד שבוע לסעוד ולסמוך סוכת דוד הנופלת (רח"ו כת"י).

129 גבורה ומלכות (רח"ו כת"י).

130 מסוד הדין (רח"ו כת"י).

131 פי' הרב לשר של ים כדכתיב מחץ רהב ובכל יום בעת נפילת דמעין מחיה לאותו ממונהוקם ומודה ומשכח כי סביב מיתתו שלא רצה לבלוע מימי בראשית שכן עתה קיבל בתשובה עליו לבלוע את כלם (רח"ו כת"י).

132 הם דר' חייא שנותן טעם (רח"ו כת"י).

133 בשם כל אחד (רח"ו כת"י).

134 מכריע ביניהם (רח"ו כת"י).

135 פי' בישיבה שאינה חותם מרויח עטרות?? (רח"ו כת"י).

בראשית

בעטרין עלאין בההוא שעתא קמו כל אינון חברייא וקם רבי שמעון והוה סליק נהוריה עד רום רקיעא

אמר ליה רבי זכאה אנת דאורייתך סלקא בתלת מאה¹³⁶ ושבעין נהורין¹³⁷ וכל נהורא ונהורא אתפרשת לשית מאה ותליסר טעמין סלקין ואסתחיין בנהרי אפרסמונא דכיא וקב"ה איהו חתים אורייתא ממתיתבתך וממתיתבתא דחזקיה¹³⁸ מלך יהודה ומגו מתיבתא דאחיה השלוני ואנא לא אתינא למחתם¹³⁹ ממתיתבתך אלא מארי דגדפין [אתין] (עאל) הכא דהא ידענא <ד>לא ייעול גו מתיבתי אחריתי אלא במתיבתך בההיא שעתא סח ליה רבי שמעון ההוא אומאה דאומי מארי דגדפין¹⁴⁰ כדין אודעזע משיח וארים קליה ואודעזעו רקיעין ואודעזעו ימא רבא ואודעזעו לויתן וחשיב עלמא לאתהפכא¹⁴¹

אדהכי חמא לרבי חייא לרגלוי דרבי שמעון אמר מאן יהיב הכא בר נש לביש מדא דההוא עלמא¹⁴² אמר רבי שמעון דא איהו רבי חייא נהירו¹⁴³ דבוצינא דאורייתא אמר ליה יתכנש הוא ובנוי וליהוון ממתיתבתא דילך א"ר שמעון זמנא יתייב ליה יהבו ליה זמנא ונפק מתמן מזדעזע וזלגין עינוי דמעין אודעזע רבי חייא ובכא ואמר זכאה חולקהון דצדיקייא בההוא עלמא וזכאה חולקיה דבר יוחאי דזכה לכך עליה כתיב (משלי ח כא) להנחיל אוהבי יש ואוצרותיהם אמלא:

בראשית רבי שמעון פתח (ישעיה נא טז) ואשים דברי בפוך כמה אית ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא¹⁴⁴ יממא וליליא בנין דקב"ה ציית לקלהון דאינון דמתעסקי באורייתא ובכל מלה דאתחדש באורייתא על ידא דההוא דאשתדל באורייתא עביד רקיעא חדא

תנן בההיא שעתא דמלה דאורייתא אתחדשת מפומיה דבר נש¹⁴⁵ ההיא מלה סלקא ואתעתדת קמיה דקב"ה¹⁴⁶ וקב"ה נטיל לההיא מלה¹⁴⁷ ונשיק לה ועטרין) לה בשבעין עטרין¹⁴⁸ גליפין ומחקקן ומלה דחכמתא¹⁴⁹ דאתחדשא סלקא ויתבא על רישא דצדיק חי עלמין וססא מתמן ושטא בשבעין אלף עלמין¹⁵⁰ וסליקת לגבי עתיק יומין¹⁵¹ וכל מלין דעתיק יומין מלין דחכמתא אינון¹⁵² ברזין סתימין עלאין וההיא מלה סתימא דחכמתא דאתחדשת הכא כד סלקא אתחברת באינון מלין דעתיק יומין וסלקא ונחתא בהדייהו ועאלת בתמניסר¹⁵³ עלמין גניזין (שם סד ג) דעין לא

136 ג' ראשונות (רח"ו כת"י).

137 כאלו?? ז' התחתונים (רח"ו כת"י).

138 אלו הג' ישיבות הם סמוכים זה לזה (רח"ו כת"י).

139 שהרי הקב"ה חותם (רח"ו כת"י).

140 מטטרין (רח"ו כת"י).

141 שחשבו שבא משיח והגיע הקץ (רח"ו כת"י).

142 שמראה דהה"י בהקבץ?? (רח"ו כת"י).

143 שהיה יודעו בשם שמכריזים עליו (רח"ו כת"י).

144 לחדש חידושי תלמוד תורה (רח"ו כת"י).

145 פי' שצריך להוציא מהפה ולא די בהרהר (רח"ו כת"י).

146 מלכות לפני ת"ת (רח"ו כת"י).

147 פי' פסוק

148 מכ"ד?? בת שבע כלולה מעשר (ול"נ בשבעין עטרין גלפיין ומחקקין הם הז' חסדים כל א' כלול מי' עולים שבעים וכן הז' גבורות ונקרא שבעין עטרין כי הם נמשכים מעטרות דא"א והחסדים נקרא גליפין בסוד יסוד בלע ומחקקן נקרא גבורות שהם מחקות?? היסוד דנוקבא

149 פי' דרוש והקדמה בחכמה

150 הם ז' קצוות הנקראים שבעים

151 בינה עילאה

152 כי מחכמה נתנו לה סתימין פסיד?? שלו הסתום

153 ח"י עולמות שבבינה.

בראשית

ראתה אלהים זולתך נפקי¹⁵⁴ מתמן ושאטן ואתיין מליאן ושלמין¹⁵⁵ ואתעדו¹⁵⁶ קמי עתיק יומין¹⁵⁷

בההיא שעתא ארח עתיק יומין¹⁵⁸ בההיא מלה וניחא קמיה מכלא נטיל לההיא מלה ואעטר לה בתלת מאה¹⁵⁹ ושבעין אלף¹⁶⁰ עטרין ההיא מלה טסת וסלקא ונחתא¹⁶¹ ואתעבידא רקיעא חדא וכן כל מלה ומלה¹⁶² דחכמתא אתעבדין רקיעין קיימין בקיומא שלים קמי עתיק יומין והוא קרי לון שמים¹⁶³ חדשים שמים מחודשים סתימין דרוזין דחכמתא עלאה וכל <אינון> (אלין) שאר מלין דאורייתא דמתחדשין קיימין קמי ה/א

קב"ה וסלקין ואתעבידו ארצות החיים ונחתין ומתעטרין לגבי ארץ¹⁶⁴ חד ואתחדש ואתעביד כלא ארץ חדשה¹⁶⁵ מההיא מלה דאתחדש <באורייתא> (דאורייתא) ועל דא כתיב (ישעיה סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה עומדים לפני וגו' עשיתי לא כתיב אלא עושה דעביד תדיר מאינון חדושין ורוזין דאורייתא ועל דא כתיב (שם נא טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך¹⁶⁶ לנטוע שמים וליסוד ארץ השמים לא כתיב אלא שמים:

אמר רבי אלעזר מהו ובצל ידי כסיתך אמר ליה בשעתא דאתמסר אורייתא למשה אתו כמה רבוא דמלאכי עלאין לאוקדא ליה בשלהובא דפומהון עד דחפא עליה קב"ה והשתא דהאי מלה סלקא [ואתעטרא] (ואתערק) וקיימא קמי קב"ה איהו חפי על ההיא מלה וכסי על ההוא בר נש דלא [ישתמודע] (אשתמודע) לגביהו <אלא קב"ה> ולא יקנאון לגביה עד דאתעביד¹⁶⁷ מההיא מלה שמים חדשים וארץ חדשה הה"ד (שם) ובצל ידי כסיתך לנטוע שמים וליסוד ארץ מכאן דכל מלה דסתים מעינא סלקא לתועלתא עלאה הה"ד ובצל ידי כסיתך¹⁶⁸ <ואמאי> (מאן) אתחפי ואתכסי מעינא בנין לתועלתא עלאה הה"ד לנטוע שמים וליסוד ארץ כמה דאתמר ולאמר לציון עמי אתה ולאמר לאינון תרעין ומלין דמצויינין אלין על אלין עמי אתה אל תקרי עמי אתה אלא עמי אתה למהוי שותפא עמי מה אנא במלולא דילי עבדית שמים וארץ [כמה דאת אמר (תהלים לג ו) בדבר יהו"ה שמים נעשו אופ הכי] את זכאין אינון דמשתדלי באורייתא:

ואי תימא דמלה דכל¹⁶⁹ בר נש דלא ידע עביד דא תא הזי ההוא דלאו [אורחיה ברזין דאורייתא] (אורחיה אורייתא) וחדש מלין דלא ידע על בורייהון כדקא יאות ההיא מלה סלקא ונפיק

154 בינה לבד, ופי' שמזווג?? חכמה בבינה

155 בסוד אור היחוד

156 בחכמה

157 כתר שישפיע עליהם שפע אור

158 בחי' זו

159 ג"ר

160 ז"ת

161 כי אין מציאות כלי נעשים אם לא ע"י עליה וירידה

162 פי' שבכל חידוש נעשה רקיע שלם ולא שהוא רקיע א' אלא שבכל פעם מסוד חידוש לז"א שאינו כן

אלא שבכל פעם נעשה רקיע חדש

163 הם הפשטים שבמלכות

164 כי דרש הכתוב במלכות שמפרש הכתוב בת"ת.

165 ולא הרבה ארצות כמו בסודות

166

167 פי' בעוד שהדבר עולה שלא יקטרגו ולא יבלבלו השמחה וימנעו השמים הקב"ה מכסה עליו

168 פי' הוא מכוסה עד שיהיה ש"ע

169

בראשית

[לגבי] (לגבה) ההיא מלה [ואשתתף ביה] (משלי מז כח) [נ"א] איש תהפוכות¹⁷⁰ לשון שקר מגו נוקבא דתהומא רבא ודלג חמש מאה פרסי¹⁷¹ להקבלא לההיא מלה ונטיל לה ואזיל בההיא מלה לגו נוקביה ועביד בה רקיעא דשוא¹⁷² דאקרי תהו וטס בההוא רקיעא ההוא איש תהפוכות שיתא אלפי פרסי¹⁷³ בזמנא הדא כיון דהאי רקיעא דשוא¹⁷⁴ קאים נפקת מיד אשת זנונים¹⁷⁵ ואתקיף¹⁷⁶ בההוא רקיעא דשוא <ואיש תהפוכות> ואשתתפת <ביה> (בה¹⁷⁷) ומתמן נפקת וקטלת כמה אלפין ורבוון¹⁷⁸ בגין דכד קיימת בההוא רקיעא אית להו רשו ויכלתא למהוי טס כל עלמא בהגעא הדא¹⁷⁹ ועל דא כתיב (ישעיה ה יח) הוי מושכי העון בחבלי השוא¹⁸⁰ העון דא דכורא וכעבות העגלה חטאה מאן חטאה דא נוקבא דאקרי חטאה [איהו משיך ההוא דאקרי עון באינון חבלי <השוא ולבתר [וכעבות¹⁸¹ העגלה חטאה לההיא נוקבא דאקרי חטאה] דתמן אתתקפת למהוי טס לקטלא בני [נשא] (שוא) ועל דא (משלי ז כו) כי רבים חללים הפילה מאן הפילה דא ההיא חטאה דקטלת בני נשא מאן גרים דא תלמיד חכם דלא מטי להוראה ומורה רחמנא לשזבן א"ר שמעון לחברייא במטותא מנייכו דלא תפקון מפומייכו מלה דאורייתא¹⁸² דלא ידעתין ולא שמעתין מאלנא רברבא [כדקא יאות] בגין דלא תהוון נרמין לההוא חטאה לקטלא אכלוסין דבני נשא למגנא פתחו כלהון <ואמרו> (ואמרינן) רחמנא לשזבן רחמנא לשזבן:

תא חזי באורייתא¹⁸³ ברא קב"ה עלמא¹⁸⁴ והא אוקמוה דכתיב (שם ח ל) ואהיה אצלו אמון ואהיה שעשועים יום יום ואיהו אסתכל בה זמנא ותרין ותלתא וארבע¹⁸⁵ זמנין ולבתר [אמר לון ולבתר] עביד <בה> (ביה) עבידתא לאולפא לבני נשא דלא ייתון למטעי בה כמה דאת אמר (איוב כח כז) אזי ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם ולקביל ארבע זמנין אינון דכתיב אזי ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ברא קב"ה מה דברא ועד לא אפיק עבידתיה אעיל ארבע תבין בקדמיתא דכתיב (בראשית א א) בראשית ברא אלהים אית הא ארבע ולבתר השמים אינון לקביל ארבע זמנין דאסתכל קב"ה באורייתא עד לא יפיק עבידתיה לאומנותיה:

רבי אלעזר הוה אזיל למחמי לרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמוי

ה/ב

ורבי אבא בהדיה והוה טעין חד גברא אבתרייהו (ו)א"ר אבא נפתח פתחין דאורייתא דהא שעתא ועדנא הוא [לאתקנא] [לאתקנא] בארחן פתח רבי אלעזר ואמר (ויקרא יט ל) את שבתותי תשמורו תא חזי בשית יומין¹⁸⁶ ברא קב"ה עלמא וכל יומא ויומא גלי עבידתיה ויהב

170 זכר דקלי'

171 הם ת"ק שנה שבהמאף?? שהם כנגד ת"ק של עץ החיים.

172 יסוד טמא.

173 פי' הם ה"ס טמאות כלולות ביסוד טמא.

174 יסוד טמא מתעורר לזיווג

175 פי' לילית

176 פי' מקבלת שפע מיסוד הטמא

177 ומזדוגת עמה

178 בעוונם של כל א' אבל צריכים הזיווגים עם היסוד כדי שיהיה שם העולם?? בפעם אחת

179 בשעת המגפה באחת

180 חבלי השוא הם נו"ה הטמאים תרין ביעין דטומאה שמסבבין חשך השוא לנקבה הנקרא חטאה

181 בעבותות END

182 אפילו כימים והקדמות ודכוות' כמ"ש אצלנו על ענין לא שמענו???

183 חכמה

184 בינה

185

186 ו"ק ממש

בראשית

חיליה בהוא יומא אימתי גלי עבידתיה¹⁸⁷ ויהב חיליה ביומא רביעאה¹⁸⁸ בגין דאינון תלת יומין קדמאין כולהו הוו סתימין ולא אתגלו כיון דאתא יומא רביעאה אפיק עבידתא וחילא דכולהו דהא אשא ומיא ורוחא אע"ג דאינון תלת יסודין עלאין כלהו תליין ולא אתגלי עבידתא דלהון עד דארעא גלי לון כדין אתידע אומנות דכל חד מנייהו ואי תימא הא ביומא תליתאה הוה¹⁸⁹ דכתיב (בראשית א יא) תדשא הארץ דשא וכתיב (שם יב) ותוצא הארץ אלא האי אע"ג דכתיב ביומא תליתאה רביעאה הוה¹⁹⁰ ואתכליל ביומא תליתאה למהוי חד בלא פרודא ולבתר יומא רביעאה אתגלי עבידתיה לאפקא אומנא לאומנותיה דכל חד וחד בגין דיומא רביעאה איהו [רגלא] (כלא) רביעאה דכרסיא עלאה וכל עבידתיה(ו) (ד)כלהו בין יומין קדמאין ובין יומין בתראין הוו תליין ביומא דשבתא הה"ד (בראשית ב ב) ויכל אלהים ביום השביעי דא שבת ודא הוא רגלא רביעאה דכרסיא ואי תימא אי הכי מהו (ויקרא יט ל) את שבתותי תשמורו תרין אלא שבת דמעלי שבתא¹⁹¹ ושבתא דיומא¹⁹² ממש לית לון פרודא: אמר ההוא טייעא דהוה טעין בתרייהו ומהו¹⁹³ ומקדשי תיראו אמר ליה דא קדושא דשבת וא"ל] ומהו¹⁹⁴ קדושא דשבת א"ל דא קדושא¹⁹⁵ דאתמשכא מלעילא [א"ל] אי הכי עבידת לשבת דלאו איהו קדש אלא קדושא דשריא עלוי מלעילא אמר רבי אבא והכי הוא (ישעיה נח יג) וקראת לשבת עונג לקדוש יהו"ה מכבד אדכר שבת לחוד וקדוש יהו"ה לחוד אמר ליה אי הכי מאן קדוש יהו"ה א"ל קדושא דנחתא מלעילא ושריא עליה אמר ליה אי קדושא דאתמשכא מלעילא אקרי מכובד אתחזי דשבת לאו איהו מכובד וכתיב (שם) וכבדתו אמר רבי אלעזר לרבי אבא אנח להאי גברא דמלה (חדתא) <דחכמתא> אית ביה דאנן לא ידענא בה אמרו ליה אימא אנת פתח ואמר (ויקרא יט ל) את שבתותי את לאסגאה תחום שבת דאיהו (אלפין אמין בכל סטריין ובג"כ אסני את שבתותי דא שבת עלאה ודא שבת) [תריין אלפין אמין לכל סטרא דא שבת עלאה¹⁹⁶ ושבת] תתאה¹⁹⁷ דאינון תריין כלילן כחדא¹⁹⁸ וסתימין כחדא¹⁹⁹ אשתאר שבת אחרא²⁰⁰ דלא אדכר והוה בכסופא אמרה קמיה מארי דעלמא מיומא דעבדת לי שבת אתקרינא ויומא לאו איהו בלא ליליא אמר לה ברתי שבת אנת ושבת קרינא לך אבל הא אנא מעטר לך בעטרא עלאה יתיר אעבר כרוזא ואמר מקדשי תיראו ודא שבת דמעלי שבתא²⁰¹ דאיהי יראה ושריא בה יראה ומאן איהו דקב"ה²⁰² אכליל ואמר אני יהו"ה²⁰³

187 כל ספירה של היום שלה

188 פי' הוא המלכות הנקרא אדריכל והיא יום ד' מדריגה ד' תחת חג"ת

189 פי' ואם לא יצאה עדיין המלכות איך נתגלו פעלו'?? הארץ

190 בזמן בזה יובן הפסוק כי טוב בים ג' כשהי' דבוק ת"ת במלכות וא"כ מצידה יום ג' הוה כאלו נפק?

יום ד' בהדיא שהרי היא דבוקה עמו

191 מלכות

192 ת"ת

193

194 פי' מלכות שבבחי' שבת

195 המוחין כו?? הנמשכין לז"ן וכתיב וכבדתו משמע דמשבת עצמו קאי

196 בינה

197 ת"ת

198 פי' בסוד הד' שתוך הה'.

199 בתוך ז"א הנק' עלמא דאתכסייא לגביה בכיכר דאתגלייא

200 מלכות

201 מלכות

202 ת"ת

203 מלכות ת"ת

בראשית

ואנא שמענא מאבא דאמר הכי ודייק את לאסגאה²⁰⁴ תחום שבת שבתותי דא עגולא ורבוּעא דלגו ואינון תרין ולקביל אינון תרין אית תרי קדוּשתי דאית לנא לאדכרא חד²⁰⁵ ויכלו וחד קדוּש²⁰⁶ ויכלו אית ביה תלתין וחמש תבין ובקדוּשא דאנון מקדשין תלתין וחמש תבין וסליק כלא לשבעין שמהן דקב"ה²⁰⁷ וכנסת ישראל אתעטר בהו ובגין דעגולא ורבוּעא^{208א} דא אינון שבתותי²⁰⁹ כלילן תרוייהו²¹⁰ בשמור דכתיב תשמורו [דהא] (דא) שבת עלאה²¹¹ הכא לא אתכליל בשמור אלא בזכור²¹² דהא מלכא עלאה בזכור אסתיים ועל דא אקרי מלכא²¹³ דשלמא דיליה ושלמא דיליה זכור איהו ועל דא לית מחלוקת לעילא בגין דתרין שלומות לתתא חד יעקב²¹⁴ וחד יוסף²¹⁵ ובגין כך כתיב תרי זמני (ישעיה נז יט) שלום שלום לרחוק ולקרוב לרחוק דא יעקב

ו/א

ולקרוב דא יוסף²¹⁶ לרחוק כמה דאת אמר (ירמיה לא ב) מרחוק יהו"ה נראה לי (שמות ב ד) ותתצב אחותו מרחוק ולקרוב²¹⁷ כמה דאת אמר (דברים לב יז) חדשים מקרוב באו מרחוק דא נקודא עלאה דקיימא בהיכליה ועל דא כתיב (ויקרא יט ל) תשמורו אתכליל בשמור ומקדשי תיראו דא נקודא [דקיימא באמצעיתא] (דאמצעיתא) דאית לדחלא [מינה] יתיר מכלא דענשיה מיתה והיינו דכתיב (שמות לא יד) מחלליה מות יומת מאי מחלליה מאן דעאל לנגל^{218ב} חלל דעגולא ורבוּעא לאתר דההוא נקודא שריא ופנים ביה מות יומת ועל דא כתיב תיראו וההיא נקודה אקרי אני ועלה שריא ההוא דסתים עלאה דלא אתגליא והיינו יהו"ה וכלא חד:

²⁰⁴ מרכבת המשנה וחיותיה ואופניה ב' אלפים אמה לכל סטר כי גם בהם צריך לנהוג קדושה ואין להכניס בימי הקלי' וחול חלילא וחס

²⁰⁵ ת"ת

²⁰⁶ מלכות

²⁰⁷ הם ע' אותיות דע"ב מ"ה ס"ג ב"ן קס"א קנ"א קמ"ג עולים ע' שמהן שהם האורות היורדים בשעת קידוש לז"ן

²⁰⁸ מלכות אית בוך?? ות"ת עם קצוותיו ריבוע רוכב על עיגוליא והם ד' רוחות שבו ב' דרועין וב' ירכין ות"ת עילאה ויסוד תתאה הרי י"ג

²⁰⁹ ת"ת

²¹⁰ כי יסוד שלו בת"ת נוק' הנקרא שמור

²¹¹ בינה

²¹² שיסוד דידה אסתיים בת"ת ז"א הנקרא זכור

²¹³ בינה

²¹⁴ יסוד עליון של הפרצוף, הנקרא יסוד דישראל זוטא מסתיים בת"ת כללות הפרצוף ות"ת נקרא יעקב

²¹⁵ יסוד התחתון

²¹⁶ יסוד דישראל זוטא שם מתגלים אורות יסוד אבא הנקרא מטה אהרן

²¹⁷ יסוד אבא הנקרא קרוב

²¹⁸ הנה ד' היכלות הם והתחתון שבהם סוד דרגא עשיראה שבמלכות והוא בעיגולא סוד אופן העגול דתמן סוד אופנים כמ"ש במקומו בס"ד וריבוע סוד היכל רצון דתמן חיות הקודש מרובעת כנז' פרשת פנחס והחיות הם מרובעים כי הם ד' חיות הקודש וכל א' ב' פנים וד' עיניים והם בת"ת היכל רצון ומאלו השנים שהם מלכות ות"ת היכל ראשון וששי סוד אופנים וחיות עיגולא וריבוע שג' תתאה ואמצעית ואמנם כסא שהוא בריאה נקרא מקדש ראשון ג"ר עם הבינה בהיכל ד' והוא שבת עלאה כנודע כי ג' שבתות הנה והנה זה היכל הז' הנקרא מקדש שבת הגדול ועליו נאמר ומקדשי תיראו והוא סוד הנקרא אני שהוא עיגור?? הנקודה הנקרא בת עי"ן כי הם ג"ר הנרמזת במלת אני כנודע א' כתר נ' בינה י' חכמה וכן הוא שם אין כי בזכר אין ובנקבה אני כי הזכר ביושר חכמה על בינה אך הנקבה בינה על חכמה בסוד הוה"י ולכן נקרא?? וז"ס אדנ"י כי ד' שבט?? הם ד' רגליה מרכבה שהם חגת"ם ונכלל בהם כל הז' התחתונים ואמנם נשאר ג' אותיות אנ"י והם ג"ר שבה וכן נקודה טמירא כנודע כי הוא סוד היכל השביעי הנה ג' שבתות אלו הם כלם בנקבה בג' היכלותיה ולז"א את שבתותי תשמרו כי כלם הם בנקבא בשמור וכנגדן יש שכתוב עליוני' כזה?? יסוד ת"ת חכמה והם נקרא זכור וזהו שאמר?? כלולין תרווייהו בשמור

בראשית

נחתו רבי אלעזר ורבי אבא ונשקוהו אמרו ומה כל חכמתא דא אית תחות ידך ואת טעין אבתרין אמרו ליה מאן את אמר לון [לא] תשאלון מאן אנא אלא אנא ואתון נוזיל ונתעסק באורייתא וכל חד יימא מלין דחכמתא לאנהרא אורחא אמרו ליה מאן יהב לך למיזל הכא ולמהוי טעון בחמרי [אמר לון יו"ד עבד קרבא בתרין אתוון בכ"ף וסמ"ך לאתקשרא בהדאי לא כחדא] כ"ף לא בעא לאסתלקא ולאשתקשרא [בתר] [באתר] דלא יכלא למהוי רנעא חדא אלא [ביה] [בה] סמ"ך לא בעא לאסתלקא [בגין לסעדא] [לסעדין] לאינון דנפלין דהא בלי סמ"ך לא יכלין למהוי יו"ד אתא [לגבאי יחידאה] [לגבי יחדאי] נשיק לי וגפיף לי בכה עמי ואמר לי ברי מה אעביד לך אבל הא אנא אסתלק ואנא אתמלי מכמה טבין ואתוון טמירין עלאין יקירין בתר כן איתי לגבך ואנא אהוי סעיד לך ואתן לך אחסנתא דתרין אתוון עלאין יתיר מאלין דאסתלקו דאינון [יש] יו"ד עלאה ושי"ן עלאה למהוי לך אוצרין מליין מכלא ובגין כך ברי זיל והוי טעין חמרי ועל דא אנא אזיל בכך:

חדו רבי אלעזר ורבי אבא ובכו ואמרו זיל רכיב ואנן נטעין אבתרך אמר לון ולא [אמרת לון דפקודא דמלתא איהי עד דייתי דא היא טעין] [אמרית לכון דפקודא דמלכא איהו עד דייתי ההוא דטעין] חמרי אמרו ליה הא שמך לא אמרת לן אתר בית מותבך מאי הוא אמר לון אתר בית מותבי איהו טב ועיילא לגבאי ואיהו מגדל חד [ואיהו] דפרח באוירא רב ויקירא ואינון דדיירין ביה²¹⁹ בהאי מגדלא קב"ה וחד מסכנא ודא הוא אתר בית מותבי [וגלינא] [ועלינא] מתמן ואנא טעין חמרי אשגחו רבי אבא ורבי אלעזר ביה ואטעים לון מלוי דהוו מתיקין כמנא ודובשא אמרו ליה שמא דאבוך אי תימא ננשיק עפרא דרגלך אמר לון ואמאי לאו אורח דילי בכך [לאתגאה] [לאתגליא] באורייתא אבל אבא דילי הוה דיוריה בימא רבא ואיהו הוה חד נונא דהוה אסחר ימא רבא מסטרא דא לסטרא דא והוה רב ויקירא ועתיק יומין עד דהוה בלע כל שאר נונין דימא ולבתר אפיק לון חייזן וקיימין מליין [מכל טבין דעלמא] [כל טבין לעלמא] ושאט ימא ברנעא חדא בתוקפיה ואפיק לי [כגירא] [בירא] בידא דגבר תקיף וטמיר לי בההוא אתר דאמרית לכו והוה תב לאתריה ואנניזו בההוא ימא אשגח רבי אלעזר במלוי אמר ליה אנת הוא בריה דבוצינא קדישא אנת הוא בריה דרב המנונא סבא <אנת הוא> בריה דנהירו דאורייתא ואנת טעין] אבתרן בכו כחדא <ונשקוהו> [ונשקיה] ואזלו:

אמרו ליה אי ניהא קמי <מארנא> [מארי] לאודעא לן שמיא פתח ואמר [שמואל ב' כג כ] ובניהו בן יהוידע האי קרא אוקמוה ושפיר איהו אבל האי קרא לאחזאה רוזין עלאין דאורייתא הוא דאתא ובניהו בן יהוידע [על] רזא דחכמתא קא אתא מלה סתימא איהו ושמא גרים²²⁰ בן איש חי²²¹ דא צדיק חי עלמין רב פעלים מארי דכל עובדין²²² וכל חילין²²³ עלאין בגין דכלהו נפקין מניה יהו"ה עבאות איהו אות הוא בכל חילין דידיה רשים הוא ורב מכלא רב פעלים [איהו] מקבצאל האי אילנא רב ויקירא רב מכלא מאן אתר נפק מאן דרנא אתא אהדר [קרא] ואמר מקבציאל²²⁴ דרנא עלאה סתימאה

ו/ב

²¹⁹ פ' אחר מצאתי לוד היה מקומו כי הו' והד' הם ת"ת ומלכות היא מסכנא ואינון דרין תחות כי הם היא מגדל הפורח באויר עוד פ' היכל שבו מתחברים ת"ח הנקרא דל אופנים או פ' מגדל מגדל עוז שם ה' כנודע?? פרשת בראשית לו ע"ב וב' דיירין ת"ת ויסוד הנקרא דל ואביין

²²⁰ בניניהו בן יהו"ו שהם סוד המ"ן שעולים על ידי היסוד והוא בן חי בסוד ציור הווי"ן

²²¹ יסוד ז"א

²²² נשמות של התחתונים

²²³ נשמת המלאכים

²²⁴ קבציאל גימ' רל"ג, ע"ב קס"א, סוד ב' יסודות או"א שמשם מושך השפע.

בראשית

דעין לא ראתה <וגו> דרגא²²⁵ דכולה ביה וכניש בגויה מגו נהורא עלאה²²⁶ ומניה נפיק כלא ואיהו היכלא קדישא סתימא²²⁷ דכל דרגין כנישין וסתימין בגויה ובגופא²²⁸ דהאי [היכלא] (אילנא) קיימין כל עלמין וכל היילין קדישין מיניה אתזנו וקיימי על קיומיהון הוא הכה את שני אריאל²²⁹ מואב (שמואל ב' כג כ) תרין מקדשין²³⁰ הוו קיימין בגיניה ואתזנו מניה מקדש ראשון ומקדש שני כיון דאיהו אסתלק [ונגידון] דהוה נגיד מלעילא²³¹ אתמנע כביכול הוא הכה לון וחריב לון ושצי לון וכרסייא קדישא²³² נפלת הה"ד (יחזקאל א א) ואני בתוך הגולה ההוא דרגא דאקרי אני הוא בתוך הגולה אמאי על נהר כבר על נהר דנגיד ונפיק דפסיק מימיו ומבועוי ולא אנגיד כדבבדמיתא הה"ד (ישעיה יט ה, איוב יד א) ונהר²³³ יחרב ויבש יחרב²³⁴ בבית ראשון ויבש בבית שני ובגין כך הוא הכה את שני אריאל מואב²³⁵ <נ"א דהא בקדמיתא> מואב דהוא מאב דבשמיא ואתחרבו ואשתציוו בגיניה וכל נהורין דהוו <נהירין> (נהרין) לישראל כללו אתחשכו: ותו הוא ירד והכה את הארי (שמואל ב' כג כ) בזמנין קדמאין כד האי נהר הוה משיך מימיו לתתא הוו קיימין ישראל בשלימו דרבחין דרבחין וקרבנין לכפרא על נפשיהו וכדין הוה נחית מלעילא דיוקנא דחד אריה²³⁶ והוו חמאין [ליה ע"ג מדבחה] (ע"ג מדבחה) רביין על טרפיה אכיל קרבנין כגבר תקיף וכל כלבין הוו מתטמריין קמיה ולא נפקי לבר כיון דגרמו חובין איהו נחית לגו דרגין דלתתא וקטיל להווא אריה דלא בעא למיהב ליה טרפיה כדבבדמיתא כביכול קטיל ליה הוא הכה את הארי ודאי לתוך הבור²³⁷ לעינהא דסטרא אחרא בישא כיון דחמאת הכי ההוא סטרא אחרא אתתקפת ושדרת לחד כלבא למיכל קרבנין ומה שמיה דההוא ארי"ה אוריאל²³⁸ דאנפוי אנפי אריה²³⁸ ומה שמיה דההוא כלבא בלאדן²³⁹ שמיה דלאו איהו בכלל אדם אלא כלבא ואנפי כלבא ביום השלג ביומא דגרמו חובין ודינא אתדן לעילא מעם בי דינא עלאה ועל דא כתיב (משלי לא כא) [לא תירא לביתה משלג דא דינא עלאה אמאי בגין דכל ביתה לבוש שנים ויכיל למסבל אשא תקיפא ע"כ רזא דקרא מה כתיב] בתריה (שמואל ב' כג כ) והוא הכה את איש מצרי איש מראה הכא רזא דקרא אתא לאודעא די בכל זמנא דישראל חבו איהו אסתלק ומנע מנייהו כל טבין וכל נהורין דהוו נהירין לון הוא הכה את איש מצרי דא נהורא דההוא נהורא (ד)הוה נהיר לון לישראל ומאן איהו משה דכתיב (שמות ב יט) ותאמרנה איש מצרי הצילנו וגו' ותמן

225 בינה

226 אבא

227 יסוד אמא (רח"ו כת"י).

228 ומן החיצוניות דבינה נמשך כל העולמות (רח"ו כת"י).

229 סוד היכל הג' מג' [הו' מז'##] היכלות המלכות הנז' בפרשת פקודי ושם הוא בית המקדש ראשון ושני וההכאה הוא ע"י מניעת השפע כביכול הוא הכה אותן. ועוד אפשר כי ב' מקדשים הם בינה ומלכות, ות"ת החריבן כי גברו העוונות ולא היו עולים שפע ממלכות ובה נחרב מקדש הראשון ואז נמנע שפע הברכה למטה ונחרב מקדש שני מלכות (רח"ו כת"י).

230 לאה ורחל (רח"ו כת"י).

231 שפע דאבא ואמא (רח"ו מכת"י).

232 רחל דבריא (רח"ו מכת"י).

233 יסוד דז"א (רח"ו מכת"י).

234 שנשאר לחלוחית (רח"ו מכת"י).

235 פי' כתר השי"ת הנק' אב (רח"ו מכת"י).

236 אוריאל (רח"ו מכת"י).

237 הגר כמו חשבון בור, סוד השפחה בישא הגר שפחת שרה (רח"ו מכת"י).

238 שיניקתו מן החסדים (רח"ו מכת"י).

239 גימ' נבל"ה וכל נבלה וטריפה אל כלב חיצון תשליכון סוד ב"ן דקליפה (רח"ו מכת"י).

בראשית

אתיליד²⁴⁰ ותמן אתרבי ותמן אסתליק לנהורא עלאה איש מראה כמה דאת אמר (במדבר יב ח) ומראה ולא בחידות איש כמה דאת אמר (דברים לג א) איש האלהים כביכול [בעלה] (בכלא) דההוא מראה כבוד ה' (שמות כד יז) דזכה לאנהגא דרגא דא בכל רעותיה בארעא מה דלא זכי בר נש אחרא:

וביד המצרי חנית (שמואל ב' כג כא) דא מטה האלהים דהוא אתמסר בידיה כמה דאת אמר (שמות יז ח) ומטה האלהים בידי²⁴¹ ודא איהו מטה דאתברי ערב שבת בין השמשות וחוקק ביה שמא קדישא²⁴² גליפא קדישא²⁴³ ובהאי חב בסלע כמה דאת אמר (במדבר כ יג) ויך את הסלע במטהו פעמים א"ל קב"ה משה לא יהבית לך מטה דילי להאי חיך לא יהא בידך מכאן ולהלאה מיד וירד אליו בשבט בדינא קשיא (שמואל ב' כג כא) ויגזול את החנית מיד המצרי דמההיא שעתא אתמנע מניה ולא הוה בידיה לעלמין ויהרגהו בחניתו על ההוא חובא דמחא בההוא מטה מת ולא עאל לארעא <קדישא ואתמנע> (ואמנע) נהורא דא מישראל (שם כג) מן השלשים הכי נכבד אלין שלשים שנה עלאין²⁴⁴ דאיהו נטיל מנהון²⁴⁵ ואנניד לתתא ומנייהו (איהו) [הוה] נטיל ואתקרב ואל השלשה לא בא אינון הוון אתיין לגביה [ויהבי] (ויהיב) ליה ברעותא דלבא ואיהו לא הוה אתי לגביהון ואף על גב דלא עאל במניינא וחושבנא²⁴⁶ דלהון (שם) וישימהו דוד אל משמעתו דלא אתפרש מלוהא דלביה

ז/א

לעלמין לית פרודא²⁴⁷ להון לעלמין דוד שם ליה לביה ואיהו לאו לדוד בגין דתושבחן ושירין ורחמין דסיהרא עביד לשמשא²⁴⁸ איהי משיכת ליה לגבה למהוי דיוריה בהדה ודא איהו (שמואל ב' שם) וישימהו דוד אל משמעתו:

נפלו רבי אלעזר ורבי אבא קמיה אדהכי והכי לא חמו ליה קמו ואסתכלו לכל סמרין ולא חמו ליה יתבו ובכו ולא יכילו למללא דא לדא לבתר שעתא אמר רבי אבא ודאי הא דתנינן דבכל ארחא דצדיקיא אזלין ומילי דאורייתא בינייהו דאינון זכאין דההוא עלמא אתיאן לגביהון ודאי דא הוא רב המנונא סבא דאתא לגבן מההוא עלמא לגלאה לן מלין אלין ועד לא נשתמודע ביה אזל ליה ואתכסי מינן קמו והוון בעו למטען לחמרי ולא אזלו בעו למטען ולא אזלו דחילו ואנחו לן לחמרי ועד יומא הוון קראן לההוא אתר דוך דחמרי:

פתח רבי אלעזר ואמר (תהלים לא כ) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך וגו' כמה הוא טבא עלאה ויקרא דומין קב"ה למעבד גבי בני נשא לאינון זכאין דחלי חטאה דמשתדלי באורייתא כד עלאין לההוא עלמא טובך לא כתיב²⁴⁹ אלא רב טובך²⁵⁰ ומאן איהו (שם קמה ז) זכר

²⁴⁰ שבמצרים זכה לעיבור ויניקה ומוחין כידוע בשער החשמל [הקטנות] (רח"ו מכת"י).

²⁴¹ נלע"ד שהמטה הוא מטטרו"ן וסלע השכינה ונתן אחיזה למטה יותר מן הראוי או שהיה ראוי להבין דברים פשוטים בלי מחלוקת והוא שע"ז באו דיני התלמיד והתורה במחלוקת (רח"ו מכת"י). פי' הו"ה עם האותיות גימ' מט"ה [שם מ"ה עם 'י' אותיות גימ' מטה עם הכולל (לקמן ט ע"א)] ע"ד הנ"ל וחוקק בה שם הו"ה (רח"ו מכת"י).

²⁴² הו"ה

²⁴³ אה"ה

²⁴⁴ כח"ב

²⁴⁵ מושך טפה הזרעית

²⁴⁶ כי משה סוד הדעת שאינו מן המנין כמ"ש בס"י

²⁴⁷ יסוד בסוד הדעת דבוק בנוקבא

²⁴⁸ יסוד זוהר צלך

²⁴⁹ יסוד דז"א

²⁵⁰ יסוד בינה

בראשית

רב טובך יביעו ודא איהו ענוגא דחיין דנגדין מעלמא דאתי²⁵¹ לגבי חי עלמין²⁵² דאיהו זכר רב טובך²⁵³ ודאי איהו (ישעיה סג ז) ורב טוב לבית ישראל וגו' תו מה רב טובך הכא אנליף רזא דחכמתא²⁵⁴ וכל רזין²⁵⁵ אתכלילו הכא מ"ה כמה²⁵⁶ דאתמר [רב] דא אילנא ר"ב ותקיף²⁵⁷ בגין דאית אילנא אהרא²⁵⁸ זוטא מניה ודא הוא רב ואעיל ליה ברום רקיעין טובך דא אור²⁵⁹ דאתברי ביומא קדמאה אשר צפנת ליראיך בגין דנגזי ליה לצדיקיא²⁶⁰ בההוא עלמא פעלת דא גן עדן²⁶¹ עלאה דכתיב (שמות טו יז) מכון לשבתך פעלת יהו"ה [ודא איהו] (פעלת ודא איהו) לחוסים בך (תהלים לא כ) נגד בני אדם דא גן עדן דלתתא²⁶² דכל צדיקיא תמן קיימי ברוחא <דאתלבש> (דיתלבש) בלבוש יקר כגוונא ודיוקנא דהאי עלמא ודאי) איהו נגד בני אדם (בההוא דיוקנא דבני אדם) דהאי עלמא וקיימי תמן ופרחי באורא [וסלקו לגו מתיבתא²⁶³] (וסליק לון למתיבתא) דרקינא בההוא ג"ע דלעילא ופרחי ואסתחיין בטלי נהרי אפרסמונא²⁶⁴ דכיא ונחתי ושראן לתתא²⁶⁵ ולומנין אתחזון נגד בני אדם למעבד לון נסין כמלאכין עלאין כגוונא דחזינא השתא נהירו דבוצינא עלאה ולא זכינא לאסתכלא ולמנדע רזין דחכמתא יתיר:

פתח רבי אבא ואמר (שופטים יג כב) ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות כי אלהים ראינו אע"ג דמנוח לא הוה ידע מאי [עבידתיה] (דעתיה) אמר הואיל וכתיב (שמות לג כ) כי לא יראני האדם וחי ודאי אנן חזינן ובגין כך מות נמות ואנן חמינן וזכינן לנהורא דא דהוה אזיל בהדן [ונתקיים] (ואתקיים) בעלמא דהא קב"ה שדריה לגבן לאודעא לן רזין דחכמתא דגלי זכאה חולקנא אזלו מטו לחד טורא והוה נטי שמשא שרו ענפין דאילנא דטורא לאקשא דא בדא ואמרי שירתא עד דהו אולי שמעו חד קלא תקיפא דהוה אמר בני אלהין קדישין אינון דאתבדרו ביניי דהאי עלמא אינון בוצינין בני מתיבתא אתכנשו לדוכתייכו לאשתעשעא במאריכון באורייתא דחילו אלין וקאימו בדוכתייהו ויתבו אדהכי נפק קלא כמלקדמין ואמר טנרין תקיפין פטישין רמאין הא מארי דגוונין מרקמא בצירין קאים על אצטוונא עולו ואתכנשו בההיא שעתא שמעו > קל ענפי דאילנין רב ותקיף והו אמרי (תהלים כט ה) קול יהו"ה שובר ארזים²⁶⁶ נפלו על אנפיהו רבי אלעזר ורבי אבא ודחילו סניא נפל עלייהו קאמו בבהילו ואזלו ולא שמעו מידי נפקו מן טורא ואזלו כד מטו לבי רבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמו לרבי שמעון בן יוחאי תמן חדו

ז/ב

251 מיסוד בינה

252 יסוד דז"א

253 השפע יסוד בינה

254 יסוד יסוד אבא

255 כל היסודות דאז"א וזו"ן הנק' רזין

256 מה שמו, כ"ח מ"ה, המזרעת הטיפת אבא שם מ"ה.

257 יסוד דאבא

258 יסוד.

259 החסדים יסוד

260 ביסוד ז"א.

261 יסוד בינה

262 יסוד דנוק'

263 מקום מושב הנשמות שהוא ג"ע עליון וג"ע תחתון הן רוחין, ולכן פרחין רוחין להתחבר לעילא

בנשמתין למתיבתא וע"כ פרחין אותן הרוחין.

264 יסוד ג"ע עליון של האמא.

265 בג"ע התחתון

266 לשבר קליפות דהיא קרוב לליליא

בראשית

חדא רבי שמעון אמר לון ודאי ארחא דנסין ואתין עלאין קא עברתון דאנא דמיכנא השתא וחמינא לכו ולבניהו בן יהוידע דקא משדר לכו תרין עטרין²⁶⁷ על ידא דחד סבא לאעטרא לכו ודאי בארחא דא קב"ה הוה תו דחמינא אנפייכו משניין א"ר יוסי יאות אמרתון דחכם עדיף מנביא אתא רבי אלעזר ושוי רישיה בין ברכוי דאבוי וסח עובדא דחיל רבי שמעון ובכה אמר (חבוקק ג ב) יהו"ה שמעתי שמעך יראתי האי קרא חבוקק²⁶⁸ <אמר> [ו] בשעתא דחמא מיתתיה ואתקיים על ידא דאלישע אמאי אקרי חבוקק בגין [נדכתיב] (מ"ב ד טז) למועד הזה כעת היה את חובקת בן ודא בריה דשונמית הוה ותרין חבוקין הוו חד דאימיה וחד דאלישע דכתיב (שם לד) וישם פיו על פיו:

אשכחנא בספרא דשלמה מלכא שמא גליפא דשבעין ותרין שמהן אנליף עלוי בתיבין (ו) בגין דאתוון <דאלפא> (באלפא) ביתא דאנליף <ביה> (בה) אבוי בקדמיתא כד מית פרחו מניה והשתא דאלישע חבק ליה אנליף ביה כל אינון אתוון דשבעין ותרין שמהן ואתוון דאלין שבעין ותרין שמהן גליפן אינון מאתן ושיתסר אתוון וכולהו אתוון אנליף ברוחיה <נ"א בדיבורא> (ד) דאלישע בגין לקיימא ליה באתוון דשבעין ותרין שמהן וקרא ליה חבוקק שמא דאשלים לכל סטרין אשלים לחבוקין אתמר ואשלים לרזא דמאתן ושיתסר אתוון דשמא קדישא בתיבין אתקיימא לאהדרא רוחיה ובאתוון אתקיים כל גופיה על קיומיה ועל דא אקרי חבוקק ואיהו אמר (חבוקק ג ב) יהו"ה שמעתי שמעך יראתי שמענא מה דהוה לי דאמעמינא מההוא עלמא דחילנא שרא למתבע רחמין על נפשיה ואמר יהו"ה פעלך דעבדת לי בקרב שנים יהו"ה²⁶⁹ חייהו כמו חייו וכל מאן דאתקשר באינון שנים קדמוניות חיין אתקשרו ביה בקרב שנים תודיע לההוא דרגא²⁷⁰ דלית²⁷¹ חיין כלל²⁷² בכה רבי שמעון ואמר אוף אנא ממה דשמענא דחילנא לקב"ה זקיף ידוי על רישיה ואמר ומה רב המנונא סבא נהירו דאורייתא וזיתון אתון למחמי אפינ באפינ ולא זכינא ביה נפל על אנפוי וחמא ליה מעקר טורין²⁷³ מנהיר שרגין בהיכלא²⁷⁴ דמלכא משיחא א"ל רבי בההוא עלמא תהון שבבין מארי אולפנין קמי קב"ה מההוא יומא הוה קרי לרבי אלעזר בריה ולרבי אבא פניא"ל כמה דאת אמר (בראשית לב לא) כי ראיתי אלהים פנים אל פנים:

בראשית רבי חייא פתח (תהלים קיא י) ראשית חכמה יראת יהו"ה שכל טוב לכל עושיהם תהלתו עומדת לעד ראשית חכמה האי קרא הכי מבעי ליה סוף חכמה יראת יהו"ה בגין דיראת יהו"ה סוף חכמה איהי לאעלא לגו דרגא דחכמתא²⁷⁵ עלאה הה"ד (שם קיח יט-כ) פתחו לי שערי צדק זה השער ליהו"ה ודאי דאי לא יעול בהאי תרעא לא יעול לעלמין (ל) מלכא עלאה²⁷⁶ דאיהי עלאה²⁷⁷ ושמיר²⁷⁸ וגניזו ועביד ליה תרעין אלין²⁷⁹ על אלין ולסוף כל תרעין²⁸⁰ עבד תרעא חד

²⁶⁷ הם ב' פסוקים שפי' על בניהו

²⁶⁸ פי' שגימ' ר"ו שהחיהו בסוד ע"ב שמהאן, ובר"ו אתוון דבהון הם כי חבוק"ק גימ' ר"ו שהם ר"ו אותיות בשם ע"ב

²⁶⁹ בתוך ספיר' זעיר ואו"א הנק' שנים

²⁷⁰ מלכות

²⁷¹ להון (נוסף ברח"ו) .ENDFNOTE

²⁷² ומשם יחיה גם הוא

²⁷³ הרי הדינים

²⁷⁴ סוד שמן החסדים

²⁷⁵ אבא

²⁷⁶ אבא

²⁷⁷ אבא

²⁷⁸ על אימא

²⁷⁹ חמישים שערי בינה

בראשית

בכמה מנעולין²⁸¹ בכמה פתחין²⁸² בכמה היכלין²⁸³ אלין על אלין²⁸⁴ אמר כל מאן דבעי למיעל לגבי תרעא דא יהא קדמאה לגבי מאן דיעול בהאי תרעא יעול²⁸⁵ אוף הכי תרעא קדמאה לחכמה עלאה יראת יהו"ה איהי ודא איהי ראשית ב תרין אינון דמתחברין כחדא ואינון תרין נקודין חד גניזא²⁸⁶ ושמירא וחד קיימא באתגליא²⁸⁷ ובגין דלית להו פרודא אקרונ ראשית חד ולא תרין מאן דנשיל האי נשיל האי וכלא חד דהא הוא (שמייה) ושמייה חד דכתיב (שם פנ יט) וידעו כי אתה²⁸⁸ שמך²⁸⁹ יהו"ה לבדך אמאי אקרי יראת יהו"ה בגין דאיהו אילנא דטוב ורע²⁹⁰ זכי בר נש הא טוב ואי לא זכי הא רע

ח/א

ועל דא שרי בהאי אתר יראה ודא תרעא לאעלא לכל²⁹¹ טובא דעלמא שכל טוב אלין תרין תרעין²⁹² דאינון כחדא

רבי יוסי אמר שכל טוב דא אילנא דחיי²⁹³ דאיהו שכל²⁹⁴ טוב בלא רע כלל ועל דלא (דא) שריא ביה רע איהו שכל טוב בלא רע לכל עושיהם אלין חסדי דוד²⁹⁵ הנאמנים תמכין אורייתא ואינון דתמכין אורייתא כביכול אינון עבדין²⁹⁶ <כל> אינון דלעאן באורייתא לית בהו עשייה בעוד דלעאן בה אינון דתמכין לון אית בהו עשייה ובחילא דא (ד) כתיב (תהלים קיא י) תהלתו²⁹⁷ עומדת לעד וקיימא כורסייא על קיומיה כדקא יאות:

רבי שמעון הוה יתיב ולעי באורייתא בליליא דכלה²⁹⁸ אתחברת בבעלה דתנינן כל אינון חברייא דבני היכלא דכלה אצטריכו בההיא ליליא דכלה אזדמנת²⁹⁹ למהוי ליומא אחרא³⁰⁰ גו חופה³⁰¹ בבעלה למהוי עמה כל ההוא ליליא ולמחרדי עמה בתקונה דאיהי אתתקנת למלעי

²⁸⁰ כי הבינה נשלמים נ' שערים בתוך יסוד דז"א כי עד הוד אתפשטת ויסוד נקרא כל כולל הנ' שערי בינה ונמצא ששם עביד תרעא חד שהיא המלכות הנקרא תרע"א

²⁸¹ שבעשיה

²⁸² שביצירה

²⁸³ שבבריא

²⁸⁴ שהיא מתלבשת בכל זה טרם התגלותה

²⁸⁵ בזאת יבא אהרן אל הקודש דהיינו חכמה

²⁸⁶ אבא

²⁸⁷ מלכות

²⁸⁸ אבא

²⁸⁹ מלכות

²⁹⁰ כבר ידעת כי המלכות תחלתה בבינה מטיבור ולתתא והנה נודע כי החשמל היוצא מאמא להלביש לז"ן מחציו ולמעלה הוא טוב וממתניו ולמטה רע כי שם מהחזה ולמטה מתחיל הרע בנוגה וע"כ/ולכן*## גם היא נק' אילנא דטוב ורע

²⁹¹ להכנס ביסוד

²⁹² חכמה ומלכות

²⁹³ ת"ת

²⁹⁴ כי מן החזה ולמעלה אין אחיזה לחיצונים ורק שכל טוב

²⁹⁵ נר"ה דז"א

²⁹⁶ שכל ענייניהם מעשה בפועל כי הלומדים אמת הוא שלומדים ע"מ לעשות אבל באותו שעה אינו רק/נקרא*## מעשה אצל/אבל*## התומכים תמיד עושים מעשיות בעין ומקיימים תמיד המלכות הנק' תהלה כי היא הנתקנת תמיד על ידי מעשה

²⁹⁷ מלכות

²⁹⁸ ליל שבועות

²⁹⁹ בסוד האכילה בליל שבועות וההכנה לזיווג

³⁰⁰ ביום השבועות הם שושביני' ולא אחרים עם היותם ג"כ עוסקים בתורה כל השנה אלא עמהם

³⁰¹ הוא תכלית עלייתם עד דיקנא דא"א שהוא לכך כשלג וחופף עליהם בסוד חופה

בראשית

באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובדרשות דקראי וברזי דחכמתא בגין דאלין אינון תיקונין דילה ותכשיטהא ואיהי ועולמתהא עלאת וקיימת על רישיהון ואתתקנת בהו וחדת בהו כל ההוא ליליא וליומא אחרא לא עאלת לחופה אלא בהדיהו ואלין אקרון בני חופתא וכיון דעאלת לחופתא קב"ה שאיל עלייהו ומברך לון ומעטר לון בעטרהא דכלה זכאה חולקהון והוה רבי שמעון וכלהו חברייא מרננין ברנה דאורייתא ומחדשן מלין דאורייתא כל חד וחד מנייהו והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייא אמר לון רבי שמעון בני זכאה חולקבון בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדיכו בגין דכלהו דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה כלהו יהון רשימין וכתביבין בספרא דדכרניא³⁰² וקב"ה מברך לון בשבעין³⁰³ ברכאן ועטרין דעלמא עלאה:

פתח רבי שמעון ואמר (תהלים יט ב) השמים מספרים כבוד אל וגו' קרא דא הא אוקימנא ליה אבל בזמנא דא דכלה אתערא למיעל לחופה ביומא דמחר אתתקנת ואתנהירת בקישוטהא בהדי חברייא דחדאן עמה כל ההיא ליליא ואיהי חדאת עמהון וביומא דמחר כמה אוכלוסין <חיילין> ומשריין מתכנשין בהדה ואיהי וכלהו מחכאן לכל חד וחד דתקינן לה בהאי ליליא כיון דמתחברין³⁰⁴ כחדא ואיהי חמאת לבעלה מה <כתוב> השמים מספרים [כבוד אל השמים] דא חתן דעאל לחופה מספרים <מנהרין> (ומתנהרין) כזוהרא דספיר³⁰⁵ דנהיר וזהיר מסיפי עלמא³⁰⁶ ועד סיפי עלמא³⁰⁷

כבוד אל דא כבוד כלה³⁰⁸ דאקרי אל <דכתיב> (תהלים ז יב) אל זועם בכל יום בכל יומי שתא אקרי אל והשתא דהא עאלת לחופה אקרי כבוד ואקרי אל [יקר על] יקר נהירו על נהירו ושלטנו על שלטנו (תא) כדין בההיא שעתא דשמים עאל לחופה ואתי ונהיר לה כל אינון חברייא דאתקינן לה כלהו אתפרשו בשמהן תמן הה"ד (שם יט ב) ומעשה ידיו³⁰⁹ מגיד הרקיע מעשה ידיו אלין אינון [מארי קיימא דברית בהדי כלה ואינון] מארי קיימא (וברית) אקרון מעשה ידיו כמה דאת אמר (שם צ יז) ומעשה ידיו כוננהו דא ברית קיימא דחתים בבשרא דבר נש

רב המנונא סבא אמר [הכין] (קהלת ה ה) אל תתן את פיך לחטיא את בשרך דלא יהיב בר נש פומיה למיתי להרהורא בישא ויהא גרים למחטי לההיא בשר קדש דחתים ביה ברית קדישא דאילו עביד בן משכין ליה לגיהנם וההוא דממונא על גיהנם דומ"ה שמיה וכמה רבוא דמלאכי חבלה בהדיה וקאים על פתחא דגיהנם וכל <אינון> דנטרו ברית קדישא בהאי עלמא לית ליה רשו למקרב בהו דוד מלכא בשעתא דאירע ליה ההוא עובדא דחיל בההיא שעתא סליק דומ"ה קמי קב"ה ואמר ליה מארי דעלמא

ח/ב

כתיב בתורה (ויקרא כ י) ואיש אשר ינאף את אשת <איש וכתוב> (שם יח) ואל אשת עמיתך וגו' דוד דקלקל ברית בערוה מהו אמר ליה קב"ה דוד זכאה³¹⁰ הוא וברית קדישא על תקוניה

³⁰² ביסוד דבינה

³⁰³ ה"ח וכוללם ביסוד

³⁰⁴ זר"ן בשעת מוסף

³⁰⁵ הוא סוד חכמה עליונה הנק' ספיר, והיא מאירה מסוף וכו' והשמים הוא החתן ת"ת מקבל נהירו מההיא ספיר אז גם הוא מספיר ומנהיר לחכמה תתאה הנק' ספיר גוון תכלת או אפשר כי הוא בסוד יסוד כי גם הוא נק' ספיר בסוד לבנת הספיר והוא המזהיר מקצה השמים עד קצה השמים כנודע.

³⁰⁶ מבינה

³⁰⁷ מלכות

³⁰⁸ שכבו"ד א"ל גימ' ס"ג שכן נק' יום שבועות דעת הפנימי כמו בשבת לכן כל יומא שבת כבוד ובשבועות כבוד אל.

³⁰⁹ נודע כי היסוד עיקרו מה"ח וה"ג שהם סוד ב' הידים ולכן ברית נקרא מעשה ידיו

³¹⁰ יש לדקדק מהו הקיטרוג דומה הלא כאשר האדם חוטא העון עצמו עולה למעלה ונרשם שם ומקטרג ומאחר שהוא אמר שלא חטא כלל א"כ באיזה כח בא הקטרוג ומאין נתהוה אבל דע כי זהו בענין

בראשית

קיימא דהא גלי קדמי דאודמנת ליה בת שבע מיומא דאתברי עלמא אמר ליה אי קמך גלי קמיה לא גלי אמר ליה ותו בהיתרא הוה מה דהוה דהא כל אינון דעאלו לקרבא לא עאל חד מנייהו עד דאפטור בגט לאנתתיה אמר ליה אי הכי הוה ליה לאורכא תלת ירחי ולא אוריך אמר ליה במאי אוקים מלה באתר דחיישינון דהיא מעוברת וגלי קדמי דאוריה <לא קריב> (לאקריב) בה לעלמין דהא שמי חתים בגויה לסהדותא כתיב אוריה וכתוב אוריהו שמי חתום בהדייהו דלא שמש בה לעלמין אמר ליה מארי דעלמא הא מה דאמרית אי קמך גלי דלא שכיב בהדה אוריה קמיה מי גלי הוה ליה לאורכא ליה תלת ירחי ותו אי ידע דלא שכיב בהדה לעלמין אמאי <שדר> (סדר) ליה דוד ופקיד עליה לשמשא באנתתיה דכתיב (שמואל ב' יא ח) רד לביתך ורחץ רגליך אמר ליה ודאי לא ידע אבל יתיר מתלת ירחי אוריך דהא ארבע ירחי הוו דהכי תנינן בחמשה ועשרים דניסן אעבר [דוד כרוזא על כל <בכל>] (כרוזא דדוד על כל) ישראל (והוה) עם יואב בשבעה יומין דסיון ואזלו וחבלו ארעא דבני עמון סיון ותמוז ואב ואלול אשתהו שם ובארבעה ועשרים באלול הוה מה דהוה מבת שבע וביומא דכפורי מחל ליה קב"ה ההוא חובה

ואית דאמרי בז' באדר אעבר כרוזא ואתכנשו בחמיסר דאייר ובחמיסר באלול הוה מה דהוה מבת שבע וביומא דכפורה אתבשר (ש"ב יב יג) גם יהו"ה העביר חטאתך לא תמות מאי לא תמות לא תמות בידא דדומה אמר דומה מארי דעלמא הא מלה דאית לי גביה דאיהו אפתח פומיה ואמר (שם ה) חי יהו"ה כי בן מות [הוא האיש העושה זאת] (הוא) ואיהו דן לנפשיה טרונייא אית לי עליה אמר ליה לית לך רשו דהא אודי לגבאי ואמר (שם יג) חטאתי (ליהו"ה) ואע"ג דלא חב אבל במה דחטא באוריה עונשא כתבית עליה וקבל מיד אהדר דומ"ה לאתריה בפחי נפש ועל דא אמר דוד (תהלים צד יז) לולי יהו"ה עזרתה לי כמעט שכנה דומה נפשי לולי יהו"ה עזרתה לי דהוה אפטורפא דילי כמעט שכנה וגו' מהו כמעט כחוטא דקיק <פשיעורא³¹¹> (כשעורא) דאית ביני ובין סטרא אחרא כההוא שיעורא הות דלא שכנה דומה נפשי:

ובגין כך בעי לאסתמרא בר נש דלא יימא מלה כדוד בגין דלא יכיל למימר לדומה (קהלת ה) כי שגגה היא כמה דהוה לדוד ונצח ליה קב"ה בדינא למה יקצוף האלהים על קולך (שם) על ההוא קול דאיהו אמר וחבל את מעשה ידיך דא בשר קדש ברית קדישא דפנים ואתמשך בגיהנם על ידא דדומה ובגין כך (תהלים יט ב) ומעשה ידי ו³¹² מגיד הרקיע אלין אינון חברייא דאתחברו בכלה דא ומארי קיימא דילה מגיד ורשים כל חד וחד מאן הרקיע דא איהו הרקיע³¹³ דביה חמה³¹⁴ ולבנה³¹⁵ וככביא³¹⁶ ומזלי³¹⁷ ודא איהו ספר זכרון איהו מגיד ורשים להו וכתוב להו למהוי בני היכלא ולמעבד רעותהון תדיר יום ליום יביע אומר (שם ג) יומא קדישא מאינון יומין עלאין דמלכא משבתין³¹⁸ לון לחברייא ואמריין ההיא מלה דאמר כל חד לחבריה יומא ליומא יביע ההוא אומר

המקטרג עצמו הנברא מהעון אבל דומה נסתפק כי ראה שדוד בא על ערוה ולא היה יודע (כי) [אם] היתה ראויה (אליו) כי אח"כ היה לו זה החידוש בעיניו ושאל מאתו יתעלה הלא דוד קלקל ברית ערוה וראוי לבא בגיהנם ואיך (איין) אני רואה המקטרג הנעשה ע"י העון והשיב לו השי"ת שלא חטא. ועוד כתב בצדו: ונמצא רובו דכיו ואינו נענש ועל רבדי'???

ע"י פ' פקודי סב ע"ב ופי' הדברים הוא סוד אותו קליפת שום הנזכר בדברי חז"ל שבין מעבר השתן למעבר הזרע³¹¹

נודע כי היסוד עיקרו מה"ח ומה"ג שהם סוד ב' ידים ולכן ברית בין מעשה ידיו³¹²

יסוד בינה³¹³

ת"ת³¹⁴

מלכות³¹⁵

חסדים³¹⁶

גבורות³¹⁷

הם מלאכי ת"ת הנק' יום³¹⁸

בראשית

ומשבת ליה ולילה ללילה כל³¹⁹ דרגא דאשלים בליליא משבת דא לדא ההוא דעת דכל חד מחבריא ובשלימו סגי אתעבידו לון חבירין ורחימין³²⁰ אין אומר ואין דברים (תהלים יט ד) בשאר מילין דעלמא דלא אשתמעו קמי מלכא קדישא ולא בעי למשמע לון אבל הני מילי בכל הארץ יצא קום עבדי

ט/א

משיחא³²¹ אינון מלין מדורי עלאי³²² ומדורי תתאי מאלין אתעבידו רקיעין ומאלין ארץ בההיא תושבתתא ואי תימא דאינון מלין באתר חד משטטא בעלמא בקצה תבל מליהם (תהלים יט ה) וכיון דאתעבידא רקיעין מנהון מאן שריא בהון הדר ואמר לשמש שם אהל בהם ההוא שמשא קדישא שוי מדוריה ומשכניה בהו ואתער בהו כיון דשרי באינון רקיעין ואתער בהו כדין והוא כחתן יוצא מחופתו (שם ו) (ו)חדי ורהיט באינון רקיעין נפק מנייהו ועאל ורהיט גו מגדלא³²³ חדא אחרא באתר אחרא מקצה השמים מוצאו (שם ז) ודאי מעלמא עלאה נפיק ואתיא דאיהו קצה השמים לעילא ותקופתו (שם) מאן תקופתו דא קצה השמים לתתא³²⁴ דאיהי תקופת השנה דאסחרא לכל סייפין ואתקשרת מן השמים עד רקיעא דא ואין נסתר מחמתו דההיא תקופה דא ותקופה דשמשא דאסחר בכל סטרא ואין נסתר (ו)לית דאתכסי מניה מכל דרגין עלאין דהוו בלהו מסחרן ואתיין לגביה וכל חד וחד לית מאן דיתכסי מיניה מחמתו בשעתא דאתחמם ותב לגבייהו בתיאובתא שלים כל שבהא דא וכל עלויא דא בגין אורייתא הוא דכתיב (שם ח) תורת יהו"ה תמימה שית זמנין כתיב הכא ה' ושית קראי מן (שם ב) השמים מספרים עד תורת יהו"ה תמימה ועל רוא דא כתיב (בראשית א א) בראשית הא שית אתוון ברא אלהים את השמים ואת הארץ הא שית תבין³²⁵ קראי אחרנין לקבל שית זמנין ה' שית קראי בגין שית אתוון דהכא שית שמהן בגין שית תבין דהכא:

עד דהוו יתבי עאלו רבי אלעזר בריה ורבי אבא אמר לון ודאי אנפי שכינתא אתיין ועל דא פניאל^ל קרינא לכו דהא המיתון אנפי שכינתא אפיין באפיין והשתא דקא ידעתון וגלי לכו קרא דובניהו בן יהוידע ודאי דמלה דעתיקא קדישא איהו וקרא דאבתריה וההוא דסתים מכלא אמרו והאי קרא איהו באתר אחרא כגוונא דא פתח ואמר (ד"ה א יא כג) והוא הכה את האיש המצרי איש מדה חמש באמה וכלא רוא חדא איהו [מהאי] (האי) מצרי ההוא דאשתמודע (שמות יא ג) גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי וגו' רב ויקירא כמה דגלי ההוא סבא והאי קרא במתיבתא עלאה אתמר איש מדה כלא חד (שמואל ב' כג כא) איש מראה [ואיש] (ומ"ט) מדה כלא חד בגין דאיהו שבת ותחומא דכתיב (במדבר לה ה) ומדותם מחוץ לעיר וכתיב (ויקרא יט טו) לא תעשו עול במשפט³²⁶ במדה³²⁷ ועל דא איש מדה איהו ואיהו ממש איש מדה איהו ארכיה מסייפי

319 הם מלאכי השכינה

320 שאז נעשים חברים למלאכי השרת

321 מדה וקו

322 מפשטי הקבלה השמים החדשים ונק' מדורי עילאה ומפשטים הפשוטים מדורי תתאה ארץ החדשה

323 בינה

324 מלכות

325 והם י"ג הזכר וי"ג הנקבה

326 ת"ת

327 מלכות

בראשית

עלמא³²⁸ ועד סייפי עלמא³²⁹ אדם הראשון הכי הוה ואי תימא הא כתיב (מלכים א' ו' ו) חמש באמה [אינון חמש באמה] מסייפי עלמא³³⁰ עד סייפי עלמא הוה³³¹:

וביד המצרי הנית (ד"ה א יא כג) כמה דאת אמר (שמואל א' יז ז) כמנור אורגים דא מטה האלהים דהוה בידיה חקיק בשמא גליפא מפרש בנהירו דצרופי אתוון דהוה גליף בצלאל ומתיבתא דיליה דאקרי אורג דכתיב (שמות לה לה) [מלא אותם וגו'] חרש וחשב ורוקם וגו' וההוא מטה הוה נהיר שמא גליפא בכל סטרין בנהירו דחכימין דהוו מגלפין שמא מפרש בארבעין ותריין גוונין³³² וקרא מכאן ולהלאה כמה דאמר זכאה חולקיה תיבו יקירין תיבו ונחדש תקון דכלה בהאי ליליא דכל מאן דאשתתף בהדה בהאי ליליא יהא נטיר עילא ותתא כל ההיא שתא ויפיק שתא בשלם עליהו כתיב (תהלים לד ח) חונה מלאך יהוה סביב ליראיו ויחלצם מעמו וראו כי טוב יהוה:

פתח רבי שמעון ואמר בראשית ברא אלהים האי קרא אית לאסתכלא בה דכל מאן דאמר אית אלהא אחרא אשתני מעלמין כמה דאתמר (ירמיה י יא) כדנא תאמרון להום אלהיא די שמיא וארקא לא עבדו יאבדו מארעא ומן תחות שמיא אלה בגין דלית אלהא אחרא בר קב"ה בלחודוי והאי

ט/ב

קרא איהו תרגום בר ממלה דסוף קרא אי תימא בגין דמלאכין קדישין לא נזקקין לתרגום ולא אשתמודעין ביה מלה דא יאות היא למימר בלישנא קדישא בגין דישמעון מלאכין קדישין ויהון נזקקין לאודאה על דא אלא ודאי בגין כך כתיב תרגום דלא נזקקין ביה מלאכין קדישין ולא יקנאון בבר נש לאבאשא ליה בגין דבהאי קרא בכללא אינון מלאכין קדישין דהא אינון אלהים אקרון ובכללא דאלהים הוו ואינון לא עבדו שמיא וארקא וארקא וארעא מבעי ליה אלא בגין דארקא איהו חדא מאינון שבע ארעין דלתתא ובההוא אתר אית בני בני דקין לבתר דאתתרך מעל אפי ארעא [נחית לתמן ועביד] [נחתי לתמן ועבדי] תולדות ואשתבש תמן דלא ידע כלום ואיהו ארעא כפילא דאתכפל מהשוכא ונהורא ואית תמן תרין ממנן שליטין די שליטין דא בחשוכא ודא בנהורא ותמן קטרוגא דא בדא ושעתא דנחית לתמן קין אשתתפו דא בדא ואשתלימו כחדא וכלא חזי דאינון תולדות דקין ועל דא אינון בתרין ראשין בתרין חיוון בר [דכד ההוא] [דההוא] נהורא שליט נצח דיליה ונצח על אחרא

ועל דא אתכלילו די בחשוכא בנהורא והוו חד אינון תרין ממנן עפריא³³³ וקסטימון³³⁴ ודיוקנא דלהון כדיוקנא דמלאכין קדישין בשית גרפין חד דיוקניה כתור"א וחד דיוקניה כנשר"א וכד מתחברן אתעבידו דיוקנא דאדם כד אינון בחשוכא מתהפכין לדיוקנא דנחש בתרין ראשין ואזלין כחויא וטאסין גו תהומא ואסתחיין בימא רבא כד מטאן לשלשלא דעז"א ועזא"ל מרגיזין לון ומתערי לון ואינון מדלגין גו טורי חשוכן וחשבי דקב"ה בעי למתבע לון דינא

328 מבינה, בסוד נשמה

329 מלכות בסוד נפש

330 אינון ה' באמה ENDNOTE SEE DERECH EMES

331 הם חג"ת נה"י ונ"ה תרי פלגי דגופא הם הרי ה' לבד

332 מבאר שהיא סוד שם הוי"ה דאלפי"ן במילוי דמילוי שהוא מ"ה עם ה' אותיות גי' מטה ע"ה וכן דעת

הרשב"י ז"ל ואע"ג דרב המנונא ביאר לעיל הוי"ה ואה"ה נראה דלא נחית רשב"י הכא רק לבאר שאותו הוי"ה הניזכר בדברי רב המנונא שהיא דאלפי"ן, ואה"ה לא ביאר מלואו.

333 שולט בלילה

334 שולט ביום

בראשית

ואלין תרין ממנן שאטיין בימא רבא ופרחין מתמן ואזלין בליליא לגבי נעמה³³⁵ אמהון דשדין דטעו אבתרהא דחלן קדמאין וחשבין למקרב לגבה ואיהי דליגת שתיין אלפיין פרסין ואתעבידת בכמה ציורין לגבי בני נשא בגין דיטעון בני נשא אבתרהא ואלין תרין ממנן פרחין ומשטטן בכל עלמא ואהדרן לאתריהו ואינן מתערין לאינן בני בנוי דקין ברוחא דיצרין בישין למעבד תולדות שמיא דשלטין תמן לאו כהני ולא אולידת ארעא בחילא דלהון זרועא וחצדא כהני ולא אהדרן אלא בכמה שנין וזמנין ואינן אלהא די שמיא וארקא לא עבדו יאבדו מארעא עילאה דתבל דלא ישלטון בה ולא ישטטון בה ולא יהון גרמין לבני נשא לאסתאבא ממקרה ליליא ועל דא יאבדו מארעא ומן תחות שמיא דאתעבידו בשמא דאלה(א) כמה דאתמר ועל דא האי קרא תרגום דלא יחשבון מלאכי עלאי דעלייהו אמרין ולא יקסרגו לן ועל דא רזא דאלה(א) כמה דאתמר איהו מלה קדישא דלא אתחלף בתרגום³³⁶.

אמר ליה (רבי) אלעזר האי קרא דכתיב (ירמיה י ז) מי לא ייראך מלך הגוים כי לך יאתה מאי שבחא איהו אמר ליה (ר') אלעזר האי קרא בכמה דוכתי אתמר אבל ודאי לאו איהו דכתיב (ירמיה י ז) כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם דהא אתא למפתח פומא דחייבין דחשבין דקב"ה לא ידע הרהורין ומחשבין דילהון ובגין כך אית לאודעא שטותא דלהון דזמנא דהא אתא פילוסופא דהא דאומות העולם לגבאי אמר לי אתון אמרין דאלהכון שליט בכל רומי שמיא כולהון חיילין ומשריין לא ארבעין ולא ידעי אתר דיליה האי קרא לא אסגי יקריה כל כך דכתיב כי בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם מאין כמוך <מאי> שקולא דא לבני נשא די לית א/י

לון קיומא ותו דאתון אמרין (דברים לד י) ולא קם נביא עוד בישראל כמשה בישראל לא קם אבל באומות העולם קם אופ הכי אנא אימא בכל חכמי הגוים אין כמוהו אבל בחכמי ישראל [אית] (אין) אי הכי אלהא דאית בחכמי ישראל כוותיה לאו איהו אלהא שליטא אסתכל בקרא ותשכח דדייקנא כדקא יאות

אמינא ליה ודאי שפיר קא אמרת מאן מהיה מתים אלא קב"ה בלחודוי אתא אליהו ואלישע ואחיו מתיא מאן מוריד גשמים אלא קב"ה בלחודוי אתא אליהו ומנע לון ונחית לון בצלותיה מאן עבד שמיא וארעא אלא קב"ה בלחודוי אתא אברהם ואתקיימו (בקימוהי) [בקימויהו] בגיניה מאן מנהיג שמשא אלא קב"ה אתא יהושע ושכיד ליה ופקיד ליה דיקום על קיומיה ואשתכך וכתיב (יהושע י ג) וידום השמש וירח עמד קב"ה גזור גזר דין אופ הכי משה גזיר גזר דין ואתקיימו ותו דקב"ה גזור גזרין וצדיקיא דישראל מבטלין לון דכתיב (שמואל ב' כג ג) צדיק מושל יראת אלהים ותו דאיהו פקיד לון למהך באורחוי ממש [לאתדמא] [לארמא] ליה בכלא

אזל ההוא פילוסופא ואתגזיר בכפר שחלים וקרן ליה יוסי קטינאה ואוליף אורייתא סגיא ואיהו בין חכימין וזכאין דההוא אתר:

השתא אית לאסתכלא בקרא והא כתיב (ישעיה מ יז) כל הגוים כאין נגדו מאי רבויא הכא אלא מי לא ייראך מלך הגוים וכי מלך הגוים איהו ולא מלך ישראל אלא בכל אתר קב"ה בעא לאשתבחה בישראל ולא אתקרי אלא על ישראל בלחודוי דכתיב (שמות ה א) אלהי ישראל (שם ג) אלהי העברים וכתיב (ישעיה מד ו) כה אמר יהו"ה מלך ישראל מלך ישראל ודאי אמרו אומות העולם פטרון אחרן אית לן בשמיא דהא מלכיבון לא שליט אלא עליבון בלחודיבון ועלנא לא שליט אתא קרא ואמר מי לא ייראך מלך הגוים אלין שליטין רברבן די ממנן עלייהו ובכל מלכותם בההוא מלכו דלעילא דהא ארבע מלכוון שליטין אית לעילא ושליטין ברעותיה על כל שאר עמין

335

336 אי לא דמסתפינא הייתי אומר שטוב לומר פסקי?? זה בק"ש של הלילה הואיל וכוונתו גהכהותרת הגורמי הקרי וכן אני נוהג כן.

בראשית

ועם כל דא לית בהו דיעביד אפילו מלה זעירא אלא כמה דפקיד לון דכתיב (דניאל ד לד) וכמצביה עביד בחיל שמיא ודיירי ארעא חכמי הגוים אינון ממנן ורברבן דלעילא דחכמתא דילהון מנייהו הוה ובכל מלכותם מלכותא דשליט כמה דאתמר ודא הוא קרא כפשטיה

אבל בכל חכמי הגוים ובכל מלכותם האי אשכחנא בספרי קדמאי דאינון משריין וחיילין אע"ג דאתפקדו על מלין דעלמא ופקיד לכל חד למעבד עבידתא מאן הוא (סתימא קדישא ולא כרעותיה) דיעביד שום חד מנייהו כמוך בנין דאנת רשים בעלויא ואת רשים בעובדך מכלהו ודא הוא מאין כמוך יהו"ה מאן הוא³³⁷ סתימאה קדישא³³⁸ דיעביד ולהוי כמוך עילא ותתא ויהא דמי לך בכל עובדא דמלכא קדישא שמים וארץ אבל אינון (ישעיה מד ט) תהו³³⁹ וחמודיהם כל יועילו בקב"ה כתיב (בראשית א א) בראשית ברא אלהי"ם וגו' במלכותם כתיב (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו:

א"ר שמעון לחברייה בני הלולא דא כל חד מנכון יקשט קשוטא חד לכלה אמר לרבי אלעזר בריה אלעזר הב נבזבזא חד לכלה דהא למחר אסתכל כד יעול לחופה באינון שירין ושבחין דיהבו <לה> (להון) בני היכלא לקיימא קמיה פתח רבי אלעזר ואמר (שיר ג ו) מי זאת עולה מן המדבר וגו' מי זאת כללא דתרין קדושין דתרין עלמין בחבורא חדא וקשורא חדא עולה ממש למהוי קדש קדשין דהא קדש קדשין מ"י³⁴⁰ ואתחברא בוא"ת בגין למהוי עולה דאיהי קדש קדשין מן המדבר דהא מן המדבר ירתא למהוי כלה ולמיעל לחופה תו מן המדבר איהי עולה כמה דאת אמר (שם ד ג) ומדברך נאווה בההוא מדבר

י/ב

דלחישו בשפון³⁴¹ איהי עולה ותנינן מאי דכתיב (שמואל א' ד ח) האלהי"ם האדירים האלה (אלה הם) (הלא זה) האלהי"ם (המכים) (המכה) את מצרים בכל מכה במדבר וכי כל דעבד לון קב"ה במדבר הוה והא בישובא הוה אלא במדבר בדבורא כמה דאת אמר (שיר ד ג) ומדברך נאווה וכתיב (תהלים עה ז) ממדבר הרים אוף הכי עולה מן המדבר מן המדבר ודאי בההיא מלה דפומא איהי סלקא ועאלת בין גדפי דאימא ולבתר בדבורא נחתא ושריא על רישיהו דעמא קדישא

היך סלקא בדבורא דהא בשירותא כד בר נש קאים בצפרא אית ליה לברכא למאריה בשעתא דפקח עינוי היך מברך הכי הוה עבדי חסידי קדמאי נטלא דמיא הוה <יהבי> (יתבי) קמיהו ובזמנא דאתערי בליליא אסחן ידיהו וקיימי ולעאן באורייתא ומברכי על קריאתה תרנגולא קרי כדין פלגות ליליא ממש וכדין קב"ה אשתבח עם צדיקא בנגתא דעדן ואסיר לברכא בידין מסואבות ומזוהמות ומברכין וכן כל שעתא בגין דבשעתא דבר נש נאים רוחיה פרחא מניה ובשעתא דרוחיה פרחא מניה רוחא מסאבא זמין ושריא על ידוי ומסאב לון ואסיר לברכא בהו בלא נטילה ואי תימא אי הכי הא ביממא דלא נאים ולא פרח רוחיה מניה ולא שריא עליה רוחא מסאבא [וכד] עאל לבית הכסא לא יברך ולא יקרא בתורה אפילו מלה חדא עד דיסחי ידוי ואי תימא בגין דמלוכלכים אינון לאו הכי הוא במה [אתלכלכו] [יתלכלכו] אלא ווי לבני עלמא דלא משניחין ולא ידעין ביקרא דמאריהו ולא ידעי על מה קיימא (ב)עלמא רוחא חדא אית בכל בית הכסא דעלמא דשריא תמן ואתהני מההוא לכלוכא וטנופא ומיד שרי על אינון אצבען דידוי דבר נש:

³³⁷ מאן הוא - כמו מאן בלעם ופי' לא רצה

³³⁸ שיעשה מהם דבר מה בלי רשות כמוך שאינך צריך לשאול רשות מן גלותך? ?

³³⁹ כי נודע שכולם נבראו מן בירורי מלכים דמתו ונמצא שמעשיהם תוהו שדרשו חז"ל על ז' מלכים

שהם ז' מאינן ע' אומין

³⁴⁰ בינה דאיהו סליקו עד כ"ע דאקרי ק"ק

³⁴¹ באמצעות הדיבור שאנו מעלין מ"ן

בראשית

פתח רבי שמעון ואמר כל מאן דחדי באינון מועדיא ולא יהב חולקיה לקב"ה ההוא רע עין שמן שונא אותו וקא מקטרג ליה וסליק ליה מעלמא וכמה עקו על עקו מסבב ליה חולקיה דקב"ה למחדי למסכני כפום מה דיכיל למעבד בנין דקב"ה ביומייא אלן אתי למחמי לאינון מאנון תבירין דיליה ועאל עליהו וחמי דלא לית להון למחדי ובכי עליהו סליק לעילא לחרבא עלמא אתאן בני מתיבתא קמיה ואמרי רבון עלמא רחום וחנון אתקריאת יתגלגלון רחמך על בנך אמר לון וכי עלמא לא עבדית ליה אלא על חס"ד³⁴² דכתיב (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה ועלמא על דא קיימא אמרי קמיה מלאכי עלאי רבון עלמא הא פלניא דאכיל ורוי ויכיל למעבד טיבו עם מסכני ולא יהיב לון מידי אתי ההוא מקטרגא ותבע רשו ורדף אבתריה דההוא בר נש מאן לן בעלמא גדול מאברהם דעבד טיבו לכל בריין ביומא דעבד משתיא מה כתיב (בראשית כא ח) ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק עבד אברהם משתיא וקרא לכל רברבי דרא לההיא סעודתא ותנינן בכל סעודתא דחדה ההוא מקטרגא אויל וחמי אי ההוא בר נש אקדים טיבו למסכני ומסכני בביתא ההוא מקטרגא אתפרש מההוא ביתא ולא עאל תמן ואי לאו [עאל] (על) תמן וחמי ערבוביא דחדה בלא מסכני ובלא טיבו דאקדים למסכני סליק לעילא ומקטרגא עליה:

אברהם כיון דזמין לרברבי דרא נחת מקטרגא וקם על פתחא כגוונא דמסכני ולא הוה מאן דאשגח ביה אברהם הוה משמש לאינון <מלכין> (מלאכין) ורברבין שרה אוניקת בנין לכלהו <ד>לא הוו מהימנין כד איהי אולידת אלא אמרו אסופי הוא ומן שוקא אייתיאו ליה בגין כך אתיין בנייהו בהדיהו ונטלת לון שרה ואוניקת לון קמייהו הה"ד (שם ז) מי מלל

יא/א

לאברהם הניקה בנים שרה בנים ודאי וההוא מקטרגא על פתחא אמרה צחוק עשה לי אלהים מיד סליק ההוא מקטרגא קמי קב"ה ואמר ליה רבון עלמא את אמרת אברהם אוהבי (ישעיה מא ח) עבד סעודתא ולא יהב לי מידי ולא למסכני ולא קריב קדמך אפילו יונה חד ותו אמרת שרה דחייכת בה אמר ליה קב"ה מאן בעלמא כאברהם ולא זו מתמן עד דבלבל כל ההיא חדוה ופקיד קב"ה למקרב ליצחק קרבנא ואתגור על שרה דתמות על צערא דברה כל ההוא צערא גרים דלא יהיב מידי למסכני:

פתח רבי שמעון [ואמר] מאי דכתיב (ישעיה לח ב) ויסב חזקיהו פניו אל הקיר ויתפלל אל יהו"ה תא חזי כמה הוא חילא תקיפא דאורייתא וכמה הוא עלאה על כלא דכל מאן דאשתדל באורייתא לא דחיל מעילאי ומתתאי ולא דחיל ממרעין בישין דעלמא בגין דאיהו אחיד באילנא דחיי יליף מיניה בכל יומא דהא אורייתא תוליק לבר נש למיזל בארעא קשוט תוליק ליה עיטא היך יתוב קמי מאריה לבטלא ההיא גזרה דאפילו אתגור עליה דלא אתבטל האי גזרה מיד אתבטל ואסתלק מיניה ולא שריא עליה דבר נש בהאי עלמא ובגין כך בעי ליה לבר נש לאשתדלא באורייתא יממא ולילי ולא יתעדי מינה הה"ד (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה ואי אתעדי מינה דאורייתא או אתפרש מינה כאלו אתפרש מאילנא דחיי:

תא חזי עיטא לבר נש כד איהו סליק בליליא על ערסיה בעי לקבלא עליה מלכותא דלעילא בלבא שלים ולאקדמא לממסר קמיה פקדונא דנפשיה ומיד אשתזיב מכל מרעין בישין ומכל רוחין בישין ולא שלטין עליה ובצפרא קם מערסיה בעי לברכא למאריה ולמיעל לביתיה ולמסגד

³⁴² זכיתי להבין, מאי חסד יבנה דעד שלא קאתי מלך השמיני הדר לא אתקיימו ואתחרבא כולהו הנך עלמין וכד אתגלייא חסד עלאה דכפום אמה הדר נבנה ונתקיים וזהו חסד יבנה שמים תכן אמונתך בהם, כי על ידי הטיפה הזו שנתגלית ביסוד הנקרא שמים עסור? כן כל הנופלים מהז' מלכים שהם בסוד נוקבא הנקרא אמונה נתכוונו בהם ע"י שמים אלו שהם ספי' מ"ה החדש

בראשית

קמי היכליה בדחילו סגיא³⁴³ ובתר כן יצלי צלותיה ויסב עיטא מאינן אבהן קדישין דכתיב (תהלים ה ח) ואני ברוב חסדך אבא ביתך אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך הכי אוקמוה לא לבעי ליה לבר נש לאעלא לבי כנישתא אלא אי אמליך בקדמיתא באברהם יצחק (ויעקב) בגין דאינן תקינו צלותא לקמי קב"ה הה"ד ואני ברוב חסדך³⁴⁴ אבא ביתך דא אברהם אשתחוה אל היכל קדשך >דא יצחק ביראתך³⁴⁵ דא יעקב< (ביראתך דא יצחק) ובעי לאכללא לון ברישא³⁴⁶ ובתר כן ייעול לבי כנישתא³⁴⁷ ויצלי צלותיה כדין כתיב (ישעיה מט ג) ויאמר לי עבדי ישראל אשר בכ אתפאר:

רבי פינחס הוה שכיח קמיה דרבי רחומאי בכיף ימא דגנוסר ובר נש רב וקשישא דיומין הוה ועינני אסתלקו מלמחמי אמר לרבי פינחס ודאי שמענא דיוחאי חברנא אית ליה מרגלית אבן טבא ואסתכלית בנהורא דההיא מרגלית נפקא בנהירו דשמשא מנרתקה ונהרא כל עלמא וההוא נהורא קאים משמיא לארעא ונהיר כל עלמא עד דיתיב עתיק יומין ויתיב על כרסייא כדקא יאות וההוא נהורא כליל כלא בביתך³⁴⁸ ומנהורא דאתכליל בביתך נפק נהירו דקיק וזעיר ונפיק לבר ונהיר כל³⁴⁹ עלמא זכאה חולקך פוק ברי פוק זיל אבתריה דההיא מרגלית דנהיר עלמא דהא שעתא קיימא לן נפק [מ]קמיה וקאים למיעל בההיא ארבא ותרין גוברין בהדיה חמא תרין צפרין דהוו אתיין וטסין על ימא רמא לון קלא ואמר צפרין צפרין דאתון טאסין על ימא חמיתון דוך דבר יוחאי תמן אשתהי פורתא אמרני) צפרין צפרין זילו ואתיבו לי פרחו ואזילו עאלו בימא ואולי להון עד דנפק הא אינן צפרין אתיין ובפומא דחדא מנייהו פתקא חדא וכתיב בגווה דהא בר יוחאי נפק מן מערתא ורבי אלעזר בריה אזל לגביה ואשכח ליה משניא וגופיה מליא חלודין בכה יא/ב

בהדיה ואמר ווי דחמית>יך< בכך אמר זכאה חולקי דחמית לי בכך דאלמלא לא [חמית לי] חמיתא בכך לא הוינא בכך:

פתח רבי שמעון בפקודי אורייתא ואמר פקודי אורייתא דיהב קב"ה לישראל כלהו באורייתא בארץ כלל כתיבי בראשית ברא אלהים (בראשית א א) הדא היא פקודא קדמא"ה דכלא ואקרי פקודא דא יראת יהו"ה דאקרי ראשית דכתיב (תהלים קיא י) ראשית חכמה³⁵⁰ יראת³⁵¹ יהו"ה (משלי א ז) יראת יהו"ה ראשית דעת בגין דמלה דא ראשית אקרי ודא איהי תרעא לאעלא גו מהימנותא ועל פקודא דא אתקיים [כל עלמא] יראה אתפרש לתלת סטרין תרין מנייהו לית בהו עקרא כדקא יאות וחד עקרא דיראה אית בר נש דדחיל מקב"ה בגין דייחון בנוהי ולא ימותון או דחיל מעונשא דגופיה או דממוניה ועל דא דחיל ליה תדיר אשתכח יראה דאיהו דחילו לקב"ה [לא] שוי לעקרא אית בר נש דדחיל מן קב"ה בגין דדחיל מעונשא דההוא עלמא ועונשא דגיהנם תרין אלין לאו עיקרא דיראה אינן ושרשא דיליה ירא"ה דאיהי עקרא למדחל בר נש למאריה בגין דאיהו רב ושליט עקרא ושרשא דכל עלמין וכלא קמיה כלא [חשיבין] כמא דאתמר (דניאל ד לב) וכל דיירי ארעא כלא חשיבין ולשוואה רעותיה בההוא אתר דאקרי >ב<יראה:

343 כמ"ש האריז"ל בפסוק בבית אלהים נהלך ברגש דהיינו רגשא בגופא ודחילו סגיא.

344 יומא דאזיל עם כולהו והוא רב החסדים והגדול שבכולם

345 גבורה משם יראה ממדת הדין

346 ביעקב הכולל שניהם

347 מלכות

348 פי' שרשב"י ישפיע אותו באשתו ברתא דר' פנחס.

349 ועתה כי בגין המערה נהיר

350 עי' בנשא קב"ע ע"ב ברע"מ שגם החכמה נקראת יראה

351 מלכות

בראשית

בכה רבי שמעון ואמר ווי אי אימא ווי אי לא אימא אי אימא ינדעון חייבין³⁵² היך יפלהון למאריהון [אי לא אימא [מבדון] <יאבדון> חברייא מלה דא] באתר דיראה קדישא שרי מלרע אית יראה רעה³⁵³ דלקי ומחי ומקטרג ואיהי רצועה לאלקאה חייביא ומאן דדחיל בגין עונש דמלקיותא וקטרוגא כמה דאתמר לא שריא עליה ההיא יראת יהו"ה [ד]אקרי (משלי יט כג) יראת יהו"ה לחיים אלא מאן שריא עליה ההיא יראה רעה ואשתכח דשריא עליה ההיא רצועה יראה רעה ולא יראת יהו"ה ובגין כך אתר דאקרי יראת יהו"ה ראשית <דעת> אקרי ועל דא אתכליל הכא פקודא דא ודא עקרא ויסודא לכל שאר פקודין דאורייתא

מאן דנטיר יראה נטיר כלא לא נטיר יראה לא נטיר פקודי אורייתא דהא דא תרעא דכלא ובגין כך כתיב בראשית דאיהי יראה ברא אלהים את השמים ואת הארץ [ד]מאן [נ]יא ועונשא דמאן [דעבר על דא] [עבר על <פקודי> פקודא דא דאורייתא ועונשא דמאן דעבר על דא] האי רצועה רעה <אלקי ליה>

והיינו והארץ היתה³⁵⁴ תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים (בראשית א ב) הא אלן ארבע עונשין לאענשא בהון חייביא תהו דא חנק דכתיב (ישעיה לד יא) קו תהו (זכריה ב ה) חבל מדה בהו <דא סקילה> אבנין דמשוקעין גו תהומא רבא לעונשא דחייביא וחשך דא שריפה דכתיב (דברים ה כג) ויהי כשמעכם את הקול מתוך החשך (שם ד יא) וההר בוער באש עד לב השמים חשך <כו> ודא אשא תקיפא דעל רישיהון [ד]חייביא [ד]חייבא) שרי לאוקרא לון ורוח דא הרג בסייף רוח סערה חרבא משננא היא מלהטא ביה כמה דאת אמר (בראשית ג כד) ואת להט החרב המתהפכת ואקרי רוח האי עונשא למאן דיעבר על פקודי אורייתא וכתיב לבתר יראה ראשית דאיהי כללא דכלא מכאן ולהלאה שאר פקודין דאורייתא:

פקודא תניינא דא איהי פקודא דפיקודא דיראה³⁵⁵ אתאחדת בה³⁵⁶ ולא נפקא מינה לעלמין ואיהי אהב"ה למרחם בר נש למאריה רחימו שלים ומאן איהו רחימו שלים דא אהבה רבה³⁵⁷ דכתיב (שם יז א) התהלך לפני והיה תמים שלים ברחימותא ודא הוא דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור דא רחימו שלימותא דאקרי אהבה רבה והכא איהו פקודא למרחם בר נש למאריה כדקא יאות

אמר רבי אלעזר אבא רחימתא בשלימו אנא שמענא ביה אמר ליה אימא ברי קמיה דרבי פינחס דהא איהו בהאי דרגא קאים א"ר אלעזר אהבה רבה היינו אהבה שלימתא³⁵⁸ בשלימו דתרין סטרין³⁵⁹ ואי לא אתכליל בתרין סטרין לאו יב/א

איהו אהבה כדקא יאות בשלימו ועל דא תנינן בתרין סטרין אתפרש אהבה רחימו דקב"ה אית מאן דרחים ליה מגו דאית ליה עותרא אורכא דיומין בגין סחרניה שליט על שנאו ארחוי מתתקנן ליה ומגו כך רחים ליה ואי [להא] (לא) יהא בהפוכא ויהדר עליה קב"ה גלגולא דדינא קשיא יהא שניא ליה ולא ירחם ליה כלל ובגין כך רחימו דא לאו איהו אהבה דאית ליה עקרא רחימו דאקרי

³⁵² כשהם יודעים ואינם עושים הוא עבירה יותר גדולה והוא כמכשילו ח"ו בידיים דמוטב שיהיו שוגגין ואל יהיו מזידיים.

³⁵³ היינו קלא אילן במקום תכלת

³⁵⁴ היינו מלכות דן יפה

³⁵⁵ חכמה

³⁵⁶ דכחדא נפקין

³⁵⁷ אהבה בינה דאקרי אהבה רבה ויש אהבה זוטא במלכות

³⁵⁸ מלכות

³⁵⁹ נכללת בב' הזרועות

בראשית

שלים ההוא דהוי בתרין סטרין בין בדינא בין בטיבו ותקונא דארחוי דרחים ליה למאריה כמה דתנינן אפילו הוא נטיל נשמתך מינך דא איהו רחימו שלים דהוי בתרין סטרין ועל דא אור³⁶⁰ דמעשה בראשית נפק ולבתר אנניו כד אנניו נפק דינא קשיא ואתכלילו תרין סטרין כחדא למהוי שלימו דא אהבה כדקא יאות נטליה רבי שמעון ונשקיה אתא רבי פנחס ונשקיה וברכיה ואמר בודאי קב"ה שדרני הכא דא הוא נהירו דקיק דאמרו לי דאתכליל בביתאי ולבתר נהיר כל עלמא

א"ר אלעזר <ודאי> לא אצטריך לאתנשי ירא"ה בכל פקודין כל שכן בפקודא דא אצטריך יראה לאתדבקא בהאי היך אתדבקא אהבה איהי בסטרא חד טב כמה דאתמר דיהב עותרא וטב אורכא דחיי בני מזוני כדין אצטריך לאתערא יראה ולמדחל דלא יגרום חובא ועל דא כתיב (משלי כה יד) אשרי אדם מפחד תמיד בגין דהא כליל ירא"ה באהב"ה והכי אצטריך בסטרא אחרא דדינא קשיא לאתערא ביה יראה כד חמי דדינא קשיא שריא עלוי כדין יתער יראה וידחל למאריה כדקא יאות ולא יקשה לביה ועל דא כתיב (שם) ומקשה לבו יפול ברעה בההוא סטרא אחרא דאקרי רעה אשתכח יראה דאתאחדת בתרין סטרין ואתכלילת מנייהו ודא איהו אהבה שלימתא כדקא יאות:

פקודא תליתאה למנדע דאית אלהא רברבא ושליטאה בעלמא ולייחדא ליה בכל יומא יחודא כדקא יאות באינון שית סטרין עלאין³⁶¹ ולמעבד לון יחודא חדא בשית תבין דשמע ישראל ולכוונא רעותא לעילא בהדיהו ועל דא אחד אצטריך לארכא ליה בשית תבין ודא הוא דכתיב (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד יתכנשון דרגין דתחות שמיא לאתאחדא ביה <יראה> למהוי בשלימו לשית סטרין כדקא יאות ועם כל דא בההוא יחודא אצטריך לקשרא ביה יראה דאצטריך לארכא בדל"ת דאחד³⁶² דדל"ת דאחד גדולה והיינו דכתיב (שם) ותראה היבשה (דתתחזי) [דתחזי] ותתקשר דל"ת דאיהו יבשה בההוא יחודא ולבתר דאתקשרת תמן לעילא איצטריך לקשרא לה לתתא באכלוסהא בשית סטרין אחרנין דלתתא בשכמל"ו דאית ביה שית תבין אחרנין דיהודא³⁶³ כדין מה דהות יבשה [אתעבידת] [אתעבדת] ארץ למעבד פירין ואיבין ולנטעא [אילנין] [אילנן] והיינו דכתיב (בראשית א י) ויקרא אלהים ליבשה ארץ בההוא יחודא דלתתא ארעא רעוא שלים כדקא יאות ועל דא כי טוב כי טוב תרי זמני חד יחודא עלאה³⁶⁴ וחד יחודא תתאה³⁶⁵ כיון דאתאחיד בתרין סטרין מכאן ולהלאה (שם יא) תדשא הארץ דשא אתתקנת למעבד פירין ואיבין כדקא יאות:

פקודא רביעאה למנדע דיהו"ה הוא האלהים כמה דאת אמר (דברים ד לט) וידעת היום והשבות אל לבבך כי יהו"ה הוא האלהים³⁶⁶ ולא תכללא שמא דאלהים בשמא דיהו"ה למנדע דאינון חד ולית בהו פרודא והיינו רזא דכתיב (בראשית א יז) יהי מארת ברקיע³⁶⁷ השמים להאיר

³⁶⁰ שהם ה"פ אור דיום הנקרא ה"ח שגנזם הקב"ה ביסוד דאימא שהם ה"פ מים דיום ב' הנקרא ה"ג ביסוד דאימא ואח"כ נכנסו גם החסדים ביסוד דידה ואתכלילו תרין סטרין

³⁶¹ הם ו' קצוות ר"ל מוחין דו"ק שנכנסים בו"ס?? דז"א.

³⁶² והוא כוונת ד' דאחר קשר של תפילין לאה שנכנסו בו ד' אלפין דמדת??

³⁶³ בבשכמל"ו נעשים ו"ק ו"קס?? שהרי גם כחב"ד נעשים במלת בשכמל"ו ואפשר לפי שהרי העיקר כבר נעשה במלת אחד לכן העיקר הם ו"ק או אפשר שגם מוחין אלו דלאה הם ג"כ בסוד ו"ק לבד שהרי בעמידה במלת "האל" אנו מייחדים חוזרים ומתקנים אותם גם בנשיאות כפים אנו עושים לה ח"ב ות'?

ודו"ק כנלע"ד

³⁶⁴ דז"א בו"ק

³⁶⁵ במלכות בו"ק שלה

³⁶⁶ מלכות.

³⁶⁷ ת"ת

בראשית

על הארץ למהוי תרין שמהן חד בלא פרודא כלל לאתכללא מארת חסר³⁶⁸ בשמא [דרשמים] (דרשמא) <נ"א דרשים> דאינון חד ולית בהו פרודא נהורא אוכמא³⁶⁹ <בנהורא> (בההיא) חיורא³⁷⁰ לית בהו פרודא וכלא חד

יב/ב

ודא הוא עננא חוורא [דיממא] (דימא) ועננא דאשתא בליליא (מה שאחז"ל) מדת יום ומדת לילה ולא תתקן דא בדא לאנהרא כמה דאתמר (בראשית א טו) להאיר על הארץ ודא חובא דההוא נחש קדמא חבר³⁷¹ לתתא³⁷² ואתפרש לעילא ובגין כך גרם מה דגרם לעלמא בגין דאצטריך לאפרשא לתתא³⁷³ ולחברא לעילא³⁷⁴ ונהורא אוכמא אצטריך לאתאחדא לעילא בחבורא חדא ולא תאחדא לבתר באוכלוסהא דיתודאה ולאפרשא לה מסטרא בישא ועם כל דא אצטריך למנדע דאלהים יהו"ה כלא חד בלא פרודא יהו"ה הוא האלהים וכד ינדע בר נש דכלא חד ולא ישוי פרודא אפילו ההיא סטרא אחרא יסתלק מעל עלמא ולא אתמשך לתתא והיינו רזא דכתיב (שם) והיו למאורות הא קליפה בתר מוחא סלקא מוחא אור סטרא אחרא מות אור בתבור דאתוון מות בפרודא וכד האי אור אסתלק מתמן מתחברא באתוון (מות) דפרודא [מות] מאלין אתוון שריאת חוה וגרמת בישא על עלמא כמה דכתיב (בראשית ג ה) ותרא האשה כי טוב אהדרת אתוון למפרע אשתאר מ"ו ואינון אזלו ונטלו אות תי"ו בהדיהו וגרמת מותא על עלמא כמה דכתיב (בראשית ג ו) ותרא אמר רבי אלעזר אבא הא³⁷⁵ אוליפנא מ"ם אשתארת יחידאה וא"ו דאיהו חייך תדיר אתהפכת ואזלת ונטלת תי"ו דכתיב ותקח ותתן ואשתלים תיבה דא ואתחברו אתוון אמר ליה בריך אנת ברי והא אוקימנא מלה דא:

פקודא חמישאה כתיב (בראשית א כ) ישרצו המים שרץ נפש חיה³⁷⁶ בהאי קרא אית תלת פקודין חד למלעי באורייתא וחד לאתעסקא בפריה ורביה וחד למגזר לתמנייא יומין [ולאעברא] (ולאעברא) מתמן ערלתא למלעי באורייתא ולאשתדלא בהו ולאפשא לה בכל יומא לתקנא נפשיה ורוחיה דכיון דבר נש אתעסק באורייתא אתתקן בנשמתא אחרא קדישא דכתיב שרץ נפש חיה נפש דההיא חיה קדישא דכד בר נש לא אתעסק באורייתא לית ליה נפשא קדישא קדושא דלעילא לא שריא עלוי וכד אשתדל באורייתא בההוא רחישו דרחיש בה וכי לההיא נפש חיה (ו) למהדר כמלאכין קדישין דכתיב (תהלים קג כ) ברכו יהו"ה מלאכיו אלין אינון דמתעסקין באורייתא דאקרון מלאכיו בארעא ודא הוא דכתיב (בראשית א כ) ועוף יעופף על הארץ האי בהאי עלמא בההוא עלמא תנינן דומין קב"ה למעבד לון גרפין כנשרין ולאשטא בכל עלמא דכתיב (ישעיה מ לא) וקוי יהו"ה יחליפו כח יעלו אבר כנשרים והיינו דכתיב ועוף יעופף על הארץ דא אורייתא דאקרי מים ישרצון ויפקון רחשא דנפש חיה מאתר דההיא חיה ימשכון לה לתתא

³⁶⁸ ר"ל כי אלו היה כתוב מלא היה פירושו שני המאורות ועכשיו שהוא חסר הוא כאלו כתוב יהי מאור ור"ל מלכות בלבד כי תרווייהו כחדא אתכלילו ויהי' החסרון לטוב

³⁶⁹ מלכות

³⁷⁰ ת"ת

³⁷¹ ר"ל שפיתה לאדם וחוה להתחבר קודם שבת ואז גרם פירוד לעילא שהוצרך עד שבת להיות אחור באחור המלכות משא"כ אם היה מזדווגת בשבת שאז היו עומדים הד"ן תמיד פב"פ.

³⁷² שחיבר המל' באוכלוסיה ולא זווגה עם בעלה כמ"ש בעל המערכת?? שבה היה חטא כל המפרידי' שעשאה רשות בפני עצמה

³⁷³ ס"מ ונוק'

³⁷⁴ ז"א ונוק'

³⁷⁵ חולק על אביו וסבור כי למאורות חסיר תסיר ממלת למאורות נשאר מ' לבדו וז"ש הא אוליפנא וכו'

³⁷⁶ נפש מלכות

בראשית

כמה דאתמר ועל דא אמר דוד (תהלים נא יב) לב טהור ברא לי אלהים למלעי באורייתא וכדין ורוח נכון חדש בקרבי:

פקודא שתיתאה לאתעסקא בפריה ורביה [דכל] (וכל) מאן דאתעסק בפריה ורביה גרים לההוא נהר למהוי נביע תדיר ולא יפסקון מימיו וימא³⁷⁷ אתמליא בכל סטריין ונשמתין חרתין מתחדשין ונפקין מההוא אילנא וחילין סגיאין אתרביאו³⁷⁸ לעילא בהדי אינון³⁷⁹ נשמתין הה"ד (בראשית א כ) ישרצו המים שרין נפש חיה דא ברית קיימא³⁸⁰ קדישא נהר דנגיד ונפיק ומיא דיליה אתרביאו ורחשין רחשא ורביא דנשמתיה לההיא חיה³⁸¹ ובאינון נשמתין דעאלין בההיא חיה נפקי כמה עופי דפרחן וטאסן כל עלמא וכד נשמתא נפקא להאי עלמא ההוא עופא דפרח ונפק >בהדי האי< (בהדיה אי) נשמתא מההוא אילנא נפק עמיה כמה נפקן בכל נשמתא ונשמתא תרין חד מימינא וחד משמאלא אי זכי אינון נטריין ליה דכתיב (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך ואי לא אינון מקטרגי עליה:

אמר רבי פינחס

יג/א

תלתא אינון דקיימי אפוטרופסין עליה דבר נש כד זכי דכתיב (איוב לג כג) אם יש עליו מלאך מליין אחד מני אלף להגיד לאדם ישו או לא אלף להגיד לאדם ישו אמר רבי שמעון חמש דכתיב יתיר (שם כד) ויחננו ויאמר ויחננו חד ויאמר תרין א"ל לאו הכי אלא ויחננו דא קב"ה בלחודוי דהא לית רשו לאחרא אלא ליה א"ל שפיר קא אמרת ומאן דאתמנע מפריה ורביה כביכול אזעיר דיוקנא דכליל כל דיוקנין וגרים לההוא נהר דלא נגדין מימיו ופגים קיימא קדישא בכל סטריין ועליה כתיב (ישעיה סו כד) ויצאו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי >בי< ודאי דא לגופא ונשמתיה לא עייל לפרגודא כלל ואטריד מההוא עלמא:

פקודא שביעאה למגור לתמניא יומין ולאעברא זוהמא דערלתא בגין דההיא חיה איהי דרגא תמינאה³⁸² לכל דרגין וההיא נפש דפרחא מינה אצטריכא לאתחזאה כמה לתמניא יומין כמה דאיהי דרגא תמינאה וכדין³⁸³ אתהזי ודאי דאיהי נפש חיה נפש דההיא חיה קדישא ולא מסטרא אחרא ודא איהו ישרצו המים בספרא דחנוך יתרשמון מיא דזרעא קדישא רשימו דנפש חיה ודא רשימו דאת יו"ד דאתרשים בבשרא קדישא³⁸⁴ מכל שאר רשומין דעלמא ועוף יעופף על הארץ דא אליהו דטאס כל עלמא בארבע טאסין למהוי תמן בההוא גזירו דקיימא קדישא ואצטריך לתקנא ליה כורסייא ולאדכרא בפומיה דא כרסייא דאליהו ואי לאו לא שארי תמן³⁸⁵ ויברא אלהים את התנינים הגדולים (בראשית א כא) תרין אלין ערלה ופריעה גזירו דערלה ופריעה לבתר ואינון דכר ונוקבא³⁸⁶ ואת כל נפש החיה הרומשת דא רשימו דא"ת קיימא קדישא דאיהי

377 מלכות

378 הם נשמת המלאכים

379 שעם כל נשמה יוצאים ה' מלאכים לדעת הרשב"י

380 מימי החסדים שבו

381 נוק'

382 שמינית מבינה מצאתי הטעם כי ג"ר נכללים בבינה

383 כי הז' היכלות אינון דמלכות ולעילא מינייהו יסוד ומיהו בדרגא תמינאה גם נלע"ד כי הנה ג"ר

חשובות כא' כי שלשתם נכללים בבינה וז' תחתונים הם ז' נמצא כי שנים הם דרגא תשיעאה

384 עטרה

385 פ' לא נשארו תמן בההוא כסא אבל נמצאו באותו בית

386 יסוד ועטרה

בראשית

נפש חיה קדישא כדקאמרן אשר שרצו המים³⁸⁷ מיין עלאין <ד>אתמשכו לגבה <דאת רשימו> (דאתרשימו) דא ובגין דא אתרשימו ישראל ברשימו קדישא ודכיו לתתא כגוונא דאינון רשימין קדישין לאשתמודעא³⁸⁸ בין סטר קדישא לסטרא אחרא דמסאבו [ארץ] (וכל) ישראל רשימין לאשתמודעא בין קדושא לעמין עכו"ם דאתיין מסטרא אחרא דמסאבא כמה דאתמר וכמה דרשים לון הכי רשים בעירי ועופי דילהון לבעירי ועופי דעמין עכו"ם זכאה חולקיהון דישראל: פקודא תמינאה למרחם גיורא דעאל למגור גרמיה ולאעלא תחות גדפוי דשכינתא ואיהי <אעילא> (אעילת) לון תחות גדפהא לאינון דמתפרשן מסטרא אחרא מסאבא ומתקרבין לגבה דכתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינא ואי תימא דהאי נפש חיה דכלילא בישראל לכלא היא אזדמנת הדר ואמר למינא כמה אכסדרין ואדרין דא לגו מן דא אית לה להאי ארץ דאיהי חיה תחות גדפהא גדפא ימינא אית לה תרין אכסדרין ומהאי גדפא אתפרשן לתרין אומין אחרנין דאינון קריבין³⁸⁹ ביחודא לישראל לאעלא לון לגו אכסדרין אלין ותחות גדפא שמאלא אית תרין אכסדרין אחרנין ומתפרשן לתרין אומין אחרנין דאינון עמון ומואב וכלהון אקרין נפש חיה וכמה אדרין סתימין אחרנין והיכלין אחרנין בכל גדפא וגדפא³⁹⁰ ומנייהו נפקי רוחין לאפרשא לכל אינון גיורין דמתגיירין ואקרין נפש חיה אבל למינא וכלהו עאלין תחות גדפוי דשכינתא ולא יתיר אבל נשמתא דישראל נפקא מגו <גופא> (גופא) דההוא אילנא ומתמן פרחין נשמתין לגו האי ארץ גו מעהא לגו ורוא (מלאכי ג יב) כי תהיו אתם ארץ חפץ ועל דא ישראל בן יקיר דהמו מעהא³⁹¹ עליה ואקרין (ישעיהו מו ג) העמוסים מני בטן ולא מגדפיין לבר ותו יג/ב

גיורין לית לון חולקא באילנא³⁹² עלאה כל שכין בנופא³⁹³ דיליה אבל חולקא דלהון בגדפיין איהו ולא יתיר וגיורא תחות גדפי שכינתא ולא יתיר גירי הצדק אינון דתמן³⁹⁴ שראן ואתאחדן ולא לגו כמה דאתמר ובגין כך (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינא ולמאן בהמה ורמש וחיתו ארץ למינא כלהו שאבין נפש מההיא חיה אבל כל חד למינא כדקא חזי לה: פקודא תשיעאה למיחן למסכני ולמיהב לון טרפא דכתיב (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו נעשה אדם בשותפא³⁹⁵ כלל דכר ונוקבא בצלמנו עתירי כדמותנו (רוא ד) מסכני דהא מסטרא דדבורא עתירי ומסטרא דנוקבא מסכני כמה דאינון בשתופא דדא וחס דא על דא ויהיב דא לדא וגמיל ליה טיבו הכי אצטריך בר נש לתתא למהוי עתירא ומסכנא בחבורא דדא ולמיהב דא לדא ולגמלאה טובא דא לדא וירדו בדגת הים וגו' (בראשית א כו) רוא דנן המינן בספרא דשלמה מלכא דכל מאן דחס על מסכני ברעותא דלבא לא משתני דיוקניה לעלם מדיוקנא דאדם הראשון וכיון דדיוקנא דאדם אתרשים ביה שליט על כל בריין דעלמא בההוא דיוקנא הה"ד (בראשית ט ב) ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ וגו' כלהו זעין ודחלין מההוא דיוקנא

387 שנמשכים [ונתפללי'?? אז] (ואז נתפרצו) החסדים

388 ע"י ב' מלאכים

389 שהם עשו וישמעאל

390 (כי התחתונים פוגמין אינון) [כשהתחתונים פגיו אותן] הימים הם ימי הרעה ואז נעשה יחוד וכפי הענין כך גובר הקליפה ואז נעשה סוד אדרין בכנפי' לאותן הגרים ובבא הגרים לכנוס אז נותנים להם מאותן הנשמות ואם אין גרים ינתנו לישראל כאשר אין הגונים אמנם אין דרך זה רגיל אלא כל מין הולך למינו ומטעם זה נשמות שבג"ע אינם עושים אלא נפשות בסוד [הענפים] (הכנפים) כי אין ענין זה נעשה אלא ע"י הזיווג ת"ת אלא שביחוד ההוא נעשה נר"ן מאצילות אבל יחוד זה נעשה הכל במלכות.

391 שהם דברי המלכות שנשמת הצדיקים היו בה וע"ז אמרו המו מעי לו

392 ביסוד

393 בת"ת

394 במלכות

395 זר"נ

בראשית

דאתרשים ביה בגין דדא הוא פקודא מעליא לאסתלקא בר נש בדיוקניה דאדם על כל שאר פקודין מנא לן מנבוכדנצר אע"ג דחלם ההוא חלמא כל זמנא דהוה מיוחן למסכני לא שרא עליה [חלמיה] כיון דאטיל עינא בישא [דלא] למיוחן למסכני מה כתיב (דניאל ד כח) עוד מלתא בפום מלכא וגו' מיד אשתני דיוקניה ואטריר מן בני נשא ובגין כך נעשה אדם (בראשית א כו) כתיב הכא עשיה וכתיב התם (רות ב יט) שם האיש אשר עשיתי עמו היום בעוז:

פקודא עשיראה לאנחא תפילין ולאשלמא גרמיה בדיוקנא עלאה דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו³⁹⁶ פתח ואמר (שיר ז ו) ראשך עליך ככרמל הא > קרא אוקימנא ואתמר אבל ראשך עליך ככרמל דא רישא עלאה (ד)תפלין דרישא שמא דמלכא עלאה קדישא יהו"ה³⁹⁷ באתוון רשימין כל את ואת פרשתא חדא שמא קדישא גליפא בסדורא דאתוון כדקא יאות ותנן (דברים כח י) כי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך אלין תפלין דרישא דאינון שמא קדישא בסדורא דאתווי

פרשתא קדמאה (שמות יג ב) קדש לי כל בכור דא > דאיהי קדש³⁹⁸ בוכרא דכל קודשין עלאין פטר כל רחם בההוא שביל דקיק³⁹⁹ דנחת מן יו"ד דאיהו אפתח רחמא למעבד⁴⁰⁰ פירין ואיבין כדקא יאות ואיהו קדש עלאה

פרשתא תניינא (שם ה) והיה כי יביאך דא ה היכלא⁴⁰¹ [דאתפתח] [דאפתח] רחמא דילה מגו יו"ד בחמשיין פתחין אכסדראין ואדרין סתימין דביה דההוא פטר דעביד יו"ד⁴⁰² בהאי היכלא למשמע⁴⁰³ בה קלא די⁴⁰⁴ נפקא מגו שופר⁴⁰⁵ דא בגין דשופר דא הוא סתים בכל סטריין ואתא⁴⁰⁶ יו"ד ופתח ליה לאפקא מניה קלא⁴⁰⁷ וכיון דאפתח ליה תקע ליה ואפיק מניה קלא לאפקא עבדין לחירו⁴⁰⁸ ובתקיעו דשופרא דא נפקו ישראל ממצרים וכך זמין זימנא אחרא לסוף יומיא וכל פורקנא מהאי שופר אתיא ובגין כך אית בה יציאת מצרים בפרשתא דא דהא מהאי שופר אתי בחילא דיו"ד דפתח⁴⁰⁹ רחמא דילה ואפיק קליה לפורקנא דעבדין ודא ה את תניינא דשמא קדישא פרשתא תליתאה רזא דיהודא (דברים ו ד) דשמע ישראל דא וא"ו⁴¹⁰ דכליל כלא וביה יהודא דכלא וביה אתייהדן⁴¹¹ והוא נטיל כלא פרשתא רביעאה (שם יא יג) והיה⁴¹² אם שמוע כלילו דתריין סטריין

יד/א

396	סוד מוחין דצלם בתי תפילין
397	זהו תפילין דרש"י
398	חכמה
399	יסוד אבא
400	דאמא
401	בינה
402	יסוד דחכמה
403	בבינה
404	זעיר
405	יסוד דאמא
406	יסוד אבא
407	ת"ת
408	הוצאת?? הבינה
409	יסוד אבא
410	חסד
411	כי חסד המזווג
412	גבורה

בראשית

דאתאחדת בהו כנסת ישראל גבורה⁴¹³ דלתתא ודא ה בתראה דנטלא לון ואתכלילת מנהון ותפלין אתוון דשמא קדישא אינון ממש ועל דא (שיה"ש ז ו) ראשך עליך ככרמל אלין תפלין דרישא ודלת ראשך ההיא תפלה של יד דאיהי מסכנא לגבי עילא אוף⁴¹⁴ הכי שלימו אית לה כגוונא דלעילא (שם) מלך אסור ברהטים קשיר איהו ואחיד באינון בתי לאתאחדא בההוא שמא קדישא כדקא יאות ועל דא מאן דאתתקן בהו איהו הוי בעלם אלהים מה אלהים אתיחדא ביה שמא קדישא אף הוא אתיחד ביה שמא קדישא כדקא יאות זכר ונקבה ברא אותם (בראשית א כז) תפלין דרישא ותפלה של יד וכלא חד:

פקודא הדסר לעשרא מעשרא דארעא הכא אית תרין פקודין חד לעשרא מעשרא דארעא וחד בכורי [דפירי] (דפרי) אילנא דכתיב (בראשית א כט) הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ כתיב הכא הנה נתתי וכתוב התם (במדבר יח כא) ולבני לוי הנה נתתי את כל מעשר בישראל וכתוב (ויקרא כז ל) וכל מעשר הארץ מזרע הארץ מפרי העץ ליהו"ה הוא:

פקודא תריסר לאייתאה בכורי דאילנא דכתיב (בראשית א כט) ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע כל <מאן> (מאי) דאתחזי לי לכון אסירא למיכל אתיר לון ויהב לון כל מעשרא דיליה ובכורין דאילנין נתתי לכם ולא לדרין דבתריכון:

פקודא תליסר למעבד פורקנא לבריה לקשרא ליה בחיין דתרין ממנן נינהו חד דחיין וחד דמותא וקיימין עליה דבר נש וכד יפרוק בר נש לבריה מידא דההוא מותא פריק ליה ולא יכיל לשלטאה עליה ורזא דא (בראשית א לא) וירא אלהים את כל אשר עשה בכלל והנה טוב דא מלאך חיים מאד דא מלאך המות ועל דא בההוא פורקנא אתקיים דא דחיים ואתחלש ההוא דמות בפורקנא דאקני ליה חיים כמה דאתמר וההוא סטרא בישא שבק ליה ולא אחיד ביה:

פקודא ארביסר לנטרא יומא דשבתא דאיהו יומא דנייחא מכל עובדי בראשית הכא כלילן תרין פקודין חד נטירא דיום השבת וחד לקדשא ההוא יומא בקדושיה לנטרא יומא דשבתא כמה דאדכרנא ואתערנא עליהו דאיהו יומא דנייחא לעלמין וכל עבידן ביה אשתכללו ואתעבידו עד דאתקדש יומא כיון דאתקדש יומא אשתאר בריאה דרוחין⁴¹⁵ דלא אתברי לון גופא

וכי לא הוה ידע קב"ה לאעכבא לקדשא יומא עד דיתברון גופין להני רוחין אלא אילנא דדעת טוב ורע אתער ההוא סטרא אחרא⁴¹⁶ דרע ובעא לאתתקפא בעלמא ואתפרשו כמה רוחין בכמה זיינין לאתתקפא בעלמא בגופין כיון דחמא קב"ה כך אתער(ו) מגו אילנא דחיי נשיבו⁴¹⁷ דרוחא ובטש באילנא אחרא⁴¹⁸ ואתער סטרא אחרא דטוב ואתקדש יומא דהא בריאו דגופין ואתערו דרוחין בסטרא דטוב איהו בהאי ליליא ולא בסטרא אחרא ואלמלא אקדים סטרא אחרא בהאי ליליא עד דלא יקדים סטרא דטוב לא יכיל עלמא למיקם קמייהו אפילו רגעא חדא אבל אסוותא אקדים קב"ה דדליג קמיה קדושא דיומא ואקדים קמי סטרא אחרא ואתקיים עלמא ומה דחשיב סטרא אחרא לאתבני בעלמא⁴¹⁹ ולא אתתקפא אתבני בהאי ליליא סטרא דטוב⁴²⁰ ואתתקף ואתבנון גופין ורוחין קדישין בהאי ליליא מסטרא דטוב ובגין כך עונתן דחכימין דידיע דא משבת

⁴¹³ שהיא נבנית ע"י גבורות

⁴¹⁴ נדרש דלת מלשון דלות

⁴¹⁵ הם השדים

⁴¹⁶ זהו סוד קליפת נוגה המתעוררת ביום ששי

⁴¹⁷ של הזכר

⁴¹⁸ מלכות

⁴¹⁹ זהו סוד שארי בחבורא וסיים בפירודא כי הם אחור באחור ונגסרים בע"ש לחזור פנים בפנים

ונתקדש היום ונשוארו פרודי ואינם חוזרי פנים בפנים בסוד יתפרדו כל פועלי און

⁴²⁰ יסוד

בראשית

יד/ב

לשבת דהא כדין חמאת דא סטרא אחרא דכמה דאיהי חשיבת למעבד עביד סטרא דקדושה אזלא ומשטטא בכמה היילין וסטריין דילה וחמאת כל אינון דקא משמשי ערסיהו בגלויא דגופיהו לנהורא דבוצינא וכל אינון בנין דנפקין מתמן הוו נכפין דשרו עלייהו רוחין מההוא סטרא אחרא ואינון רוחין ערטילאין דחייבין דאקרון מזיקין ושריאת בהו ליליית וקטילת לון כיון דאתקדש יומא ושלטא קדושה על עלמא ההוא סטרא אחרא אזעירת גרמה ואטמרת כל ליליא דשבתא ויומא דשבתא בר [מן] אסימו⁴²¹ וכל כת דיליה דאזלי על שרגי בטמירו למחמי על גלויא דשמושא ולבתר אטמרון גו נוקבא דתהומא רבא

כיון דנפק שבתא כמה היילין ומשריין פרחין ומשטטין בעלמא ועל דא אתקן שיר של פגעים דלא ישלטון על עמא קדישא לאן אתר משטטי בההוא ליליא כד נפקי בבהילו וחשבין לשלטאה בעלמא על עמא קדישא וחמאן לון בצלותא ואמרין שירתא דא ובשירותא מבדלי בצלותא ומבדלי על הכוס פרחי מתמן ואזלי ומשטטי ומטאן לגו מדברא רחמנא לשיובן מנייהו ומסטרא בישא:

(במוצאי שבת) אמרו רבותינו ז"ל תלתא אינון גרמין בישא לגרמייהו חד מאן דלייט גרמיה תניינא מאן דזריק נהמא או פירורין דאית בהו כזית תליתאה מאן דאוקיד שרגא במפקא דשבתא עד לא מטו ישראל לקדושא דסדרא דגרים לנורא דגיהנם לאדלקא בהאי נורא עד לא מטא זמנייהו דחד דוכתא אית בגיהנם לאינון דקא מחללי שבתות ואינון דענושין בגיהנם לייטין ליה לההוא דאוקיד שרגא עד דלא מטא זמניה ואמרי ליה (ישעיה כב יז) הנה יהוה מטלטלך מטלטה גבר וגו' (שם יח) צנוף יצנפך צנפה כדור אל ארץ רחבת ידים בגין דלאו יאות הוא לאדלקא נורא כד נפיק שבתא עד <דמבדלי> (ומבדלי) ישראל בצלותא <ומבדלי> (דמבדלי) על כסא בגין דעד ההוא זמנא שבת הוא וקדושא דשבת שליט עלנא

ובשעתא דמבדליין על כסא כל אינון היילין וכל אינון משריין דאתמנן על יומי דחול (ו) כל חד וחד יתוב לאתריה ופולחניה דאתמני עליה בגין דכד עאל שבתא ואתקדש יומא קדש אתער ושלטי בעלמא וחול [אתעדין] (אתער) משולטנותא <דיליה> עד שעתא דנפיק שבתא לא תייבין <לאתרייהו> ואע"ג דנפק שבתא לא תייבין לאתרייהו עד זמנא דאמרי ישראל ברוך אתה יהוה המבדיל בין קדש לחול כדין קדש אסתלק ומשריין דאתמניאו על יומי דחול מתערין ותייבין לאתרייהו כל חד וחד על מטריה דאתפקיד עליה ועם כל דא לא שלטין עד דיהון נהורין מרזא דשרגא וכלהון אקרון מאורי האש בגין דמנהורא דנורא דנגדא [נ"א דמרזא דעמודא דנורא] ומיסודא דנורא אתיאן בלהו ושלטין על עלמא תתאה

וכל דא כד בר נש אדליק שרגא עד לא שלימו ישראל קדושא דסדרא אבל אי איהו ממתין עד די שלימו קדושא דסדרא אינון חייבין דגיהנם מצדיקין עליהו דינא דקב"ה ואינון מקיימי על ההוא בר נש כל ברכאן דקא אמרי צבורא⁴²² (בראשית כז כח) ויתן לך האלהים מטל השמים (דברים כח ג) ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה וגו' (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהוה ביום רע מבעי ליה מאי ביום רעה <ב' יומא דשלטא ההיא רעה למיסב נשמתיה אשרי משכיל אל דל דא הוא שכיב מרע לאסאה ליה מחובו⁴²³ גבי קב"ה דבר אחר דא יומא דדינא שריא על עלמא אשתזיב מניה כמה דאתמר ביום רעה ימלטהו יהוה יומא דאתמסר דינא לההוא רעה לשלטאה על עלמא [חסר]

⁴²¹ חוץ מאסימון כי אפילו בליל שבת אשתכח ולבתר ביום אסתמר גם הוא ואפשר כי מזה השד הנק' אסימון הוא שניזון?? האדם בליל שבת כי שאר הקליפות הם בתהומא רבא

⁴²² מכאן שיש לומר בציבור ויתן לך כפי סברת ומנהג אשכנזים

⁴²³ פי' אשרי מי שמשכיל את הדל בדברי מוסר השכל ליסרו שע"י כך יחזור בתשובה ויתרפא.

בראשית

טו/א

בראשית:

בריש >נ"א בראשית בחכמתא דמלכא גליף וכו'> הורמנותא דמלכא גליף גלופי [נ"א גליפן] בטהירו עלאה בוצינא דקרדינותא >ו-נפיק גו סתים דסתימו (מרישא) [מרוא] דאי"ן סו"ף קוטרא בגולמא נעיין⁴²⁴ בעזקא לא חוור ולא אוכס לא סומק ולא ירוק ולא גוון כלל כד [מדיד נ"א הדר] משיחא עביד גוונין לאנהרא לגו בגו בוצינא נפיק [נ"א ונפיק] חד נביעו דמניה אצטבעו גוונין לתתא סתים גו סתימין <דרוא> (מרוא) דאי"ן סו"ף בקע ולא בקע אוירא דיליה לא אתיידע כלל עד דמגו דחיקו דבקיעותיה נהיר נקודה חדא⁴²⁵ סתימא עלאה בתר ההיא נקודה לא אתיידע כלל ובגין כך אקרי ראשית מאמר⁴²⁶ קדמאה דכלא:

והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע ומצדיקי הרבים כככבים לעולם ועד (דניאל יב ג) זהר סתימא⁴²⁷ דסתימין בטש אוירא דיליה >נ"א דמטי ולא מטי נ"א ואנהיר< בהאי נקודה⁴²⁸ >ס"א נהורא< [ואנהו בהאי] וכדין אתפשט האי ראשית⁴²⁹ ועביד ליה [היכלא ליקריה ולתושבתתיה נ"א וליקריה ולהיכליה ולתושבתתיה] [יקרא להיכליה ולתושבתתא] תמן זרע⁴³⁰ זרעא [דקודשא] לאולדא לתועלתא דעלמא⁴³¹ ורוא דא [ישעיה ו יג] זרע קדש⁴³² מצבתה⁴³³ זהר⁴³⁴ דזרע זרעא ליקריה כהאי זרעא דמשי דארגוון טב דאתחפי לגו ועביד ליה היכלא דאיהו תושבתתא דיליה ותועלתא דכלא בהאי ראשית⁴³⁵ ברא ההוא סתימא⁴³⁶ דלא אתיידע להיכלא דא⁴³⁷ היכלא דא אקרי אלהי"ם⁴³⁸ ורוא דא בראשית ברא אלהי"ם (בראשית א א):

זהר דמניה⁴³⁹ כלהו מאמרות אתבריא⁴⁴⁰ ברוא דאתפשטותא⁴⁴¹ דנקודה⁴⁴² דזהר סתים דא אי בהאי כתיב ברא⁴⁴³ לית תוואה דכתיב (בראשית א יז) ויברא אלהי"ם⁴⁴⁴ את האדם⁴⁴⁵ בצלמו⁴⁴⁶ זהר [רוא] דא בראשית קדמאה דכלא [שמיה] אהיה שמא⁴⁴⁷ קדישא גליפא (בסטריו)

424 פ' שאין בו תפיסה

425 חכמה

426 חכמה

427 כתר

428 חכמה

429 חכמה

430 ז"א

431 מלכות

432 ת"ת

433 ה' דייקא

434 יסוד אבא

435 בחכמה

436 כתר

437 בינה

438 בינה הו"ה בניקוד אלהים

439 אבא

440 בסוד כולם בחכמה עשית

441 ' דאתפשט להאי גיסא ואתעביד ' כגוונא דא י ׀ וז"ס התפשטות חכמה בהוצאות ?? ?לאורו'

הבינה

442 דחכמה

443 פ' שמדבר בבינה

444 אמא

445 ז"א

446 שהוא בריאה

בראשית

[נ"א נהיר ונ"א בגולפא נהיר] אלהי"ם⁴⁴⁸ גליפא בעיטרא [נ"א בגולפא דעיטרא] אש"ר היכלא
טמיר וגניז שריאותא דרזא דראשי"ת אש"ר רא"ש⁴⁴⁹ דנפיק מראשית⁴⁵⁰ וכד
טו/ב

אתתקן לבתר נקודה⁴⁵¹ והיכלא⁴⁵² (בסדרא) כחדא⁴⁵³ כדין בראשית⁴⁵⁴ כליל (ראשית)⁴⁵⁵
ראשיתא עלאה בחכמתא לבתר אתחלף גוון ההוא היכלא [נ"א ומיניה אתחדש היכלא ואקרי
בית] (ואקרי בית⁴⁵⁶) >ואקרי בית נ"א ומיניה אתחדש היכלא< ונקודה עלאה אקרי רא"ש כליל דא
בדא ברוא בראשית כד איהו כלא כחדא בכללא חדא עד לא הוי ישובא בביתא כיון דאזדרע
לתקונא דישובא כדין אקרי אלהי"ם טמירא סתימא:

זהר סתים⁴⁵⁷ וגניז כד בנין [נ"א עד דבנין] בגויה לאולדא וביתא קיימא בפשיטו דתקונא דאינון
זרע קדש ועד לא אתעדיאת ולא אתפשט פשיטו דישובא לא אקרי אלהי"ם אלא כלא בכללא
בראשית⁴⁵⁸ לבתר דאתתקן בשמא דאלהי"ם אפיק אינון תולדין⁴⁵⁹ מההוא זרעא דאזדרע ביה מאן
ההוא זרעא אינון אתוון גליפן רזא דאורייתא דנפקו מההיא נקודה⁴⁶⁰ ההיא נקודה⁴⁶¹ זרע בנו
ההוא היכלא⁴⁶² רזא [נ"א זרעא] דתלת נקודין חל"ם שור"ק חיר"ק⁴⁶³ ואתכלילו דא בדא ואתעבידו
רזא חדא קו"ל⁴⁶⁴ דנפיק בחבורא⁴⁶⁵ חדא בשעתא דנפק⁴⁶⁶ נפקת בת זוגיה בהדיה דכליל כל אתוון
דכתיב (בראשית א א) א"ת השמי"ם קול ובת זוגו האי קול דאיהו שמים⁴⁶⁷ איהו אהי"ה בתראה:
זהר דכליל⁴⁶⁸ כל אתוון וגוונין כגוונא דא [נ"א זרעא] עד הכא יהו"ה⁴⁶⁹ אלהינ"ו⁴⁷⁰ יהו"ה⁴⁷¹ אלין
תלתא דרגין לקבל רזא דא עלאה בראשית ברא אלהי"ם⁴⁷² בראשית רזא קדמאה⁴⁷³ ברא רזא

447	בחכמה בסוד טיפת הזרע
448	בינה
449	בינה
450	חכמה
451	חכמה
452	ובינה
453	פנים בפנים
454	חכמה
455	בינה
456	בינה
457	בינה
458	רא"ש ב"ת
459	ז'ן
460	או"א
461	חכמה
462	בינה
463	הם סוד חב"ד
464	ת"ת שיצא מן המלכות
465	במלכות
466	ז"א
467	ז"א
468	ת"ת
469	אבא
470	אמא
471	כתר
472	[חב"ד] (חכמה כתר בינה)
473	חכמה

בראשית

סתימא⁴⁷⁴ לאתפשטא מתמן כלא אלהי"ם⁴⁷⁵ רוא לקיימא כלא לתתא את השמים דלא לאפרשא לון דכר ונוקבא⁴⁷⁶ כחדא א"ת כד נטיל אתוון כלהון כללא דכלהו אתוון אינון רישא וסופא לבתר אתוסף ה"א לאתחברא כלהו אתוון בה"א ואתקרי את"ה ועל דא (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כלם:

את רוא אדני והכי אקרי השמים דא יהו"ה רוא עלאה וא"ת תקונא דכר ונוקבא וא"ת רוא ויהו"ה וכלא חד הארץ דא אלהי"ם (ו) <כנוונא⁴⁷⁷> [בנוונא] עלאה למעבד פירין ואיבין שמא דא כלילא בתלת דוכתי ומתמן אתפרש שמא דא לכמה סטריין⁴⁷⁸ עד הכא רוא דסתרא דסתריין דגליף ובני וקיים בארה סתים בסתרא דחד קרא מכאן ולהלאה בראשית בר"א שי"ת מקצה השמים ועד קצה השמים שית סטריין דמתפשטן מרוא עלאה⁴⁷⁹ באתפשטותא דברא מגו [נ"א משלש נקודות] נקודה קדמאה ברא⁴⁸⁰ אתפשטותא דחד נקודה [נ"א מגו] דלעילא והכא אנליף רוא שמא דארבעין ותריין אתוון:

והמשכילים יזהירו (דניאל יב ג) כנוונא דתנועי [נ"א דטעמי] דמנגני ובנגונא דלהון אזלין אבתרייהו אתוון ונקודי ומתנענען אבתרייהו כחיילין בתר מלביהון גופא אתוון ורוחא⁴⁸¹ נקודי כלהו נטלי [במטלניהון] [במטלנון] בתר תנועי⁴⁸² [נ"א טעמי] וקיימי בקיומיהו כד נגונא דטעמי נטיל נטלי אתוון ונקודי אבתרייהו כד איהו פסיק אינון לא נטלין וקיימי בקיומיהו והמשכילים יזהירו אתוון ונקודי כוהר נגונא דטעמי הרקיע אתפשטותא דנגונא כגון אינון דמתפשטי בפשיטו ואולי בנגונא ומצדיקי הרבים אינון פסוקי⁴⁸³ דטעמי דפסקי במטלניהון [דבגין] [ובגין] כך אשתמע מלה יזהירו אתוון ונקודי ונהרין כחדא במטלנון ברוא דסתימו במטלנותא באינון שבילין סתימין מהאי אתפשט כלא והמשכילים יזהירו כוהר הרקיע אינון קיימין וסמכין⁴⁸⁴ דההוא אפריון⁴⁸⁵ המשכילים אינון קיימין וסמכין עלאין דאינון מסתכלי בסכלתנו⁴⁸⁶ בכל מה דאצטריך ההוא אפריון וסמכין (רביין וסתרא) [רבים סותרא] <דביה סותרא> דא כמה דאת אמר (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל⁴⁸⁷ יזהירו דאי לא יזהירו ולא נהרין לא יכלין לעיינא ולאסתכלא בההוא אפריון בכל מה דאצטריך כוהר הרקיע⁴⁸⁸ ההוא דקיימא

טז/א

ע"ג אינון משכילים⁴⁸⁹ דכתיב ביה (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי⁴⁹⁰ החיה רקיע⁴⁹¹ כעין הקרח הנורא זהר דההוא נהיר לאורייתא⁴⁹² זהר⁴⁹³ דנהיר לאינון ראשי דההיא חיה ואינון ראשי⁴⁹⁴ אינון

-
- 474 חסד בבחינ' היותה סתומה עדיין
475 בינה אחרי התפשטו'
476 ת"ת ומלכות
477 [בינה המחברתם] [בינה אחר התפשטות דכר ונוקבא ת"ת]
478 אפי' הקליפות נק' אלהים אחרים
479 יסוד אבא
480 אותיות אבר יסוד אבא
481 חכמה
482 בינה
483 ת"ת
484 הם נר"ה סבא ??
485 מלכות
486 בסוד היסוד
487 [היסוד] משכיל בצרכי הדל שהוא מלכות
488 ת"ת
489 נר"ה
490 נר"ה

בראשית

משכילים דנהרין⁴⁹⁵ תדיר ומסתכלן לההוא רקיע⁴⁹⁶ לההוא נהירו דנפיק מתמן ודא איהו נהירו דאורייתא⁴⁹⁷ דנהיר תדיר ולא פסיק:

והארין היתה תהו ובהו וגו' (בראשית א ב) היתה דייקא מקדמת דנא תלגא גו מייא⁴⁹⁸ נפקא מינה זוהמא בההוא חילא דתלגא במייא ואקיש בה אשא תקיפא⁴⁹⁹ והוה בה פסולת ואתעדיאת ואתעבידת תהו (מאתר) [מדורא] דזוהמא קינא דפסולת ובהו ברירו⁵⁰⁰ דאתבריר מגו פסולת ואתיישב בה חשך רזא דאשא תקיפא וההוא חשך חפי על גבי [ההוא] תהו⁵⁰¹ על [גבי] ההוא פסולת [ואתתקנת מיניה] [ואתתקף בה]:

ורוח אלהים רוח קודשא דנפיק מאלהים היים ודא מרחפת על פני המים בתר דהאי רוח נשיב אבריר דקיקו חד מגו ההוא פסולת כטיסא דזוהמא כד אבריר (ואצניף נ"א) ואצריף זמנא ותרין עד דאשתאר ההוא זוהמא דלית ביה זוהמא כלל כד האי תהו אבריר [ואצריף נפיק] (ואצניף) מניה (מלכים א יט יא) רוח גדולה וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים ההוא דהמא אליהו אבריר בהו <ואצריף> (ואצניף) ונפק מניה רעש דכתיב (שם) ואחר הרוח רעש (ו)אבריר חשך ואכליל ברזא דיליה אש דכתיב (שם יב) ואחר הרעש אש אבריר רוח ואתכליל ברזא דיליה קול דממה דקה תהו אתר דלית ביה גוון ולא דיוקנא ולא אתכליל ברזא דדיוקנא השתא איהו בדיוקנא כד מסתכלן ביה לית ליה דיוקנא⁵⁰² כלל לכלא אית לבושא לאתלבשא בר האי (דאתחוי ביה וליתיה כלל ולא הוי) בהו⁵⁰³ להאי אית ליה ציורא ודיוקנא אבנין⁵⁰⁴ (משקעין) [דמשתקעין] גו גליפא⁵⁰⁵ [נ"א קליפה] דתהו נפקי גו גליפא דמשקען תמן ומתמן משכי תועלתא לעלמא בציורא דלבושא⁵⁰⁶ משכי תועלתא מעילא לתתא וסלקי מתתא לעילא ועל דא נקובין ומפולמין הני תליין באוירא⁵⁰⁷ לזמנין תליין באוירא [דסלקי⁵⁰⁸ מתמן לעילא] לזמנין מטמרין ביומא דעיבא ומפיקי מיין [מ]גו תהומא⁵⁰⁹ לאתונא תהו מתמן דהא כדין חדוה ושטותא דקא אתפשט תהו בעלמא⁵¹⁰ חשך⁵¹¹ הוא אשא אוכמא תקיף בגוון אשא סומקא תקיף בחיזו אשא ירוקא תקיף בציור אשא חיוורא [כגוון] דכליל כלא חשך תקיף בכל אשין ודא אתקיף לתהו חשך הוא אשא ולא איהו אשא חשוכא בר

491	יסוד
492	יסוד
493	ת"ת
494	נר"ה
495	נר"ה
496	ת"ת
497	ת"ת
498	גבורה, חסד
499	בוצינא דקרדינותא
500	גבורה
501	בינה
502	ת"ת
503	חסד
504	ז' אבני בנין
505	חותם יסוד הבינה
506	מלכות
507	בת"ת מתגלי' החסדים
508	מתתא לעילא
509	יסוד דאבא
510	קליפות
511	גבורה

בראשית

כד אתקיף לתהו ורזא דא (בראשית כז א) ותכחינה עיניו מראות [ויקרא את עשו] וגו' חשך פני רע דאסבר אנפין לרע וכדין אקרי חשך דשרי עליה לאתקפא ליה ורזא דא וחשך על פני תהום (בראשית א ב):

רו"ח הוא קול דשארי על בהו ואתקיף ליה ואנהיג ליה בכל מה דאצטריך ורזא דא (תהלים כט ג) קול יהו"ה על המים וכן רוח אלהים מרחפת על פני המים אבנין משקען גו תהומי דנפקי מייא מנהון ועל דא אקרון פני (המים) (תהום) רוח אנהיג ואתקיף לאינון פנים פני (תהום) (המים) (ו)דא כמה דאצטריך ליה [ודא] <כמה דאצטריך ליה> תהו עליה שריא שם שד"י בה"ו עליה שריא שם צבאו"ת חשך עליה שריא שם אלהים רוח עליה שריא שם יהו"ה רוח חזק מפרק הרים [לא ברוח יהו"ה] וגו' (מלכים א יט יא) [שמא] דא לא הוי ביה דהא שד"י שלטא [עליה] ברזא (דסתרא) דתהו ואחר הרוח רעש לא ברעש יהו"ה דהא שם צבאות שלטא ביה ברזא דבהו ועל דא אקרי בהו רעש דלאו איהו בלא רעש ואחר הרעש אש (וגו') לא באש יהו"ה דהא שמא דאלהים שלטא ביה מסטרא דחשך ואחר האש קול דממה דקה הכא אשתכח שם יהו"ה ארבע פרקיין הכא דאינון פרקי גופא ואברין ידיען דאינון ארבעה⁵¹² ואינון תריסר והכא שמא גליפא דתריסר אתוון דאתמסר לאליהו במערה

טז/ב

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור (בראשית א ג) מהכא איהו שירותא לאשכחא גניזין היך אתברי עלמא בפרט⁵¹³ דעד הכא הוה בכלל⁵¹⁴ ובתר אתהדר כלל למהוי כלל ופרט וכלל⁵¹⁵ עד הכא הוה כלל תליא באורא⁵¹⁶ מרזא דאין סוף כיון דאתפשט חילא בהיכלא עלאה⁵¹⁷ רזא דאלהים כתיב ביה אמירה ויאמר אלהים דהא לעילא לא כתיב ביה אמירה בפרט ואף על גב דבראשית מאמר הוא אבל לא כתיב ביה ויאמר דא ויאמר איהו קיימא למשאל ולמנדע ויאמר חילא דאתרם ארמותא בחשא⁵¹⁸ מרזא⁵¹⁹ דאין סוף ברזא [נ"א ברישא] דמחשבה⁵²⁰ ויאמר <אלהים> השתא אוליד ההוא היכלא ממה <דאתעדיאת> (דאעדי) מזרעא דקדש ואוליד בחשאי והווא דאתילד⁵²¹ אשתמע לבר מאן דאוליד ליה אוליד⁵²² בחשאי דלא אשתמע כלל כיון דנפק מניה מאן דנפק אתעביד קול דאשתמע⁵²³ לבר:

יהי אור (בראשית א ג) כל מה דנפק ברזא דא נפק יהי על רזא דאבא ואימא דאיהו י"ה ולבתר אתהדר לנקודה קדמאה⁵²⁴ למהוי שירותא לאתפשטא למלה אהרא [אור] ויהי אור אור דכבר הוה אור דא רזא סתימא אתפשטותא דאתפשט ואתבקע מרזא דסתרא דאור עלאה סתימא בקע בקדמיתא ואפיק חד נקודה סתימא מרזא דיליה דהא אין סוף בקע מאורא דיליה וגלי האי נקודה

⁵¹² ב' שוקיים וב' דרועין ב' יריכין וב' אצילי וב' ידיים, וב' רגלים. בפרטם י"ב, ובכללם ד', ב' ידיים וב' רגלים.

⁵¹³ מלכות

⁵¹⁴ אמא

⁵¹⁵ בינה מלכות תפארת

⁵¹⁶ יסוד אבא

⁵¹⁷ בינה

⁵¹⁸ בינה

⁵¹⁹ כתר

⁵²⁰ חכמה

⁵²¹ ת"ת

⁵²² בינה

⁵²³ ת"ת

⁵²⁴ שהוא [אותיות] מוחא דז"א, נקרא ג"כ שירותא ונקודה קדמאה

בראשית

⁵²⁵ כיון דהאי י אתפשט מה דאשתאר אשתכח אור מההוא רזא דההוא אויר סתימאה כד אשתכח מניה נקודה קדמאה י אתגלי לבתר עליה מטי ולא מטי כיון דאתפשט נפק ואיהו הוא אור דאשתאר⁵²⁶ מאויר והיינו אור דכבר הוה והא קיימא נפק ואסתלק [ואתגניז] (ואתגניד) ואשתאר חד נקודה מניה למהוי מטי תדיר באורח גניז⁵²⁷ בההיא נקודה מטי ולא מטי נהיר ביה בארח נקודה קדמאה⁵²⁸ דנפק מניה ובגין כך כלא אחיד דא בדא⁵²⁹ נהיר בהאי ובהאי [סליק] כלא סלקין ואתאחדן ביה:

ואיהו מטי ואגניז באתר דאי"ן סו"ף⁵³⁰ וכלא חד אתעביד ההוא נקודה דאור אור איהו ואתפשט⁵³¹ ונהירו ביה שבע אתוון דאלפא ביתא ולא אקרישו ולחים הוון נפק חשך לבתר ונפקו⁵³² ביה שבע אתוון אחרן דאלפא ביתא ולא אקרישו וקיימו לחים נפק רקיע דאפריש מחלוקת דתרין סטרין ונפקו ביה תמינא⁵³³ אתוון אחרנין כדין כ"ב דלגו שבע [אתוון] דהאי סטרא ושבע דהאי סטרא ואתגליפו כלהו בההוא רקיע והוון קיימי לחים אקריש ההוא רקיע ואקרישו אתוון ואגלימו ואתעיירו בציוריהו ואגליף תמן אורייתא לאנהרא לבר יהי אור דהוא אל גדול⁵³⁴ רזא דנפיק מאויר קדמאה ויהי רזא דחשך דאקרי אלהי"ם אור⁵³⁵ דאתכליל שמאלא⁵³⁶ בימינא וכדין מרזא דאל הוי אלהי"ם אתכליל ימינא בשמאלא ושמאלא בימינא:

וירא אלהי"ם את האור כי טוב (בראשית א ד) דא עמודא דאמצעיתא כי טוב אנהיר עילא ותתא ולכל שאר סטרין ברזא יהו"ה שמא דאחיד לכל סטרין ויבדל אלהי"ם וגו' (שם) אפריש מחלוקת למהוי כלא שלים:

ויקרא אלהי"ם וגו' (שם ה) מהו ויקרא קרא וזמין לאפקא מהאי אור שלים דקיימא באמצעיתא⁵³⁷ חד נהירו דאיהו יסודא דעלמא דעליה קיימין עלמין ומההוא אור אשלים עמודא דאמצעיתא אתפשט יסודא חי עלמין דאיהו יום מסטרא⁵³⁸ דימינא ולהשך⁵³⁹ קרא לילה (שם) קרא וזמין ואפיק מסטרא דחשך חד נוקבא⁵⁴⁰ סיהרא דשלטא בליליא ואקרי לילה רזא דאדנ"י אדון כל הארץ

עאל ימינא⁵⁴¹ בההוא עמודא⁵⁴² שלים [דבאמצעיתא] (דא באמצעיתא) כליל ברזא⁵⁴³ דשמאלא וסליק לעילא עד נקודה קדמאה⁵⁴⁴ ונטיל

525	חכמה
526	ת"ת בבינה
527	יסוד שלו
528	יסוד אבא
529	פי' חכמה בבינה
530	היינו כתר
531	חסד אבגדהו"ז
532	עמצקרש"ת
533	חטיכלמנ"ס
534	חסד ראשון דו"ק דז"א
535	גבורה
536	ת"ת
537	ת"ת
538	חסדים שבו
539	גבורה
540	מלכות
541	בחסדים
542	ת"ת
543	כוללו בגבורה

בראשית

יז/א

ואחיד תמן (מלה) [חילא] דתלת נקודין חל"ם שור"ק חיר"ק זרע קדש דהא לית זרעא דאזדרע בר ברזא דא ואתחבר כלא בעמודא דאמצעיתא⁵⁴⁵ [ואפיק] (ואפיק) יסודא⁵⁴⁶ דעלמא ובגין כך אקרי כל דאחיד לכלא בנהירו [ד]תיאובתא

שמאלא להיט בתוקפא וארה בכולהו דרגין ארה ריחא ומהווא להיטו⁵⁴⁷ דאשא אפיק ההיא נוקבא⁵⁴⁸ סיהרא והווא להיטו הוה חשך⁵⁴⁹ בגין דהוה מחשך ותריין סטריין⁵⁵⁰ אלין אפיקו תריין דרגין אלין חד דכר⁵⁵¹ וחד נוקבא⁵⁵² יסודא אחיד בעמודא דאמצעיתא מהווא תוספת נהורא דהוה ביה דכיון דהווא עמודא דאמצעיתא אשתלים ועביד שלם לכל סטריין כדין אתוסף ביה נהירו מעילא⁵⁵³ ומכל סטריין בחדוה דכלא ביה ומהווא תוספת דחדוה נפיק יסודא דעלמין ואקרי מוסף⁵⁵⁴

מהבא נפקין כל היילא⁵⁵⁵ לתתא ורוחין ונשמתיין [קדישיין] ברזא יהו"ה צבאו"ת⁵⁵⁶ אל אלהי הרוחות⁵⁵⁷ לילה⁵⁵⁸ אדון⁵⁵⁹ כל הארץ מסטרא דשמאלא מהווא חשך⁵⁶⁰ ובגין דהווא חשך תיאובתיה לאתכללא בימינא וחלש תוקפיה אתפשט מניה [האי לילה] כד שארי לאתפשט האי לילה עד לא אסתיים ההוא חשך עאל ואתכליל בימינא וימינא אחיד ליה ואשתאר בגריעו האי לילה וכמה דחשך תיאובתיה לאתכללא באור⁵⁶¹ הכי לילה⁵⁶² תיאובתיה לאתכללא ביום חשך גרע נהוריה ובגין כך אפיק דרגא בגריעו <ו>לא בנהירו חשך לא נהיר אלא כד אתכליל באור לילה דנפק מניה לא נהיר אלא כד אתכליל ביום גריעו דלילה לא אשתלים אלא במוסף מה דאתוסף הכא גרע הכא במוסף הוה ביה רזא דנקודה עלאה [ו]רזא דעמודא דאמצעיתא בכל סטריין ובגין כך אתוסף ביה תריין אתוון בליליא גריעו ביה אלין [תריין] (כדין) קרא כתיב ויקרא (איהו תפלת יוצר) וגרע מיניה ו"י וכתוב (בראשית א ה) קרא לילה⁵⁶³ הכא רזא דשמא דשבעין ותריין אתוון גליפא דכתרא עלאה:

ויאמר אלהי"ם יהי רקיע בתוך המים וגו' (בראשית א ו) הכא בפרט רזא לאפרשא בין מיין עלאין לתתאין <ברזא דשמאלא (נ"א ואתברי) הכא> [ורזא הכא (נ"א ואתברי)] (ברזא דשמאלא

544	חכמה
545	ת"ת
546	יסוד ז"א
547	מצד גבורה
548	מלכות
549	ובטן הנקבא הוא גבורות
550	ת"ת וגבורה
551	יסוד
552	מלכות
553	אבא
554	יסוד
555	כל הנשמות מיסוד
556	ת"ת ויסוד
557	יסוד ממנו הרוחות
558	מלכות
559	מלכות
560	גבורה.
561	חסד ת"ת
562	מלכות
563	דבתפארת כתיב ויקרא וכו'

בראשית

ורוא הכא) מחלוקת ברוא דשמאלא דער הכא רוא דימינא⁵⁶⁴ הוא [והכא איהו רוא דשמאלא] ובגין כך אסגיא מחלוקת בין דא לימינא ימינא איהו שלימא דכלא ובגין כך בימינא כתיב כלא דהא ביה תליא כל שלימו כד אתער שמאלא אתער מחלוקת ובהוא מחלוקת אתתקף אשא דרוגא ונפק מניה מהוא מחלוקת גיהנם וגיהנם בשמאלא אתער ואתדבק חכמתא דמשה בהא אסתכל ובעובדא דבראשית אשגח בעובדא דבראשית הוה מחלוקת שמאלא בימינא ובהוא מחלוקת דאתער ביה שמאלא נפק ביה גיהנם ואתדבק ביה עמודא דאמצעיתא דאיהו יום תליתאי עאל בנייהו ואפריש מחלוקת ואסכים לתרין סטרין וגיהנם נחית לתתא ושמאלא אתכליל בימינא והוה שלמא בכלא

כגוונא דא מחלוקת קרה באהרן שמאלא בימינא אסתכל משה בעובדא דבראשית אמר לי אתחזי לאפרשא מחלוקת⁵⁶⁵ בין ימינא לשמאלא אשתדל לאסכמא בנייהו ולא בעי שמאלא ואתתקף קרה בתוקפיה אמר ודאי גיהנם בתוקפא דמחלוקת (ד)שמאלא אצטריך לאתדבקא [בימינא הוא לא בעי ודאי] <הוא לא בעי לאתדבקא> לעילא ולאכלללא בימינא⁵⁶⁶ ודאי יחות לתתא בתוקפא דרוגא דיליה <ועל דא> (ודא) לא בעי קרה לאסכמא האי מחלוקת בידא דמשה בגין דלא הוה לשם שמים ולא חייש ליקרא דלעילא ואכחיש עובדא דבראשית כיון דחמא משה דהוה מכחיש עובדא דבראשית ואתדחא איהו לבר כדין (במדבר טו טו) ויחר למשה מאד ויחר למשה על דאכחישו ליה דלא אסכים ההוא מחלוקת מאד על דאכחישו עובדא דבראשית ובכלא אכחיש

יז/ב

קרה בעילא ובתתא דכתיב (במדבר כו ט) בהצותם על יהוה ה"א תתא ועילא ועל דא אתדבק כמה דאתחזי⁵⁶⁷ ליה

מחלוקת דאתתקן כגוונא דלעילא וסליק ולא נחית ואתקיים בארז מישר דא מחלוקת דשמאי והלל⁵⁶⁸ וקב"ה אפריש בנייהו ואסכים לון ודא הוה מחלוקת לשם שמים⁵⁶⁹ ושמים אפריש מחלוקת⁵⁷⁰ ועל דא אתקיים ודא הוה כגוונא דעובדא דבראשית

וקרה בעובדא דבראשית אכחיש בכלא ופלונתא דשמים הוה ובעא לאכחשא מלי דאורייתא ודאי באתדבקותא דגיהנם הוה ועל דא אתדבק בהדיה ורוא דא בספרא דאדם השך כד אתער אתער בתוקפיה וברא ביה גיהנם ואתדבק בהדיה בהוא מחלוקת כיון דשכיך רוגא ותוקפא אתער מחלוקת <כגוונא> (כגוונא) אחרא מחלוקת דרחימו ותרין מחלוקת הוה חד שירותא וחד סיומא ודא איהו ארחהון דצדיקייא שירותא דלהון בקשיו וסופא דלהון בנייהא קרה הוה שירותא דמחלוקת כפום רוגא ותוקפא ואתדבק בגיהנם שמאי סופא דמחלוקת כד רוגא בנייהא אצטריך לאתערא מחלוקת דרחימו ולאסכמא ע"י דשמים:

ורוא דא יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל (בראשית א ו) דא מחלוקת קדמא אתערו דרוגא ותוקפא בעא לאפרשא ואתער גיהנם עד דרוגא ותוקפא אצטנן וכדן ויעש אלהים את הרקיע וגו' (בראשית א ז) אתער מחלוקת דרחימו וחביבו וקיומא דעלמא וברוא דא מחלוקת שמאי והלל (ד)תורה שבעל פה עאלת ברחימו גבי תורה שבכתב [והוון] (דהוה) בקיומא שלים הבדלה איהי

⁵⁶⁴ יום ראשון חסד

⁵⁶⁵ כי הוא בסוד ת"ת המכריע

⁵⁶⁶ והוא נכנע תחת אהרן

⁵⁶⁷ שהוא הגהנם

⁵⁶⁸ גבורה וחסד

⁵⁶⁹ ת"ת

⁵⁷⁰ פי' גבורה שבנוק'.

בראשית

ודאי בשמאלא כתיב הכא הבדלה (בראשית א ז) ויהי מבדיל וכתיב (שם ז) ויבדל וכתיב התם (במדבר טז ט) המעט מכס כי הבדיל וגו' וכתיב (דברים י ח) בעת ההיא הבדיל יהו"ה את שבט הלוי דהא ודאי לית הבדלה אלא בשני באתר שמאלא ואי תימא הבדלה בשני איהו ודאי אמאי הבדלה בלוי דאיהו תליתאה הבדלה בשמעון אצטריך דאיהו שני אלא אע"ג דלוי איהו תליתאה לדעתא⁵⁷¹ דיעקב שני הוה ולעולם בשני הוה וכלא בארע מישר בארע שלים כדקא יאות:

הבדלה במוצאי שבת בין אינון דשליטין ביומי חול לשבת וכד נפיק שבת סלקא מניהנס חד סטרא מעינא בישא <ס"א טסירא ממנא בישא> דבעי לשלמאה בשעתא דאמריין ישראל (תהלים צ יז) ומעשה ידינו כוננה עלינו ונפיק מההוא דרגא דאקרי (שמאלא) [שאולה] ובעי לאתערבא בזרעא דישראל ולשלמאה עליהו דישראל וישראל עבדי עובדא בהדס וביין ואמרי הבדלה ואתפרש מנייהו ומאיך ההוא סטרא ועאל לדוכתיה בשאול אתר דקרה וסיעתיה תמן דכתיב (במדבר טז לג) וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה ואינון לא נחתו תמן עד דעבדי ישראל הבדלה מנהון דכתיב (שם כא) הבדלו מתוך העדה וגו' ולעולם הבדלה בשני דאיהו שמאלא בשירותא ותוקפא ורוגזא דאתער שמאלא במחלוקת עד לא שכיך בניחא ואתברי ביה גיהנס כדין אתבריאו כל אינון מלאכים דקטרגי למאריהון לעילא ואכיל לון נורא ואתוקדו וכן כל שאר אינון דמתבטלי ולית לון קיומא ואתכלו בנורא כנוונא דא קרה לתתא וכלא כנוונא דא:

יהי רקיע (אתפשט) [יתפשט] פשיטו דא מן דא א"ל קטפא ימינא⁵⁷² א"ל גדול אתפשט פשיטו מן גו מייא לאשתלמא שמא דא א"ל ולא תכללא בההוא פשיטו דא בדא ואתפשט <מאל> (מול) אלהים הי"ם⁵⁷³ אלין אתפשטו ואתהפכו למהוי מיין תתאין⁵⁷⁴ <ימ"ה⁵⁷⁵> (ימאה) ההוא פשיטו דאתפשט בשני מיין עלאין הי"ם⁵⁷⁶ זה הים גדול הי"ם מיין עלאין הפוכא דאלין אתוון ימ"ה מיין תתאין כיון דאתתקנו⁵⁷⁷ אתעבידו כלל כללא חדא⁵⁷⁸ ואתפשט שמא דא בכמה דוכתי⁵⁷⁹ מיין עלאין דכורין ומיין תתאין נוקבי בקדמיתא הוו מים במים עד דאתפרשו⁵⁸⁰ לאשתמודעא⁵⁸¹ מיין עלאין⁵⁸² ותתאין⁵⁸³ דא אלהים <נ"א מיין עלאין> ודא אדנ"י <נ"א מיין תתאין> [ודא] ה' עילאה⁵⁸⁴ וה' תתאה⁵⁸⁵ [מה כתיב (בראשית א ז) ויעש אלהים את הרקיע אתפשטותא דא נטל שמא] דא אלהים מיין [עלאין ומיין]

יח/א

תתאין אדנ"י [ועם כל] [ועד דדא בלא] דא כיון דאשתלימו מיין דכורין במיין נוקבין שמא דאלהים אתפשט בכלא ואע"ג דאפריש בין מיין עלאין לתתאין מחלוקת לא אתבטל עד יום

⁵⁷¹ בספר הליקוטים בפ' כי ראובן יצא משביל השתן, ולכן היה כחו והראשון היוצא מהשביל הזרע שמעון ושני לו לוי
⁵⁷² זרוע ימין חסדים
⁵⁷³ גבורות דבאמא הם הי"ם
⁵⁷⁴ מ"ן דמלכות
⁵⁷⁵ בנוק' דז"א
⁵⁷⁶ מ"ן דבינה.
⁵⁷⁷ בסוד הזווג
⁵⁷⁸ חסדים וגבורות א"ל הי"ם
⁵⁷⁹ בעולמות
⁵⁸⁰ בסוד הנסירה
⁵⁸¹ להזדווג
⁵⁸² אלהים
⁵⁸³ אדנ"י
⁵⁸⁴ דא אלהים
⁵⁸⁵ דא אדנ"י ואז הנוק' נק' ג"כ אלהים כי אה"ה ואדנ"י גי' פ"ו כמו אלהים

בראשית

תליתאי ואסכים מחלוקת ואתיישוב כלא בדוכתיה כדקא יאות ובגין מחלוקת [דא אע"פ] דאיהו [קיומא דעלמא] (קיימא) לא כתיב כי טוב בשני דלא אשתלים עובדא מיין עלאין ומיין תתאין הוו כחדא ולא הוו תולדין בעלמא עד דאתפרשו⁵⁸⁶ ואשתמודעו⁵⁸⁷ ובגין כך עבדו תולדין ועם כל דא אע"ג דהבדלה הוי בשני ומחלוקת ביה הוה [יום תליתאי אסכים בכלא דהוא שמא דאיגלף בגליפוי הוה לאסתכמא מיין עלאין ומיין תתאין] ה' עלאה ה' תתאה ו' בינייהו לאשלמא בתרין סטרין וסימנא דא מי הירדן⁵⁸⁸ מיין עלאין קמו נד אחד⁵⁸⁹ (יהושע ג טז) מיין תתאין נחתו לימא וישראל⁵⁹⁰ אזלי באמצעיתא חמש רקיעין⁵⁹¹ כתיבי הכא וחי העולמים⁵⁹² אזיל בהו ואנהיג בהו וכלהו כלילין דא בדא⁵⁹³ ואלמלא האי מחלוקת דאסתכם ע"י דאמצעיתא לא אתכלילו ולא (אשתיירו) [אתיישרו] דא בדא:

חמש מאה⁵⁹⁴ שנין אינון דאילנא דחיי דביק בהו למעבד איבין ותולדין לעלמא וכל מימיו⁵⁹⁵ דבראשית דנגדין ואתמשכן מבראשית אתפלגו תחותיו [על ידיה] ודוד⁵⁹⁶ מלכא נקיט כלא ואיהו פליג לבתר דכתיב (שמואל ב ו יט) ויחלק לכל העם לכל המון וגו' וכתיב (תהלים קד כח) תתן להם ילקוטין וכתיב (משלי לא יט) ותקם בעוד לילה ותתן טרף וגו' בשעתא דאתער⁵⁹⁷ מחלוקת בתוקפא דשמאלא אסגי ואתקף הורפילא דטיפסא⁵⁹⁸ ונפקו מתמן טסירין⁵⁹⁹ ואקרשו מיד בלא לחותא⁶⁰⁰ כלל והוו דכר ונוקבא ומנהון אתפרשו זינין בישין לזינייהו והכא תקיפו דרוח מסאבא בכל אינון תוקפין טסירין ואינון רזא דערלה אלן אתקפו בזינין תקיפין חד אפע"ה⁶⁰¹ וחד נח"ש⁶⁰² ותרוויהו חד אפע"ה⁶⁰³ אוליד לשבעה שנין בחבורא חדא אתהדר כלא לשבע שנין (דנחש) [כנחש] הכא איהו רזא דגיהנם דאקרי בשבע שמהן יצר הרע בשבע שמהן אקרי ובכמה דרגין אתפשט מסאבו מהכא לעלמא וכלא מרזא דשמאלא טב וביש ואיהו ישובא דעלמא הכא שמא גליפא דתמני סרי אתוון ממנא על גשמי רצון נדבה וברכה ישובא דעלמא:

"ויאמר אל"הים יק"וו "המים וגו' (בראשית א ט) בארץ קן למהוי בארץ מישר דהא מרזא דההיא נקודא⁶⁰⁴ קדמאה נפיק כלא בסתימו עד דמטי ואתכניש להיכלא עלאה⁶⁰⁵ ומתמן נפיק בקו

586	בסוד הנסירה
587	ונזדווגו
588	מי יסוד בינה
589	הגבורות הנשארים שם
590	ת"ת
591	הם בחי' ה"ג ובחי' ה"ח
592	יסוד דז"א
593	הגבורות בחסדים
594	ה"ח
595	הגבורות (דבינה)
596	מלכות
597	בשעה שיצאו הגבורות קודם המיתוק
598	גחלת מחודך הגחלת
599	ס"מ ונוק'
600	כי הלחות מסוד החסד שבגבורה
601	זכר
602	נוק'
603	ו' קצוות דכורא דקליפה
604	אבא
605	גבורה דבינה

בראשית

מישר⁶⁰⁶ [ל] שאר דרגין עד דמטי לההוא אתר חד דכניש⁶⁰⁷ בלא בכלל דכר ונוקבא⁶⁰⁸ ומאן איהו חי עלמין המים דנפקי מלעיל⁶⁰⁹ מאת ה' עלאה מתחת השמים⁶¹⁰ ו' זעירא⁶¹¹ ועל דא ו'ו חד שמים⁶¹² וחד מתחת השמים⁶¹³ כדין (שם) ותראה היבשה⁶¹⁴ דא ה' תתאה דא אתגלי וכל שאר אתכסי ומגו האי בתראה⁶¹⁵ אשתמע בסוכלתנו ההוא דאתכסי⁶¹⁶ אל מקום אחד⁶¹⁷ בגין דהכא הוא קשורא דיחודא דעלמא [עלאה] (תתאה) יהו"ה אחד ושמו אחד תרין יחודין חד דעלמא עלאה⁶¹⁸ לאתיחדא בדרגוי וחד דעלמא תתאה⁶¹⁹ לאתיחדא בדרגוי קשורא דיחודא דעלמא עלאה עד הכא איהו חי עלמין תמן אתכסי ואתקשר עלמא עלאה ביחודא דיליה ובגין כך אקרי מקום אחד כל דרגין וכל שייפין מתכנשין תמן והוו כלהו [ביה] חד בלא פרודא כלל ולית דרגא דאתיחדן [תמן] ביחודא חד אלא האי וביה אתכסיין כלהו בארס סתים בתיאובתא חד (ו)עד הכא בדרגא [דא] אתיחד עלמא דאתגלייא בעלמא דאתכסייא עלמא דאתגלייא [אתיחד אוף הכי לתתא ועלמא דאתגלייא] איהו עלמא דתתא"ה [ישעיה ו א] ואראה את אדניי [שמות כד י] ויראו את אלהי ישראל [במדבר יד י] וכבוד יהו"ה נראה [שם יז ז] וירא כבוד יהו"ה [יחזקאל א כח] כמראה הקשת וגו' כן מראה הנגה סביב הוא מראה דמות כבוד יהו"ה ודא איהו רזא ותראה היבשה (שם) [כמראה הקשת זה חי עלמין וזהו] [בראשית ט יג] את קשתי נתתי בענן [דא מלכות] נתתי מן יומא דאתברי עלמא ביומא

יח/ב

דעיבא דאתחזי קשת >דאתער שמאלא לאתתקפא < מראה דמות כבוד יהו"ה [יחזקאל א כח] אתער שמאלא לאתתקפא נפקת רחל ותקש⁶²⁰ בלדתה מיכאל בסטרא דא רפאל בסטרא דא גבריא"ל בסטרא דא ואינון גוונין דאתחזיין בההוא דמות חוור וסומק וירוק כן מראה הנגה סביב נהירו דאתכסייא בגלגולא דחיוז >דעינא < (דעיבא) הוא מראה דמות כבוד יהו"ה גוונין דאתיחדא יחודא תתאה לפום יחודא דאתיחד יחודא דלעילא יהו"ה אלהינו יהו"ה גוונין סתימין דלא אתחזן ואתקשרן אל מקום אחד יחודא חדא בעלאה גוונין [בקשת] [לקשת] לתתא לאתיחדא בהו חוור סומק וירוק <כגוונין> (כגוונין) סתימין ואינון יחודא אחרא רזא ושמו אחד בשכמל"ו יחודא דלתתא יחודא עלאה (דברים ו ד) שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד דא לקביל דא יקוו מדידו דקו [ומשחתא] [ומשירותא] הכא שית תיבין [והכא שית תיבין משחתא] [משירותא] בוצינא דקרדינותא דכתיב [ישעיה מ יב] מי מדד בשעלו מים ודא איהו [בראשית א ט] יקוו המים הכא שעורא דיוצר עלמין יו"ד ה"א וא"ו ה"א קרו"ש קרו"ש קרו"ש [ישעיה ו ג] דא איהו יקוו המים

606 חוט שדרא דז"א

607 יסוד

608 יוצא מזכר ונכנס בנקבה

609 גבורות דבינה

610 פ' ויוצאים

611 יסוד.

612 ת"ת.

613 יסוד

614 מלכות.

615 מלכות

616 בינה

617 יסוד דנוק'

618 ת"ת

619 מלכות

620 אותיות קש"ת

בראשית

יהו"ה צבאות דא איהו אל מקום אחד ברזא דשמא דא מלא כל הארץ כבודו דא ותראה היבשה רזא גליפא שמא דיהודא כוז"ו במוכס"ז כוז"ו קדישא:

[תדשא הארץ דשא עשב וגו' (בראשית א יא)] (הארץ) השתא אפיקת⁶²¹ חילא באינון מיין דאתכנשו⁶²² לאתר (דא) חד ונגדין בגויה גו טמירו⁶²³ סתימאה ונפקין בגויה טמירין עלאין וחיילין קדישין די כל אינון בני מהימנותא מתקנן לון בתקונא דמהימנותא בההיא פולחנא דמאריהון ורזא דא (תהלים קד יד) מצמיח הציר לבהמה וגו' דא בהמה דרביעאה על אלף טורין⁶²⁴ ומגדלין לה בכל יומא ההוא הציר והציר דא אינון מלאכין שליטין לפום שעתא דאתבריאו בשני וקיימין למיכלא דהאי בהמה בגין דאית אשא אכלא אשא ועשב לעבודת האדם (שם) עשב דא אלין אופנין⁶²⁵ וחיות וכרובים דכלהו מתקנן גו תקונייהו וקיימין לאתתקנא בשעתא דבני נשא אתיין לפולחנא דמאריהון בקרבניהון ובצלוחתא דדא איהו עבודת האדם ועשב דא אודמן ואתעתד לעבודת האדם לאתתקנא בתקוניה כדקא יאות וכד אינון מתתקנן בההיא עבודת האדם לכתר מנייהו נפקי מזוני וטרפין לעלמא דכתיב (שם) להוציא לחם מן הארץ ודא איהו (בראשית א יא) עשב מזריע זרע דהא הציר לא מזריע זרע איהו אלא אודמן למיכלא דאשא קדישא ועשב לתקונא דעלמא וכל דא להוציא לחם מן הארץ כל תקונין דבני נשא [דקא מתקני להאי עשב] (להוי לההוא) ארץ דפולחנא דלהון למאריהון לספקא על ידיהון מההיא ארץ טרפי ומזוני להאי עלמא ולאתברכא בני נשא מברכין דלעיל:

עץ פרי עושה פרי (שם) דרגא על דרגא דכר ונוקבא כמה דעץ פרי אפיק חילא דעץ עושה פרי אופ הכא אפיק איהו ומאן איהו אלין אינון כרובים ותמרות מאי תמרות אלין אינון דסלקי בתננא דקרבנא [ומתתקני בהדיה] ואקמן "ג"א ואקרונ" תמרות עשן וכלהו קיימין בתקונייהו לעבודת האדם מה דלא קיימא כן הציר דהא אתעתד למיכל דכתיב (איוב מ י) הנה נא בהמות אשר עשיתי עמך הציר כבקר יאכל:

[עץ פרי עושה פרי דיוקנא דכר ונוקבא] ודמות פניהם פני אדם (יחזקאל א י) אלין לאו אינון כאינון כרובים אלין אפי רברבן בדיקנא חתימא כרובים אפי זוטרי כרביין פני אדם כל (דין) דיוקנין כלילן בהו בגין דאינון אפיין רברבין ומצטיירין בהו ציורין גלופין כגלופי שמא מפרש בארבע סטרי דעלמא מזר"ח מער"ב צפו"ן ודרו"ם מיכאל רשים ברשימו לצד דרום וכל אנפין מסתכלין לגביה פני אד"ם פני ארי"ה פני שו"ר פני נש"ר אדם איהו דכר ונוקבא ולא איקרי אדם בר הני ומניה אצטיירין ציורין דרכב אלהי"ם רבותים דכתיב (תהלים סח יב) רכב אלהי"ם רבותים אלפי שנאן שנאן כללאל דכלהו ציורין שו"ר נש"ר ארי"ה י' דא איהו אדם

יט/א

פשיטו דאתכליל כחדא ברזא דכר ונוקבא⁶²⁶ וכלהו אלפין ורובין כלהו נפקי מהני רזא שנא"ן ומהם דיוקנין מתפרשין כל חד וחד בסטרייהו כמה דאתחזי לון ואלין אינון דקא משלבן חד בחד וכליל חד בחד למהוי כל חד וחד כליל בחבריה שו"ר נש"ר ארי"ה אדם אתנהגן ברזא [דארבע שמהן גליפאן סלקין לאתנהגא ולאסתכלא סליק לאתנהגא ולאסתכלא] שור לאנפי אדם סליק שמא חד מתעטרא מחקקא ברזא דתרין גוונין ואיהו אל כדין אתהדר לאחורא וכורסיה חקיק

⁶²¹ הם סוד חיות הקודש וכל הרוחין די בהיכלא דמטרוניתא שאנו מחברים בתפילתנו וז"ש כל אילין בני מהימנות' וכו'

⁶²² הם מיין דכורין שביסוד

⁶²³ יסוד דידיה

⁶²⁴ שבעולם הבריאה כמנין א"ל שד"י

⁶²⁵ להמשיך שפע מהשכינה להעולמות, וכמו שלמעלה יש "מ גם יש בה דכר ונוקב' תימורות וכרובים

והם המלאכים העולים בעשן הקרבן והם אפי זוטרי

⁶²⁶ נר"ן פשוטה ונר"ן כפופה

בראשית

וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא סליק לאתנהגא ולאסתכלא נשר לאנפי אדם סליק שמא אחרא מתעטרא מחקקא ברזא דתרין אנפין גוונין לאתנהגא ולאסתלקא בסליקן בעטורא דלעילא ואיהו גדול כדין אתהדר לאחורא וכורסיה חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא דשמא דא סליק לאתנהגא ולאסתכלא ארז"ה לאנפי אדם סליק שמא אחרא מתעטרא מתחקקא ברזא דתרין אנפין גוונין לאתתקפא ולאיתישרא בתוקפא ואיהו גבור כדין אתהדר לאחורא וכורסיה חקיק וגליף ליה ואתרשים לאתנהגא ברזא [דשמא] דא אד"ם אסתכל בכלהו וכלהו סלקין ומסתכלין ביה כדין כלהו אצטיירו בגלופייהו בעיורא דא ברזא דשמא חד דאקרי נורא וכדין כתיב עליהו (יחזקאל א ו) ודמות פניהם פני אדם כלהו כלילן בהאי דיוקנא והאי דיוקנא כליל לון ועל רזא דא אקרי קב"ה (דברים י יז) האל הגדול הגבור והנורא דהא שמהן אלן גליפין אינון לעיל ברזא דרתיבא עלאה כלילא בארבע אתוון יהו"ה דאיהו שמא דכליל כלא דיוקנין אלן מחקקן גליפין בכורסייא וכורסייא גליפא מרקמא בהו חד לימינא וחד לשמאלא וחד לקמא וחד לאחורא רשימא בארבע סטרין דעלמא:

כרסייא כד סלקא רשימא בארבע דיוקנין אלן אלן ארבע שמהן עלאין נטלין להאי כרסייא וכרסייא אתכליל בהו עד דנקטא ולקטא נפשיין וענוגין דכסופין כיון דנקטא ולקטא אינון ענוגין וכסופין נחתא מלייא כאילנא דמליא ענפין לכל סטר ומלי אבין כיון דנחתא נפקי אלן ארבע דיוקנין מצטיירין בעיורייהו גליפין מנהרין נציצין מלהטין ואינון זרעין זרעא על עלמא כדין אתקרי עשב מזריע זרע עשב דאינון זרעין זרעא על עלמא נפקא דיוקנא דאדם דכליל כל דיוקנין כדין כתיב (בראשית א יא) עץ פרי עושה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ לא אפיק זרעא אלא לתועלתא על הארץ אשר זרעו בו דייקא מכאן דלית רשו לבר נש לאפקא זרעא מניה לבטלא

חציר רזא דהכא לאו איהו מזריע זרע ובגין כך אתבטל ולא קיימא בקיומא כהני אחרנין דלית <ליה> (לון) דיוקנא לאצטיירא ולאגלפא בדיוקנא וציורא כלל אלא אתחזון ולא אתחזון כל אינון דלא אצטיירו בעיורא ודיוקנא לית לון קיומא קיימי לפום שעתא ואתאכילו באשא דאכלא אשא ומהדרין כמלקדמין וכן בכל יומא:

בר נש לתתא אית ליה דיוקנא וציורא ולא איהו בקיומא כנוונא דהני דלעילא ציורא ודיוקנא דלעיל מצטיירין בעיורייהו כמה דהויין בלא מלבושא אחרא לאצטיירא ובגין כך אינון בקיומא תדיר ציורא דאדם לתתא מצטיירין בעיורייהו במלבושא ולא כנוונא אחרא ובגין כך קיימין בקיומא זמן ועידן ובכל ליליא וליליא מתפשט רוחא מהאי מלבושא וסלקא וההוא אשא דאכלא אכיל ליה ובתר אתהדר כמלקדמין ומצטיירין בלבושייהו ובגין כך לית לון קיומא כאינון דיוקנין דלעיל ועל דא כתיב (איכה ג כג) חדשים לבקרים בני נשא דאינון חדשים בכל יומא ויומא יט/ב

מאי טעמא רבה אמונתך⁶²⁷ רבה איהו ולא זעירא [רבה אמונתך] ודאי רבה דכלא (דעתיד) לנטלא כל בני עלמא [ולאכללא] (ולאסתכללא) לון בגוה עלאה ותתאה אתר רב וסני איהו דכליל כלא ולא אתמליא יתיר ורזא דא (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים אינו מלא וגו' אזלי לגבי ימא וימא נטיל לון ואכיל לון בגויה ולא אתמליא ובתר אפיק לון כמלקדמין ואזלי ובג"ד רבה אמונתך ביומא דא כתיב כי טוב כי טוב תרי זמני בגין דיומא⁶²⁸ דא אחיד לתרין סטרין ואפריש מחלוקת אמר להאי סטרא כי טוב ואסכים בנייהו ובגין כך אית ביה תרין זמנין ויאמר [ויאמר הכא] רזא דשמא דארבע אתוון גליפא מחקקא סליק לתריסר אתוון בארבע דיוקנין בארבע סטרין רשים על כורסייא קדישא:

מלכות⁶²⁷

ת"ת⁶²⁸

בראשית

ויאמר אלהים יהי מאורות וכו' (בראשית א יד) מארת חסר דאתברי אסכרה לרבי דבתר דאתגניז נהירו אור קדמאה אתברי קליפה למוחא⁶²⁹ והיא קליפה אתפשט ואפיק קליפה⁶³⁰ אחרא כיון דנפקת סלקא ונחתא מטת לגבי אנפי זוטרי⁶³¹ בעאת לאתדבקא בהו ולאצטיירא בגווייהו ולא בעאת לאפרשא מנייהו אפרש לה קב"ה מתמן ונחית לה לתתא כד ברא אדם בגין לאתקנא האי כהאי עלמא כיון דחמת לחוה דקא מתדבקא בסטרוי דאדם דשפירו⁶³² דלעילא וחמאת דיוקנא שלים פרחא מתמן ובעאת כמלקדמין לאתדבקא באנפוי זוטרי אינון נטרי תרעין דלעיל לא שבקו לה נזף קב"ה בה ואטיל לה בשפולי ימא ויתבת תמן עד דחטא אדם ואנתתיה כדין אפיק לה קב"ה משפולי ימא ושלטא על כל אינון רביי אפי זוטרי דבני נשא דאתחזון לאענשא בחובי דאבוהון ואיהי אזלא משטמא בעלמא קריבת לתרעי ג"ע דארעא וחמת כרובים נטרי תרעי דג"ע [ויתבא] (ויתבי) תמן לגבי ההוא להט החרב בגין דהיא נפקת מסטרא דההוא להט בשעתא דההוא להט אתהפך ערקת ומשטמת בעלמא ואשכחת רביי דאתחזון לאתענשא וחייבת בהו וקטילת לון ודא איהו בגרעו דסיהרא דאזעירת נהורא ודא מארת כד אתיליד קין לא יכלא לאתדבקא ביה לבתר אתקריבת בהדיה ואולידת רוחין וטיסין:

אדם מאה ותלתין שנין שמש ברוחין נוקבין עד דאתת נעמה ומגו שפירו דילה טעו בני האלהים בתרה עז"א ועז"אל ואולידת מנייהו ומינה אתפשטו רוחין [בישין] ושדין בעלמא דאיהי אזלת ומשוטמת בליליא [נ"א בלילית] ואזלת בעלמא וחייבת [נ"א וחייבן] בבני נשא ועבדי לון דאושדון קרי ובכל אתר דאשכחן בני נשא ניימין יחידאין בביתא שרן עלייהו ואחידן לון ומתדבקן בהו ונטלי מנייהו תאובתא ואוליד מנייהו ותו פגעין ביה במרעין ולא ידע וכל דא בגרעו דסיהרא מארת כד אתתקנת סיהרא אתהפכן אתוון (תהלים יח לא) אמרת יהו"ה צרופה מגן הוא לכל החוסים בו מגן הוא על כל אינון רוחין בישין וקסטירין דמשוטמי בעלמא בגרעו דילה לכל אינון דאחידן ביה בהימנותיה [דקב"ה]:

שלמה מלכא כד נחית לעמקא דאנוזא דכתיב (שיר ו יא) אל גנת אגוז ירדתי נטל קליפה דאנוזא ואסתכל בכל אינון קליפין וידע דכל אינון ענוגין דהנהו רוחין קליפין דאנוזא לאו איהו אלא לאתדבקא בבני נשא ולאסטא(ה) לון דכתיב (קהלת ב ח) ותענוגות בני אדם שדה ושדות תו תענוגי בני אדם דמתענגי בשינתא דליליא נפקא מנייהו שדה ושדות וכלא אצטריך קב"ה למברי בעלמא ולאתקנא עלמא בהו וכלא מוחא לגו וכמה קליפין חפיא למוחא

וכל עלמא כהאי גוונא עילא ותתא מריש רוא דנקודה עלאה עד סופא דכל דרגין כלהו

ב/א

איהו דא [לבושא לדא ודא לדא דא מוחא לגו מוחא וקליפה רוחא דא] לגו מן דא ודא לגו מן דא עד דאשתכח דהאי קליפה להאי והאי להאי נקודה קדמאה⁶³³ הוה נהירו פנימאה⁶³⁴ דלית ליה שעורא למנדע זכיכו ודקיכו ונקיו דיליה עד דאתפשט פשיטו וההוא פשיטו דההיא נקודה אתעביד חד⁶³⁵ היכלא לאתלבשא ההיא נקודה⁶³⁶ נהירו דלא ידיע לסגיאז זכוכא דיליה היכלא דאיהו⁶³⁷

⁶²⁹ ז"א דקליפה

⁶³⁰ נוקבא דקליפה

⁶³¹ הם סוד המלאכים הנקבות הנק' כרובים אנפי זוטא כי הכרובים נק' אנפי זוטא דלית להו דיקנא כמו הנערים והם נקבות דומים לנערים בלתי זקן ולהיותם נקבות ולכן רצתה לילית הרשעה להדבק בהם כמו שעשתה לחוה ואז דחפת ה' ית' מהם

⁶³² בת"ת ומלכות.

⁶³³ חכמה

⁶³⁴ בינה

⁶³⁵ בינה

⁶³⁶ חכמה

בראשית

לבושא לההוא נקודה סתימא⁶³⁸ איהי נהירו דלית ליה שעורא ועם כל דא לאו דקיך וזכיך איהו כההיא נקודה קדמאה טמיר וגניז ההוא היכלא אתפשט פשיטו אור קדמאה⁶³⁹ וההוא פשיטו איהו לבושא לההוא היכלא דקיך⁶⁴⁰ וזכיך פנימאה יתיר מכאן ולהלאה אתפשט דא בדא ואתלבש דא בדא עד דאשתכח דא לבושא⁶⁴¹ <לדא ודא לדא> דא מוחא ודא קליפה ואע"ג דדא לבושא אתעביד איהו מוחא לדרגא אחרא וכלא כנוונא דא⁶⁴² אתעביד <הכי> (הני) לתתא עד כי בעלם דא איהו בר נש בהאי עלמא מוחא וקליפה רוחא וגופא וכלא איהו תקונא דעלמא

כד הות סיהרא בשמשא בדבקותא חדא [הות] סיהרא בנהירו כיון דאתפרשת מן שמשא ואתפקדת על חילהא אזעירת גרמא אזעירת נהורא ואתברון קליפין על קליפין לגניזו דמוחא וכלא תקונא דמוחא ועל דא (בראשית א יד) יהי מארת חסר וכל דא לתקונא דעלמא ודא הוא דכתיב (בראשית א טו) להאיר על הארץ⁶⁴³:

ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים (בראשית א טז) ויעש רבויא ותקונא דכלא כדקא יאות את שני המאורות הגדולים בקדמיתא בחבורא חדא רוא דא שמא שלים כחדא יהו"ה אלהים אע"ג דלא איהו באתגליא אלא בארח סתים הגדולים דאתבריאנו [נ"א דאתרביאו] בשמא דא כדא לאתקרי בהו שמא דכלא מצפץ מצפץ אלין שמהן עלאין דתליסר מכילן דרחמי הגדולים אלין אתרביאו וסלקין לעילא בגין דאינון עלאין מרוא עלאה וסלקין לתועלתא דעלמא לאתקיימא בהון עלמין כנוונא דא שני המאורות תרוייהו כחדא סליקו ברבותא חדא

לא אתיישב סיהרא (דא) לגבי שמשא דא אכסיף מקמי דא סיהרא אמרה (שיר א ז) איכה תרעה שמשא אמרה (שם) איכה תרביץ בצהרים שרגא זעירא אכדין צהיר בצהרים (שם) שלמה אהיה כעוטיה אכדין בכסופא כדין אזעירת גרמא למהוי רישא לתתא⁶⁴⁴ דכתיב (שם ח) צאי לך בעקבי הצאן אמר לה קב"ה זילי ואזעירי גרמך ומתמן לית לה נהורא בר משמשא דבקדמיתא [הוון] יתבי <כחדא> בשקולא לבתר אזעירת גרמה (ד) בכל אינון דרגין דילה אע"ג דאיהי רישא⁶⁴⁵ עלייהו [דהא לית אתתא ברבוייא בר בעלה <בבעלה> כחדא]

את המאור הגדול (בראשית א טז) יהו"ה⁶⁴⁶ ואת המאור הקטן אלהים⁶⁴⁷ סוף כל דרגין סופא דמחשבה בקדמיתא אתרשים איהו לעילא באתון דשמא קדישא את רביעאה דילה⁶⁴⁸ ולביתר אזעירת גרמה לאתקרי בשמא דאלהים ועם כל דא סלקא לכל סטרין לעילא באת ה⁶⁴⁹ בחבורא דאתון דשמא קדישא לבתר אתפשטו דרגין מסטרא דא ומסטרא דא דרגין דאתפשטו מסטרא דלעילא אקרון ממשלת היום דרגין דאתפשטון מסטרא דתתא אקרון ממשלת הלילה ואת הכוכבים⁶⁵⁰ שאר חילין ומשיריין דלית לון חושבנא דכלהו תליין בההוא רקיע השמים [חי

637 בינה

638 חכמה

639 חסד

640 לאמא

641 זעיר ש[ב]פרצוף זה לבוש לעליון ממנו

642 לתחתון ממנו

643 כי ההעלם סיבת הגילוי כמשל השמש

644 לבי"ע

645 לעולמיות בי"ע.

646 ת"ת.

647 נוק'.

648 בחצי ת"ת.

649 בשעת הזיווג דאצילות.

650 הם חסדי היסוד.

בראשית

העולמים דכתיב (בראשית א יז) ויתן אותם אלהים ברקיע השמים [מלכותא דדוד] להאיר על הארץ דא ארץ עלאה לתתא כדוגמא דא חי העולמים ודא להאיר על הארץ דא ארץ תתאה כדוגמא דלעיל]:

מלכותא דדוד אתתקן ביומא דא רגלא וסמכא רביעאה דכורסייא אתתקנו אתוון ואתיישרו על דוכתייהו ועם כל דא עד יום שתיתאה דאתתקן דיוקנא דאדם תקונא כדקא יאות [לא אתיישב] (לאאתיישב) בדוכתייהו⁶⁵¹ וכדין אתתקן כורסיא עלאה⁶⁵² וכורסיא תתאה⁶⁵³ ועלמין כלהו אתיישבו בדוכתייהו ואתוון כלהו [אתתקנן] (אתתקן)

כ/ב

על גלגלוי בפשיטו דטופסירא דקוטרא [ויומא] (וביומא) רביעאה איהו יומא מאיס מבונים כמה דאת אמר (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים הה"ד (שיר א ו) בני אמי נחרו בי דהא נהורא דא אזעירת גרמא ונהירו [דיליה] (דיליה⁶⁵⁴) וקליפין אתקנו על דוכתייהו כל אינון נהורין דנהרין כלהו תליין בהאי רקיע השמים⁶⁵⁵ לאתקנא בהו כורסייא⁶⁵⁶ דדוד אלין נהורין מציירין ציורא דלתתא לאתקנא ציורא דכלהו דאינון בכללא דאדם ציורא פנימאה דכל ציורא פנימאה אקרי הכי ומחכא כל ציורא דאתכליל באתפשטו דא אקרי אדם >הה"ד (יחזקאל לד לא) אדם אתם אתם קרויין אדם ולא שאר עמין עעכו"ם וכל רוחא אקרי אדם > רוחא דסטר קדישא גופא דיליה לבושא איהו ועל דא כתיב (איוב י יא) עור ובשר תלבישני וגו' בשרא דאדם <לבושא איהו> (לבושייהו) ובכל אתר כתיב (שמות ל לב) בשר אדם אדם לגו בשר לבושא דאדם גופא דיליה טסירין דלתתא דאתהתך בהתוכא דרוחא דא אצטיירו מניה ציורין דאתלבשן בלבושא אחרא כגון ציורא דבעירי דכין (דברים יד ד) שור שיה כשבים ושה עזים איל וצבי ויחמור וגו' אינון דבעיין לאתכללא בלבושא דאדם ההוא רוחא פנימאה דאינון סטריין [ס"א ציורין] סליק בההוא שמא דאתקרי בה גופא דיליה לבושא דההוא שמא [בשר שור] שור איהו פנימאה דההוא גופא בשר דיליה לבושא וכן כלהו:

כנוונא דא בסטרא אחרא מסאבא רוחא דאתפשט בשאר עמין עעכו"ם נפקא מסטרא דמסאבו לאו איהו אדם ובגין כך לא סליק (לבושא) בשמא דא(י) שמא דההוא רוחא שמא לא סליק בשמא דאדם ולית ביה [חולקא] גופא דיליה לבושא דההוא שמא בשר טמא (י)טמא לגו בשר לבושא דיליה בגין כך בעוד [ד]שרי ההוא רוחא בההוא גופא אתקרי טמא נפק רוחא מההוא לבושא לאו אקרי טמא ולא סליק ההוא [לבושא] בשמא טסירין לתתא דאתהתך בהתוכא דרוחא דא אצטיירין מניה ציורין דאתלבשן בלבושא אחרא כגון ציורי בעירי מסאבי ואורייתא פתח בהו (ויקרא יא כט) וזה לכם הטמא כגון חזיר ועופי ובעירי דההוא סטרא רוחא סליק בההוא שמא גופא לבושא דיליה וגופא בשר חזיר אקרי חזיר לגו בשרא לבושא דיליה ובגין כך אלין תריין סטריין מתפרשן אלין אתכלילו ברזא דאדם ואלין אתכלילו ברזא דטמא כל זינא אזיל לזיניה ואתהדר לזיניה:

נהורין עלאין דקא מנהרין נהרין בההוא רקיע השמים <וכו'> לאצטיירא [לתתא] (להכא) ציורין כדקא חזי דכתיב (בראשית א יז) ויתן אותם אלהים ברקיע השמים [וגו'] ולמשול ביום ובלילה שלטנו דתריין נהורין [דא] (ד)איהו שלטנו כדקא חזי מאור גדול שלטנו ביממא מאור קטן שלטנו בליליא ורזא דא מהכא שלטנותא דדכורא ביממא למנאה <נ"א למלאה> ביתיה דאצטריך ולאעלא ביה טרפא ומזונא כיון דעאל ליליא ונוקבא נקיט כלא לית שלטנו <דביתא> (בביתא) בר

651 תחת היסוד כי ירדה

652 ת"ת.

653 מלכות.

654 הם הקליפות לשון חרי אף.

655 יסוד

656 מלכות.

בראשית

בנוקבא דהא כדין שלטנו [דילה] [דיליה] דכתיב (משלי לא טו) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה היא ולא הוא [ממשלת היום דדכורא ממשלת הלילה דנוקבא] >מאור גדול דא הוא שמשא ואית ביה תרין עשר פתחין אית ביה תרי עשר שעתו ושמשא שליט על יומא מאור קטן אית ביה תרי עשר פתחין ודא סיהרא ושלטא על ליליא וליליא אית ביה תריסר שעתו ועל דא ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד (זכריה יד ט) שמשא ותריסר פתחין אתעבידן י"ג מכילן דרחמי ליל סיהרא ותריסר פתחין ואתעבידו י"ג ואתעבידו שמשא וסיהרא חד יום ולילה אחד הה"ד (בראשית א ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ורזא דא לעילא > ואת הככבים כיון דנוקבא פקידת ביתא ואתכניסת לבעלה לית שולטנו דביתא אלא לעולמתן דאשתארן בביתא לאתקנא כל תקוני ביתא ובתר אתהדר ביתא לשלטנו דדכורא ביממא [כלא] כדקא חזי:

ויעש אלהים את שני המאורות (בראשית א טז) דא מאור ודא מאור בנין כך אינון נהורין דסלקי לעילא אקרין מאורי אור ואינון נהורין דנחתו לתתא אקרין מאורי אש דאינון דרגין לתתא ושלטי כל יומי דחול ועל דא כד נפיק שבתא מברכין על שרגא [דהא] (ד)איתיהב לון רשו לשלטאה אצבען דבר נש אינון סתרא דדרגין ורוזין דלעילא ואית בהו פנימאין ואחורים אחורים אינון לבר ואינון רמו לטופרין דאצבען ובגין כך אית

כא/א

רשו לאסתכלא בטופרין במוצאי שבת דהא נהרין⁶⁵⁷ מההוא שרגא ונהרין מההוא אש⁶⁵⁸ לשלטאה אלין אתחזיין אצבען לגו לא אית רשו לאתחזיין בההוא שרגא דהא מלעילא נהרין ואקרין פנים פנימאין ורזא דא >וראית את אחורי ופני לא יראו דלא יסתכל בר נש במוצאי שבת באצבען לגו בשעתא דאמר בורא מאורי האש > (שמות לג כג) וראית את אחורי אלין פנים דלבר דאתרמיוו בטופרי (שם) ופני לא יראו אלין אצבען לגו אלין שלטי בשבתא ואלין שלטי בחול וביומא דשבתא קב"ה שליט בלחודוי באינון פנים פנימאין על כורסי יקריה וכלהו אתכלילן ביה ושלטנותא דיליה איהו ובגין כך אחסין ניהא לכל [עלמין] [עמין] וירתין ירותא דיומא דא עמא קדישא דאקרין עמא חד [בארעא] [כאנון] מאורי אור מסטרא דימינא דאיהו אור קדמאה דהוה ביומא קדמאה >ד< ביומא דשבתא נהרין אינון מאורי אור >בלחודייהו < (בלחודוהי) ושלטין ומנייהו נהרין כלהו לתתא וכד נפיק שבתא גניזין מאורי אור דלא אתגליין ומאורי האש שלטין כל חד וחד על דוכתייהו אימתי שלטין במוצאי שבת עד מעלי יומא דשבתא ועל דא אצטריכו לאתנהרא מההוא שרגא [במוצאי] [למוצאי] שבת:

והחיות רצוא ושוב (יחזקאל א יד) דלא יכיל עינא למשלט בהו בגין דאינון רצוא ושוב חיות דאתגליין אינון דההוא אופן קאים בגוייהו ומאן איהו דא מטטרון דאיהו רב ויקיר משאר אלין >נ"א היילין < ועלאה חמש מאה פרסי חיות דמטטרון אינון תחות תרין אתוון עלאין דאתכסיין י"ה אתוון שליטין על ו"ה אלין רתיכא לאלין [וההוא] [דההוא] טמירא לכל טמירין דלא אתידע כלל שליט על כלל ורכיב על כלל חיות דאתגליין אינון לתתא תחות אלין עלאין דמטטרון ואתנהרן מנייהו ונטלין בגינייהו חיות עלאין כלהו כלילן ברקיע השמים [ועלייהו כתיב (בראשית א יד-טו) יהי מארת ברקיע השמים והיו למאורות ברקיע השמים כלהו תליין בההוא רקיע השמים] רקיע שעל גבי החיות [דא] ההוא דכתיב (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע כעין הקרח⁶⁵⁹ דא ההוא קדמון [נ"א קדמאה] דהא מתמן ולהלאה לית מאן דיכיל לאסתכלא ולמנדע מאי טעמא משום דאיהו סתים במחשבה⁶⁶⁰ ומחשבה דקב"ה טמירא סתימא עלאה מחשבה דבר נש בכל

657 החיצונים

658 מלכות

659 בינה.

660 חכמה

בראשית

עלמא לאתדבקא [ולמנדע] (ולמודע) לה מלין דתליין במחשבה עלאה לית מאן דיכיל לאתדבקא לון מחשבה ממש על אחת כמה וכמה גו מן מחשבה מאן איהו דעביד רעיוני דהא לית סוכלתנו למשאל כ"ש למנדע אין סוף לית ביה רשומא כלל ולא תליא שאלתא ביה ולא רעיונא לאסתכלותא דמחשבה כלל מגו סתימא דסתימא מריש נחיתו דאין סוף נהיר נהירו דקיק ולא ידיע סתים בסתימו⁶⁶¹ <נ"א ברשימו> כהודא דמחמא רוא סתימא דמחשבה (ו)לא ידיע עד דאתפשט נהירו מניה באתר דאית ביה רשימין דאתוון⁶⁶² כלהו מתמן נפקן:

בריש כלא [א] רישא וסופא דכל דרגין רשימו דאתרשים [ביה] (ב)דרגין כלהו ולא אקרי אלא אחד לאחזאה דאע"ג דאית ביה דיוקנין סגיאין לאו איהו אלא חד ודאי איהו את דעלאין ותתאין תליין ביה ראשיתא דאל"ף טמירו דרוא דמחשבה עלאה והוא אתפשטו דהוא רקיע עלאה כלא סתים בההוא רישא [בגין] דכד נפיק א' מהאי רקיע בדיוקנא דרוא דרישא דמחשבה נפקא בההוא אמצעיתא דאל"ף שית דרגין כלילין ביה רוא דכלהו חיות טמירין עלאין [דתליין] <ס"א דסליקן> מגו מחשבה חד נהירו דנהיר ואתגניו [דהא] [דא] נהירא דאת [ט"ן]⁶⁶³ (ט' נ"א ב') דבראשית חום היום (בראשית יח א) דהוה אברהם יתיב פתח האהל דאיהו פתחא מתתא לעילא וחום היום נהיר על ההוא פתחא ונהרא מתמן:

תניינא⁶⁶⁴ נהירו [דאזיל] [דאחיל] לאתחשכא [לעת] [לערב] פנות ערב רוא דעלותא דיצחק לאתקנא האי דרגא דכתיב (בראשית כד סג) ויצא יצחק לשוה בשדה לפנות ערב אסתכלותא דערב וחשוכן כלהו לגביה בהאי פנות ערב אסתכל יעקב בההוא ממנא דעשו: תליתאה⁶⁶⁵ נהירו דכליל <תריין> (תמן)

כא/ב

אלין נהירו דנהיר באסותא רוא דכתיב ביעקב (בראשית לב לב) ויזרח לו השמש וגו' ודאי כד אתכליל בההוא פנות ערב מכאן ולהלאה והוא צולע על ירכו דא איהו נצח ישראל ירכו כתיב ולא ירכיו דא דרגא רביעאה דלא אתנבי בר נש מתמן עד דאתא שמואל ועליה כתיב (שמואל א טו כט) וגם נצח ישראל וגו' כדין אתתקן דהוה חלשא מכד אסתכן יעקב אבינו בממנא דעשו: ויגע בכף ירכו (בראשית לב כה) כד אתא לגבי [דיעקב נטל תוקפא מההוא פנות] [יעקב נטל תוקפו מההוא] ערב בדינא תקיפא ויעקב הוה אתכליל ביה ולא יכיל ליה וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו נטל תוקפא דדינא מתמן בגין דירכא איהו לבר מגופא דיעקב גופא הוה וגופיה הוה כליל ברוא דתריין דרגין ברוא דאקרי אדם כיון דנטל תוקפא לבר <מגופא> (מגופיה) מיד ותקע כף ירך יעקב (שם) ולא אתנבי בר נש מתמן [עד דאתא שמואל ועל דא נצח ישראל כתיב ביה (שמואל א' טו כט) כי לא אדם הוא] יהושע אתנבי מהודו של משה⁶⁶⁶ דכתיב (במדבר כז כ) ונתתה מהודך עליו [ודא] [והא] <הוד> דרגא חמישאה נצח ירכא שמאלא [דייעקב ובגין כך [אתא] (אמר) דוד וכליל ליה בימינא דכתיב (תהלים טז יא) נעימות בימינך נצח ימינך לא כתיב אלא בימינך מאי טעמא אתחלש ירכא דיעקב בגין דאתקרב ביה (ב)סטר מסאבא (ו)נקיט תוקפא מניה ואתעכב עד שמואל ועל דא אתא לאדכרא [דדא] [בדא] איהו ירכא דישראל דכתיב (שמואל א' טו כט) וגם נצח ישראל ועל דא כל מילוי הוה בדינא בשירותא ובסופא ותו קב"ה כליל ליה לבתר בהוד אימתי לבתר דמשח מלכין ועל דא שקיל איהו כמשה ואהרן מה משה ואהרן בתריין סטריין

661 חכמה.

662 בינה.

663 חסדים דאבא

664 גבורה

665 ת"ת

666 ת"ת

בראשית

דלעילא אף הוא לתתא כגוונא דאינון תרין סטרי ומאן אינון נצח והוד כגוונא דמשה ואהרן דלעילא וכלהו דרגין אחידן (ביה) דא בדא דכתיב (תהלים צט ו) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו דהא שית סטריין אתכלילו <אחידן דא בדא כמה> [כמא דאלין אחידן משה ואהרן ושמואל אוף הכי אחידן דא בדא] יעקב משה ויוסף יעקב מאריה דביתא מית יעקב נטל משה ביתא ומני לה בחייו יוסף ע"י דיעקב ומשה הוה צדיק יעקב [ביוסף] [ויוסף] נטל ביתא דכתיב (בראשית לו ב) אלה תולדות יעקב יוסף משה לא שימש בה עד דנטל ליה ליוסף⁶⁶⁷ כד נפקת שכינתא מן גלותא לא יכיל לאזדווגא [בה] אלא ביוסף דכתיב (שמות יג יט) ויקח משה את עצמות יוסף עמו (ד) אמאי כתיב עמו אלא גופא לא אזדווג בנוקבא עד דאזדווג בהדי בריה ועל דא משה נטל ליה ליוסף עמיה כיון דהוה עמיה שמש בנוקבא כדקא יאות ובגין כך יעקב משה ויוסף כחדא אזלי:

יעקב מית וגופיה אעלו ליה בארעא קדישא יוסף מית גופיה לא אתקבר בארעא קדישא אלא גרמוי משה לא האי ולא האי אמאי אלא יעקב בעלה קדמאה דמטרוניתא הוה מית יעקב אזדווגת ביה במשה ובעוד דהוה משה בהאי עלמא מני לה כדקא יאות ואיהו הוה בעלה תניינא יעקב אעילו ליה לארעא קדישא גופיה שלים בגין דאיהו גופא יוסף גרמוי ולא גופיה בגין דגרמין אינון חיילין ומשריין דלעילא וכלהו נפקי מההוא צדיק וצדיק עבאות אקרי מאי טעמא בגין דכל עבאות ומשריין עלאין מניה נפקין ועל דא גרמוי דאינון עבאות עאלו בארעא משה הוה לבר ולא עאל תמן לא גופיה ולא גרמוי אלא עאלת שכינתא בארעא בתר דמית משה <ואתהדרת לבעלה קדמאה ודא איהו יעקב מכאן נוקבא דאתנסיבת בתרין בההוא עלמא⁶⁶⁸ אהדרת לקדמאה משה הוה לבר כיון דבעלה קדמאה הוה בארעא משה זכה בחייו מה דלא זכה ביה יעקב יעקב שימש בה בההוא עלמא משה בהאי עלמא

ואי תימא [דגריעו דמשה] [משה גריעו] הוה לאו הכי [אלא] כד נפקי ישראל ממצרים מסטרא דיובלא [הוה] וכל אינון שתין רבבן מעלמא עלאה הוו

כב/א

ובההוא דיוקנא אזלו במדברא וחד מנהון לא עאלו בארעא אלא בניהון תולדין דלהון כדקא חזי⁶⁶⁹ דאינון תקונא דסיהרא⁶⁷⁰ וכל עובדי ארעא תקונא דסיהרא הוה משה שימש בסיהרא בעוד דאיהו בגופא ומני לה לרעותיה כד אתפטר מהאי עלמא סליק בסליקו עלאה ברוחא קדישא ואתהדר ברוחא ליובלא⁶⁷¹ עלאה ותמן אתדבק באינון שתין רבוא⁶⁷² דהוו דיליה מה דלא הוה בן ליעקב דהוה אתהדר ברוחא לנו שמטה מה דלא הוה בן בחייו <בגין> כיון דביתא אהרא הוה ליה וארעא קדישא בתקונא (דעלמא) [דלתתא] אתתקנת בחילא דלעילא ועל דא לא אתחזון למהוי כלהו כחדא אינון דעלמא עלאה הוו בלחודייהו כלהו ברוחא ואינון דעלמא תתאה הוו בלחודייהו כלהו בגופא ולא אתחזון למהוי אלין ואלין גו סיהרא [אלא] [ולא] אלין גו סיהרא ואלין לבר לנהרא אלין מגו אלין וכלהו דעאלו בארעא דיוקנא דקדמאי הוו ולא הוו בסליקו עלאה כוותייהו בגין דלא יהא דרא [ולא הוה] [דלא הוה] מקדמת דנא כאינון קדמאי [דאתחזון] [דאתחזון] ליהון זיו יקרא דמאריהון אפיין באפיין

667 יסוד

668 בג"ע או בתחיית המתים וצ"ע

669 פ' הם ראויים לא"י

670 מלכות

671 בינה

672 י"ק ב'י

בראשית

יעקב שימש בנשוי בגופא [ל]בתר אתדבק רוחא ברוחא משה אתפרש מאתתיה ושימש כד איהו בגופא בההוא רוחא קדישא לבתר אתדבק רוחא ברוחא עלאה טמירא דלעילא וכל דרגין הו מתדבקן כלהו כחדא רוחא דמשה דיובלא איהו גופיה דשמטה⁶⁷³ רוחא דיעקב לאתדבקא בשמטה גופיה דנשוי הוה בהאי עלמא כל אינון נהורין עלאין בדיוקנא דלהון לתתא בארעא [מנהון בדיוקנא דילהון] >נ"א בדיוקנא דלהון לתתא מנהון בדיוקנא דלהון לתתא בארעא< וכלהו תליין ברקיע השמים [הכא] רוא [ד]תריין שמהן כלילין כחדא⁶⁷⁴ ושכלולא דלהון תלתא⁶⁷⁵ ואתהדרין⁶⁷⁶ לחד דא לקבל דא ואיהו שמא⁶⁷⁷ גליפא מתקקא כלילין בהאי ברוא דמהימנותא:

ויאמר אלהי"ם נעשה אדם⁶⁷⁸ (בראשית א כו) סוד יהו"ה ליראיו וגו' (תהלים כה יד) פתח ההוא סבא דסבין ואמר שמעון שמעון מאן הוא דאמר ויאמר אלהי"ם נעשה אדם מאי ניהו הכא האי אלהי"ם אדהכי פרח ההוא סבא דסבין ולא חמא ליה וכמה דשמע רבי שמעון דהוה קרי ליה שמעון ולא רבי [שמעון] אמר להברוי ודאי האי הוא קב"ה דאתמר ביה (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב הא כען איהו שעתא למפתח בהאי רוא דודאי הכא אית רוא דלא אתיהיב רשו לאתגליא וכען משמע דרשותא אתיהיב לאתגליא פתח ואמר למלכא דהוה ליה כמה בניינין למבני והוה ליה אומנא וההוא אומנא לא הוה עבד מדעם אלא מרשו דמלכא כמה דאת אמר (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון מלכא ודאי איהו חכמה עלאה [לעילא] ועמודא דאמצעיתא מלכא לתתא אלהי"ם אומנא לעילא ודא אימא עלאה אלהי"ם אומנא לתתא ודא שכינתא דלתתא ואתתא לית לה רשו למעבד מדעם בלא רשו בעלה⁶⁷⁹ וכל בניינין דהוה בארעא אצילותא הוה אמר אבא באמירה לגבי אימא יהא כדין וכדין ומיד הוה כמה דאת אמר (בראשית א ג) ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור ויאמר הוה אמר לאלהי"ם יהי אור מארי⁶⁸⁰ דבניינא איהו אומר ואומנא⁶⁸¹ עביד מיד והכי כל בניינין בארעא אצילותא הוה אמר יהי רקיע יהי מארת וכלא אתעביד מיד כד מטא לעלמא דפרודא [דאיהו עולם הנבדלים] אמר אומנא למארי בניינא⁶⁸² (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו אמר מארי בניינא ודאי טב הוא למעבד ליה אבל עתיד הוא למחטי קמך בגין דאיהו כסיל הה"ד (משלי י א) בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו איהי אמרה בתר דחוביה תליא באמא ולא באבא אנא בעינא למברי ליה בדיוקנא דיליה) הדא הוא דכתיב (בראשית א כז) ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו ולא בעא לאשתתפא ביה אבא בזמנא דחב מה כתיב

כב/ב

ובפשעיתכם שלחה אמכם (ישעיה נ א) אמר מלכא לאימא ולא אמרית לך דעתיד הוא למחטי בההוא זמנא תריך ליה ותריך אמא עמיה ובגין דא כתיב (משלי י א) בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו בן חכם דא אדם דאיהו בארעא אצילות ובן כסיל דא אדם דבריאה

673 מלכות

674 הו"ה אדני"י

675 ביסוד הנק' רקיע

676 זה ביסוד

677 יאהדונה"י

678 במאמר נעשה אדם ואתתא, בינה ומלכות

679 זעיר אבא

680 חכמה

681 בינה

682 ת"ת

בראשית

קמו כלו חברייה ואמרו רבי רבי וכי אית פרודא⁶⁸³ בין אבא ואמא דמסטרס דאבא איהו באורה אצילות ומסטרס דאימא בבריאה אמר לון חברייה חברייה לאו הכי הוא דהא אדם דאצילותא דכר ונוקבא הוה מסטרס דאבא ואמ"א ודא איהו (בראשית א ג) ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור אור מסטרס דאבא ויהי אור מסטרס דאמ"א ודא איהו אדם דו פרצופין [אבל] (ו) להאי לית ביה עלם ודמות אלא אמא עלאה הוה ליה [חד] כנו"י דסליק לחושבן אלהי"ם והוה כנוי איהו אור והשך ובגין ההוא השך דהוה בהוה כנוי אמר אבא דעתיד למחטי לאדם דאצילות [נ"א דבריאה] דאיהו אור לבוש עלאה [נ"א עליון] והאי איהו אור דברא קב"ה ביום ראשון דגנוז לצדיקייא והוה השך דאתברי ביומא קדמאה לרשיעייה כמה דאת אמר (שמואל א ב ט) ורשעים בחשך ידמו ובגין ההוא השך דהוה עתיד למחטי להוה אור לא בעא אבא לאשתתפא ביה ובגין דא אמר (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו ההוא אור בדמותנו ההוא השך דאיהו לבושא לאור כנוונא דגופא דאיהו לבושא לנשמתא הה"ד (איוב י יא) עור ובשר תלבישני חדו כלו ואמרו זכאה חולקנא [דוכינא] (דאטינא) למשמע מלין דלא אשתמעו עד כען:

פתח עוד רבי שמעון ואמר (דברים לב לב) ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהי"ם עמדי וגו' אמר חברייה שמעו מלין עתיקין דבעינא לגלאה בתר דאתיהיב רשו עלאה למימר מאי ניהו דאמר ראו עתה כי אני אני הוא [אלא] דא הוא עלת על כל עלאין ההוא דאתקרי עלת העלות עלת מאלין עלות דלא יעביד חד מאלין עלות שום עובדא עד דנטיל רשות מהוה דעליה כמה דאוקימנא לעילא בנעשה אדם נעשה ודאי על תרין אתמר דאמר דא להוה דלעילא מניה נעשה ולא עביד מדעם [נ"א אלא ברשו ואמירה מהוה דלעילא מניה נ"א ההוא דלעילא מניה <לא עביד מדעם> עד דנטיל עצה מחבריה] אבל ההוא דאתקרי עלת על כל עלות דלית לעילא מניה ולא לתתא שוה ליה כמה דאת אמר (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשורה יאמר קדוש אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהי"ם עמדי דנטיל עצה מניה כנוונא דהוה דאמר (בראשית א כו) ויאמר אלהי"ם נעשה אדם

קמו כלו חברייה ואמרו [רבי] הב לנא רשו למללא בהאי אתר אמרו והא לא אוקמת לעילא דעלת העלות אמר לכתר נעשה אדם (שם) אמר לון הו שמעין אודניכו מה דפומכון ממללן והא לא אמרית לכו השתא דאית דאתקרי עלת העלות ולא [איהו] ההוא דאתקרי עלת על כל עלות דלעלת על כל עלות לית תנינא דנטיל עצה מניה דאיהו יחיד קדם כלא ולית ליה שותפא ובגין דא אמר ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהי"ם עמדי דנטיל עצה מניה דלא אית ליה תנינא ולא שותפא ולא חושבנא דאית⁶⁸⁴ אחד בשתוף כגון דכר ונוקבא ואתמר בהון (ישעיה נא ב) כי אחד קראתיו אבל איהו חד בלא חושבן ולא שתוף ובגין דא אמר ואין אלהי"ם עמדי קמו כלו ואשתתחו קמיה ואמרו זכאה בר נש דמאריה אסתכם עמיה לגלאה רזין טמירין דלא הו מתגליין למלאכייא <קדישיא>:

אמר לון חברייה אית לן לאשלמא קרא דכמה רזין טמירין אית בהאי קרא (דברים לב לב) אני אמית ואחיה וגו' אני אמית [ואחיה] בספירן אחיה מסטרס דימינא חיי ומסטרס דשמאלא מותא ואי לא אסתכמן תרוייהו בעמודא דאמצעינא לא אתקיים דינא דאינון במותב תלתא כחדא (הוינא) ולומנין

כנ/א

אסתכמו תלתא למעבד דינא וייתי י"ד (ימינא) דאיהי פשוטה לקבל שבנים דאיהו יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא שכינתא אתקרי יד ימין מסטרס דחסד יד שמאל מסטרס דגבורה יד יהו"ה

⁶⁸³ כי ר"ש אמר באדם דאצילות בעיקר אבא לאמא, ואדם דבריאה לא אשתתף ביה אבא, וא"כ ח"ו נראה דאית פירודא

⁶⁸⁴ א"א שיש בו בחינת דכר ונקבה ואינו ממש

בראשית

מסטרא דעמודא דאמצעיתא כד בר נש תב בתיובתא האי יד <שזיב> (שאיב) ליה מן דינא אבל כד דן עלת [על כל] העלות אתמר ביה ואין מידי מציל ועוד תלת זמנין אתמר בהאי קרא אני אני [אני] דאית בהון א' א' י' י' דאתרמיזו ביו"ד ה"י וא"ו ה"י יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואית בהון ג' ווי"ן ו' ו' ו' ואחיה ואני ואין דאתרמיזו באלין שמחן ועם כל דא דהאי קרא הא אוקמוה [חברייא] לגבי אלהים אחרים כמא דאת אמרת ראו עתה כי אני אני הוא דא קב"ה ושכינתיה דאתמר בהו אני והי ואין אלהים עמדי דא סמא"ל ונח"ש אני אמית ואחיה אני אמית בשכינתי למאן דאיהו חייב ואני אחיה בה למאן דאיהו זכאי ואין מידי מציל דא י"ד יהו"ה דאיהו [יהו"ה] יו"ד ה"א וא"ו ה"א ואיהו כווי' במוכס"ו כווי' וכלא קשוט אבל מה דאתמר לעילא [עילת עלאה דאיהו עלה על כל העלות] (עלת העלות איהו על כל עלות) והאי רזא לא אתמסר לכל חכימא ונביאה <נ"א אבל מה דאתמר לעילא על עלאה דאיהו על העלות האי רזא לא אתמסר אלא לכל חכימא ונביאה>:

תא חזי כמה עלות⁶⁸⁵ אינון סתימיין דאינון מתלבשין ואינון מורכבין בספירן וספירן מרכבה לגבייהו דאינון טמירין ממחשבתא דבני נשא ועליה(ו) אתמר (קהלת ה ז) כי גבוה מעל גבוה שומר וגו' נהורין מצוחצחין אלין על אלין ואלין דמקבלין אינון (ד) חשוכין מאחרנין דעלייהו דמקבלין מנייהו ועלת העלות לית נהורא קיימא קמיה דכל נהורין מתחשכן קמיה:

דבר אחר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (בראשית א כו) הא אוקמוה [חברייא] על מלאכי השרת דאינון אמרי האי (קרא אמר) להו בתר דהוו ידעין מה דהוה [ומה ד] עתיד למהווי ואינון הוו ידעין דעתיד למחטי אמאי בעו למעבד ליה ולא עוד אלא דעזא ועזאל הוו מקטרגי עליה בזמנא דאמר שכינתא לקב"ה נעשה אדם אמרו (תהלים קמד ג) מה אדם ותדעהו [מה את בעי למברי אדם ותדעהו] דעתיד למחטי קמך באתתא דיליה דאיהי השך דאור איהו דכורא וחשך נוקבא שמאלא השך דבריאה בהווא זמנא שכינתא אמרת לון בהאי דאתון מקטרגין אתון עתידים [למנפל] (למפל) כדכתיב (בראשית ו ב) ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טובות הנה וגו' <נ"א חשקו בהון> וטעו בהון ואפיל לון [שכינתא] מקדושה דלהון:

אמרו חברייא [רבי רבי] אדהכי עזא ועזאל לא הוו משקרין במלוליייהו דודאי בנוקבא עתיד אדם למחטי [אמר להו] (אלא) הכי אמרה שכינתא אתון <אודמנתון> (דמודמנתון) לקטרגא קדמי יתיר מחילא דמרומא אי אתון הויתון [שפירין מאדם בעובדיכו יאות לכו לקטרגא עליה <אבל איהו> [אם הוא] עתיד למחטא באתתא דדא אתון] בנשין סגיאין (חביבתכון יתיר מבני נשא) <חביבתכון> [חבתון (יתיר מבני נשא)] כמה דכתיב ויראו בני האלהים את בנות האדם וגו' את בת האדם לא נאמר אלא את בנות האדם ולא עוד אלא אם אדם חב הוא אקדים ליה תשובה לאהדרא למאריה <לא תקנא> (לתקנא) במה דחב אמרו ליה חברייא אי הכי אמאי כולי האי א"ר שמעון (ל) חברייא אי לא [ד] הוה הכי דברא קב"ה יצרא טבא ובישא דאינון אור וחשך לא הוה זכו וחובה לאדם דבריאה אלא דאתברי מתרווייהו ובגין דא (דברים ל טו) ראה נתתי לפניך היום את החיים וגו' אמרו ליה כולי האי אמאי <ולא הוה שפיר דלא אתברי> [ולא הוה שפיר דלא מתברי] (לא הוה מתברי) דלא למיחב ולגרמא כל מה דגרים לעילא ולא הוה [ליה] לא עונש ולא שכר אמר לון מן הדין הוה ליה למברייה כך בגין דאורייתא בגיניה אתבריאת דכתיב בה עונשא לרשיעייא ואגרא לצדיקייא ולא הוה אגרא לצדיקייא ועונשא לרשיעייא אלא בגין אדם דבריאה (ישעיה מה יח) לא תהו בראה לשבת יצרה אמרו ודאי כען שמענא מה דלא שמענא עד השתא דודאי לא ברא קודשא בריך הוא מילתא דלאו איהו צריך ולא עוד אלא אורייתא דבריאה

כנ/ב

איהי לבושא דשכינתא [ו]אי אדם לא [הוה] עתיד [למברי] (למחטי) הות שכינתא בלא כסוייא כגוונא דעני ובגין דא כל מאן דחב כאלו אפשיט לשכינתא [מלבושהא] (מלבושא) והאי איהו

⁶⁸⁵ מורכבים בספירות ע"ח כתב שמדבר בספירות אדם קדמון שהם למעלה מהאצילות

בראשית

עונשא (ד)לאדם וכל מאן דמקיים פקודין דאורייתא כאלו הוא לביש לשכינתא בלבושהא ובגין דא אוקמוה בכסויא דציצית (ותפילין) (שמות כב כו) כי היא כסותו לבדה היא שמלתו לעורו במה ישכב [בגלותא] והא אוקמוה תא הזי חשך איהו אוכמו דאורייתא אור חורו דאורייתא:

(ואי צלותא לאו איהו שלימא כמה מלאכי חבלה רדפין [אבתרה] [אבתריה] כמה דאת אמרת [איכה א ג] כל רודפיה השיגוה וגו' ובגין דא מצלין (תהלים עח לח) והוא רחום יכפר עון דא סמאל דאיהו נחש ולא ישחית דא משחית והרבה להשיב אפו דא אף ולא יעיר כל חמתו דא חמה בגין דלא רדפין בתר צלותא וכמה מלאכי חבלה תליין מנייהו שבעה ממנן אינון ותליין מנייהו שבעין [ובכל] [ולכל] רקיעא ורקיעא אינון מקטרגין ותליין מנייהו עשרה אלף רבוא ואי צלותא סלקא שלימא בעטופא דמצוה ותפילין על רישא ודרועא אתמר בהו (דברים כח י) וראו כל עמי הארץ כי שם יהו"ה נקרא עליך ויראו ממך שם יהו"ה אוקמוה דאיהי תפלין דרישא ומאן דחזי שם יהו"ה על רישא בצלותא דאיהו (יהו"ה) [אדנ"י] מיד כלהון ברחין הה"ד (תהלים צא ז) יפול מצדך אלף וגו'): [ויעקב] [אף ביעקב] בגין דחמא ברוחא דקודשא דוחקא דגלותא בתראה בסוף יומיא [ג"א] אמר (בראשית כח י) ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ובא לילא דגלותא ואמר) (שם לב ח) וירא יעקב מאד ויצר לו ויצר לו ופליג עמא קדישא בגלותא לג' סטרין כמה דאת אמר (שם לג ב) וישם את השפחות ואת ילדיהן ראשונה (ברישא) [בגלותא] דאדום ואת לאה וילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף אחרונים ובגין דחמא בתר כן עניותא וצערא דלהון אמר (שם כח כ) ושבתני בשלום אל בית אבי ואמר ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש

ודוד בגין גלותא אמר (שמואל ב יז כט) רעב ועיף וצמא במדבר בגין דחמא שכינתא חרבה יבשה הוה נטיל צערא [בגינהא] [בגלותא] לבתר דחמא דהדרין ישראל בחדוה תקין עשר (מיני נגונין ובסוף כלהו אמר (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטוף) [ג"א תקין י' מיני תילים ובסוף כלהו תפלה לדוד הטה יהו"ה אונך ענני חדא דכלהו צלותין דבגיני הוו מתעטפין קדם מלכא ולא הוו עאלין עד דייעול צלותא דעני אמר תפלה לעני כי יעטוף] והיא צלותא דעטיף כל צלותין קדמה עד דייעול צלותא דיליה ובגין דא [א]קדים עני לכלהו מאן צלותא דעני דא צלותא דערבית דאיהי רשות בפני עצמה בלא בעלה ובגין דאיהי בלא בעלה איהי עניה יבשה ((ג"א) ברשות כל אינש) וצדיק עני יבש דא זרעא דיעקב דאיהו ברשות כל אומין דעלמא ודמא לצלותא דערבית דאיהי ליליא דגלותא וצלותא דשבת איהי צדקה לעני כמה דאוקמוה [מארי מתניתין] שמש בשבת צדקה לעני [לעניים ג"א דעניים דשבתא] [דעניים מתנחמי בארח דשמשא דשבתא] ובגין דא צריך בר נש למחוי איהו כעני לתרעא דמלכא [בצלותא] [לצלותא] דעמידה בכל שית יומין דחול בגין שכינתא ומתעטף לה בעטופא דמצוה דציצית כעני ויהא בתפילין כאביון לגבי תרעא דאיהו אדנ"י דהכי סליק לחושבן היכ"ל [והיכל ודא איהו אדנ"י שפתי תפתח (תהלים נא יז)]

וכד אפתח פומיה בצלותא דערבית נשרא קא נחית ביומין דחולא לקבלא בגדפהא [צלותא דליליא] ודא נוריא"ל אתקרי אוריא"ל מסטרא דחס"ד ונוריא"ל מסטרא דגבורה דאיהו נור דליק דאתמר ביה (דניאל ז י) נהר דינור וגו' ובצלותא דשחרית [אריה] [איהו] נחית לקבלא צלותא בדרועוי ונגדפוי דארבע גדפין לכל חיה [דא מיכאל] ובצלותא דמנחה שור נחית לקבלא [צלותא] בקרנוי [וגדפוי ודא גבריאל] ובשבת נחית קב"ה בג' אבהן [לקבלא בת יחידא דיליה בהון ודא רזא] דשבת ש' ב"ת יחידא דיליה בההוא זמנא חיוון עלאין דאתקריאו בשמא דיהו"ה פתחין ואמריין (תהלים כד ז) שאו שערים ראשיכם והנשאו פתחי עולם בההוא זמנא מתפתחין שבעה היכלין⁶⁸⁶ היכל קדמאה היכלא דאהבה תניינא היכלא דיראה תליתאה היכלא דרחמי רביעאה היכלא דנבואה דאספקלריא דנהרא

כד/א

⁶⁸⁶ הם הז' היכלין דאר"א

בראשית

חמישאה היכלא דנבואה דאספקלריא דלא נהרא שתיתאה היכלא דצד"ק שביעאה היכלא דדי"ן ועלייהו אתמר בראשית ברא שי"ת אלהי"ם היכלא שביעאה⁶⁸⁷ והכי אינון ז' היכלין לתתא⁶⁸⁸ ולקבלייהו שבעה קלין דהבו ליהו"ה וי"ה אזכרות דביה [דבהון שט] (בהון שוי) קב"ה בי"ה עלמין (תהלים סה יח) ברכב אלהי"ם רבותים אלפי שנאן דאינון י"ה רבוון עלמין וכמה נטורי תרעין אית להיכלין דמקבלין צלותין וכל צלותא לא תיעול אלא במדה במשקל ולית מאן דקאים קמי תרעא דצלותא ועליה אתמר (שם כז ה) לא יבושו כי ידברו את אויבים בשער דאיהו תרעא דמלכא בנין דצלותא איהי מצוה ודא שכנתא ואורייתא דא קב"ה לא צריך הפסקה בינייהו וצריך לסלקא תורה ומצוה ברחימו ודחילו:

דכל פקודין דעשה ולא תעשה כלהו תליין מן שם יהו"ה כמה דאוקימנא רזא דא שמי עם י"ה שס"ה מצות לא תעשה וזה זכרי עם ו"ה רמ"ה מצות עשה והא הכא שס"ה ורמ"ה ואינון רמ"ה תיבין בק"ש ואתיהיבו מרחימו ודחילו דאת ה' ובגין דא תקינו הבוחר בעמו ישראל באהבה ואינון כלילן באברהם דאתמר ביה (ישעיה מא ח) זרע אברהם אוהבי: ישראל דסליק ביו"ד ה"א וא"ו ה"א ורזא דמלה ישראל עלה במחשבה <להבראות> (לבראת) מחשבה הש"ב מ"ה וביה תשכח שמא קדישא ובגין יעקב דאיהו ישראל אתמר ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו בדיוקנא דמאריה:

בני חיי ומזוני מסטרא דעמודא דאמצעיתא דאיהו בני בכורי ישראל (שמות ד כב) ואיהו עין החיים ואיהו אילנא דמזון לכלא ביה ובגין דא אינון ישראל מזונא דיליה צלותא דחשיבא לקרבנא ובגלותא אתמר (בראשית ל א) הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי ושכינתא איהי קרבנא דקב"ה מניה בימינא ושמאלא וגופא וכד סלקא לגביה צריך לאכללא עמיה כל עשר ספירן דלית קדושה פחות מעשרה דאיהי קדושה דיליה ובגין דא כד בר נש בעי לסלקא צלותיה בכל תנועין אי חיויא בעי לקטרנא לצלותא צריך למעבד ליה קירטא ורזא דמלה זרקא מקף שופר הולך סגולתא: פתח רבי שמעון ואמר עלאין שמעו תתאין אתכנשו אלין מארי מתיבתא <דל>עילא ותתא אליהו באומאה עלך טול רשו ונחית הכא דהא קרבא סגיא אזדמן הנו"ך ממנא נחית הכא אנת וכל מארי מתיבתא דתחות ירך דלא ליכרא דילי עבידנא אלא ליכרא דשכינתא פתח כמלקדמין ואמר זרקא⁶⁸⁹ ודאי במיתך לסלקא צלותא לההוא אתר ידיע כמה דההיא אבנא דקירטא דאזדריקת לאתר ידיע הכי צריך לסלקא מחשבתיה בצלותיה בההיא תנא אבן מוכללת ומעוטרת דאתמר בה כל הזוקף זוקף בשם דצריך לסלקא לה תמן ובההוא אתר דסליק לה לגבי בעלה אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אע"ג דאתמר ביה (בראשית ג טו) ואתה תשופנו עקב ההיא אבן דאיהו י' דיעקב דאתמר בה (שם מט כד) משם רועה אבן ישראל לא יפסיק וצריך לסלקא עד אין סוף וכד נחית לה אתמר ביה כל הכורע כורע בברוך דצריך לנחתא עד אין תכלית ולא יפסיק מניה לא לעילא ולא לתתא:

לזמנין איהו בעלה ו' בצדיק בשית פרקין דתרין שוקין נחית לגבה <בתרין> (ותרין) שוקין לזמנא איהו בעלה ו' <בתרין שית פרקין דסליקת לגביה> בתרין דרועין לזמנין איהו בן אבא ואמא בן י"ה צריך לסלקא <לעילא לה וכד> לעילא לה' וכד סלקת תמן לזמנין איהו בהפוכא ו' בין י' כגוונא דא א צריך לסלקא לגבי דאתמר בה (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה וכד איהי סליקת לעילא ברישא דכל רישין סלקא ובגינה מלאכיא אמרין

כד/ב

⁶⁸⁷ שהוא בסוד של בינה הנק' אלהים

⁶⁸⁸ בבריאה

⁶⁸⁹ כשהיו רוצים ר"מ ובוצינא קדישא להעלות התפילה שהיא השכינה היו אומרים (חסד)

בראשית

אי"ה מקום כבודו וכד סליקת לא' כגוונא דא א איהי תנא ברישא דא' עמרה על רישיה כת"ר [וכד נחתא] (ובר) נקודה לתתא ואתעמרת נחיתת ביה כגוונא דא <וכד סליקת אתקרי> (ואתקרי) תנא ברזא דטעמי וכד נחיתת אתקריאת נקודא וכד מתיחד עמה איהי ז' כלילא מניה אות ברית דאיהי שביעאה דכלא ובודאי האי אבנא היא בנייא דכל עלמין ובגין דא (דברים כה טו) אבן שלמה וצדק יהיה לך איהי מדה בין כל ספירה וספירה דכל ספירה <סליקת לעשר שיעור דילה ובה אתעבידת אמה עשר אמות אורך בין כל ספירה וספירה> ורזא דמלה עשר אמות אורך הקרש ובין כלא מאה איהו י' בין פרק ופרק עשר זמנין סלקא למדה (מארי) דמאה אמה:

כל מדה ומדה אתקרי עולם ואינון י"ו שיעור ומדה ו' שקל י' מדה דילה ושעורא דמדה חמש אמות ארך וחמש אמות רחב ואינון לקבל שעורא דכל רקיע דמהלך ת"ק אורכיה ות"ק פותייה ואינון ה"ה הרי לך שעור קומה באתוון יהו"ה דאת ו' איהו רקיע השמים חמש רקיעין דילה ה' אלין אתקריאו ה' שמים ה' חמש רקיעין דכלילן בשמים חמש עלאין שמי השמים ואינון ה"ה חמש בחמש ו' רקיע שתיתאה לון י' שביעאה לון י' שבעה בשבעה וסלקין י"ד והכי אינון ארעין שבעה על גבי שבעה כגלדי בצלים וכלהו רמיון בתרין עיינין י' אתקרי עולם קטן ו' עולם אריך וכל מאן דבעי למשאל שאלתין לגבי עולם אריך צריך לארכא ביה וכל מאן דשאל בעולם קצר צריך לקצרא

ועל דא אוקמוה במקום שאמרו לקצר אין אדם רשאי להאריך לקצר בצלותין (במדבר יב יג) אל נא רפא נא לה בנקודה די' להאריך ולהתנפל (דברים ט ח) ואתנפל לפני יהו"ה כראשונה מ' יום ומ' לילה כלא מ"ם י' נקודה באמצע אתעביד מ"ם מסטרא דחסד צריך לארכא בצלותא ובשמא קדישא וסליק יהו"ה ברביע לארכא בתנועה דא דאיהו רזא דתקיעה לקצר מסטרא דשברים בינוני לא בקצירו ולא באריכו בתרועה בעמודא דאמצעייתא דאיהי שלשלת דתרווייהו שקל הקדש לקביל רביע דסליק איהו חולם שברים לקביל שבא דא בעא לסלקא קלא ודא בעא לנחתא לה ובגין דא אינון שברים בחשאי שכינתא תתאה וקלא לא ישתמע כמה דאת אמר (שמואל א א יג) וקולה לא ישמע תרועה דא שלשלת <אחיד בתרווייהו ואית כגוונא דרקיע המאריך ביה תיבה ואיהי נקודה חיריק כגוונא דחלם לית נקודה דלית כגוונא דילה בטעמי סגול לגבי סגולתא שבא לגבי זקף גדול כלהו תשכח לון נקודי לגבי טעמי למאן דידע רזין טמירין> פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך סגולתא (פתח נקודת ימין יהו"ה מלך נקודת סגול שמאלא יהו"ה מלך באמצעייתא יהו"ה ימלוך לתתא רבי אחא אמר יהו"ה מלך דא עלמא עלאה יהו"ה מלך דא תפארת יהו"ה ימלוך דא ארון הברית):

אלה תולדות השמים והארץ (בראשית ב ד) הא אוקמוה כל אתר דכתיב אלה פסל את הראשונים ואלין תולדין דתהו דאתרמיון בקרא תניינא והארץ היתה תהו ואלין אינון דאתמר דקב"ה ברא עלמין ומחריבין ובגין דא ארעא הוה תוהו ובוהה איך ברא קב"ה עלמין להרבא לון שפיר הוה דלא לברי לון אלא ודאי הכא איכא רזא מאי איהו ומחריבין דקב"ה לא ישעי עובדי ידוי ולא עוד אלא דא שמיא אתמר בהו (ישעיה נא ו) כי שמים כעשן נמלחו וגו' אם כן קב"ה עביד ומחי אלא רזא דמלה כדן הוא דקב"ה ברא עלמא וברייה באורייתא כמה דאוקמוה בראשית דאתמר [בה] (ביה) (משלי ח כב) יהו"ה קנני ראשית דרכו ובהאי ראשית ברא ית שמיא וית ארעא ואיהי סמיך לון ביה בגין דברית כתיב ביה <ב>בראשית ואתמר ביה (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו' ואלין אינון דאתמר בהון (תהלים קטו יו) השמים שמים ליהו"ה וגו' ואיהי ארץ החיים כלילא משבע ארעין דעלייהו אמר דוד מלכא (שם קיו ט) אתהלך לפני יהו"ה בארצות החיים וברא שמיא וארעא

כה/א

בראשית

בתריה על תהיו ולית תמן יסודא דאיהו ברי"ת דסמ"ך לון בגין דא קב"ה בעא למתן אורייתא לאומין דעלמא עעכו"ם דאיהו ברית מילה ממש ולא בעו לקבלא [ליה ואשתארת] [לה אשתאר] ארעא חרבה ויבשה

ודא איהו (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה יקוו המים דא אורייתא אל מקום אחד אלין ישראל בגין דנשמתיהו תליין מההוא אתר דאתמר ביה (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהו"ה ממקומו כבוד יהו"ה שכינתא תתאה ממקומו שכינתא עלאה⁶⁹⁰ וכיון דאינון נשמתיהו מתמן שריא עליהו ודאי יהו"ה ואתמר בהון (דברים לב ט) כי חלק יהו"ה עמו ודא איהו יקוו המים אל מקום אחד:

ואורייתא איהי ישובא דעלמא ואומין דעלמא עעכו"ם דלא קבילו לה אשתארו חרבה ויבשא ודא איהו דקב"ה ברא עלמין ומחריבין אלין דלא נטרי פקודי אורייתא לא <דישצי> (דסני) איהו עובדוי כמה דחשבין בני נשא ולמה ישצי לון לבנוי דאתמר בהון בהבראם בה' בראם ואלין אינון המתגירין מאומין דעלמא בניניהו נפלת ה' זעירא דאברהם⁶⁹¹ באלף חמישאה דהוא ה' דאיהו חרב ויבש חרב בבית ראשון ויבש בבית שני ומשה בגין דבעא לאעלא גיורין תחות גדפוי דשכינתא וחשיב דהו מאלין דאתבראו בה' והב בהון את ה' דאברהם גרמו ליה ירידה כמא דאת אמר (שמות לב ז) לך רד כי שחת עמך בגין דלא קבילו לאת ה' בדחילו דיו"ד וברחימו דה' נחית איהו מדרגיה דאיהו ו' ואת ו' נחתת עמיה בגין דלא [יתאביד] [אתאביד] בניניהו דעתיד איהו ברזא דגלגולא לאתערבא בניניהו בגלותא בין ערב רב דאינון נשמתיהו מסטרא דאלין דאתמר בהון (ישעיה נא ו) כי שמים כעשן נמלחו וגו' ואלין אינון דלא בעא נח רחמי עלייהו ואתמר בהון (בראשית ז כג) וימחו מן הארץ בגין דהו מאלין דאתמר בהון (דברים כה יט) תמחה את זכר עמלק ומשה לא אסתמר מנייהו ואפיל ה' בניניהו ובגין דא איהו לא יעול לארעא דישראל עד דיתוב ה' לאתרה ובגין דא נחת איהו מדרגיה ונחית ביה ו' ובגין דא ה' נפלת ו' יוקים לה ו' דמשה ובגין דה' זעירא ה' דאברהם דאיהי דהבראם אתזער איהו בגינה ואתמר ביה (ישעיה סג יב) מולך לימין משה וגו' ואפיק לה מתמן בחילא דו' ואיתי לה עמיה מיד שריא עליה י"ה ואשתלים אומאה <(שמות יז יו) כי יד על כס יה מלחמה ליהו"ה וגו' מאי מדר דר דא משה> דאתמר ביה (קהלת א ד) דור הולך ודור בא והא אוקמוה דלית דור פחות מששים רבוא ודא משה דאתמר ביה דאנתתא חדא ילדה ששים רבוא בכרם אחד:

וחמש מינין אינון בערב רב ואינון <נ'פילים ג'בורים ע'נקים ר'פאים ע'מלקים> [עמלקים נפילים רפאים גבורים], [עמלקים גבורים רפאים נפילים ענקים] ובניניהו נפלה ה' זעירא מאתרהא בלעם ובלק מסטרא דעמלק הו טול ע"ם מן בלעם [לקן] [בקן] מן בלק אשתאר [בבל] [בלל] (בראשית יא ט) כי שם בלל יהו"ה שפת כל הארץ ואלין אינון דאשתארו מאלין דאתמר בהון (שם ז כג) וימח את כל היקום ומאלין דאשתארו מנהון בגלותא רביעאה אינון רישין בקיומא סני ואינון קיימין על ישראל כלי חמס ועלייהו אתמר (שם ו יג) כי מלאה הארץ חמס מפניהם (ו)אלין אינון עמלקים:

נפילים עלייהו אתמר (שם ו ב) ויראו בני האלה"ם את בנות האדם כי טובות הנה ואלין אינון מינא תניינא מאלין נפילים מלעילא דכד בעא קב"ה למעבד אדם דאמר נעשה אדם בצלמנו וגו' (שם א כו) בעא למעבד ליה רישא על עלאין למהוי איהו פקיד על כלהו ולמהוי אינון פקידין על ידוי כגוונא דיוסף דאתמר ביה (שם מא לד) ויפקד פקידים⁶⁹² על הארץ אינון בעו לקטרגא ליה ואמרו (תהלים ח ה) מה אנוש כי תזכרנו וגו' דעתיד למחמי קמך אמר לון קב"ה אי אתון הויתון

⁶⁹⁰ בינה מקו' כל

⁶⁹¹ מלכות

⁶⁹² מלת תפקדים לשון פקידים כלומר מי הוא בן אדם מחומר וצורה שתקפדהו שר ופקיד עלינו

מהרח"ו

בראשית

לתתא כותיה יתיר הויתון חבין מניה מיד ויראו בני האלהי"ם את בנות האדם וגו' חשקו בהון
וקב"ה אפיל לון לתתא בשלשלאן ואינון
כה/ב

עז"א ועז"אל דמנייהו נשמתהון דערב רב דאינון נפילים דאפילו גרמייהו לזנות בתר נשיא
דאינון טבאן ובגין דא אפיל לון קב"ה מעלמא דאתי דלא יהא לון חולקא תמן ויהיב לון אנרייהו
בהאי עלמא כמה דאת אמר (דברים ז י) ומשלם לשונאיו אל פניו להאבידו וגו':

גבורים מינא תליתאה עלייהו אתמר המה הגבורים וגו' אנשי השם ואינון מסטרא דאלין
דאתמר בהון (בראשית יא ד) הבה נבנה לנו עיר ונעשה לנו שם <ובגין> (ובגין) בתי כנסיות
ומדרשות ושוין בהון ס"ת ועטרה על רישוי ולא לשמא דיהו"ה אלא למעבד לון שם הה"ד ונעשה
לנו שם ומסטרא אחרא מתגברין על ישראל דאינון כעפרא דארעא וגולין לון ואתברת עבידתא
ועלייהו אתמר (שם ז יט) והמים גברו מאד מאד על הארץ:

רפאים מינא רביעאה אם יחזון לישראל בדוחקא מתרפין מנייהו ואית לון רשו לשובא לון ולא
בעאן ומתרפין מאורייתא ומאלין דמשתדלין בה למעבד טב עם עכו"ם עלייהו אתמר (ישעיה כו
יד) רפאים בל יקומו בזמנא דייתי פקידה לישראל אתמר בהון (שם) ותאבד כל זכר למו:

ענקים מינא חמישאה דאינון מזולזין לאלין דאתמר בהון (משלי א ט) וענקים לגרגרותיך
ועלייהו אתמר (דברים ב יא) רפאים יחשבו אף הם כענקים שקילין דא לדא אלין אינון דאהדרו
עלמא לתהו ובהו ורזא דמלה חרב בי מקדשא והארץ היתה תהו ובהו דאיהי עקרא וישובא
דעלמא מיד דייתי אור דאיהו קב"ה יתמחון מן עלמא ויתאבדון אבל פורקנא לאו איהי תליא אלא
בעמלק עד דיתמחי דביה אומאה והא אוקמוה:

דבר אחר אלה תולדות השמים וגו' (בראשית ב ד) אלין אינון דאתמר בהון (שמות לב ד) אלה
אלהיך ישראל ביומא דיתמחין אלין כאלו ההוא יומא עביד קב"ה שמיא וארעא הה"ד ביום עשות
יהו"ה אלהי"ם ארץ ושמים בההוא זמנא יהא קב"ה עם שכינתיה ויתחדש עלמא הה"ד (ישעיה סו
כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה וגו' דא איהו ביום עשות בההוא זמנא ויצמה יהו"ה
אלהי"ם מן האדמה כל עץ נחמד וגו' אבל בקדמיתא עד דיתמחון אלין לא נחית מטרא דאורייתא
וישראל דדמיין לעשבין ולאילנין לא יצמחון ורזא דמלה וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל
עשב השדה וגו' בגין דאדם אין דאינון ישראל בבי מקדשא לעבוד את האדמה בקרבנין:

דבר אחר וכל שיח השדה דא משיח ראשון טרם יהיה בארעא וכל עשב השדה טרם יצמח דא
משיח שני ולמה בגין דלית תמן משה למפלח לשכינתא דעליה אתמר ואדם אין לעבוד את
האדמה ורזא דמלה (בראשית מט י) לא יסור שבט מיהודה דא משיח בן דוד ומחוקק מבין רגליו
דא משיח בן יוסף עד כי יבא שיל"ה דא משה חושבן דא כדא ול"ו יקה"ת עמים אתוון ולו"י קה"ת:

דבר אחר וכל שיח השדה אלין צדיקא דאינון מסטרא דצדיק ח"י עלמין שיי"ח ש' ח"י ש תלת
ענפין דאילנא ואינון ג' אבהן ומן ח"י עלמין לשון אחר וכל עשב השדה ע"ב שיי"ן תלת עלין דאינון
ש' יאהדונה"י ואינון ע"ב ענפין דתליין בהון כחושבן ע"ב כלהו לא אתאחדין באתרא דאיהי
שכינתא עד דייתי ההוא דאקרי אד"ם דאיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א ודא איהו ואד"ם אין לעבוד את
האדמה ובגין דא אתמר ביה וכל עשב השדה טרם יצמח עד דיצמח צדיק ומניה (תהלים פה יב)
אמת מארץ תצמח דאתמר ביה (דניאל ח יג) ותשלך אמת ארצה ותלמידי חכמים דאינון דשאין
לא צמחין בגלותא עד דאמת מארץ תצמח ודא משה דאתמר ביה (מלאכי ב ז) תורת אמת היתה
בפיהו דלא יהא מאן דדריש לשכינתא כותיה ובגין דא ואדם אין לעבוד ומיד דאיהו ייתי מיד
וא"ד יעלה מן

כו/א

הארץ א"ד מן אדנ"י סליק ליה ו' ואתעביד בה אדון כל הארץ מיד והשקה את כל פני האדמה
(בראשית ב ו) מיניה אתשקיין ישראל לתתא בע' אנפין דאורייתא דבר אחר ואד יעלה מן הארץ

בראשית

תרגומו ועננא יסתלק מן ארעא ההיא דאתמר בה (שמות מ לח) כי ענן יהו"ה על המשכן וגו' וביה מתשקיין תלמידי חכמים בארעא בההוא זמנא:

וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם (בראשית ב ז) אליו ישראל בההוא זמנא קב"ה צייר לון בציורין דעלמא דין ועלמא דאתי וייצר בההוא זמנא קב"ה עייל לון בשמיה בציורא דב' יודיין י' י' ו' בינייהו דאינון סלקין לחשבון יהו"ה ויהון מצויירין באנפוי באנפין דילהון בתרין יודיין בחוטמא דילהון באת ו' ובגין דא אמר קרא (במדבר כג ט) כי מראש צורים אראנו אליו אינון ציורין דשמא קדישא ויהון מצויירין באנפיהו בתרין לוחין יקירין דאינון י' י' דאיהו ו' חרות עלייהו ועוד צייר לון לכל דור בבת זוגיה עלאה דא י"ה ואינון ו' יהודא דתרווייהו וצייר לון באינון דציורא דלעילא דאיהו ישראל עמודא דאמצעיתא כליל שכינתא עלאה ותתאה דאינון ק"ש ערבית וק"ש שחרית ועלייהו אתמר (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי:

ומיד בההוא זמנא נטע לון לישראל בגנתא דעדן קדישא הה"ד (בראשית ב ח) ויטע יהו"ה אלהי"ם אב"א ואמ"א ג"ן דא שכינתא תתאה עד"ן דא אמא עלאה את האדם דא עמודא דאמצעיתא איהי תהא נטע דיליה בת זוגיה ולא תזוז מניה לעלם ותהא עדונא דיליה וישראל קב"ה נטע לון בההוא זמנא נטעא קדישא בעלמא כמה דאת אמר (ישעיה ס כא) נצר מטעי מעשה ידי להתפאר:

ויצמח יהו"ה אלהי"ם (בראשית ב ט) אבא ואמא כל עין נחמד דא צדיק וטוב למאכל דא עמודא דאמצעיתא⁶⁹³ [דבהוא] [דבהוא] (דבהוא) זמין [ג"א זמינא] מזון לכלא דכלא ביה ולא אתפרנס צדיק אלא מניה ושכינתא מניה ולא צריכין תתאין (דילהון) אלא כולהו נזונין לתתא על ידיה דבגלותא לא הוה לשכינתא ולח"י עלמין מזונא אלא בח"י ברכאן דצלותא אבל בההוא זמנא איהו יהא מזונא לכלא ועין החיים דהוא אילנא דחיי יהא נטיע בנו גנתא דאתמר ביה (בראשית ג כב) ולקח גם מעין החיים ואכל וחי לעולם ושכינתא לא שלטא עלה אילנא דסטרא אחרא דאינון ערב רב דאינון עין הדעת טוב ורע ולא תקבל בה עוד טמא הה"ד (דברים לב יב) יהו"ה בדר ינחנו ואין עמו אל נכר ובג"ד לא מקבלין גרים לימות המשיח ותהא שכינתא כגפנא דלא מקבלא נטעא ממינא אחרא וישראל יהון כל עין נחמד למראה ויתחזר עלייהו שופרא דאתמר ביה (איכה ב א) השליך משמים ארץ תפארת ישראל ועין הדעת טוב ורע אדחיין מנייהו ולא מתדבקין ולא מתערבין בהון דהא <אתמר> (איתא) בישראל ומעין הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו (בראשית ב יז) דאינון ערב רב וגלי לון קב"ה דביום אכלו ממנו גרמו דאבדו ב' אבדין דאינון בית ראשון ובית שני דא איהו כי ביום אכלך ממנו מות תמות ב' פעמים ואינון גרימו דצדיק יחרב ויבש בבית ראשון דאיהי שכינתא עלאה ובבית שני דאיהי שכינתא תתאה דא איהו (ישעיה יט ה) ונהר יחרב ויבש⁶⁹⁴ ונהר דא יחרב בה' תתאה בגין דאסתלק מניה נביעו די' לאין סוף:

ומיד דיפקון ישראל מן גלותא עמא קדישא לחוד מיד נהר דהוה חרב ויבש אתמר ביה (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן <דא ו'> להשקות את הגן ונהר דא עמודא דאמצעיתא יוצא מעדן דא אמא עלאה להשקות את הגן דא שכינתא תתאה דבההוא זמנא אתמר במשה ובישראל (שם נח יד) אז תתענג על יהו"ה בענג דאיהו ע' עדן נ' נהר ג' גן ואתקיים קרא (שמות טו א) אז ישיר משה וגו'

כו/ב

שר לא נאמר אלא ישיר ואתהפך לערב רב עניג לנגיע ולאו מין דעלמא עעכו"ם כנוונא דפרעה ומצראי דפרה בהון שחין אבעבועות אבל לישראל יהא עניג:

⁶⁹³ כי רישא דעמודא דעת ומשך ה"ו סופא בעמודא ואמצעיתא של העמודה ת"ת

⁶⁹⁴ יחרב אינו כ"כ כמו יבש דחרב יש כח לחלוחית והוא השפע לקיום העולמות שיש בבניה אבל במלכות לא יש שפע בה כלל

בראשית

ודא איהו (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים דאינון חס"ד דרועא ימינא ובההוא זמנא הרועה להחכים ידרים ומחנה מיכא"ל אתשקיין מניה ועמיה מטה יהודה ותרין שבטין גבור"ה דרועא שמאלא ובההוא זמנא הרועה להעשיר יצפין ומחנה גבריא"ל אתשקיין מניה ועמיה מטה דן ותרין שבטין נצ"ח שוקא ימינא ומניה אתשקיין [משריין דנוריא"ל] (משריין נוריא"ל) ועמיה מטה ראובן ותרין שבטין עמיה הו"ד שוקא שמאלא דעלה אתמר ליעקב (בראשית לב לב) והוא צולע על ירכו ומניה אתשקיין משריין (ד)רפאל דאיהו ממנא על אסוותא דגלותא ועמיה מטה אפרים ותרין שבטין:

דבר אחר ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אלין אינון ארבעה דנכנסו לפרדס חד עאל בפישו"ן דאיהו פי שונה הלכות תניינא עאל בגיחו"ן ותמן הוא קבור ההוא דאתמר ביה (ויקרא יא מב) כל הולך על גחון גבריא"ל גבר אל עליה אתמר (איוב ג כג) לגבר אשר דרכו נסתרה ויסך אל"ה בעדו ולא ידע גבר ית קבורתיה עד יומא הדין דאתגלייא תמן ודא איהו רמז ולחכימא ברמיזא תליתאה עאל בחדק"ל חד קל ודא לישנא חרדא קלא לדרשא רביעאה עאל בפר"ת דאיהו מוחא דביה פריה ורביה בן זומא ובן עזאי ודעאלו בקליפין דאורייתא הו לקאן בהון רבי עקיבא <ד>עאל במוחא אתמר ביה דעאל בשלם ונפק בשלם:

(ג"א <א"ר אלעזר אבא יומא חד הוינא בבי מדרשא ושאלו חבריין מאי ניהו דא"ר עקיבא לתלמידי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתכנון גרמיכו דכתיב (תהלים קא ז) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני אדהכי הא סבא דסבין קא נחית אמר לון רבנן במאי קא תשתדלון אמרו ליה ודאי בהא דא"ר עקיבא לתלמידי כשתגיעו לאבני שיש וכו' אמר לון ודאי רזא עלאה אית הכא והא אוקמוה במתיבתא עלאה ובגין דלא תטעון נחיתנא לכו ובגין דאתגלייא רזא דא ביניכו דאיהי רזא עלאה טמירא מבני דרא בודאי אבני שיש טהור אינון דמנהון מיין דכיין נפקין ואינון רמיזין באת א' רישא וסופא ו' דאיהו נטוי בינייהו (ו)איהו עין החיים [מאן] דאכיל מניה וחי לעלם ואלין ב' יודיין אינון רמיזין בוויצור ואינון תרין יצירות יצירה דעלאין ויצירה דתתאין ואינון חכמה בראש וחכמה בסוף תעלומות חכמה ודאי אינון תעלומות מחכמה עלאה דתחות כתר עלאה ואינון לקבל ב' עיינין דבהון תרין דמעין נחתו בימא רבא ואמאי נחתו בגין דאורייתא מתרין לוחין אלין (אלין) הוה משה נחית לישראל ולא זכו בהון ואתברו ונפלו ודא גרים אבודא דבית ראשון ושני ואמאי נפלו בגין דפרח ו' מנייהו דאיהו ו' דויצור ויהיב לון אחרנין מסטרא דעין הדעת טוב ורע דמתמן אתיהיבת אורייתא באיסור והתר מימינא חיי ומשמאלא מותא ובג"ד א"ר עקיבא לתלמידי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים לא תהוו שקילין אבני שיש טהור [ג"א דאינון ב' יודין דויצור חכמה עלאה וחכמה תתאה] לאבנין אחרנין דאינון חיי ומותא דמתמן (קהלת י ב) לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו ולא עוד אלא אתון תסתכנון גרמיכו בגין דאלין דעין הדעת טוב ורע אינון בפרודא ואבני שיש טהור אינון ביחודא בלא פרודא כלל ואי תימרן דהא אסתלק עין החיים מנייהו ונפלו ואית פרודא בינייהו דובר שקרים לא יכון לנגד עיני דהא לית תמן פרודא לעילא דאלין דאתברו מאינון הו אתו לנשקא

כז/א

ליה פרח ואסתלק מנייהו):

דבר אחר (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן בודאי לעילא בעין חיים (ד)תמן לית קליפין נוכראין הה"ד (תהלים ה ה) לא יגורך רע אבל בעין דלתתא אית קליפין נוכראין ודאי ואיהו נטוע בגנתא דעדן דזעיר אנפין דאיהו הנוך מטטרון דג"ע דלעילא דקב"ה לית תמן ערטומא למיהוי תמן נפתל ועקש ובגין דא ונהר יוצא וגו' יכילנא למימר במטטרון יוצא מעדן מעדן דיליה להשקות את הגן גן דיליה פרדס דיליה דתמן עאלו בן עזאי ובן זומא ואלישע וקליפין דיליה מסטרא דא טו"ב ומסטרא דא ר"ע ודא איסור והתר כשר ופסול טומאה וטהרה:

בראשית

קם חד סבא ואמר רבי רבי הכי הוא ודאי אבל עץ חיים לא אתקרי איהו אלא הכי הוא רזא דמלה וייצר חד יצירה דטוב וחד יצירה דרע דא איהו עץ הדעת טוב ורע עץ דא <אדם> (א) זעירא מסטרא דחיים מניה ומסטרא דמותא מניה תמן ב' יצירות דיליה דאינון איסור והתר ועליה אתמר (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהי"ם את האדם עפר מן האדמה ויפה באפיו נשמת חיים דא שכינתא עליה עדן תיובתא ועלה אתמר (שם ט) ועץ החיים בתוך הגן דא עמודא דאמצעיתא הגן שכינתא תתאה תלת קטירין אינון נשמתא רוחא נפשא לגביה ובהון ויהי האדם לנפש חיה דאיהו מפיו ממש אתקרי לשכינתא דאיהי נשמת חיים מיד דאמר מלין אלין סליק לעילא א"ר שמעון חברייא בודאי מלאכא הוה ובודאי סמיך אית לנא מכל אתר:

פתח קרא אבתריה ויקח יהו"ה אלהי"ם את האדם ויניחהו בגן עדן וגו' (שם טו) ויקח [מאן] (ומאן) נטיל ליה אלא נטיל ליה מד' יסודין דאתמר בהון ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים אפריש ליה מנהון ושוי ליה בגנתא דעדן כגוונא דא יעבד קב"ה לבר נש דאתברי מד' יסודין בזמנא דתב בתיובתא ומתעסק באורייתא קב"ה נטיל ליה מתמן ועלייהו אתמר ומשם יפרד אפריש נפשיה מתאהו דילהון ושוי ליה בגנתא דיליה דאיהי שכינתא לעבדה בפקודין דעשה ולשמרה בפקודין דלא תעשה אי זכה לנטרא לה איהו יהא רישא על ד' יסודין ואתעביד נהר דאתשקין על ידיה ולא על ידא אחרא ואשתמודעין ביה דאיהו רבון ושליט עלייהו ואי עבר על אורייתא אתשקין ממרירו דאילנא דרע דאיהו יצר הרע וכל אברין דאינון מד' יסודין אתמר בהון (שמות א יד) וימררו את חייהם וגו' וימררו במרירו דמרה ולגבי אברין קדישין דגופא דאינון מסטרא דטוב עלייהו אתמר (שמות טו כג) ויבואו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה וגו' כגוונא דא אמרו מארי מתניתין וימררו את חייהם בעבודה קשה בקושיא בחומר בקל וחומר ובלבנים בלבון הלכתא ובכל עבודה בשדה דא ברייתא את כל עבודתם וגו' דא משנה:

אם תייבין בתיובתא אתמר בהון (שם טו כה) ויורהו יהו"ה עץ ודא עץ חיים וביה וימתקו המים ודא [משה] משיח דאתמר ביה (שם יז ט) ומטה האלהי"ם בידי מט"ה דא מטטרון מסטריה חיים ומסטריה מיתה כד אתהפך למטה איהו עזר מסטרא דטוב כד אתהפך לחויא איהו כנגדו מיד (שם ד ג) וינס משה מפניו וקב"ה מסר ליה בידא דמשה ואיהו אורייתא דבעל פה דביה איסור והתר מיד דמחא ביה בטינרא נטיל ליה קב"ה בידיה ואתמר ביה (שמואל ב' כג כא) וירד אליו בשבת למחאה ליה ביה ושב"ט איהו יצר הרע הויא וכלא איהו בגלותא מחמת דיליה ועוד ומשם יפרד זכאה איהו בר נש דאשתדל באורייתא דבזמנא דנטיל ליה קב"ה מהאי גופא מד' יסודין אתפרש מתמן ואזיל למהוי רישא בד'

בז/ב

חיוון ואתמר בהון (תהלים צא יב) על כפים ישאונך וגו':

ויצו יהו"ה אלהי"ם וגו' (בראשית ב טז) הא אוקמוה לית צו אלא ע"ז דמתמן אלהים אתרים ואיהי בכבד דמנה תכבד העבודה דאיהי עבודה זרה ליה והכבד כועס והא אוקמוה כל הכועס כאלו עובד ע"ז דא איהו ויצו [על האדם] (בראשית ב טז) דא שפיכות דמים כמה דאת אמר (בראשית ט ו) [באדם] דמו ישפך ודא מרה חרבא דמלאך המות כמה דאת אמר (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות לאמר דא גלוי עריות ודא טחול עליה אתמר (משלי ל ב) אכלה ומחתה פיה וגו' דטחול לית ליה פומא וערקין ואתשקיא מעכירו דדמא אוכמא דכבד ולא אשכחנא ליה פומא ודא איהו אכלה ומחתה פיה וגו' כל שופכי דמים ממרה אינון דערקין דדמא דלבא מיד דחואן מרה כלהון ברחין קדמה ועריין כלהו אתכסיין בחשוכא בדם אוכמא דטחול מאן דעבר על שפיכת דמא וע"ז וגו' גליא נשמתיה בכבד מרה טחול ודיינין ליה בגיהנם ותלת ממנן עלייהו משחית אף וחימה ט"ו עריין אינון כחושבן י"ה ושית אחרנין כחושבן ו' קדם דגלו ישראל בגלותא ושכינתא עמהון מני קב"ה לישראל (ויקרא יח ז) ערות אמך לא תגלה ודא גלותא איהו גלוי ערותא דשכינתא הה"ד (ישעיה נ א) ובפשעיעם שולחה אמכם ועל ג"ע גלו ישראל

בראשית

ושכינתא בגלותא ודא איהי ערוה דשכינתא והאי ערוה איהי לילית אמא דערב רב וערב רב אינון עריות דילה ועריות דישראל דלעילא דעליה אתמר (ויקרא יח ז) ערות אביך לא תגלה ואינון אפרישין בין ה' ה' דלא אתקריב ו' בינייהו הה"ד (שם יז) ערות אשה ובתה לא תגלה ואינון שכינתא עלאה ותתאה [דבזמנא] (דזמנא) דערב רב דאינון [נ'פילים ג'בורים ע'מלקים] (עמלקים גבורים נפילים) ר'פאים ע'נקים בין ה' ה' לית רשו לקב"ה לקרבא בינייהו ורזא דמלה (ישעיה יט ה) ונהר יחרב ויבש יחרב בה' עלאה ויבש בה' תתאה בגין דלא יתפרנסון ערב רב מן ו' דאיהו עין החיים ובג"ד לית קריבו לו' בין ה' ה' בזמנא דערב רב בינייהו ולית רשו לאת ⁶⁹⁵ לקרבא בה' תניינא ⁶⁹⁶ הה"ד (ויקרא יח טו) ערות בלתיך לא תגלה ואינון אפרישו בין ו' לה' עלאה הה"ד (שם ח) ערות אשת אביך לא תגלה די' איהו אב ה' אם ו' בן ה' בת ובגין דא מני לגביה ה' עלאה ערות אשת אביך לא תגלה (שם ט) ערות אחותך בת אביך דא ה' תתאה את בת בנה ואת בת בתה אינון ה"א ה"א דאינון תולדין דה' ערות אחי אביך דא יו"ד דאיהו תולדה דאת י' ואיהו אח לוא"ו: סוף סוף בזמנא דערב רב מעורבין בישראל לית קריבו ויהודא באתון שם יהו"ה ומיד דיתמחון מעלמא אתמר באתון דקב"ה (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד ובג"ד אדם דאינון ישראל אית לון יהודא באורייתא דאתמר בה (משלי ג יח) עין חיים היא למחזיקים בה ואיהי מטרוניתא מלכו"ת דמסטרעא אתקריאו ישראל בני מלכים ובג"ד אמר קב"ה לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו (בראשית ב יח) דא משנה ⁶⁹⁷ אתתא דההוא נער ואיהו >נ"א ואיהו < שפחה דשכינתא ⁶⁹⁸ ואי זכו ישראל איהי עזר לון בגלותא מסטרעא דהתר טהור כשר ואי לאו איהי כנגדו מסטרעא דטמא פסול אסור טהור היתר כשר איהו יצר הטוב פסול טמא אסור איהו יצר הרע ואתתא דאית לה דם טהור ודם נדה מסטרעא דמשנה איהי שויא ליה ולאן איהי בת זוגיה יהודא דיליה דלית יהודא עד דערב רב יתמחון מעלמא ובג"ד אתקבר משה ⁶⁹⁹ לבר מארעא קדישא וקבורתא דיליה משנה ⁷⁰⁰ איהי ולא ידע גבר ית קבורתיה עד יומא הדין קבורתא דיליה משנה דשלטא על מטרוניתא דאיהי קבלה למשה ומלכא ומטרוניתא

כח/א

מתפרשא מבעלה בגין דא (משלי ל כא) תחת שלש רגזה ארץ וכו' תחת עבד כי ימלוך דא איהו עבדא ידיעא ושפחה דא משנה ונבל כי ישבע לחם דא ערב רב עם נבל ולא חכם: עוד פתח ואמר (בראשית ב יט) ויצר יהו"ה אלהי"ם מן האדמה כל חית השדה וכל עוף השמים ווי לעלמא דאינון אטימין לבא וסתימין עיינין דלא מסתכלין ברוי דאורייתא ולא ידעין דודאי חית השדה ועוף השמים אינון עמי הארץ ואפילו באלין דאינון נפש חיה לא אשתכח עזר בהון בגלותא ושכינתא בגלותא ולא למשה דאיהו עמה דבכל זמנא דגלת שכינתא לא זז מנה א"ר אלעזר והא מאן יהב עובדא דאדם בישראל ובמשה אמר ליה ברי ואנת אמרת הכי וכי לא אוליפת (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית אמר ליה הכי הוא ודאי ובגין דא משה לא מית ואדם אתקרי איהו ובגיניה אתמר בגלותא בתראה ולאדם לא מצא עזר (בראשית ב כ) אלא כלהו כנגדו וכן עמודא דאמצעיתא אתמר ביה ולאדם לא מצא עזר דאפיק שכינתיה מן גלותא הה"ד (שמות ב יב) ויפן כה וכה וירא כי אין איש ומשה איהו בדיוקניה ממש דאתמר ביה לא מצא עזר כנגדו בההוא זמנא ויפל יהו"ה אלהי"ם תרדמה על האדם (בראשית ב כא) יהו"ה אלהי"ם אבא ואמא תרדמה דא

⁶⁹⁵ אבא

⁶⁹⁶ מלכות

⁶⁹⁷ מלכות דעולם היצירה נק' משנה

⁶⁹⁸ דאצילות

⁶⁹⁹ ??

⁷⁰⁰ גם א"ל שז"י

בראשית

גלותא דאתמר ביה (שם טו יב) ותרדמה נפלה על אברם ארמי ליה על משה ויישן לית שינה אלא גלותא ויקח אחת מצלעותיו (שם ב כא) מצלעותיו דמאן אלא מאלין עולמין דמטרוניתא נטלו אבא ואמא חד מנייהו ואיהו סטרא חורא יפה כלבנה ויסגר בשר תחתנה דא בשר דאתמר ביה בשגם הוא בשר (בראשית ו ג) בשר דמשה סומק ועליה אתמר פני משה כפני חמה ובג"ד (שיר ו י) יפה כלבנה ברה כחמה דבר אחר ויסגר בשר בעאן לאננא בה עליה הה"ד (בראשית ז יז) ויסגר יהו"ה בעדו דבר אחר ויסגר כמה דאת אמר (שמות כה כז) לעומת המסגרת מסגרת מתקיימת דבה מטרוניתא (יחזקאל מו א) יהיה סגור ששת ימי המעשה:

ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע (בראשית ב כב) הכא אתרמיז רזא דיבום דאמרו ביה כיון שלא בנה שוב לא יבנה הה"ד (דברים כה ט) אשר לא יבנה את בית אחיו אבל לגבי קב"ה אתמר ביה ויבן יהו"ה אלהי"ם אבא ואמא בני לה לגביה הה"ד (תהלים קמז ב) בונה ירושלם יהו"ה ו' דאיהו בן י"ה אבא ואמא עליהו אתמר ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע אשר לקח מן האדם דא עמודא דאמצעיתא ויביאה אל האדם אייתי ליה לגבי צלע דנטיל מן ה' עולימא דילה ועלה אתמר (זכריה ב ט) ואני אהיה לה נאם יהו"ה חומת אש סביב ובגין דא בטורא דא אתבני בי מקדשא על ידא דקב"ה יהא קיימא לדרי דרין ועליה אתמר (חגי ב ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון דקדמא אתבני על ידא דבר נש והאי על ידא דקב"ה ובגין דא (תהלים קכז א) אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו וכן אתמר במשה ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע כמה דאת אמר (שמות כו כ) ולצלע המשכן השנית צלע ודאי מסטרא דחסד חוור מתמן אתקריאת סיהרא ויסגר בשר תחתנה בשר דאיהו סומק מסטרא דגבורה ואתכליל בתרוייהו בההוא זמנא (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני (בראשית ב כג) זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי דא שכינתא נערה המאורסה לגבי עמודא דאמצעיתא אתמר בה זאת הפעם וגו' אנא ידענא דאיהו עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת ודאי יקרא אשה מסטרא עלאה דאיהו אמ"א כי מאיש לקחה זאת מסטרא דאב"א דאיהו י' וכן משה בדיוקנא דילה לתתא בההוא זמנא יזכו ישראל כל חד וחד לבת זוגיה ודא איהו דכתיב (יחזקאל לו כו) ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם וכתיב (יואל ג א) ונבאו בניכם ובנותיכם וגו' ואלין

כח/ב

אינון נשמתין חדתין דעתידין למהוי על ישראל כמה דאוקמוה אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף ואז החדשות יבואו בההוא זמנא מתעברין ערב רב מעלמא ואתמר בישראל ובמשה כל חד בבת זוגיהו ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבוששו דאתעבר ערוה מעלמא דאלין אינון דגרמו גלותא ערב רב ודאי:

ועליהו אתמר (בראשית ג א) והנחש היה ערום מכל חית השדה וגו' ערום לרע מכל חיוון דאומין דעלמא עעכו"ם ואינון בנוי דנחש הקדמוני דפתי לחוה וערב רב ודאי אינון הוו זוהמא דאמיל נחש בחוה ומההיא זוהמא נפק קין וקטל להבל רועה צאן דאתמר ביה בשגם הוא בשר (בראשית ו ג) בשגם זה הבל בשג"ם ודאי איהו מש"ה וקטיל ליה ואיהו הוה ברא בוכרא דאדם ועם כל דא משה בגין לכסאה על ערייתא דאבוהי נטל בת יתרו דאתמר ביה (שופטים א טז) ובני קיני חותן משה והא אוקמוה אמאי אתקרי קיני שנפרד מקין כמה דאת אמר (שם ד יא) >וחבר הקיני נפרד מקין ולבתר בעא לאהדרא ערב רב בתיובתא לכסאה ערייתא דאבוהי דקב"ה מחשבה טובה מצרפה למעשה ואמר ליה קב"ה > מגועא בישא אינון תסתמר מנייהו אלין אינון חובה דאדם דאמר ליה ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו (בראשית ב יז) אלין אינון חובה דמשה וישראל ובגיניהו גלו ישראל בגלותא ואתתרכו מתמן הה"ד (בראשית ג כד) ויגרש את האדם ואדם ושראל ודאי

ומשה בגיניהו אתתרך מאתריה ולא זכה למיעל בארעא דישראל דבגיניהו עבר מאמר הקב"ה וחיב בסלע דמחא ביה דלא אמר ליה אלא (במדבר כ ח) ודברתם אל הסלע ואינון גרמו

בראשית

ועם כל דא מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה דאיהו לא קביל לון ויהיב בהון אות ברית אלא לכסאה ערייתא דאבוה וקב"ה אמר ליה (שם יד יב) ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו ובנינייהו אמר (שמות לב לג) מי אשר הטא לי אמתנו מספרי דאינון מזרעא דעמלק דאתמר ביה (דברים כה יט) תמחה את זכר עמלק ואינון גרמו לתברא תרין לוחין דאורייתא:

ומיד ותפקחנה עיני שניהם (בראשית ג ז) וידעו ישראל כי ערומים הם בטונא דמצרים דהו בלא אורייתא ואתמר בהו (יחזקאל טז ז) ואת ערום ועריה ואיוב בגין דא אמר ב' זמני (איוב א כא) ערום יצאתי מבטן אמי וערום אשוב שמה מה דהוה משה אתהפך לערב רב לשמה ולשנינה אשוב שמה הכא רמזי דעתיד לאתחזרא בניניהו בגלותא בתראה ואזיל בניניהו לשמ"ה ואיהו אמר (איוב א כא) יהו"ה נתן ויהו"ה לקח יהי שם יהו"ה מבורך ובזמנא דאתברו תרין לוחין דאורייתא ואורייתא דבעל פה אתמר בהון ויתפרו עלה תאנה (בראשית ג ז) אתכסו בכמה קליפין מערב רב בגין כי ערומים הם דלא יתגלי עריתיהו וכסוייא דילהון כנפי ציצית ורצועין דתפלין דעלייהו אתמר ויעש יהו"ה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (שם כא) אבל לגבי ציציות ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגורות דא איהו (תהלים מה ד) חגור חרבך על ירך גבור ודא ק"ש דאתמר ביה (שם קמט ו) רוממות אל בגרונם וגו' דא הוא ויעשו להם חגורות:

וישמעו את קול יהו"ה אלהים וגו' (בראשית ג ח) כד קריבו לטורא דסיני הה"ד (דברים ד לג) השמע עם קול אלהים מדבר מתוך האש וגו' וערב רב מיתו ואינון הו דאמרו למשה (שמות כ טז) ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות ואשכחו אורייתא ואלין אינון עמי הארץ דאתמר בהון (דברים כז כא) ארור שוכב עם כל בהמה בגין דאינון מסטרא דהווא חויה דאתמר ביה ארור אתה מכל הבהמה והא כמה ערבובין אינון בישין בעירן וחיוון אבל אית ערבוביא מסטרא דנחש ואית ערבוביא מסטרא דאומי עעכו"ם דדמו לחיוון ובעירן דחקלא ואית ערבוביא מסטרא דמזיקין

דנשמתן
כט/א

דחייביא אינון מזיקין מעלמא ממש ואית ערבוביא דשדים ורוחין ולילין וכלא מעורבבין בישראל ולא אית בכלהו לטייא כעמלק דאיהו חיויא בישא אל אחר איהו גלוי לכל עריין דעלמא רוצח איהו ובת זוגיה סם מות ע"ז וכלא סמא"ל ואית סמא"ל ואית סמא"ל ולא כללהו שוויין אבל ההוא סטרא דחיויא איהו לטייא על כלא:

ויקרא יהו"ה אלהים אל האדם ויאמר לו איכה (בראשית ג ט) הכא רמזי ליה דעתיד לחרבא בי מקדשא ולמבכי בה איכה הה"ד (איכה א א) איכה ישבה בדד א"י כ"ה ולזמנא דאתי עתיד קב"ה לבערא כל זיגין בישין מעלמא כדכתיב (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח כדין תב כלא לאתריה כדכתיב (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד:

בראשית

תנינן כל שלמה דאתמר בשיר השירים במלכא⁷⁰¹ דשלמא דיליה במלך <נ"א בנוקבי מלכא> סתם בנוקבא מלה [מלך] תתאה בעלאה ורזא [דמלה] דירתא תתאה לעלאה תרווייהו כחד והיינו בי"ת דכתיב (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית וכתיב (שיר ג ט) אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון אפריון דא תקונא דעלמא תתאה מעלמא עלאה דעד לא ברא קב"ה עלמא הוה <סתים שמיה ביה ולא הוא ושמיה> (הוא ושמיה) [שמיה] סתים בגויה חד ולא קיימא מלה [נ"א] והוא הוה

⁷⁰¹ בינה

??לא ברור לי מקומו: קדישא פי' השכינה בזמן הגלות כמו חר"ק {##עי' קח ע"א} ובמ"ו## עולים למעלה דרך אמברגו'## עד כשתעלה עד ת"ת בסוד חולם ונקרא בינה כשהיא למעלה זרקא עטרת בעלה הבך?? חר"ק כי חר"ק גי' זרקא וכשעולה לכח"ב נקרא סגולתא בסוד כח"ב ואז מקבל השפע ואחר כך תרד לחלק שלל

בראשית

בלחודו) עד דסליק ברעותא (נ"א) דמחשבה⁷⁰² לקיימא כלא במטון⁷⁰³ דסמיטרא) למברי עלמא והוה רשים ובני ולא קיימא עד דאתעטף בעטופא⁷⁰⁴ חד דזיהרא (עלאה דמחשבה) וברא עלמא (נ"א ימינא דעלמא קדמאה נ"א שמים) ואפיק (אילנין) [ארזין] עלאין⁷⁰⁵ רברבין⁷⁰⁶ מההוא נהורא (וזיוא רבא) [זיהרא⁷⁰⁷ עלאה] נ"א חד דזהר ימינא עלאה > ושוי רתיכו על תרין ועשרין אתון רשימין אתגליפו בעשר אמירן ואתיישבו הה"ד (שיה"ש ג ט) מעצי הלבנון וכתוב (תהלים קד טז) ארזי לבנון אשר נטע (נ"א) דהא מאלין עביד ההוא אפריון):

עשה לו המלך שלמה (שיה"ש ג ט) לו לגרמיה לו לתקניה לו לאחזאה יקרא עלאה לו לאודעא דאיהו חד ושמיה חד כמה דאת אמר (זכריה יד ט) (נ"א) יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד וכתוב (תהלים פג יט) וידעו כי אתה שמך יהו"ה לבדך במטון דקלפוי⁷⁰⁸ קסטורין ידיעא⁷⁰⁹ נטיף לסטרא דא לעילא נטיף לימינא סטא לשמאלא נחית לתתא וכן [לארבע] [מארבע] זויין מלכו אתפרש לעילא ותתא ולארבע זויין למהוי חד נהרא עלאה נחית לתתא ועביד ליה ימא רבא כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והים איננו מלא דהא הוא כניש כלא ושאיב ליה בגויה כמה דאת אמר (שיר ב א) אני חבצלת השרון שושנת העמקים ואין שרון אלא אתר (ימא) [רבא] דשאיב כל מימין [דעלמא דאפיק ושאיב ונהיר] (ועאלין ביה בגיני כך דא אפיק ודא שאיב נהיר) דא בדא באורחין ידיען [נחלייא כפן עלויה] וכדין [עלייהו כתיב] [משלי כד ג] בחכמה יבנה בית [ועל דא בי"ת בראשית נ"א ועל דא בית דעלמא מלך סתם] [בית עלאה אתבני בחכמה וכן תתאה אוף הכי] אבל ביתא עלאה רברבא ישובא דעלמא מלך סתם ביתא תתאה (תהלים סג יב) והמלך ישמח באלהי"ם (כד אתער גבורה) עלאה לאחדא ביה תחות רישיה ולקרבא ליה בתדוה למהוי כלא חד והמלך ישמח באלהי"ם חדו [נהורא דאפיק נ"א בנהורא] [דנהורא] דנפיק בחד שבילא טמיר ונגניו [ועייל] [דעייל] ביה ב' תרין דאינון חד ועל דא עלמא אשתכלל [בקיומא] [לקיומא] שלים והמלך ישמח באלהי"ם עלמא [נ"א נהרא עילאה נ"א תתאה חד בעלמא] [תתאה חד בעלמא עילאה עמיקא חדו דנגיד ונפיק באן אתר חדי באלהי"ם ביה חדי ביה שדר] [עמיקא (נ"א סתימא ההוא דשדר)] חיים לכלא חיי מלכא אקרין דא עקרא

כט/ב

דביתא ביתא דא בני ביתא דעלמא ובני עלמא ודא הוא בראשית ברא אלהי"ם ב' ראשית ראשית חכמה כד כניש כלא לגויה ואתעביד ימא רבא לשאבא כלא ימא דקאפו מימיו שאיב כל מימין דעלמא וכניש לון לגויה ומיין אזלין ושאטין ואשתאבן ביה ודא נפיק מגו עלאה וסימניה דרזא דא (איוב לח כט) מבטן מי יצא הקרח דמימיו גלידין ביה לשאבא אחרנין:

האי קרח ימא דקפא לא נגדין מימיו אלא בשעתא דתוקפא דדרום מטי לגביה ומקריב ליה בהדיה כדין מיא דהוון גלידין בסטרא דצפון משתרין ונגדין דהא מסטרא דצפון גלידי מיא ומסטרא דדרום משתרין ונגדין לאשקאה כל אינון חיות ברא כמה דאת אמר (תהלים קד יא) ישקו כל חיתו שדי וגו' ואלין אקרין הרי בתר טורין דפרודא דכלהו משתקיין כד סטרא דדרום שארי לקרבא בהדיה וכדין מיא נגדין ובחילא דא [עלאה דנגיד] [דעלמא נגיד] כלא הוון [ברבון] בחדו כד מחשבה

⁷⁰² כתר שבתוך חכמה

⁷⁰³ בהגעת נתיב א' שעליו נקרא נתיב לא ידעו עי

⁷⁰⁴ בינה

⁷⁰⁵ יוצא דחכמה

⁷⁰⁶ ר"ק

⁷⁰⁷ להויא רב'

⁷⁰⁸ פי' ע"י הגעת הגלוי שנענש דור הנעלם לעונש וע"י הגלוי ההוא קיומיהוון

⁷⁰⁹ ר"ל היכלא ומדרגות עליונות ידועים ומשיגים

בראשית

סליק ברעו (דחדוה) [מטמירא] דכל טמירין מטי (ואתנגיד) מגויה חד נהר (כתרא טמירא) [כד] מתקרביין דא בדא בחד שביל דלא ידיע לעילא ותתא והכא הוא ראשיתא דכלא וב' מלך סתם מהאי ראשיתא אשתכלל [ובחילא דא] ודמי דא לדא (ובחילא דא) ברא אלהי"ם את השמים (נ"א) [סתמא נקודה סתימא דנגדין מימיו ונפקין ברא ואפיק] [נ"א בתר דנפקין בדא ואפיק ונ"א נהרא דנפיק בה"א עלאה ונ"א נהורא דנגיד בדא ואפיק] קול מגויה ודא אקרי קול השופר והיינו ברא אלהי"ם את השמים (ואת דאיהו קול) השופר [נ"א ואיהו השופר] ושמים שליטין בחיי המלך עלאה על ארעא וסימניך (שמואל א כ לא) בן ישי חי על האדמה דחיים תליין בבן ישי (ובוא"ו נגדין ליה) ובהו שליט בכלא וארעא מיניה אתזנת הה"ד (בראשית א א) ואת הארץ וא"ו דאתוסף לשלמאה במזוני על ארעא:

א"ת לעילא והוא חילא (וארץ) דכללא דעשרין ותרין אתוון דאפיק <א"ת א' ת' אלהי"ם> דא ויהיב לשמים כמה דאת אמר (שיר ג יא) בעטרה שעטרה לו אמו ביום התונתו והיינו את השמים לאכללא דא בדא ולהברא לון דא בדא לאתקיימא כחדא באינון חיי מלכא מלך סתם לאתזנא מניה שמים (וארץ) ואת הארץ חבורא דדכר ונוקבא דאתגליפו באתוון רשימין וחיי מלכא דאתנגידו מן שמיא דשמים נגדין לון לקיימא ארעא וכל אכלוסין דילה:

ורזא דאלהי"ם עלאה עבד שמים וארץ לקיומא ואפיק לון כחדא בחילא דלעילא ראשיתא דכלא כגוונא דא רזא עלאה נחית לתתא והאי בתראה עביד שמים וארץ לתתא <ורזא> (ברזא) דכלא ב' תרין עלמין נינהו ובראו עלמין דא עלמא עלאה ודא עלמא תתאה דא כגוונא דדא דא [ברא] שמים וארץ ודא [ברא] שמים וארץ ועל דא ב' תרין עלמין נינהו דא אפיק תרין עלמין ודא אפיק תרין עלמין וכלא בחילא דראשית עלאה [נחית] [מחת] עלאה בתתאה ואתמלייא בארץ דחד דרנא דשרי עלה כגוונא דההוא שביל סתים וטמיר ונגזי לעילא בר [ד]חד שביל דקיק וחד ארץ ההוא דלתתא ארץ כמה דאת אמר (משלי ד יח) וארץ צדיקים כאור נוגה וההוא [דלעילא שביל דקיק] (דעילא שביל) כדכתיב (איוב כח ז) נתיב לא ידעו עיט ורזא דכלא (ישעיה מג טז) הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה וכתוב (תהלים עז כ) בים דרכך ושבילך במים רבים עלמא עלאה כד אתמלייא ואתעברא כנוקבא דמתעברא מן דכורא אפיקת תרין בנין כחד דכר ונוקבא ואינון שמים וארץ כגוונא עלאה ממימיו דשמיא אתון ארעא ומימיו אשתדן בנווה אלא דעלאי דכר ותתאי נוקבא ותתאי מן דכורא אתזנן ומיין תתאין קראן לעלאין כנוקבא דפתיחא לדכורא ושדת מיא לקבל מיא דדכורא למעבד זרעא ונוקבא מן דכורא אתזנת הדא הוא דכתיב ואת הארץ בתוספת ו"ו כמה דאתמר:

כתיב (ישעיה מ כו) שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה ונו' (תלת) אתוון אתחקקו (בעובדא דלעילא)
ל/א

בעובדא דכלא בעובדא דעלאה ובעובדא (ד)תתאה לבתר אתרשימו אתוון ואתחקקו בקרא (ב') [בראשית] ברא⁷¹⁰ (א') [אלהי"ם] את⁷¹¹ (ב') [בראשית] ברא⁷¹² ודאי כמה דאתמר [בי"ת] (ב') ברא ודאי בחילא עלאה ב' נוקבא א' דכר כמה דב' ברא <ודאי בחילא דלעילא> הכי א' אפיק [אתוון השמים] כללא דעשרין ותרתיין אתוון ה' אפיק שמים למיהב ליה חיינן (ולאשקאה) ולאשרשא ליה:

ואת (הארץ) ו' אפיק הארץ למיהב לה מזונא ולא תקנא לה ולמיהב לה ספוקא דאתחזי לה ואת הארץ דנטיל וא"ו א"ת כללא דעשרין ותרין אתוון ומתזן ארעא וארעא כליל לון לגווה כמה דאת

710 ראשית @@@@לבדוק דרך אמת ורח"ו

711 אלהים

712 בראשית

בראשית

אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים והיינו רוא ואת הארץ דכניש כלא לגווה וקבלית לון [ואת רוא דשמים] הארץ נטלא <הארץ וא"ת דא שמים וארץ כחדא> א"ת השמים רוא דשמים וארץ כחדא וקבלית לון לאתזנא מטון מלה⁷¹³ בקולפוי שכיחי קוסטרא⁷¹⁴ דקוטרא⁷¹⁵ בארעא שכיח כד אשא דמלהטא נגיד ואתער משמאלא אחיד בה וסלקא תננא כמה דאת אמר (שמות יט יח) והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יהו"ה באש דא אשא ודא תננא וכתוב (שם כ טו) ואת ההר עשן מגו דאשא כד נחית אחידן דא בדא תננא באשא וכדין בסטר שמאלא קיימא כלא והיינו רוא (ישעיה מה יג) אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים בחילא דימינא לעילא כי האי גוונא אתעבידו שמיא דאיהו דכר ודכר מסטרא דימינא קא אתי ונוקבא מסטרא דשמאלא (ג"א) קא אתי וכתוב אף ידי יסדה ארץ):

שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה (ישעיה מ כז) עד הכא אסתלקו מלין דלא לשאלא בדלעילא [דהכמה] [והכמה] אשתכליל מאין ולא קיימא לשאלא דסתים ועמיק לית דיקום ביה כיון דאתפשט <נהורא עמיקא> נהוריה קיימא בשאלתא אע"ג דאיהו סתים מכלא דלתתא וקראן ליה על פום שאילתא מי מי ברא אלה והיינו רוא דקאמרן (איוב לח כט) מבטן מי יצא הקרח מבטן מי ודאי (יצא הקרח) ההוא דקיימא לשאלתא ולית לשאלא מה לעילא מה לתתא אלא לשאלא אתר דנפקן למנדע ולא למנדע ליה דהא לא יכלין אלא קיימא לשאלתא ולא למנדע [ביה]:

בראשית ב' ראשית ראשית מאמר הוא או נימא [ד]בראשית איהו מאמר אלא עד לא נפיק ואתפשט חיליה וכלא סתים ביה בראשית איהו ומאמר איהו כיון דנפיק ואתפשט מניה חילין ראשית אקרי והוא מאמר [בלחודו] [עלאה] מ"י שאילתא ההוא דברא אלה לבתר כד אתפשט ואשתכלל אתעביד י"ם וברא לתתא וכלא עביד כההוא גוונא ממש דלעילא דא לקבל דא ודא כגוונא דדא ותרוייהו ב':

כתיב (שיר א יב) עד שהמלך במסבו במסבו לאתישבא במלכו תתאה ברוא דההוא חברותא ותפנוקא דההוא חביבותא דבעדן עלאה בההוא שביל דסתים וגניז ולא אתידע ואתמליא מניה ונפקא בנחלין ידיען נרדי נתן⁷¹⁶ ריחו דא (ימא בתראה) מלכא תתאה דברא עלמא לתתא כגוונא דלעילא וסליק ריחא טבא עלאה לשלמאה ולמעבד ויכיל ושלטי ונהיר בנהורא עלאה:

בתרין גוונין אתברי עלמא בימינא ובשמאלא בשיתא יומין עלאין שיתא יומין אתעבידו לאנהרא כמה דאת אמר (שמות לא יז) כי ששת ימים עשה יהו"ה את השמים ואת הארץ ואלין כרון ארחין ועבדו שיתין נוקבין לתהומא רבא ואינזן שיתין [נוקבין] לאעלאה מיא דנחלי גו <תהומא> (תהומין) ועל דא <ג"א> הא תנינן) השיתין מששת ימי בראשית נבראו ואינזן הוו שלמא דעלמא:

והארץ היתה תהו ובהו (בראשית א ב) סוספיתא דקמרי גו קולטוי דהוה בקדמיתא ולא אתקיימת היתה כבר ולבתר אתקיימת בארבעין ותרין אתוון אתגליף עלמא ואתקיימת וכלהו עטורא דשמא קדישא כד מצטרפין סלקין ל/ב

[אתוון לעילא] [באתוון דלעילא] ונחתין לתתא מתעטרן [ב]עטרין בארבע סטרי עלמא ויכיל עלמא לאתקיימא ואלין אתקיימין בעובדוי דעלמא טופסרא דקילטא⁷¹⁷ בהני שכיחי בהותמא דגושפנקא עאלו ונפקו את ואת ואתברי עלמא עאלו גו חותמא ואצטרפו ואתקיים עלמא בקולפוי

⁷¹³ פי' הגעת דבר על ידי הכאת אור עליו שכיח

⁷¹⁴ אהל

⁷¹⁵ דעשן

⁷¹⁶ ירד"ן בחינת מלכות מתתא לעילא עולה הריח בסוד מ"ן

⁷¹⁷ פי' דפוס וציור הקליטה

בראשית

דחויא רברבא (דכד) מהו ועאלו תחות נוקבי דעפרא אלף וחמש מאה אמינ לבתר תהומא רבא הוה סליק בחשוכא וחשוכא חפי כלא עד דנפק נהורא ובקע בחשוכא ונפק ואתנהיר דכתיב (איוב יב כג) מגלה עמוקות מני חשך ויוצא לאור צלמות מיא אתקלו בתיקלא אלף וחמש מאה באצבעאן תלת נטפי גו תיקלא פלגו מנייהו לקיומא ופלגו דעאלו לתתא אלין סלקין ואלין נחתין כיון דסליקו [בסליקא] (בתיקלו) דידא קאים תיקלא באורח מישר ולא סמא לימינא ולשמאלא הה"ד (ישעיה מ יב) מי מדד בשעלו מים וגו' כלא הוה ביה בארעא סתים ולא אתגלייא וחילא ותקפא ומיא גלידין בגוה ולא נגידו ולא אתפשטו עד דאנהיר עלה נהורא דלעילא ונהורא מהאת בקולטוי ואשתריאו חילהא הה"ד (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור דא הוא אור קדמאה עלאה דהוה מקדמת דנא ומהכא נפקו כל חילין ותוקפין וארעא אתבסמת ואפיקת חילהא לבתר כיון דנהיר ונחית הוה אסתלק נהוריה מסיפי עלמא עד סייפי עלמא כד אסתכל בחייבי עלמא אתגניז ואתטמיר ולא נפיק אלא בשבילוי סתימין דלא אתגליין:

וירא אלהים את האור כי טוב (בראשית א ד) תנן כל חלמא דקיימא בקיומא דכי טוב שלמא הוא לעילא ותתא חמי אתוון כפום ארחוי כל חד וחד חמא ט' טב ליה טב לחלמיה דהא אורייתא פתח ביה כי טוב נהיר מסיפי עלמא לסיפי עלמא ט' טב [טוב הוא טב נהירו] (הוא נהיר) באשלמותא ט' תשיעאה דכלא את דאתנהיר מעלאה ראשיתא ואתכליל ביה ואתעביד בסתימו דנקודה רוא די' דהיא נקודא חדא ו' מחיליה נפיק ביה אתעביד שמים כד אסתיים בנקודא חד ואתגניז גו אתנהרא ב' מניה נפקו עלאה ותתאה עלאה טמירא תתאה אתגלייא ברוא דתרין וקיימא בחילא דלעילא ודא הוא טו"ב אלין תלת (אתוון טו"ב) אתכלילו לבתר לצדיקא דעלמא דכליל כלא לעילא ותתא כמה דאת אמר (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב בגין דנהירו עלאה כלילא ביה דכתיב (תהלים קמה ט) טוב יהו"ה לכל ורחמיו על כל מעשיו לכל כתיב דא סתמא דמלה בגין לאנהרא יומא חד דנהיר לכלא עלאה על כלא עד כאן סתמא דמלין:

בראשית ברא אלהים (בראשית א א) רוא (במדבר טו כ) דראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה דא חכמה עלאה דאיהי ראשית ב' ביתא דעלמא [לאשקאה] [לאשקאה] מההוא נהר דעייל ביה רוא דכתיב (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ונהר (דאכניש) [דא כניס] כלא מעומקא עלאה ולא פסיקו מימוי לעלמין (מ)לאשקאה לגנתא וההוא עומקא עלאה בית ראשון [בראשית] אסתיימו ביה אתוון בחד שביל דקיק דגניז בגויה ומגו ההוא עומקא נפקו תרין חילין דכתיב (בראשית א א) את השמים (ואת הארץ) שמים לא כתיב אלא השמים (חילא דשמיא וחילא דארעא) מגו ההוא עומקא דסתים מכלא ואת הארץ <סתימא> (סתמא) דא אפיק להאי ארץ [אבל] בכללא דשמים [הוה] ונפקו כחדא מתדבקא בסטרוי דא [בדא] [לדא] כד אתנהיר ראשיתא דכלא שמים נטלו לה ואותיבו לה באתרה דכתיב ואת הארץ [ואת] (ו') <מ>כללא דאתוון דאינון את כד אתהדרת ארעא למיתב באתרה ואתפרש

לא/א

מסטרוי דשמים הות תוהה ובוהה לאתדבקא בשמים כחדא בקדמיתא בגין דחמת לשמים נהירין והיא אתחשכת עד דנהורא עלאה נפק עלה ואתנהיר לה ותבת באתרה לאסתכלא בשמיא אפיין באפיין וכדין אתתקנת ארעא ואתבסמת נפק נהורא בסטר ימינא וחשוכא בסטר שמאלא ואפריש לון לבתר בגין לאתכללא דא בדא הה"ד (בראשית א ד) ויבדל אלהים בין האור ובין החשך ואי תימא הוה הבדלה ממש לא אלא יום אתי מסטרא דנהורא דאיהו ימינא ולילה מסטרא דחשוכא דאיהו שמאלא וכד נפקו כחדא אפריש לון והבדלה הוה מסטרוי לאסתכלא אפיין באפיין ולאשתדבקא דא בדא למהו כלא חד [איהו] (אור) אקרי יום וקרי ליה יום [ואיהו] (וחשך) קרי לילה כמה דאת אמר (שם ה) ויקרא אלהים לאור יום וגו' מהו ולחשך דא חשך דאחיד ללילה דלית לה נהורא מגרמה <ס"א והיא אתקרי לילה דכתיב (שם ה) ולחשך קרא לילה בגין דאחיד בה חושך ולית לה נהורא מגרמה> ואע"ג דאתא מסטרא דאשא דאיהו חשך אבל חשך עד דאתנהיר

בראשית

מסטרא דיום יום נהיר ללילה ולילה לא נהיר עד זמנא דכתיב (תהלים קלט יב) ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה:

רבי [אלעזר] (אליעזר) קפץ בקדמיתא ודרש (שם כט ג) קול יהו"ה על המים אל הכבוד הרעים יהו"ה על מים רבים קול יהו"ה דא קול עלאה דממנא על המים דנגדין מדרגא לדרגא עד דמתכנשי לאתר חד בכנופיא חדא הוא קול עלאה משדר לאינון מיין בארתיהו כל חד וחד כפום ארתיה כהאי גנא דממנא על מים לשדר לון לכל אתר ואתר כדחזי ליה כך קול יהו"ה ממנא על מים אל הכבוד הרעים כמה דאת אמר (איוב כו יד) ורעם גבורותיו מי יתבונן דא סטרא דאתיא מן גבורה ונפקא מניה דבר אחר א"ל הכבוד הרעים דא ימינא דנפקא מניה שמאלא יהו"ה על מים רבים ה' דא חכמ"ה עלאה [דאקרי יו"ד] (דקיימא) על מים רבים על ההוא עומקא סתימאה דנפיק מניה כמה דאת אמר (תהלים עז כ) ושבילך במים רבים:

רבי שמעון פריש פלוגתא ואמר פתח קרא [ואמר כתיב] (דכתיב) (שמות כה כז) לעמת המסגרת תהיינה הטבעות בתים לבדים מאן ההוא מסגרת דא הוא אתר סגיר דלא פתיחא בר בשביל חד דקיק דאתיידע בגניזו לגביה ובגנייה אתמלי <ורשים> (ואת רשים) תרעין לאדלקא בוצינין ובגין דאיהו אתר גניזו וסתים אקרי מסגרת ודא הוא עלמא דאתי [וההוא עלמא דאתי אתקרי מסגרת] תהיינה הטבעות אלין עוקאן עלאין דאתאחדן דא בדא מים מרוחא ורוחא מאשא ואשא ממיא כלהון אתאחדן דא בדא ונפקן דא מן דא בהני עוקאן וכלהון מסתכלן לגבי ההוא מסגרת דביה מתאחד לההוא נהרא עלאה לאשקאה לון ואתאחדן ביה בתים לבדים הני עוקאן עלאין אינון בתים ואתרין לבדים דאינון רתיבין דלתתא בגין דדא אתי מסטרא דאשא ודא מסטרא דמיא ודא מסטרא דרוחא וכן כלהו בגין למהוי רתיבא לארונא ועל דא מאן דמקרב יקרב באלין בדים ולא במה דלגו לך לך אמרין נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב בר אינון דאתחזון לשמשא לגו לון אתיהיב רשותא לאעלאה לשמשא ולקרבא ועל דא כתיב (במדבר א נא) והזר הקרב יומת:

(ב' דבראשית רברבא) רבי יוסי שאיל [ליה] (על זה) ואמר האי שיתא יומי בראשית דקא תנינן מאן אינון אמר ליה היינו דכתיב (תהלים קד מז) ארזי לבנון אשר נטע כמה דאלין ארזין נפקין מן לבנון הכי נמי אינון שיתא יומין נפקין מן בראשית ואלין שיתא יומין עלאין קרא פריש לון דכתיב (ד"ה א כט יא) לך יהו"ה הגדולה והגבורה והתפארת וגו' כי כל דא עדיק, בשמים דא תפארת ובארץ דא כנסת ישראל כתרנומו די אחיד בשמיא ובארעא כלומר דיסודא דעלמא דאקרי כל איהו אחיד בתפארת דאקרי שמים ובארץ

לא/ב

דאקרי כנסת ישראל ועל דא בראשית ב' ראשית (נ"א) היא חכמה כמה דתרגם יונתן בראשית בחכמתא) בגין דאיהי תניינא לחושבנא ואקרי ראשית (בגין) דהאי כתרא עלאה טמירא היא קדמאה ועל דלא עייל בחושבנא תניינא הוי ראשית בגין דא ב' ראשית ועוד כמה דחכמה עלאה איהי ראשית חכמה תתאה ראשית נמי [הוא] ועל דא לית לאפרשא ב' מן ראשית:

בראשית מאמר קרינן ליה והכי הוא ושיתא יומין נפקין מניה ואתכלילן ביה ואלין אקרין כגוונא דאלין אחרנין ברא אלהי"ם הה"ד (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן מאי להשקות את הגן לאשקאה ולקיימא ליה ולאסתכלא ביה בכל מה דאצטריך:

אלהי"ם אלהי"ם חיים דמשמע בראשית ברא אלהי"ם ודאי על ידא דההוא נהרא בגין לאפקא כלא ולאשקאה כלא את השמים חבורא דכר ונוקבא כדקא חזי לבתר האי ביה אתברי עלמא לתתא ביה יהיב חילא לכלא א"ת השמים דמשמע דשמים אפיקו את בחילא דרוז דאלהי"ם חיים בתר דראשית אפיק ליה כיון דהאי אפיק כלא וכלא אתיישב בדוכתיה <כחד> (בחד) עוקא דא בתרייתא אתעבידת ראשית ובהאי ראשית אפיק <נהורין עלאין ושרי> נהרא ושרי מים לנגדא לתתא [לקבלא] ועל דא בראשית ודאי ברא אלהי"ם ביה ברא עלמא תתאה ביה אפיק נהורין ביה

בראשית

יהיב חילא לכלא רבי יהודה אמר על דא כתיב (ישעיה י טו) היתפאר הגרזן על החוצב בו שבהא דמאן לאו דאומנא הוא כך בהאי ראשית ברא אלהי"ם עלאה את השמים שבהא דמאן דאלהי"ם הוא אמר רבי יוסי האי דכתיב (דברים ד ז) אשר לו אלהי"ם קרובים אליו קרובים קרוב מבעי ליה אלא אלהי"ם עלאה אלהי"ם דפחד יצחק אלהי"ם בתראה ובגניי כך קרובים וגבורות סניאין אינון דנפקין מחד וכלהו חד:

ויאמר אלהי"ם יהי אור ויהי אור (בראשית א ג) (נ"א) ויאמר אלהי"ם למי הוא אומר אינו אומר אלא לאחרים יהי אור לעולם הזה ויהי אור לעולם הבא) ודא איהו נהורא דברא קב"ה בקדמיתא והוא נהורא דעינא והוא נהורא דאחזי קב"ה לאדם קדמאה והוי חזי ביה מסייפי עלמא ועד סייפי עלמא והוא נהורא דאחזי קב"ה לדוד והוא משבת ואמר (תהלים לא ב) מה רב טובך אשר צפנת ליראיך והוא נהורא דאחזי קב"ה למשה וחמא ביה מגלעד ועד דן ובשעתא דחמא קב"ה דיקומון תלתא דרין חייבין ואינון דרא דאנוש ודרא דטופנא ודרא דפלגה (גניז ליה) בגין דלא ישתמשון ביה ויהב יתיה קב"ה למשה ואשתמש ביה תלת ירחין דאשתארון ליה מיומי עבורא דיליה כמה דאת אמר (שמות ב ב) ותצפנהו שלשה ירחים ובתר תלת ירחין עאל קמי פרעה נטל ליה קב"ה מניה עד דקאים על טורא דסיני לקבלא אורייתא והדר ליה ההוא נהורא ואשתמש ביה כל יומי ולא יכלו בני ישראל למקרב בהדיה עד דיהב מסוה על אנפוי כמה דאת אמר (שם לד ל) וייראו מגשת אליו ואתעמף בה בטלית הה"ד (תהלים קד ב) עוטה אור כשלמה:

יהי אור ויהי אור כל מה דאתמר ביה ויהי הוא בעלמא דין ובעלמא דאתי אמר רבי יצחק אור דברא קב"ה בעובדא דבראשית הוה סליק נהוריה מסייפי עלמא עד סייפי עלמא ואתגניז מאי טעמא אתגניז בגין דלא יתהנון מניה חייבי עלמא ועלמין לא יתהנון בגניהון והוא טמיר לצדיקיא לצדיק דיקא:

תוספתא:

בראשית" בר"א רמז לכת"ר חכמ"ה אלהי"ם רומז לבינ"ה א"ת רומז לגדולה וגבור"ה השמי"ם דא הוא ת"ת וא"ת רומז לנצ"ח הו"ד יסו"ד האר"ן רומז למלכות

לב/א

דכתיב (תהלים צז יא) אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה וכדין יתבסמון עלמין ויהון כלא חד ועד יומא דיהא עלמא דאתי הוא טמיר וגניז ההוא נהורא נפק מגו השוכא דאתגלפא בקלפוי דטמירא דכלא עד דמההוא נהורא דאתגניז אתגליף בשביל חד טמירא לחשוכא דלתתא ונהורא שארי ביה מאן חשוכא דלתתא ההוא דאקרי לילה דכתיב ביה (בראשית א ה) ולחשך קרא לילה ועל דא תנינן מאי דכתיב (איוב יב כב) מגלה עמוקות מני חשך רבי יוסי אומר אי תימא מחשך סתים אתגליין הא חזינן דטמירין אינון כל אינון כתרין עלאין וקרין עמוקות מהו מגלה אלא כל אינון טמירין עלאין לא אתגליין אלא מגו ההוא חשוכא דאיהו ברוא דליליא (נ"א) ויהא כלא חד ברוא דוהיה אור הלבנה כאור החמה בדרגא חדא ועד יומא דייתי הוא גניז וטמיר) תא חזי כל אינון עמיקין סתימין דנפקי מגו מחשבה וקלא נטיל לון לא אתגליין עד דמלה מגלה לון מאן מלה היינו דבור והאי דבור אקרי שבת ובגין דשבת אקרי דבור דבור דחול אסור בשבת (נ"א) (וכך) [וכך] הוה עביד רבי שמעון כד המי לאמיה דהות משתעיא הוה אמר לה אמא שתוקי שבת הוא ואסיר) בגין דדבור דא בעיא לשלמאה ולא אחרא והאי דבור דאיהו אתי מסטרא דחשך מגלה עמוקות מגויה ומשמע מני חשך ההוא דאתי מסטרא דחשך דכתיב מני דיקא:

אמר רבי יצחק אי הכי מאי דכתיב (בראשית א ד) ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך א"ל אור אפיק יום וחשך אפיק לילה לבתר חבר לון כחדא והוה חד דכתיב (שם ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד דלילה ויום אקרין חד והאי דכתיב ויבדל אלהי"ם בין האור ובין החשך (דאפריש מחלוקת) דא בזמנא דגלותא דאשתכח פרודא א"ר יצחק עד הכא דכורא [באור ונוקבא] (והכא נוקבא בחשוכא דנהר מנהוריה) בחשוכא לבתר מתחברין כחדא למהוי חד במאי אתפרשאן

בראשית

לאשתמודעא בין נהורא ובין חשוכא מתפרשן דרגין ותרווייהו כחד הוו דהא לית נהורא אלא בחשוכא ולית חשוכא אלא בנהורא ואע"ג דאינון חד אתפרשן בגוונין ועם כל דא אינון חד דכתיב יום אחד רבי שמעון אמר על ברית עלמא אתברי ואתקיים דכתיב (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתו מאן ברית דא צדיק יסודא דעלמא דאיהו רזא דזכור ועל דא עלמא קיימא בברית יומם ולילה כחדא דכתיב אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתו חקות שמים דנגדין ונפקין מעדן עלאה פתח ואמר (שופטים ה יא) מקול מחצעים בין משאבים שם יתנו צדקות יהו"ה וגו' מקול מחצעים דא קול יעקב מחצעים כמה דאת אמר (שמואל א יז ד) איש הבינים בין משאבים דאיהו יתיב בין אינון דשאבין מיא מלעילא והוא נטיל בתרין סטרין וכליל להון בגויה שם יתנו צדקות יהו"ה תמן הוא אתר מהימנותא לאתדבקא שם יתנו צדקות יהו"ה תמן ינקין צדקות יהו"ה ושאבין צדקות פרוזנו (בישראל) דא צדיק דעלמא דאיהו קיים וקדיש ואיהו שאיב ונטיל כלא ומפור לגבי ימא רבא אינון מיין עלאין בישראל דישראל ירתו קיים דא ויהביה לון קב"ה ירותת עלמין כיון דישראל שבקו ליה דהוו גזרין ולא פרעין מה כתיב (שופטים ה יא) אז ירדו לשערים עם יהו"ה ירדו לשערים אינון שערי צדק הוו יתבין לתרעי ולא עאלין לגו ובההוא זמנא:

תוספתא:

תנינן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל בגין דתרין דרגין אינון מילה ופריעה זכור ושמור צדיק וצדק דכר ונוקבא אות ברית דא יוסף וברית דא רחל ואצטריך לחברא לון ובמה מחבר לון כד איהו לב/ב

כתיב (שופטים ב יב) ויעזבו בני ישראל את יהו"ה וגו' עד דאתת דבורה ונדיבת לון בהאי כמה דכתיב (שם ה ב) בפרוע פרעות בישראל וגו' ועל דא כתיב (שם ז) חדלו פרזון בישראל חדלו פרזון דא הוא פרוזנו דקא אמרן חדלו פרזון קיים קדישא דלא אתפרעון (שם) עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל מאי אם אלא אנא נחתית מיין עלאין מעילא לקיימא עלמין בישראל סתם לעילא ותתא לאחזאה דעלמא לא אתקיים אלא על [קיימא דא] (דא קיימא) ורזא דכלא (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם כתיב תלת⁷¹⁸ נפקי מחד⁷¹⁹ חד⁷²⁰ בתלת⁷²¹ קיימא עאל⁷²² בין תרין⁷²³ תרין ינקין להד⁷²⁴ חד⁷²⁵ יניק לכמה סטרין כדין כלא חד [הדא הוא דכתיב] (וכתיב) (בראשית א ה) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד [יום] דערב ובקר כליל כחדא היינו [רזא <ד>ברית יומם] (ברית דיומם) ולילה וביה כלא חד:

ויאמר אלהי"ם יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו) רבי יהודה אמר שבעה רקיעים אינון לעילא וכלהו קיימא בקדושתא עלאה ושמא קדישא בהו אשתכלל ודא רקיעא הוא באמצעות מיא דא רקיע קיימא על גבי חיוותא אחרנין ואיהו אפריש בין מיין עלאין למיין תתאין ומיין תתאין קראין לעלאין ומהאי רקיע שתאן לון דא הוא דמפריש בינייהו בגין דכלהו מיא ביה כלילין ולבתר נחית לון להני חיוותא ושאבין מתמן כתיב (שיר ד יב) גן נעול⁷²⁶

718 חב"ד
719 כתר
720 ת"ת
721 חג"ת
722 ת"ת
723 נו"ה
724 יסוד
725 יסוד
726 יסוד דנוק'

בראשית

אחותי כלה גל נעול מעין התום גן נעול דכלא אסתים ביה דכלא אתכליל ביה גל נעול דההוא נהר⁷²⁷ נגיד ונפיק ועייל ביה וכליל ולא אפיק וקרשי מיא ביה וקיימי מאי טעמא בגין דרוח⁷²⁸ צפון נשיב באינון מיא ואתקרישו ולא נפקי לבר עד דאתעביד קרה ואלמלא סטרא דדרום⁷²⁹ דאקיש תקפיה בהאי קרה⁷³⁰ לא נפקי מניה⁷³¹ מיא לעלמין וחיוו דההוא רקיעא עלאה כחיוו דהאי קרה דמתקראש [ומכניש] (ומכניש) כגויה כל אינון מיין כך ההוא עלאה דעליה כניש כל אינון מיין ואפריש בין מיין עלאין למיין תתאין והאי דאמרן יהי רקיע בתוך המים במציעות לאו הכי אלא יהי כתיב ההוא דהוי מניה במציעות מיא הוי ואיהו לעיל דקיימא על רישי דחיוותא:

א"ר יצחק אית קרומא במציעות מעוי דבר נש דאיהו פסיק מתתא לעילא ושאיב מעילא ויהיב לתתא כך כגוונא דא רקיע איהו באמצעיתא⁷³² וקיימא על אינון חיותא דלתתא ואיהו פריש בין מיין עלאין לתתאין תא חזי אינון מיין אעדו ואולידו השוכא ועל רזא דא כתיב (שמות כו לג) והבדילה הפרוכת לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים רבי אבא פתח (תהלים קד ג) המקרה במים עליותיו וגו' במים אלן מיין עלאין דכלא דבהו תקין ביתא כמה דאת אמר (משלי כד ג) בחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן השם עבים רכובו רבי ייסא סבא פליג עבים ע"ב י"ם עב דאיהו חשך שמאלא דקיימא על ים דא המהלך על כנפי רוח דא רוחא דמקדשא עלאה ורזא דא (שמות כה יח) שנים כרובים זהב כתיב (תהלים יח יא) וירכב על כרוב ויעוף וידא על כנפי רוח וירכב על כרוב חד לבתר איגלי על כנפי רוח ועד דהאי אתער לא אתגלי בהאי רבי יוסי אמר כתיב (איוב כח כד) ומים תכן במדה במדה ממש (ו)אתקין להו כד מטון לגווה ואינון תקונא דעלמא כד מטו מסטרא דגבורה אמר רבי אבא כך הוו קדמאי אמרי כד הוו מטאן להאי אתר מרחשן שפווון דחכימין ולא אמרין מדי בגין דלא יתעגשו:

רבי אלעזר אמר את קדמאה דאתוון הוה שטיא על אנפוי דקיטרא דביא ואתעטר מלרע ומלעילא וסליק:

תוספתא:

גזיר ופריע ומאן דגזיר ולא פריע כאלו עבדו בנייהו פרודא

לז/ב

זהר

וכו' ספר עלאה דהא מניה נפק כלא נפיק מניה כתיבה ספר אמצעיתא כללא דעילא ותתא <ספר דאיהו כללא דלעילא ותתא ואחיד לכל סטרין רזא דתורה> (ואחיד לכל סטרין רזא דאדם קדמאה ספר תליתאה דאקרי [נ"א ואקרי] תורה) שבכתב אדם קדמאה ספר דאקרי תולדות אדם ודא איהו דעדיקים גמורים הה"ד (בראשית ה א) זה ספר [תולדות אדם דא עדיק והאי <ודאי>] (ודא עדיק) דעביד תולדות ביום ברא אלהי"ם אדם בדמות אלהי"ם דהא ודאי כדין אתתקן כללא לעילא ותתא ואתקיימו בדוגמא דהא זכר ונקבה בראם (שם ב) סתם חד [אתכליל בחד] (כלל חד)

יסוד⁷²⁷

גבורה⁷²⁸

חסד⁷²⁹

ת"ת⁷³⁰

ת"ת⁷³¹

יסוד⁷³²

עיי"ש ת"ת ????

בראשית

מתניתין [וכו'] כתיב (משלי יח י) מגדל עוז שם יהו"ה בו ירוץ צדיק ונשגב⁷³³ דא הוא ספר תולדות אדם דרהיט בהוא מגדל האי מגדל מאי עבידתיה אלא דא הוא מגדל דוד ודא הוא מגדל עז שם יהו"ה וכלא חד הכא ידיעא לבני מהימנותא דא [הוא] ודאי ספר תולדות אדם [לבני מהימנותא] סודו מגדל עז שם יהו"ה בו ירוץ צדיק ונשגב יהו"ה צדיק אדם לבני מהימנותא

(אבל הני תלת חד במעלי שבתא דליליא וחד דיומא וחד דעלמא דאתי דאיהו שבת הגדול) וכן (ויקדש) אותו למאן לההוא אתר דאת קיימא ביה שריא כמה דאת אמר (שמואל ב טו כה) והראני אותו ואת נוהו ובהאי אתר שריין כל קדושין (ד) לעילא ונפקי מניה לכנסת ישראל למיהב לה תפנוקא לחם פנג ואזלא הא כמה דכתיב (בראשית מט כ) מאשר שמנה לחמו והוא⁷³⁴ יתן מעדני מלך מאשר דא קיים שלים שמנה לחמו [מאן] דהוה (ליה) לחם עוני אתהדר למהוי לחם פנג והוא יתן מעדני מלך מאן מלך דא כנסת ישראל הוא יהיב [לה] כל תפנוקין דעלמין וכל קדושין דנפקין מעילא מהאי אתר נפקין ועל דא ויקדש אותו ההוא את קיימא:

כי בו שבת ביה נייחא דכלא [ביה נייחא] דעלאין ותתאין ביה שבתא [אתיא] לנייחא אשר ברא אלהי"ם מכללא דזכור נפקא שמור לאתקנא עבידתא דעלמא לעשות דא אומנא דעלמא למעבד עבידתא דכלא <נ"א אשר ברא אומנא אצטריך לעלמא וכל עבידתא דכלא> תו פריש רבי שמעון מלה ואמר כתיב (דברים ז ט) שומר הברית והחסד שומר דא כנסת ישראל הברית דא יסודא דעלמא והחסד דא אברהם [דכנסת] [וכנסת] ישראל היא שומר הברית והחסד ואקרי שומר ישראל דא הוא נטיר פתחא דכלא ביה תליין כל עבידן דעלמא ודאי אשר ברא אלהי"ם לעשות לשכללא ולא תקנא כלא כל יומא ויומא ולאפקא רוחין ונשמתיין ואפילו רוחין ושדין ואי תימא דלאו אינון תקנא דעלמא לאו הכי דהא אינון לתקנא דעלמא הוו ולא לקאה בהו לחייבי עלמא דאינון אזלין לקבליהו לאוכחא להו <ומאי> [ומאן] דאזיל לשמאלא אתאחיד בסטר-א> שמאלא לקבליהו בגיני כך לתקנא הוו תא חזי מה כתיב בשלמה (שמואל ב ז יד) והוכחתי בשבט אנשים ובנגעי בני אדם מאן נגעי בני אדם אלין אינון מוזיקין תא חזי בשעתא דאתבריאן אתקדש יומא ואשתארו רוחא בלא גופא ואלין אינון בריין דלא

מח/א

אשתכללו (ולא אתייסדו) ומסטר שמאלא אינון זוהמא דדהבא ועל דא בגין דלא אשתכללו ואינון פגימין שמא קדישא לא שריא בהו ולא אתדבקו ביה ודחילו דלהון משמא קדישא איהו וועין ודחלין מניה ושמא קדישא לא שריא באתר פנים:

ותא חזי האי בר נש דאתפנים דלא שבק בר בהאי עלמא כד נפק מניה לא אתדבק בשמא קדישא ולא עאלין ליה בפרגודא בגין דאיהו פנים ולא אשתלים ואילנא דאתעקר בעיא נטיעה זמנא אחרא בגין דשמא קדישא אשתלים בכל סטריין ופגימו לא אתדבק ביה לעלמין ותא חזי הני בריין פגימין אינון מעילא ומתתא ובגיני כך לא מתדבקן לעילא ולא מתדבקן לתתא ואלין דכתיב בהו (בראשית ב ג) אשר ברא אלהי"ם לעשות דלא אשתלימו עילא ותתא ואי תימא הא רוחין אינון אמאי לאו [אשתלימו] לעילא אלא כיון דלא אשתלימו לתתא בארעא לא אשתלימו לעילא

⁷³³ פי' שם זה/רק*## כך מגדל באורך [ראשין] תיבות ראשונות זו על זו עוד ט' באורך ר"ת שניות זו ע"ב זו [ת"ת] יה"ו באורך ר"ת שלישית זו על זו אח"כ ברוחב שיטה ראשונה גמ/בו*## י' ברוחב שיטה שניה רך ברוחב שיטה שלישית צב"י [אח"כ] ברוחב שיטה רביעית ו"ק ו"ג אח"כ באורך ד' תיבות ראשונות (ס"ת) זו על גב [שג"ז] [שג"כ ו"ה] של שם שחסר באורך ר"ת שניות אח"כ באורך ב' תיבות שניות ס"ת זו ע"ג זו יהו"ד אח"כ באורך ד'/זו תיבות שלישית זו ע"ג זו צדיק ⁷³⁴ ר"ת משלו.

בראשית

וכלהו מסטר שמאלא קא אתיין ומתכסיין מעינא דבני נשא וקיימי לקבליהו לאבאשא לון תלת לון כמלאכי השרת ותלת לון כבני נשא והא אוקמוה בתר דאתבריאו רוחין (אטמרו) [אשתארן] אינון רוחין בתר רחייא דנוקבא דתהומא רבא ליליא דשבתא ויומא דשבתא כיון דנפק קדושתא דיומא ולא אשתלימו נפקו לעלמא ושטאן לכל סטרין ובעיא עלמא לאתנמרא מנייהו דהא כדן כל סטר שמאלא אתער ואשא דניהנם מלהטא וכל אינון דבסטר שמאלא אזלין ושטאן [בעלמא] (לעלמא) ובעאן לאתלבשא בגופא ולא יכלין כדן בעינא לאסתמרא מנייהו ואתקיננו שיר דפגעים בכל שעתא דדחילו דלהון שריא בעלמא:

תא הזי כד אתקדש יומא במעלי שבתא סוכת שלום שריא ואתפריסת בעלמא מאן סוכת שלום דא שבתא וכל רוחין ועלעולין ושדין וכל סטרא דמסאבא כלהו טמירין ועאלין בעינא דריחייא דנוקבא דתהומא רבא דהא כיון דאתער קדושתא על עלמא רוח מסאבא לא אתער בהדיה ודא עריק מקמיה דדא וכדן עלמא בנטירו עלאה ולא בעינן לעלאה על נטירו כגון שומר את עמו ישראל לעד אמן דהא דא ביומא דחול אתתקן דעלמא בעיא נטירו אבל בשבת סוכת שלום אתפריסא על עלמא ואתנטיר בכל סטרין ואפילו חייבי גיהנם נטירין אינון וכלא בשלמא אשתכחו עלאין ותתאין ובגין כך בקדושא דיומא מברכינן הפורס סכת שלום עלינו ועל כל עמו ישראל ועל ירושלם אמאי על ירושלם אלא דא היא מדורא דההיא סכה ובעינא לזמנא לההיא סכה דאתפרסת עלנא ולמשרי עמנא ולמהוי [מגינא] עלנא כאמא דשרייא על בנין ובג"ד לא דחלין מכל סטרין ועל דא הפורס סוכת שלום עלינו:

תא הזי בשעתא דישראל מברכינן ומזמנין להאי סכת שלום אושפיוזא קדישא ואמרי הפורס סכת שלום כדן קדושתא עלאה נחתא ופריסת גדפהא עליהו דישראל ומכסיא לון כאמא על בנין וכל זינין בישין אתכנישו מעלמא ויתבי ישראל תחות קדושתא דמאריהון וכדן דא סכת שלום יהיב נשמתין חדתין לבנהא מאי טעמא בגין דביה נשמתין שריין >נ"א דכדן זמן זווגא ונשלת נשמתין ובה שריין< ומניה נפקין וכיון דשריא ופריסת גדפהא על בנהא אריקת נשמתין חדתין לכל חד וחד תו אמר רבי שמעון על דא תנינן שבת דונמא דעלמא דאתי איהו הכי הוא ודאי ועל דא שמיטה ויובל דונמא דא בדא ושבת ועלמא דאתי הכי הוא וההוא תוספת דנשמתא מרזא דזכור קא אתיא על האי סכת שלום דנטיל

מח/ב

מעלמא דאתי ודא תוספת יהבת לעמא קדישא ובההוא תוספת חדאן ויתנשי מנייהו כל מלין דחול וכל צערין וכל עקין כמה דאת אמר (ישעיה יד ג) ביום הניח יהו"ה לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה וגו':

ובליליא דשבתא בעי בר נש לאטעמא מכלא בגין לאחזאה דהאי סכת שלום מכלא אתכלילת ובלבד דלא יפגים מיכלא חדא ליומא [ואית דאמרי תרין לתרין סעודתי אחרנין דיומא ושפיר] וכל שכן אי סליק יתיר ליומא ויכיל למטעם ממיכלין אחרנין ולזעירי בתרי תבשילין סגינא ואוקמוה חבריא:

נר של שבת לנשי עמא קדישא אתיהיבת לאדלקא וחברייא הא אמרו דאיהי כבתה בוצינא דעלמא ואחשיכת ליה כו' ושפיר אבל רזא דמלה האי סכת שלום מטרוניתא דעלמא היא ונשמתין דאינון בוצינא עלאה בה שריין ועל דא מטרוניתא בעיא לאדלקא דהא בדוכתהא אתאחדת ועבדת עובדא ואתתא בעיא כחדוה דלבא ורעותא לאדלקא בוצינא דשבת דהא יקרא עלאה היא לה וזכו רב לגרמא למוכי לבנין קדישין⁷³⁵ דיהון בוצינא דעלמא באורייתא⁷³⁶ ובדחלתא⁷³⁷ ויסגון שלמא⁷³⁸ בארעא⁷³⁹ ויהיבת לבעלה אורכא דחיין בגין כך בעיא לאזדהרא בה:

⁷³⁵ נה"י תלמידי חכמים

⁷³⁶ נצח

בראשית

תא חזי שבת ליליא ויומא זכור ושמור איהו כחדא ועל דא כתיב (שמות כ ה) זכור את יום השבת לקדשו וכתיב (דברים ה יב) שמור את יום השבת זכור לדכורא שמור לנוקבא וכלא חד זכאין אינון ישראל חולקיה דקב"ה עדביה ואחסנתיה עלייהו כתיב (תהלים קמד טו) אשרי העם שככה לו אשרי העם שיהו"ה אלהיו:

ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע אשר לקח מן האדם וגו' (בראשית ב כב) א"ר שמעון כתיב (איוב כח כב) אלהי"ם הבין דרכה⁷⁴⁰ והוא ידע את מקומה האי קרא גוונין סגיאין אית ביה אלא מהו אלהי"ם⁷⁴¹ הבין דרכה⁷⁴² כמה דאת אמר ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע דא תורה שבעל פה דאית [בה] (לה) דרך כמה דאת אמרת (ישעיה מג טז) הנותן בים דרך בניני כך אלהי"ם הבין דרכה והוא ידע את מקומה מאן מקומה⁷⁴³ דא תורה שבכתב דאית בה דעת (נ"א) דעת ותבונה כחד אזלו) יהו"ה אלהי"ם שם מלא לאתקנא לה בכלא ועל דא אתקריאת חכמה ואתקריאת בינה בגין דהוה בשם מלא יהו"ה אלהי"ם בכלא בשלימו בתרי שמהן:

את הצלע⁷⁴⁴ דא אספקלריאה דלא נהרא כמה דאת אמר (תהלים לה טו) ובצלעי⁷⁴⁵ שמחו ונאספו אשר לקח מן האדם בגין דהא מתורה שבכתב נפקת לאשה לאתקשרא בשלהובא דסטר שמאלא דהא אורייתא⁷⁴⁶ מסטרא דגבורה אתייהבת לאשה למהוי אש ה' קטיר כחדא ויביאה אל האדם בגין דלא בעיא לאשתכחא בלחודהא אלא לאתכללא ולאחברא בתורה שבכתב כיון דאתחברת בהדיה הוא יזון לה ויתקן לה ויתן לה⁷⁴⁷ מה דאצטריך היינו דכתיב ואת הארץ והא אוקימנא מכאן אוליפנא מאן דאנסיב ברתייה עד לא תיעול לבעלה אבוה ואמה מתקנין לה ויהבין לה כל מה דאצטריך כיון דאתחבר[ו]ת בבעלה הוא יזון לה והוא יתן לה מה דבעיא

תא חזי בקדמיתא כתיב ויבן יהו"ה אלהי"ם את הצלע דאבא ואמא אתקינו לה (נ"א) בכ"ד קשומין ויבאה בגימ' כ"ד) ולבתר ויביאה אל האדם (נ"א) ואעלא ליה בחמש קלין (ירמיה כה י) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול מצהלות חתנים) לאתקשרא כלא כחדא ולאחברא חד בחד והוא יהיב לה מה דאצטריך:

דבר אחר אלהי"ם הבין דרכה כד ברתיא בני אמא היא אסתכלא בכל יומא בכל מה דבעיא ברתיא דכתיב (איוב כח כג) אלהי"ם הבין דרכה כיון דחברת לה בבעלה הוא יהיב לה כל מה דבעיא ויתקן עובדהא דהא הוא דכתיב והוא ידע את מקומה (והאי) קרא ברזין עלאין אתקשר

מט/א

(נ"א) ד"א האי קרא על חכמתא עילאה אתמר ואתקשר ברזין עלאין דהא נקודה קדמאה לית מאן דידיע בה כלל אבל אלהי"ם הבין דרכה דא עלמא דאתי והו"א דא טמירא דכל טמירין סתימא דכל סתימין דאקרי הו"א ולא ידיע בשמא):

737 והוד

738 יסוד

739 במלכות

740 יסוד שבה

741 בינה

742 שהיא בנתה אותה

743 פשיטא דהא מקומה אינו כ"כ סתום כמו דרכה

744 בני' נקרא צלע בבחינת היותה חסרה.

745 פי' בהיותו חסר

746 בע"פ נוק'

747 שארה כסותה ועונתה

בראשית

כתיב (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהים את האדם הכא אשתכלל בכלא בימינא ובשמאלא⁷⁴⁸ והא אוקימנא [דאתכליל ביצר הטוב] אבל וייצר⁷⁴⁹ יהו"ה אלהים ביצר טוב וביצר רע אמאי⁷⁵⁰ אלא יצר טוב ליה לגרמיה יצר הרע לאתערא לגבי נוקבי >נ"א ומסטר שמאלא אתער תדיר לגבי נוקבא > רוא דמלה מכאן אוליפנא דצפון אתער תדיר לגבי נוקבא ואתקשר בהדה ובגין כך אתקריאת אשה ותא חזי יצר טוב ויצר הרע בגין דאתייהבת נוקבא בינייהו [נ"א דנוקבא אתכלילת בהו] ואתקשרא בהדייהו ולא מתקשרא עד דיצר הרע אתער לגבה ומתקשרן דא בדא וכיון דמתקשרן דא בדא כדין אתער יצר טוב דאיהו חדוה ואיתי לה לגביה (וכדין אתייהבת בינייהו לאתקנא ועל דא וייצר יהו"ה אלהים שם מלא לגביה יצר טוב ויצר רע) [ולעילא סמרא דצפון ממש דאיהו חדוה בלא זוהמא דיצר הרע אחיד בה בקדמיתא דכתיב (שיר ב ו) שמאלו תחת לראשי ולבתר וימינו תחבקני ואתייהבת בין ימינא ושמאלא לאתזנא ועל דא וייצר יהו"ה אלהים שם מלא לגבי תרין סטרין אלין]:

את האדם הא אוקימנא אבל דכר ונוקבא כחדא [ולא הוון] (לא) מתפרשן למהוי אפיין באפיין מה כתיב (בראשית ב ז) עפר⁷⁵¹ מן האדמה⁷⁵² השתא קיימא לאתקנא תא חזי אתתא כד אתחברת בבעלה אתקריאת על שם בעלה איש אשה צדי"ק צד"ק איהו עופר ואיהי [אפר] (עפר) (וכדין) איהו צבי ואיהי צבי [כמה דאת אמר] (יחזקאל כ ו) צבי היא לכל הארצות כתיב (דברים טז כא) לא תטע לך אשורה כל עין אצל מזבח יהו"ה אלהיך אשר תעשה לך אצל מזבח וכי לעילא מניה או באתר אחרא מאן שרייה אלא הא אוקימנא אשר(ה) דא בעלה דאתתא [ה"א] אתקריאת על שום בעלה אשורה >נ"א הרי הם אשר ה"א > ועל דא כתיב (מלכים ב כג ד) לבעל ולאשורה בגין כך כתיב לא תטע לך אשורה כל עין אצל מזבח יהו"ה אלהיך לקבל אתר⁷⁵³ דההוא מזבח יהו"ה דהא מזבח יהו"ה איהו קיימא על דא ועל דא לקבלה לא תטע לך אשורה אחראי:

תא חזי בכל אתר כל אינון פלחי שמשא אקרונ עובדין לבעל ואינון דפלחין לסיהרא איקרונ עובדי אשורה ועל דא לבעל ולאשורה ואשורה אתקרי על שום בעלה אש"ר אי הכי אמאי >אתעבר > (אתעבר) שמא דא אלא אשורה על שום⁷⁵⁴ דכתיב (בראשית ל יג) באשרי כי אשורני בנות (והוא) [הא] דלא אשורה שאר עמין וקיימא אחרא תחותה ולא עוד אלא דכתיב (איכה א ה) כל מכבדיה הזלולה⁷⁵⁵ ובגין כך >אתעבר > (אתעבר) שמא דא ובגין דלא⁷⁵⁶ [יתתקפון] (אתתקפון) אינון דעבדי שאר עמין עעכו"ם וקרינן מזבח דאיהו מאדמה דכתיב (שמות כ כב) מזבח אדמה וגו' בגיני כך עפר⁷⁵⁷ מן האדמה⁷⁵⁸:

⁷⁴⁸ ה' אלהים

⁷⁴⁹ דאתכלל היצ"ט.

⁷⁵⁰ פי' ויהי ההתעורות מצד היצר טוב, במ"ט כולם, שכולם ע"י היצר טוב ות"י כי ההתעורות תמיד מצפון.

⁷⁵¹ ת"ת

⁷⁵² מלכות הנק' אדמה

⁷⁵³ שפחה כי תירש וגו'

⁷⁵⁴ שיונקת שפע מאשר ושפע רב מבעל

⁷⁵⁵ ולכן אינו נקרא השכינה אשורה

⁷⁵⁶ וק"ל עדיין סועד סועד?? הרי היא מאושרת מביחת ירולשים ושל אשורה ע"ש האושר סתם לבעל

עור טעם אחר בגין דלא

⁷⁵⁷ מלכות

⁷⁵⁸ ת"ת

בראשית

ויפח באפיו נשמת חיים (בראשית ב ז) מלה אתכליל⁷⁵⁹ (אבל ויפח באפיו) נשמת חיים בהוא עפר⁷⁶⁰ בנוקבא דמתעברא מן דכורא דהא מתחברן ואתמליא האי עפר מכלא ומאי איהו רוחין ונשמתין ויהי האדם לנפש היה השתא אתתקן וקיים אדם לאתקנא ולמיזן לנפש היה:

ויבן יהו"ה אלהים אוף הכי נמי בשם מלא דהא אבא ואמא אתקיננו לה עד לא אתת לבעלה את הצלע כמה דאת אמר (שיר א ה) שחורה אני ונאווה בנות ירושלם אספקלריאה דלא נהרא אבל אבא ואמא אתקיננו לה לאתפייסא בעלה בהדה ויביאה אל האדם מהכא אוליפנא דבעאן אבא ואמא דכלה לאעלה ברשותיה דחתן כמה דאת אמר (דברים כב טז) את בתי נתתי לאיש הזה וגו' מכאן ואילך בעלה ייתי לגבה דהא ביתא דילה הוא דכתיב (בראשית כט ל) ויבא אליה ויבא גם אל רחל בקדמיתא ויביאה אל האדם דעד הכא אית לאבא ולאמא למעבד לבתר איהו ייתי לגבה וכל ביתא דילה הוא ויטול רשות מינה⁷⁶¹ ועל דא אתערנא דכתיב (שם כח יא) ויפגע במקום וילן שם דנטיל רשו בקדמיתא מכאן אוליפנא דמאן דמתחבר מט/ב

באנתתיה בעי למפגע לה ולבסמא לה במלין ואי לאו לא יבית לגבה בגין דיהא רעותא דלהון כחדא בדלא אניסו:

וילן שם כי בא השמש (בראשית כח יא) לאחזאה דאסיר ליה לבר נש לשמשא ערסיה ביממא ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו הכא אוליפנא [דאפילו] [דאילו] יהון למלכא ערסי דדהבא⁷⁶² ולבושי יקר למיבת בהו ומטרוניתא תתקין ליה ערסא מתתקן באבנין⁷⁶³ ישבוק דיליה ויבית כמה דאיהי תתקין דכתיב (שם) וישכב במקום ההוא:

תא חזי מה כתיב הכא (שם ב כג) ויאמר האדם זאת הפעם וגו' הא בסימו דמלין לאמשכא עמה חביבותא ולאמשכא [לה לרעותיה] [עמה רעותיה] לאתערא עמה רחימותא חמי כמה בסימין [אינון כמה] מלי דרחימותא אינון (שם) עצם מעצמי ובשר מבשרי בגין לאחזאה לה דאינון חד ולא אית פרודא בינייהו בכלא השתא שרי לשבחה לה לזאת יקרא אשה דא היא דלא ישתכח בוותה דא היא יקרא דביתא כלהון נשין גבה כקופא בפני בני נשא אבל לזאת יקרא אשה שלימו דכלא לזאת ולא לאחרא כלא הוא מלי רחימותא כמה דאת אמר (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה:

על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד (בראשית ב כד) כלא לאמשכא לה ברחימו ולאדבקא בהדה כיון דאתער בגין דאתער לגבה כל מלין אלין מה כתיב (שם ג א) והנחש היה ערום וגו' הא אתער יצר הרע לאחדא בה בגין לקשרא לה בתיאובתא דגופא ולאדבקא לגבה מלין אחרנין דיצר הרע אתענג בהו עד לבתר מה כתיב (שם ו) ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאווה הוא לעינים ותקח מפריו ותאכל (קבילת) [קבלת] ליה ברעותא ותתן גם לאישה עמה הא כדין היא אתערא לגביה [בתיאובתא] [בתיאובתא] לאתערא ליה רעותא [נ"א למיתב ליה] ורחימו דא מלה לאחזאה עובדא לבני נשא כנוונא דלעילא אמר רבי אלעזר אי הכי במאי נוקים ליה לעילא יצר הרע דאחיד בה בנוקבא אמר ליה הא [אתערא אלין לעילא] ואלין ליצר [אתערנא יצר] טוב ויצר רע יצר טוב מימינא ויצר רע משמאלא [לעילא] אחיד בנוקבא <לקשרא לה> [כחדא] [לאתקשרא ביה] בגופא כמה דאת אמר (שיר ב ו) שמאלו תחת

⁷⁵⁹ השפעת הת"ת

⁷⁶⁰ נכללה במלכות

⁷⁶¹ בשעת הזיווג שהיא מתעוררת כרצונה

⁷⁶² כסא ת"ת

⁷⁶³ היינו ב"ב אבני המזבח

בראשית

לראשי וגו' ועל דא מלין אתפרשן לעילא ותתא עד הכא מכאן ולהלאה מלין בזוטרא דזיפתא לזעיריה דטינקין⁷⁶⁴ לפרשא מלה והא אתערו ביה חברייא:

רבי שמעון הוה אזיל לטבריה והוה עמיה רבי יוסי ורבי יהודה ורבי חייא אדהכי המו ליה לרבי פנחס דהוה אתי כיון דאתחברו כחדא נחתו ויתבו תחות <אילנא חד מ>אילני טורא אמר רבי פנחס הא יתיבנא מאלין מלי מעלייתא דאת אמר בכל יומא בעינא למשמע פתח רבי שמעון ואמר (בראשית יג ג) וילך למסעיו⁷⁶⁵ מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי וילך למסעיו למסעו מבעי ליה מאי למסעיו אלא תרין מטלנין אינון חד דידיה וחד דשכינתא דהא כל בר נש בעי לאשתכחא דכר ונוקבא בגין לאתקפא מהימנותא וכדין שכינתא לא אתפרשא מניה⁷⁶⁶ לעלמין ואי תימא מאן דנפיק לאורחא⁷⁶⁷ דלא אשתכח דכר ונוקבא שכינתא אתפרשא מניה⁷⁶⁸ תא חזי האי מאן דנפיק לאורחא יסדר צלותא קמי קב"ה בגין לאמשכא עליה שכינתא דמריה עד לא יפוק <לאורחא> בזמנא דאשתכח דכר ונוקבא כיון דסדר צלותיה ושבתיה ושכינתא שרייא עליה יפוק דהא שכינתא אזדווגת בהדיה בגין [דישתכח] (אשתכח) דכר ונוקבא דכר ונוקבא במתא דכר ונוקבא בחקלא הה"ד (תהלים פה יד) צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו תא חזי כל

נ/א

זמנא דבר נש אתעכב באורחא בעי לנטרא עובדוי בגין דזווגא עלאה לא [יתפרש] (אתפרש) מניה וישתכח פנים בלא דכר ונוקבא במתא אצטריך כד נוקביה עמיה כ"ש הכא דזווגא עלאה אתקשרת ביה ולא עוד אלא דהא זווגא [עלאה] נטיר ליה <באורחא> (באורחיה) ולא מתפרשא מניה עד דיתוב לביתיה בשעתא דעאל לביתיה בעא לחדתא דביתיהו (<נ"א> ביתיה) בגין דביתיהו גרמא ליה ההוא זווגא עלאה כיון דאתא לגבה בעי לחדתא לה בגין תרין גוויני חד בגין חדוותא דההוא זווגא (ד)חדוותא דמצוה היא (ו)חדוותא דמצוה [חדוותא דשכינתא איהו ולא עוד אלא דאסני שלום <סתם> (לתתא) <נ"א לאתתא> הה"ד (איוב ה כד) וידעת כי שלום אהלך ופקדת נוך ולא תחטא וכי אי לא (א)פקיד לאתתיה חטא איהו הכי הוא ודאי בגין דגרע יקר זווגא עלאה דאזדווגת ביה (ודביתיהו) (וביתיהו) גרמא ליה וחד דאי מתעברא אתתיה זווגא עלאה אריקת בה נשמתא קדישא דהאי ברית אקרי ברית דקב"ה ועל דא בעי לכוונא בחדוותא דא כמה דבעי [בחדוותא] (בחדוא) דשבת (דאינון חכימין) [דאיהו זווגא דחכימין] ועל דא וידעת כי שלום אהלך דהא שכינתא אתיא עמך ושריא בביתך ועל דא (שם) ופקדת נוך ולא תחטא מאי ולא תחטא לשמשא קמי קב"ה [שכינתא] חדוותא דמצוה כנוונא דא תלמידי חכמים דמתפרשן מנשייהו כל אינון יומין דשבתא בגין לאתעסקא באורייתא זווגא עלאה אזדווג בהו ולא מתפרשא מניהו בגין [דישתכח] (שמשתכחי) דכר ונוקבא כיון דעאל שבת בעיין תלמידי חכמים לחדתא לדביתיהו בגין יקר זווגא עלאה ולכוונא לבייהו ברעותא דמאריהון כמה דאתמר כנוונא דא האי מאן דאתתיה ביומי מסאבו דילה ונטיר לה כדקא יאות כל אינון יומין זווגא עלאה אזדווג בהדיה [דישתכח] (וישתכח) דכר ונוקבא כיון דאתדכיאת אתתיה בעי לחדתא לה חדוה דמצוה חדוה עלאה וכלהו טעמי דקא אמרן בחד דרגא סלקין סתמא דמלה כל אינון בני מהימנותא בעיין לכוונא לבא ורעותא בהאי ואי תימא אי הכי שבתא הוא דבר נש כד נפיק לאורחא יתיר מן ביתיה⁷⁶⁹ בגין זווגא

⁷⁶⁴ שמבכא ממש באדם וחווה

⁷⁶⁵ ואפילו לדברי ז"ל למחמתיו מיבעי ליה

⁷⁶⁶ בין בבית ובין [בשדה] (בדרך)

⁷⁶⁷ פי' ואיך יהיה שכינה עמו

⁷⁶⁸ ומתרץ ת"ת וכו'

⁷⁶⁹ שאין שכינה אלא במקום שיש זכר ונקבה

בראשית

עלאה דאזדוונגת בהדיה תא חזי בזמנא דבר נש הוא בביתיה עקרא דביתא דביתהו בגין דשכינתא לא אתעדי מן ביתא בגין דביתהו כמה דתנינן דכתיב (בראשית כד סז) ויביאה יצחק האהלה שרה אמו דשרגא אתדלקת מאי טעמא בגין דשכינתא אתת לביתא

רוא דמלה אמא עלאה לא אשתכחת גבי דכורא אלא בזמנא דאתתקנת ביתא⁷⁷⁰ ואתחברו דבר ונוקבא כדין אמא עלאה אריקת ברכאן לברוכי לון (ו)כגוונא דא אמא תתאה לא אשתכחת לגבי דכורא⁷⁷¹ אלא בזמנא דאתתקנת ביתא ואתי דבר לגבה דנוקביה ואתחברו כחדא כדין אמא תתאה אריקת ברכאן <לברכא> לון ועל דא בתרי נוקבין אתעטר דכורא בביתיה כגוונא דלעילא והיינו רוא דכתיב (שם מט כז) עד תאות גבעות עולם האי ע"ד תיאובתא⁷⁷² דגבעות עולם⁷⁷³ ביה <נוקבא עלאה לאתקנא⁷⁷⁴> (ולאתקנא) [לתקנא] ליה ולאעטרא⁷⁷⁵ ליה ולברכא⁷⁷⁶ ליה נוקבא תתאה לאתחברא ביה ולאזנא מניה וכגוונא דא לתתא כד דכורא אנסיב תאות גבעות עולם לגביה ואתעטר בתרי נוקבי חד עלאה וחד תתאה עלאה לארקא עליה ברכאן תתאה לאזנא מניה ולאחברא בהדיה⁷⁷⁷ ובר נש בביתיה תאות גבעות עולם לגביה ואתעטר בהו כד נפיק בארחה לאו הכי אימא עלאה אתחברת בהדיה ותתאה אשתארת כד תב לביתיה בעי לאתעטרא בתרי נוקבי⁷⁷⁸ כדקאמרן אמר רבי פנחס אפילו בקליפי ספורי קטרא⁷⁷⁹ לא פתחי

נ/ב

עטרא קמך⁷⁸⁰

א"ר שמעון כגוונא דא אורייתא קאים בין תרי בתים כמה דכתיב (ישעיה ח יד) לשני בתי ישראל וגו' חד סתימא עלאה וחד אתגליא יתיר (סתימא עלאה דא) [עלאה] קול גדול דכתיב (דברים ה יט) קול גדול ולא יסף והאי קול פנימאה איהו דלא אשתמע ולא אתגליא ודא הוא כד נביע בי גרון אפיק (ביה) ה' בחשאי ונביע תדיר ולא פסק ואיהו דקה פנימאה דלא אשתמע לעלמין ומהכא נפקא אורייתא דאיהו קול יעקב והאי [ד]אשתמע (ד)נפקא מההיא דלא אשתמע ולבתר אתאחיד דבור בהדיה ונפק לבר מחיליה ומתקפיה וקול דיעקב דאיהו אורייתא אחיד בין תרי נוקבי אחיד בההיא פנימאה דלא אשתמע ואחיד בהאי דלבר דאשתמע תרין אינון דלא אשתמעו ותרין אינון דאשתמעו תרין דלא אשתמעו דא הוא חכמה עלאה סתימאה דקיימא במחשבה דלא אתגליא ולא אשתמע לבתר נפקא ואתגליא זעיר בחשאי דלא אשתמע ההוא דאקרי קול גדול [דהוא] (והוא) דק ונפיק בחשאי תרין אינון דאשתמעו אינון דנפקי מהכא קול דיעקב ודבור דאתאחיד בהדיה האי קול גדול דאיהו בחשאי ולא אשתמע איהי ב"ת לחכמה עלאה וכל נוקבא ב"ת אקרי והאי דבור בתראה איהו בית לקול דיעקב דאיהו אורייתא ועל דא אורייתא שריא בב"ת ב"ת ראשית:

770 מלכות מתקשטת בנערותיה כראוי

771 אדם

772 ת"ת

773 בינה ומלכות

774 לאתתקנא END – נוקבא עלאה

775 מבניה מצד החכמה

776 מצד הכתר ע"י חו"ב

777 ולא לארקא ברכאן

778 להמשיך הברכות

779 מלאכים עלינום

780 פתחון פה

בראשית

פתח ואמר בראשית⁷⁸¹ ברא אלהים⁷⁸² (בראשית א א) היינו דכתיב ויבן יהוה אלהים⁷⁸³ את הצלע⁷⁸⁴ (בראשית ב כב) את השמים⁷⁸⁵ היינו דכתיב ויביאה אל האדם ואת הארץ⁷⁸⁶ כמה דאת אמר (בראשית ב כג) עצם מעצמי⁷⁸⁷ [ודאי האי איהי ארץ החיים תו] פתח רבי שמעון ואמר (תהלים קי א) נאם יהוה לאדוני שב לימיני עד אשית אויביך הדום לרגליך נאם יהוה לאדוני דרגא עלאה לדרגא תתאה קאמר שב לימיני לאתקשרא מערבית בדרומית שמאלא בימינא⁷⁸⁸ בגין לתברא חליהון דשאר עמין עעכו"ם נאם יהוה לאדוני נאם יהוה דא יעקב⁷⁸⁹ לאדוני דא (יהושע ג יא) ארון⁷⁹⁰ הברית אדון כל הארץ דבר אחר נאם יהוה דא יובלא⁷⁹¹ לאדוני דא שמיטה⁷⁹² דכתיב בה (שמות כא ה) אהבתי את אדוני שב לימיני דהא ימינא ביובלא שריא ושמיטה בעי לאתקשרא בימינא תא חזי שמיטה דא לא אתקשר בקיומא שלים בימינא ובשמאלא מיומא דאשתכחת כד בעיא לאתקשרא אושיט דרועא שמאלא לקבלה וברא עלמא דין ובגין דהוא מסטרא דשמאלא לית ביה קיומא עד זמנא דאלף שביעאה דבההוא יומא לחוד אתקשר כדין בימינא וכדין תהוי בין ימינא ושמאלא בקיומא שלים וישתכחון שמים חדשים וארץ חדשה וכדין לא תעדי מתמן לעלמין אי הכי במאי נוקים שב לימיני אלא עד זמנא ידיעא דכתיב (תהלים קי א) עד אשית אויביך הדום לרגליך ולא תדיר אבל בההוא זמנא לא תעדי מתמן לעלמין דכתיב (ישעיה נד ג) כי ימין ושמאל תפרוצי למהוי כלא חד:

תא חזי את השמים דא שכינתא עלאה ואת הארץ דא שכינתא דלתתא באתחברותא דדכר ונוקבא כחדא והא אתמר כמה דאתערו ביה חברייא עד כען (בעו) [בעא] למיזל קמו אמר רבי שמעון מלה הכא גבן פתח רבי שמעון ואמר תרי קראי כתיבי (דברים ד כד) כי יהוה אלהיך אש אוכלה הוא וכתוב התם (שם ד) ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום הני קראי אוקימנא להו בכמה אתר ואתערו בהו⁷⁹³ חברייא תא חזי כי יהוה אלהיך אש אוכלה הוא הא אתמר מלה <דא> בנן חברייא דאית אשא אכלא אשא (ואית אשא אכיל) [ואכיל] לה ושצי לה⁷⁹⁴ בגין דאית אשא תקיפא מאשא ואוקמוה

אבל תא חזי מאן דבעי למנדע הכמתא דיהודא קדישא יסתכל בשלהובא דסלקא מגו גחלתא או מגו בוצינא דדליק דהא שלהובא לא סלקא אלא

נא/א

כד אתאחד במלה גסה [נ"א אחרא] תא חזי בשלהובא דסלקא אית תרין נהורין חד נהורא חורא דנהיר וחד נהורא דאתאחיד [בה] אוכמא או תכלא ההוא נהורא חורא⁷⁹⁵ איהו לעילא

781	חכמה בינה
782	מלכות
783	בינה
784	מלכות
785	מלכות ותפארת מדדווגי'
786	ת"ת נק' חיים והוא ארץ החיים
787	רחמנים כמוני
788	פי' שהדינים שבה לא יושפע לישראל רק לגוים
789	ת"ת
790	מלכות
791	בינה
792	מלכות
793	שאיך אפשר להדבק באש אוכלה
794	אלקי טורין לבהמה עליונה
795	ת"ת

בראשית

וסלקא באורה מישור⁷⁹⁶ ותחותיה ההוא נהורא תכלא⁷⁹⁷ או אוכמא דאיהו כרסיא לההוא חורא וההוא נהורא חורא שארי⁷⁹⁸ עלויה ואתאחידו דא בדא⁷⁹⁹ למהוי כלא חד [וההוא] (דא) נהורא אוכמא גוון תכלא דאיהו לתתא הוא כרסיא דיקר לההוא חורא⁸⁰⁰ ועל דא רזא דתכלתא והאי כרסיא תכלא אוכמא אתאחד במלה אחרא לאתדלקא דהוא מתתא וההוא אתער ליה לאתאחדא בנהורא חורא <נ"א עלאה> ודא תכלא אוכמא לזמנין אתהדר סומקא וההוא נהורא חורא דעליה לא אשתני⁸⁰¹ לעלמין דהא חורא הוא תדיר אבל האי תכלא אשתני לגוונין אלין לזמנין תכלא או אוכמא ולזמנין סומקא והאי אתאחיד לתרין סטרין אתאחיד לעילא בההוא נהורא <נ"א עלאה> חורא אתאחיד לתתא בההוא מלה דתחותי דמתקנא ביה⁸⁰² לאנהרא (נ"א) מלין דשוין ליה לאדלקא [ולאתאחדא ביה]

ודא אכלא תדיר ושצי לההוא מלה דשוין ליה דהא בכל מה דאתדבק ביה לתתא ושריא עלוי ההוא נהורא תכלא שצי ליה [ואכיל ליה] בגין דאורחוי הוא לשיצאה ולמהוי אכיל דהא ביה תליא שצו דכלא מותא דכלא ובגניי כך איהו אכיל כל מה דאתדבק ביה לתתא וההוא נהורא חורא דשריא עלוי לא אכיל ולא שצי לעלמין ולא אשתני נהוריה ועל דא אמר משה כי יהו"ה אלהיך אש אוכלה הוא אוכלה ודאי אכיל ושצי כל מה דשרי תחותי ועל דא אמר יהו"ה אלהיך ולא אלהינ"ו בגין דמשה בההוא נהורא חורא דלעילא הוה דלא שצי ולא אכיל:

תא חזי לית ליה אתערותא לאתדלקא⁸⁰³ האי נהורא תכלא⁸⁰⁴ לאתאחדא בנהורא⁸⁰⁵ חורא אלא [על ידי] ישראל⁸⁰⁶ דאינון מתדבקן ביה תחותי ותא חזי אע"ג דאורחיה דהאי נהורא תכלא אוכמא לשיצאה כל מה דאתדבק ביה תחותי ישראל מתדבקן ביה תחותי וקיימן בקיומא הה"ד (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים ביהו"ה אלהיכם ולא אלהינ"ו (אלא ביהו"ה אלהיכם) בההוא נהורא תכלא אוכמא דאכיל ושצי כל מה דאתדבק ביה תחותיה ואתון מתדבקן ביה וקיימי דכתיב חיים כלכם היום [ועל נהורא חורא שרייא לעילא נהורא סתימא דאקיף ליה ורזא⁸⁰⁷ עלאה הכא⁸⁰⁸] וכלא תשכח בשלהובא דסליק וחכמתין דעליונין ביה אתא רבי פנחס ונשקיה אמר בריך רחמנא דאיערענא הכא אזלו עמיה דרבי פנחס תלת מילין אהדרו רבי שמעון וחברייא:

אמר רבי שמעון הא דאמרן רזא דחכמתא איהו ביחודא קדישא דבגין כך ה"א בתראה דשמא קדישא איהו נהורא תכלא⁸⁰⁹ אוכמא דאתאחיד ביה"ו דהוא נהורא חורא דנהיר תא חזי לזמנין האי נהורא תכלא ד' ולזמנין ה' אלא בזמנא⁸¹⁰ דלא מתדבקן ביה ישראל לתתא לאדלקא <ליה>

796 קו האמצעי
797 מלכות
798 רצונו להתייחד בו
799 יחוד דכר ונוקבא
800 ת"ת
801 ואפילו פועל דין אין שינויים בו
802 היינו ההיכלות
803 להתקטט בפשוטי'
804 מלכות
805 ת"ת.
806 הנשמות גורמים בסוד מ"ן
807 והוא ENT
808 בינה נק' נהורא סתימא
809 מות ועוני
810 בזמן שהיסוד ו' זעירא בה

בראשית

לאתאחדא בנהורא חוורא איהו ד' ולזמנא [ו]דמתערי ליה לאתחברא עם נהורא חוורא כדין אקרי ה' מגלן דכתיב (שם כב כג) כי יהיה נערה בתולה נער כתיב (ביה) בלא ה' מאי טעמא בגין דלא אתחברת בדכורא⁸¹¹ ובכל אתר דלא אשתכחו דכר ונוקבא ה"א לא אשתכח וסלקא מתמן ואשתאר ד' דהא איהי כל זמנא דאתחבר בנהורא חוורא דנהיר אקרי ה' דהא כדין (כ)לא [אתחבר] כחדא איהי אתדבקת בנהורא חוורא וישראל מתדבקן [בה] (ליה לתתא) <לתתא> וקיימא תחותיה לאדלקא לה⁸¹² וכדין בלא חד ודא הוא רזא דקרנא דתננא דסליק אתער ליה להאי נהורא תכלא לאדלקא וכד אתדלק אתחבר

נא/ב

בנהורא חוורא ושרגא דליק ביחודא חד ובגין דארחיה דהאי נהורא תכלא לשיצאה ולמהוי אכיל כל מה דאתדבק ביה תחותיה כד רעוא אשתכח ושרגא דליק בחבורא חד כדין כתיב (מלכים א יח לח) ותפול אש יהוה ותאכל את העולה וגו' וכדין אתיידע דההיא שרגא דליק בחבורא חד וקשורא חד נהורא תכלא אתדבק בנהורא חוורא [דאיהו] חד (ו)אכיל תחותיה [נ"א ואיהו ועלוון דהא לא אכיל] תרבין ועלוון דמשמע דהא לא אכיל <נ"א ואיהו ועלוון דהא לא אכיל> (דהא) תחותיה אלא בזמנא דאיהו סליק [נ"א דאיהו דליק] <נ"א דאיהו דליק וכלא אתקשר> ואתחבר בנהורא חוורא וכדין שלמא דעלמין כלהו (וכולהו) <ו>[כולא] אתקשר ביחודא חד ולבתר דסיים לשיצאה תחותיה האי נהורא תכלא מתדבקן ביה תחותיה כהני וליואי וישראל אלן בחדוה דשיר ואלין ברעותא דלבא ואלין בעלותא ושרגא דליק עלייהו ואתדבקן נהורין כחד ונהירין עלמין ומתברכין עלאין ותתאין

וכדין ואתם הדבקים ביהוה אלהיכם חיים כלכם היום ואתם אתם מבעי ליה אלא [ו] לאוספא [על] תרבין ועלוון דאינון מתדבקין ביה ואכלין ושצאן ואתון מתדבקן ביה בההוא נהורא תכלא אוכמא דאכלא ואתון קיימין הה"ד (דברים ד ד) חיים כלכם היום <ס"א ותכלת וארגמן> כל גוונין טבין לחלמא בר מתכלא דאיהו אכיל ושצי תדיר ואיהו אילנא [דביה מותא] [דמותא] ושריא על עלמא תתאה ובגין דכלא שריא תחותיה איהו אכיל ושצי ואי תימא הכי נמי שריא בשמיא לעילא וכמה חילין אינון לעילא וכלהו (שצי ואכיל) [קיימין] תא חזי כל אינון דלעילא בההוא נהורא תכלא אתכללן אבל תתאי לאו הכי דאינון מלה גסה עלמא [נ"א אחרא לתתא] <נ"א אחרא לתתא על מה> דקיימא ושריא עליה ובגין כך אכיל ושצי לון ולית לה מלה <אחרא לתתא> בעלמא דלא אשתצי בגין דנהורא תכלא שצי לכל מה דקיימא עליה:

בארבעין וחמש גוונין זיני נהורין אתפליג עלמא שבעה מתפלגין⁸¹³ לשבעה תהומין כל חד בטש בתהומא⁸¹⁴ דיליה ואבנין מתגלגלין [בגו תהומא⁸¹⁵] ועייל ההוא נהורא באינון אבנין (ונקב) [ונקיב] לון⁸¹⁶ ומיא נפקו בהו ושקעין כל חד וחד על תהומא וחפיא לתרין סטרין נפקו מיא באינון נוקבין ועאל נהורא ובטש לארבע סטרי תהומא מתגלגלא נהורא בחבירתה ואערעו בחד ופלגין מיין ואחידן כל אינון שבעה בשבעה תהומי וכראן <ס"א שראן> בחשוכי תהומא וחשוכי אינון אתערבי בהון וסלקין מיא ונחתין ומתגלגלין באינון נהורין ואתערבו כחדא נהורין וחשוכין ומיין ואתעבידו מנייהו נהורין דלא אתחזאן חשוכאן בטש כל חד בחבריה ומתפלגין לשבעין וחמש צנורי תהומא ובהו נגדן מיא כל צנורא וצנורא סליק בקליה (ואתזעזען) [ואודעזען] תהומין וכד ההוא קלא

⁸¹¹ שאז תשתקים הש"ך דינים שהם עולים נע"ר.

⁸¹² לקשט אותה

⁸¹³ ה' גבורות וב' כוללים

⁸¹⁴ חסד בחסד וגבורה בגבורה

⁸¹⁵ יסוד {ועייל בגו תהומא{END}

⁸¹⁶ בסוד כרוה נדיבי עמים

בראשית

אשתמע כל תהומא קרי לחבריה ואמר פליג מימך ואעול בך הה"ד (תהלים מב ח) תהום אל תהום קורא לקול צנוריד:

תחות אלין תלת מאה (ושתינ וחמשה) [ותמנין] גידין מנהון חורין מנהון אוכמין מנהון סומקין אתכלילו דא בדא ואתעבידו גוון חד אינון גידין אתרקומו בשבע עשרה רשתות וכל חד רשת גידין אקרי (אתקיימו) [אתרקומו] דא בדא ונחתין בשפולי תהומי תחות אלין תרין רשתין קיימין כחיו דפרזלא ותרין רשתין אחרנין כחיו [ד]נחשא תרין כרסון קיימי עליהו חד מימינא וחד משמאלא כל אינון רשתין מתחברן כחדא [ומיין] נחתין מאינון צנורין ועאלין באלין רשתין אינון תרי כרסון חד כרסייא דרקיעא אוכמא וחד כרסייא דרקיעא ססגונא [אלין תרין כרסון] כד אינון סלקין סלקין (בחד) [בהוא] כרסייא דרקיעא אוכמא וכד נחתין נחתין בהוא כרסייא [דרקיעא] (ברקיעא) ססגונא אלין תרין כרסון חד מימינא וחד משמאלא והוא כרסייא דרקיעא אוכמא מימינא והוא כרסייא דרקיעא ססגונא משמאלא

נב/א

כד סלקין בכרסייא דרקיעא אוכמא מאיך כרסייא דרקיעא שמאלא ונחתין ביה מתגלגלין כרסון חד בחד נקמין כל אינון רשתין בגוייהו ועאלין לון בשפולא דתהומא תתא קאים חד כרסייא וסליק לעילא מכל אינון תהומי וקאים כרסייא אחרא לתתא דכל תהומי בין תרין כרסון אלין מתגלגלין כל אינון תהומי וכל אינון צנורין אתנעצו בין תרין כרסון אלין:

שבעין וחמש (נהורין) צנורין אינון שבעה אינון עלאי דכלא וכל אינון אחרנין אחידן בהו וכלהו נעיצי בגלגלוי דהאי כרסייא בסטרא דא [ונעיצי בגלגלוי דהאי כרסייא בסטרא דא] בהון מיין סלקין ונחתין אינון דנחתין כראן בתהומי ובקעי לון אינון דסלקין עאלין באינון נוקבי אבנין וסלקין ומליין לשבע ימין עד כאן שבעה גווני נהורין ברזא עלאה שבעה נהורין אחרנין מתפלגין לשבעה ימים וימא חד כליל לון ההוא ימא חד איהו ימא עלאה דכלהו שבע ימין כלילין ביה שבעה נהורין אלין עאלין לגו ההוא ימא ומחאן ליה (לימא לשבעין) [ליממא לשבעה] סטרין וכל סטרא וסטרא אתפלג לשבעה נחלין כדכתיב (ישעיה יא טו) והכהו לשבעה נחלים וגו' וכל נחלא ונחלא אתפלג לשבעה נהרין וכל נהרא ונהרא אתפלג לשבעה ארחין וכל אורחא ואורחא אתפלג לשבעה שביילין וכל מימוי דימא כלהון עאלין לגוייהו:

שבעה נהורין סלקין ונחתין לשבעה סטרין שבעה נהורין עלאין עאלין לגו ימא שיתא אינון ומחד עלאה נפקי כמה דנטיל ימא הכי פליג מימוי לכל אינון ימין לכל אינון נהרין חד תנינא לתתא בסטר שמאלא שאט בכל אינון נהרין אתי בסטר קשקשוי כלהון תקיפין כפרזלא ומטי לשאבא ושאיב אתרה וכל [אינון] נהורין אתחשכן קמיה פומיה ולישניה מלהטא אשא [חדוד ד]לישניה[חדוד לישניה כחרבא תקיפא עד דמטי למיעל למקדשא גו ימא וכדין סאיב מקדשא ואתחשכן נהורין ונהורין עלאין סלקין מן ימא כדין ימא מתפלגין מימוי בסטר שמאלא וימא קאפי ולא נגדין מימוי ועל דא רזא דמלה כמה דכתיב (בראשית ג א) והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהו"ה אלהי"ם רזא דחויא בישא נחית מתתא לעילא [ג"א מעילא לתתא] והוא שאט על אפי מיין מרירין ונחית לאפתי לתתא עד דיפלון גו רשתוי⁸¹⁷ האי חויא היא מותא דעלמא והוא עאל במעוי⁸¹⁸ דסתים דבר נש הוא לסטר שמאלא ואית חויא אחרא דהיי⁸¹⁹ בסטר ימינא תרוייהו אזלי עמיה דבר נש כמה דאוקמוה:

817 התאוה הגשמית.

818 תוך גופו ממש מעורר תאות הנשמה בתוך העיקר?? כך היצר הרע בתוך גופו

819 יצר הטוב

בראשית

מכל חית השדה דהא כל שאר חיון⁸²⁰ דחקלא לית בהו חכים לאבנאשא כהאי בנין דאיהו זוהמא דדהבא ווי למאן דאתמשיך אבתריה דאיהו גרים ליה מותא ולכל דאתיין אבתריה והא אוקמוה אדם אתמשיך אבתריה לתתא ונחית למנדע בכל מה דלתתא⁸²¹ כמה דנחית הכי אתמשיך רעותיה וארחוי אבתריהו עד דמטיין⁸²² להאי הויא וחמו תיאובתיה דעלמא ושמו אורחוי באתר דא כדין קם⁸²³ ואתמשיך איהו אבתריהו דאדם ואתתיה ואתדבק בהו וגרים להו מותא ובכל דרי דאתו אבתריה עד דמטו ישראל לטורא דסיני לא פסק זוהמא דיליה מעלמא והא אתמר כיון דחטו ואתדבקו באילנא דשריא ביה מותא לתתא:

מה כתיב (בראשית ג ח) וישמעו את קול יהו"ה אלהי"ם מתהלך בגן מהלך⁸²⁴ אין כתיב כאן אלא מתהלך⁸²⁵ תא חזי עד לא חטא אדם הוה סליק וקאים בחכמה דנהירו עלאה ולא הוה מתפרש מאילנא דחיי כיון דאסגי תיאובתא למנדע ולנחתא לתתא אתמשיך אבתריהו עד דאתפרש מאילנא דחיי וידע רע ושבק טוב ועל דא כתיב (תהלים ה ה) כי לא אל הפין רשע אתה לא יגורך נב/ב

רע מאן דאתמשיך בתר רע לית ליה דירה עם אילנא דחיי ועד לא חטאו הוה שמעין קלא מלעילא והוה ידעי חכמתא עלאה וקיימי בקיומא דזיהרא עלאה ולא דחלי כיון דחטאו [אפילו] (אפיקו) קלא [דלתתא לא] הוה יכלין למיקם ביה כגוונא דא עד לא חבו ישראל בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני אתעבר מנייהו זוהמא דהאי חיויא דהא כדין בטול יצר הרע הוה מעלמא ודחו ליה מנייהו וכדין אתאחידו באילנא דחיי וסלקו לעילא ולא נחתו לתתא כדין הוה ידעין וחמאן אספקלריא⁸²⁶ עלאין ואתנהרין עינייהו וחדאן למנדע ולמשמע וכדין חגר לון קב"ה חגורין⁸²⁷ דאתוון דשמיה קדישא דלא ייכול לשלטאה עלייהו האי חיויא ולא יסאב לון בקדמיתא כיון דחטאו בעגל אתעבר מנייהו כל אינון דרגין ונהורין עלאין ואתעברו מנייהו אינון חגורו מזוינין [דאתעטרי משמא עלאה קדישא] (דעטרוי שמוי עלאה) ואמשיכו עלייהו חיויא בישא כמלקדמין וגרמו מותא לכל עלמא ולבתר מה כתיב (שמות לד ל) וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה קרן עור פניו וייראו מגשת אליו:

תא חזי מה כתיב בקדמיתא (שם יד לא) וירא ישראל את היד הגדולה⁸²⁸ וכלהו חמאן זהרין עלאין ומתנהרין באספקלריא דנהרא דכתיב (שם כ טו) וכל העם רואים את הקולות ועל ימא הוה חמאן ולא דחלין דכתיב (שם טו ב) זה אלי ואנוהו לבתר דחטו פני הסרסור לא הוה יכלין למחמי דכתיב (שם לד ל) וייראו מגשת אליו תא חזי מה כתיב בהו (שם לג ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב דאתעבר מנייהו אינון מזוינין (דאתחברו בהו) [דאתחגרו בהו] בטורא דסיני בנין דלא ישלוט בהו ההוא חיויא בישא כיון דאתעבר מנייהו מה כתיב (שם ז) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה אמר רבי אלעזר מאי האי קרא לגבי האי אלא כיון דידע משה [דאתעברו] (דיתעבר) מנייהו דישראל אינון זיינין עלאין אמר הא ודאי מכאן ולהלאה חיויא בישא ייתי לדיירא בינייהו ואי יקום מקדשא הכא בינייהו יסתאב מיד ומשה יקח את האהל ונטה

820 הם כחות אחרות שבהם תחת המלכות הנק' שדה.

821 רצה לחקור בירני? החיצונים וכניסתו במדרגתו ולזה ראה שהיה ממשא עצמו כהן כי זה דרכן

822 כי קודם לו יש קליפ' אחרים שאין להם שליט' בתאות הגשמיות כזה

823 הבא לטמא פותחין לו להכי גם לפותחה עד שהוא הקיף אותם תחלה

824 ת"ת

825 מלכות

826 ה' ספירות של הזכר

827 חקוקים מאותיות השם שלא ישלטו הקלי'.

828 אע"פ שלא נתקרבה אל הר סיני שפסקה זוהמן אבל הכוונה להורות שירדו יותר ממה שהיו קודם

קרבתם אל הר סיני

בראשית

לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה בנין דחמא משה דהא כדין ישלוט חויה בישא מה דלא הוה מקדמת דנא וקרא לו⁸²⁹ אהל מועד וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד אלא בקדמיתא אהל סתם השתא אהל מועד מאי מועד רבי אלעזר אמר לטב ורבי אבא אמר לביש רבי אלעזר אמר לטב מה מועד [ד]איהו יום חדוה דסיהרא דאתוספא ביה קדושה (מה מועד) לא שלטא ביה פגימותא אוף הכא קרא לה בשמא דא לאחזאה דהא אתרחיק (חויא) [מבנייהו] <אהל> מבנייהו ולא אתפגים ועל דא וקרא לו אהל מועד כתיב ורבי אבא אמר לביש דהא בקדמיתא הוה אהל סתם כמה דאת אמר (ישעיה לג כ) אהל בל יצען בל יסע יתדותיו לנצה והשתא אהל מועד בקדמיתא למיהב חייך ארוכין לעלמין דלא ישלוט בהו מותא מכאן ולהלאה אהל מועד כמה דאת אמר (איוב ל כג) ובית מועד לכל חי השתא אתייהיב ביה זמנא וחייך קצובין לעלמא בקדמיתא לא אתפגים והשתא אתפגים בקדמיתא חברותא וזווגא דסיהרא בשמשא דלא יעדון השתא אהל מועד זווגא דלהון מזמן לזמן ובגיני כך וקרא לו אהל מועד מה דלא הוה קודם:

רבי שמעון הוה יתיב ליליא חד ולעי באורייתא והווי יתבי קמיה רבי יהודה ורבי יצחק ורבי יוסי אמר רבי יהודה הא כתיב (שם ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב וקאמרינן דגרמו מותא עליהו מההוא זמנא ולעילא ושליט⁸³⁰ בהו ההוא חויא בישא דאעדו ליה מנייהו בקדמיתא ישראל תינה יהושע דלא הטא (אעדי) [אתעדי] מניה ההוא זיינא עלאה דקבל עמהון בטורא דסיני או לא

ג/א

אי תימא דלא (אעדי) [אתעדי] מניה אי הכי אמאי מית כשאר בני נשא אי תימא דאתעדי מניה אמאי והא לא הטא דהא איהו עם משה הוה בשעתא דחבו ישראל ואי תימא דהא (לא קביל) ההוא עטרא בטורא דסיני כמה דקבילו ישראל אמאי פתח ואמר (תהלים יא ז) כי צדיק יהו"ה צדקות אהב ישר יחזו פנימו האי קרא אמרו ביה חברייא מאי דקאמרו אבל כי צדיק יהו"ה צדיק הוא ושמיה צדיק ובגיני כך צדקות אהב ישר (ו)איהו ישר כמה דאת אמר (דברים לב ד) צדיק וישר ועל דא יחזו פנימו כל בני עלמא ויתקנו ארתייהו למיהך בארץ מישר כדקא יאות:

תא חזי כד דאין קב"ה עלמא לא דן ליה אלא לפום רובן דבני נשא⁸³¹ ותו חזי כד חב אדם באילנא דאכל מניה גרם לההוא אילנא דשרי ביה מותא לכל עלמא וגרים פנימו לאפרשא⁸³² אתתא מבעלה וקאים חובא דפנימו דא בסיהרא עד דקיימו ישראל בטורא דסיני כיון [דקיימו] (דקאימו) ישראל בטורא דסיני אתעבר ההוא פנימו דסיהרא וקיימא לאנהרא תדיר כיון דחבו ישראל בעגלא תבת כמלקדמין סיהרא לאתפגמא⁸³³ ושלטא חויא בישא ואחיד בה ומשיך לה לגביה וכד ידע משה דחבו ישראל ואתעבר מנייהו אינון זיינין קדישין עלאין ידע ודאי דהא חויא אחיד בה בסיהרא לאמשכא לה לגביה ואתפגימת כדין אפיק לה לבר⁸³⁴ וכיון דקיימא לאתפגמא אע"ג⁸³⁵ דיהושע קאים בעטרא דזיינין דיליה כיון דפנימו שריא בה ואתהדרת כמה דאתפגימת בחובא דאדם לא יכיל בר נש לאתקיימא בר משה⁸³⁶ דהוה שליט בה ומותיה הוה בסטרא⁸³⁷ אחרא <עלאה> ועל דא [לא] הוה רשו [בה לקיימא] ליהושע [לקיימא] תדיר ולא לאחרא ועל כך

⁸²⁹ דמשמע לכתחילה קרא אותם כך ואז לטב ניחא אבל לביש למה יקרא אותו כן לכתחילה ור' אבא מתרץ דלעולם לביש ומה שקראו מועד להורות לישראל הפגם שפגמו [בהשורש] ישראל (בהשם ב"ה)

⁸³⁰ כי עתה פסקו זוהמתן וא"כ המיתה דבר מחודש אצלם

⁸³¹ וא"כ אע"פ שיהושע לא חטא נידון אחר הרוב

⁸³² פעמים מלאה פעמים חסרה

⁸³³ הלבנה ואחיזה לקלי

⁸³⁴ ולא תיקון רק שלא יתאחזו בו הקליפות

⁸³⁵ כי לא נתקן בזה חסרון הלבנה

⁸³⁶ שהיה בסוד ת"ת ולא נפגם

⁸³⁷ שאע"פ שלא יש שליטת מיתה בעץ חיים כפי בחי' המדרגה שלו היה רק פגם מי מריבה

בראשית

אהל מועד קרי ליה (אהל) דהא שריא ביה זמן קציב לכל עלמא ועל דא רוא דמלה אית ימינא לעילא⁸³⁸ ואית ימינא לתתא⁸³⁹ אית שמאלא לעילא⁸⁴⁰ ואית שמאלא לתתא⁸⁴¹ (ו)אית ימינא לעילא בקדושה עלאה ואית ימינא לתתא דאיהו בסטרא אחרא (ו)אית שמאלא לעילא⁸⁴² בקדושה עלאה לאתערא רחימותא לאתקשרא סיהרא באתר קדישא לעילא לאתנהרא ואית שמאלא לתתא דאפריש⁸⁴³ רחימותא דלעילא ואפריש לה מלאנהרא בשמשא ולא תקרבא בהדיה ודא הוא סטרא דהויא בישא דכד שמאלא דא דלתתא אתערת כדין משיך לה לסיהרא⁸⁴⁴ ואפריש לה מלעילא ואתחשכת נהורא(ה) ואתדבקת (נהורא) בחויא⁸⁴⁵ בישא וכדין שאיבת מותא לתתא לכלא [ואתדבקת] (דאתדבקת) בחויא ואתרחקת מאילנא דחייא ועל דא גרים מותא לכל עלמא⁸⁴⁶ ודא הוא דכדין אסתאבת מקדשא עד זמן קציב⁸⁴⁷ דאתקנת סיהרא ותבת לאנהרא ודא הוא אהל מועד ועל דא יהושע לא מית אלא בעיטא של נחש דא דקריב ופנים משכנא כדקדמיתא ודא הוא רוא דכתיב (שמות לג יא) ויהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל [ד]אע"ג דאיהו נער לתתא לקבלא נהורא לא ימיש מתוך האהל כמה דאתפנים דא הכי נמי אתפנים דא אע"ג דזיינא קדישא הוה ליה כיון דאתפנים [סיהרא] הכי הוא ודאי לא אשתזיב בלחודוי מניה מההוא גוונא ממש:

תא חזי כגוונא דא כיון דחב אדם נטל קב"ה מניה אינון זייני אתוון נהירין קדישין דאעטר ליה קב"ה וכדין דחלו וידעו דהא אתפשטו מנייהו הה"ד (בראשית ג ז) וידעו כי ערומים הם בקדמיתא הו מתלבשן באינון כתרי יקר מזיינין דאינון חירו מכלא כיון דחבו אתפשטו מנייהו וכדין ידעו דהא מותא קרי לון וידעו דאתפשטו מחירו דכלא וגרמו מותא לון ולכל עלמא
ג/ב

ויתפרו עלה תאנה (בראשית ג ז) הא אוקימנא דאוליפו כל זייני הרשין וקוסמין ואחידו בהאי דלתתא כמה דאתמר <וההיא> (בההיא) שעתא אתגרע זקיפו וקומה דאדם מאה אמן וכדין אתעביד פרודא⁸⁴⁸ וקאים אדם בדינא ואתלטיא ארעא והא אוקימנא:
ויגרש את האדם (בראשית ג כד) א"ר אלעזר⁸⁴⁹ לא ידענא מאן עביד תרוכין למאן אי קב"ה עבד תרוכין לאדם אי לא אבל מלה אתהפיך ויגרש את א"ת דייקא ומאן גרש את האדם האדם ודאי גרש את ובגין דא כתיב (שם כג) וישלחהו יהו"ה אלהי"ם מג"ע אמאי וישלחהו בגין דגרש אדם את כדקאמרן וישכנ⁸⁵⁰ איהו אשרי לון באתר דא דאיהו גרים [ו]סתים אורחין ושבילין ואשרי דינין על עלמא ואמשיך לווטין מההוא יומא ולעילא:

חסד	838
ישמעאל	839
גבורה	840
עשו	841
שמאלו תחת לראשי	842
שור המועד	843
היינו מצד הדין	844
לקבל דינין להשפיע לקליפות	845
לצדיקים ולרשעים שכיון שניתן רושת למשחית לחבל אינו מבחין בין טוב וכו'	846
שהדין נפעל או?? עד ר"ח ומועדים ומעשה המשכן ומעשה המקדש	847
בין ת"ת ומלכות	848
	849
הודעת עין אדם.	850

בראשית

ואת להט החרב המתהפכת (שם כד) כל אינון דשריין בקופי דינין על עלמא דמתהפכין⁸⁵¹ לגוונין סגיאין בגין לאתפרעא מעלמא לזמנין גוברין לזמנין נשיין לזמנין אשא מלהטא ולזמנין רוחין דלית מאן דקאים בהו וכל דא לשמור את דרך עין החיים דלא יוסיפון לאבאשא כקדמיתא להט החרב אלין [דמלהטן] (דמלהטא) אשא וקוסטירנין על ראשיהון דרשיעיא וחייביא ומתהפכין גוונין לכמה זיינין לפום ארחייהו דבני נשא ועל דא להט כמה דאת אמר (מלאכי ג יט) ולהט אותם היום הבא וגו' והא אתמר החרב דא חרב ליהו"ה כמה דאת אמר (ישעיה לד ו) חרב ליהו"ה מלאה דם וגו' א"ר יהודה להט החרב (אפילו) כל אינון קסטריין דלתתא⁸⁵² דמתהפכין מדיוקנא לדיוקנא כלהון ממנן על עלמא לאבאשא ולאסטאה לון לחייבי עלמא דעברין על פקודי דמאריהון:

תא חזי כיון דחב אדם אמשוך עליה כמה זיינין בישיין וכמה גרדיני נמוסין ודחיל מכלהו ולא יכיל לקיימא עליהו שלמה ידע חכמתא עלאה ושוי ליה קב"ה עטרא דמלכותא והו דחלו מניה כל עלמא כיון דחב אמשוך עליה כמה זיינין בישיין וכמה גרדיני נמוסין ודחיל מכלהו וכדין יכילו לאבאשא ליה ומה דהוה בידיה⁸⁵³ נטלו מניה ועל דא במה דאזיל בר נש ובהווא ארחא דאתרבק ביה הכי משיך עליה חילא ממנא דאזיל לקבליה כך אדם (דהווא) (הוה) משיך [עליה] חילא אחרא מסאב דסאיב ליה ולכל בני עלמא (ו)תא חזי כד חב אדם משיך עליה חילא מסאבא וסאיב ליה ולכל בני עלמא והאי הוא חויה בישא דאיהו מסאב וסאיב עלמא דתנינן כד אפיק נשמתין מבני נשא אשתאר מניה גופא מסאב וסאיב ביתא וסאיב לכל אינון דמקרבין ביה הה"ד (במדבר יט יא) הנוגע במת וגו' ועל דא כיון דאיהו נטיל נשמתא וסאיב גופא כדין אתייהיב רשו לכל אינון סטרי מסאבן לשריא עלוי דהא ההוא גופא אסתאב מסטרא דההוא חויה בישא דשריא עלוי ועל דא בכל אתר דההוא חויה בישא שארי מסאב ליה ואסתאב:

ותא חזי כל בני עלמא בשעתא דניימי על ערסייהו בליליא וליליא פריש נדפהא על כל בני עלמא טעמי טעמא דמותא ומגו דטעמי טעמא דמותא האי רוחא מסאבא שטיא על עלמא [ושאיב] (וסאיב על) עלמא (בגו קפטירא דיליה) ושריא על ידוי [דבר נש] ואסתאב וכד אתער ואתהדר ליה נשמתיה בכל מה דיקרב בידוי כולהו מסאבי בגין דשריא עליהו רוח מסאבא ועל דא לא יסב בר נש מנוי לאלבשא ממאן דלא נטיל ידוי דהא אמשוך עליה ההוא רוח מסאבא ואסתאב ואית ליה רשו להאי רוח מסאבא לשריא בכל אתר דאשכח רשימו מסטריה ועל דא לא יטול ידוי בר נש ממאן דלא נטיל ידוי בגין דאמשוך עליה ההוא רוח מסאבא וקביל ליה האי דנטל מיא מניה ואית ליה רשו לשריא עלוי

נד/א

דבר נש בגין כך בעי בר נש לאסתמרא בכל סטרוי מסטרא דהאי חויה בישא דלא ישלוט עלוי וזמין קב"ה לעלמא דאתי לאעברא ליה מעלמא הדא הוא דכתיב (זכריה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ (וכדין) [וכתיב] (ישעיה כה ח) בלע המות לנצה וגו':

והאדם ידע את חוה אשתו וגו' (בראשית ד א) רבי אבא פתח (ואמר) (קהלת ג כא) מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה ורוח הבהמה היורדת היא למטה לארץ האי קרא כמה גוונין אית ביה והכי הוא כל מלוי דאורייתא כמה גוונין בכל חד וחד וכלהו יאות והכי אינון וכל אורייתא [מתפרשא] בשבעין אנפין לקביל שבעין סטריין ושבעין ענפין והכי הוא בכל מלה ומלה דאורייתא וכל מאי דנפיק מכל מלה ומלה כמה גוונין אתפרשן מניה לכל סטריין תא חזי כד בר נש אזיל בארץ קשוט הוא אזיל לימינא ואמשוך עליה רוחא קדישא עלאה מעילא והאי רוח סליק ברעותא קדישא לאתאחדא לעילא ולאחדבא בקדושה עלאה דלא אתעדי מניה וכד בר נש אזיל באורח

⁸⁵¹ לעונש כפי הענין
⁸⁵² דרש מתהפך ממר??
⁸⁵³ שהיה מלך ונעשה הדיוט.

בראשית

ביש וסטי אורחוי הוא אמשיך עליה רוח מסאבא דלסטר שמאלא וסאיב ליה ואסתאב ביה כמה דאת אמר (ויקרא יא מג) ולא תטמאו בהם ונטמתם במ אתא לאסתאבא מסאבין ליה ותא חזי בשעתא דבר נש אזיל בארחה קשוט ואמשיך עליה רוחא קדישא עלאה ואתדביק ביה ברא דיוליד ויפוק מניה לעלמא הוא משיך עליה קדושה עלאה ויהא קדיש בקדושה דמאריה כמה דכתיב (שם כ ז) והתקדשתם⁸⁵⁴ והייתם⁸⁵⁵ קדושים וגו' וכד איהו אזיל בסטר שמאלא ואמשיך עליה רוח מסאבא ואתדבק ביה ברא דיפוק מניה לעלמא הוא אמשיך עליה רוח מסאבא ויסתאב במסאבו דההוא סטרא ועל דא כתיב (קהלת ג כא) מי יודע רוח בני האדם העולה היא למעלה כד איהו באתדבקות ימינא סלקא היא לעילא וכד איהו באתדבקות שמאלא ההוא סטר שמאלא דאיהו רוח מסאבא נחית מעילא לתתא ושוי דיוריה בבר נש ולא אעדי מניה [וברא] (ומה) דאוליד בההוא (רוח) מסאבא [איהו הוי בריה] מההוא רוח מסאבא איהו ההוא ברא אדם אתדבק בההוא רוח מסאבא ואתתיה אתדבקא ביה בקדמיתא ונטלת וקבילת ההוא וזהמא מניה אוליד בר האי ברא ברא דרוח מסאבא איהו ועל דא תרין בנין הוו חד מההוא רוח מסאבא וחד כד תב אדם בתיובתא⁸⁵⁶ ובגיני כך האי מסטרא מסאבא (ודא) [והאי] מסטרא דכייא:

רבי אלעזר אמר בשעתא דאמיל נחש ההוא וזהמא בה בחוה קבילת ליה וכד אשתמש ועמה אדם] (עמיה דאדם) אולידת תרין בנין חד מההוא סטרא מסאבא וחד מסטרא דאדם והוה דמי <הבל> (קין) בדיוקנא דלעילא <וקין> (ו) בדיוקנא דלתתא ובגין כך אתפרשו ארחיהו דא מן דא ודאי קין ברא דרוח מסאבא הוה דאיהו הויא בישא (והבל ברא דאדם) הוה ובגין [נדקין אתא] (דאתא) מסטרא דמלאך המות⁸⁵⁷ קמיל ליה לאהוי והוא בסטרא דיליה ומניה כל מדורין בישין ומזיקין ושדין ורוחין אתיין לעלמא אמר רבי יוסי קין קינא דמדורין בישין דאתו מסטרא דמסאבא לעלמא ולבתר אייתיאו קרבנא דא אקריב מסטרא דיליה ודא אקריב מסטרא דיליה הה"ד (בראשית ד ג) ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה וגו' רבי שמעון אמר ויהי מקץ ימים מאי מקץ ימים דא הוא (שם ו יג) קץ כל בשר ומאן איהו דא מלאך המות וקין מההוא קץ ימים אייתי קרבנא דייקא דקאמר מקץ ימים ולא אמר מקץ ימין ובגין כך כתיב בדניאל (דניאל יב יג) ואתה לך לקץ ותנוה ותעמוד לגורלך (לקץ הימין) א"ל לקץ הימים או לקץ הימין א"ל לקץ הימין

נד/ב

וקין מקץ הימים אייתי:

ויבא קין מפרי האדמה (בראשית ד ג) כמה דאת אמר ומפרי העץ אמר רבי אלעזר מפרי האדמה כמה דאת אמר (ישעיה ג יא) אוי לרשע רע כי גמול ידיו גו' [נ"א] כי פרי מעלליהם יאכלו פרי מעלליהם יאכלו דא מלאך המות יאכלו) [נ"א גמול ידיו דא מלאך המות יעשה לו] דאתמשך עלייהו ויתדבק בהו לקטלא לון ולסאבא לון ועל דא קין אקריב מסטרא דיליה והבל הביא גם הוא מבכורות לאסגאה סטרא עלאה דאתיא (מסטר קדושתא) [מסטרא קדישא] ובגיני כך וישע יהו"ה אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה לא קביל (לון) [ליה] קב"ה ועל דא ויחר לקין מאד ויפלו פניו דהא לא אתקבילו אנפוי אינון אנפין דסטרוי וקביל ליה להבל ובגיני כך כתיב (בראשית ד ח) ויהי בהיותם בשדה בשדה דא אתתא⁸⁵⁸ כמה דאת אמר (דברים כב כז) כי בשדה

⁸⁵⁴ בשעת ביאה

⁸⁵⁵ בניכם אשר יקומו

⁸⁵⁶ פי' כי בו ביום שב בתשובה קצת ומצד הרהור תשובה יצא הבל שני קדוש קצת שהרי בידיעה א' נבראו ור"א פליג וכו' שכל דין היה מצד החיצון ולא ע"י אדם כלל.

ובחדא זמנא תרוויהו – דא טהור טדא טמא (רח"ו כת"י).

⁸⁵⁷ קץ כל החיים

⁸⁵⁸ פי' ראה חלק הבל קשור באותו שדה ולא ראה חלקו שם והיינו אשה ודאי

בראשית

מצאה וקין קני על נוקבא יתירה דאתילידת עם הבל דכתיב (בראשית ד ב) ותוסף ללדת והא אתמר:

הלא אם תיטיב שאת (בראשית ד ז) כמה דאתמר אבל שאת כדאמר רבי אבא שאת תסתלק⁸⁵⁹ לעילא ולא תיהות לתתא אמר רבי יוסי האי מלה השתא אתמר ויאות הוא אבל הכי שמענא שאת יסלק מינך וישבוק לך אתדבקותא דא דרוח מסאבא ואי לא לפתח חטאת רובין מאי לפתח דא דינא עלאה⁸⁶⁰ דאיהו פתחא דכלא כמה דאת אמר (תהלים קיה יט) פתחו לי שערי צדק חטאת רובין ההוא סטרא דאתדבקות ביה ואתמשכת עלך יהא נטיר לך לאתפרעא מנך⁸⁶¹ כתרנומא:

אמר רבי יצחק תא הזי בשעתא⁸⁶² דקטיל קין להבל לא הוה ידע היך (נפיק) [נפיק] נשמתיה מניה [והוה נשיך ליה בשיניה כחויא] והא אוקמוה חבריא ביה שעתא לייט ליה קב"ה והוה אזיל לכל סטרי עלמא ולא הוה אתר דמקבל ליה עד דאטפח על רישיה ותב קמי מאריה וקבילת ליה ארעא במדורא לתתא רבי יוסי אמר ארעא קבילת ליה למיהך בה דכתיב (בראשית ד טו) וישם יהו"ה לקין את רבי יצחק אמר לאו הכי אלא לתתא קבילת ליה ארעא במדורא חדא דתחותה דכתיב (שם ד יד) הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה מעל פני האדמה גורש אבל לתתא לא גורש ובאן אתר קבילת ליה ארעא בארק"א וכל אינון דדיירי תמן עליהון כתיב (ירמיה י יא) יאבדו מארעא ומתחות שמיא אלה ותמן שוי מדוריה והיינו דכתיב (בראשית ד טו) וישב בארץ נוד קדמת עדן

ואמר רבי יצחק⁸⁶³ מההיא שעתא [דקטיל קין להבל] דאתפרש⁸⁶⁴ אדם מאתתיה [תקין <תרין> רוחין נוקבין הוו אתיין ומזדווגן עמיה ואוליד] אוליד רוחין ושדין דשאטן בעלמא ולא תקשי לך האי⁸⁶⁵ דהא בר נש כד איהו בחלמיה אתיין רוחין נוקבין וחייבן עמיה ומתחממן מניה⁸⁶⁶ ואולידין לבתר ואלין אקרונ נגעי בני אדם ולא מתהפכן אלא לדיוקני בני נשא⁸⁶⁷ ולית לון שערין ברישא⁸⁶⁸ ועל דא כתיב בשלמה (שמואל ב ז יד) והוכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם ואפילו כהאי גוונא רוחין דכורין אתיין לנשי עלמא ומתעברן מנייהו ואולידין רוחין וכלהון נגעי בני אדם אקרונ בתר מאה ותלתין שנין אתלבש אדם:

תוספתא:

כיון דאמר קין גדול עוני מנשא (בראשית ד יג) מחל ליה קב"ה פלגו מעונשיה בגין דגזר עליה בקדמיתא ואמר ליה נע ונד תהיה בארץ והשתא אשתאר בנוד בלחודוי הה"ד (בראשית ד טו) ויצא קין מלפני יהו"ה וגו' [כלומר דכד נפק] (דנפק) מן קדם יהו"ה הוה בגין למהוי נד בארעא ולא נע ועוד אמרו כד נפיק קין מן קדם ה' אמר לו אדם ברי מה אתעביד על דינך אמר לו קין אבא כבר אתבשרית דמחל לי קב"ה בנוד בלחודוי אמר לו היאך הוא אמר לו בגין דתבית ואודית

859 להדבק בקדושה

860 מלכות

861 ויהי רובץ כמו ארי רובץ על טרפו ואורב לו לפרוע חובו

862 בקין קינא דמסאבותא

863 לגלגל הענין ששת עיקר בנין העולם

864 קטל קין להבל

865 שהיאך הרוחות הדקות יתעברו מאדם

866 מהתאוה הרעה ולא מן הזרע

867 כי הרכבתם מאדם

868 כי השער הם שרשים אשר לאדם שהוא מושרש למעלה ולא כל שערות להורות שאין להם שורש

למעלה

869

בראשית

קמיה אמר אדם וכי כדין הוא רב ותקיף חילא דתשובה ואנא לא ידיעת שרא לשבחה למריה ולאודאה ליה פתח ואמר (תהלים צב א) מזמור שיר ליום השבת טוב להודות ליהו"ה כלומר טוב לשבחה ולאתבא ולאודאה קמיה קב"ה ע"כ

נה/א

בקיניא ואתחבר באתתיה ואוליד בר וקרא שמה ש"ת רזא דסופא דאתוון בקיטרי גליפן רבי יהודה אמר רזא דרוחא דאתאביד דאתלבש בגופא (דארעא) אחרא בעלמא הה"ד (בראשית ד כה) כי שת לי אלהי"ם זרע אחר תחת הבל וא"ר יהודה כתיב (שם ה ג) ויולד בדמותו כצלמו משמע דבנין אחרנין לא הוו (בדמותו כצלמו ומלה דא הוא) [בדיוקנא דיליה ודא בדמותו כצלמו בתיקונא דגופא ובתיקונא דנפשא בארע מישר] >נ"א ומלה דא הוא כמה דאתמר ואמר רבי אבא משמיה דרבי ייסא > כמה דאמר רבי שמעון משמיה דרב >ייבא < (ייסא) סבא בנין אחרנין באתדבקותא דזוהמא דנחש וההוא דרכיב ביה [דאיהו סמאל] הווי ובגיני כך לא הווי בדיוקנא דאדם ואי תימא הא אמרת דהבל מסטרא אחרא הוה הכי הוא אבל תרוייהו לא הווי בדיוקנא דלתתא⁸⁷⁰ אמר [ליה] רבי יוסי והא כתיב (שם ד א) והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין (ולא) [א"ל הכי הוא אבל תרוייהו לא הווי בדיוקניה דלא] כתיב ויולד את קין ואפילו בהבל לא כתיב ויולד אלא ותוסף ללדת את אחיו את הבל ודא הוא רזא דמלה אבל בהאי מה כתיב (שם ה ג) ויולד בדמותו כצלמו רבי שמעון אמר מאה [ותלתין] (ועשר) שנין אתפרש אדם מאתתיה וכל אינון מאה [ותלתין] (ועשר) שנין הוה אוליד רוחין ושדין בעלמא בנין ההוא חילא דזוהמא דהוה שאיב ביה כיון דחסיל מניה ההוא זוהמא תב וקני <דאעדי> לאנתתיה ואוליד בר כדין כתיב ויולד בדמותו כצלמו:

תא חזי כל בר נש דאזיל לספר שמאלא וסאיב ארחוי כל רוחי מסאבי משיך על גרמיה ורוח מסאב אתדבק ביה⁸⁷¹ ולא אעדי⁸⁷² מניה ואתדבקותא (דיליה) דההוא רוחא מסאבא [הוי] בהאי בר נש ולא באחרא ובגיני כך⁸⁷³ אתדבקותא דלהון לאו איהו אלא באינון דמתדבקין בהו זכאין אינון צדיקיא דאזלי בארע מישר ואינון זכאי קשוט ובניהון זכאין [בעלמא ועלייהו כתיב (משלי ב כא) כי ישרים ישכנו ארץ] (לעלמא) אמר רבי חייא מאי דכתיב (בראשית ד כב) ואחות תובל קין נעמה מאי איריא הכא דקאמר קרא דשמה נעמה אלא בנין דטעיין בני נשא אבתרה⁸⁷⁴ ואפילו רוחין ושדין רבי יצחק אמר אינון בני האלהי"ם עזא ועזאל טעו בתרה רבי שמעון אמר אמן של שדים הות דמסטרא דקין נפקת והיא אתמנת על ליליא (עם לילית) באסכרה דרביי אמר ליה רבי אבא והא אמר מר דהיא אתמנת (לחייכא) [לחייבא] בבני נשא א"ל הכי הוא ודאי⁸⁷⁵ דהא איהו אתיית וחייכאת בהו בבני נשא ולזמנין דאולידת רוחין בעלמא מנייהו ועד כען איהי קיימת לחייכא בהו בבני נשא א"ל רבי אבא והא אינון מתין בבני נשא מאי טעמא איהי קיימת עד השתא א"ל הכי הוא אבל לילית ונעמה ואגרת בת מחלת דנפקן מסטרא דלהון כלהו קיימות עד דיבער קב"ה רוח מסאבא מעלמא דכתיב (זכריה יג ב) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ; אמר רבי שמעון ווי לון לבני נשא אינון דלא ידעין ולא משגיחין ולא מסתכלין וכלהו אטימין דלא ידעין כמה מלייא עלמא מברייין משניין דלא אתחזון וממלין סתימין דאלמלא (יהיב) [אתיהיב] רשו לעינא למחזי יתמהון בני נשא היך יכלין לאתקיימא בעלמא תא חזי האי נעמה

⁸⁷⁰ אפילו הבל לא היה בדמותו ובצלמו של אדם

⁸⁷¹ מרצונו

⁸⁷² בעל כרחו

⁸⁷³ פי' ואין ראשון עושה שני כי אינם נדבקי' רק במי שנדבק בהם

⁸⁷⁴ ונעשה נשמה

⁸⁷⁵ שלא נמנית אלא על האסכרה ומאליה עשה הרעה גדולה הזאת

בראשית

אימא דשדין הות ומספרה אתיין כל אינון שדין דמתחממן מבני נשא ונטלי רוח תיאובתא⁸⁷⁶ מנייהו וחייכת בהון דעבדי לון בעלי קריין ובגין דבעל קרי אתי מספרא דרוח מסאבא בעי לאסחאה גרמיה לאתדכאה מניה והא אוקמוה חבריא:

זה ספר תולדות אדם (בראשית ה א) <לדיוקני> א"ר יצחק אחמי קב"ה לאדם⁸⁷⁷ דיוקני דכל אינון דרין דייתון לעלמא וכל חכימי עלמא ומלכי עלמא דזמינין לקיימא עליהו דישראל ממא⁸⁷⁸ למחמי דוד מלכא דישראל דאתיליד ומית א"ל (וכו' אמר) <אמר וכו'> משנין דילינה (אוסף) [אוזיף] ליה [ע' שנין] וגרעו מאדם ע' שנין וסליק לון קב"ה לדוד ועל דא שבח דוד ואמר (תהלים צב ה) כי שמחתני

נה/ב

יהו"ה בפעלך במעשי ידיך ארנן מאן גרם לי חדוה (בהאי) [ב]עלמא פעלך דא הוא אדם [קדמאה] דאיהו פעלו דקב"ה ולא פעלו דבשר ודם⁸⁷⁹ מעשה ידיו דקב"ה ולא מבני נשא ועל דא גרעי אינון שבעין שנין מאדם מאלף שנין דהוה [ליה] לאתקיימא בהו ואחמי ליה קב"ה כל חכימי דרא ודרא עד דמטא לדריה דרבי עקיבא אחמי אורייתא [דידיה] וחדי חמא מיתתיה ועציב פתח ואמר (תהלים קלט יז) ולי מה יקרו רעיך אל מה עצמו ראשיהם:

זה ספר (בראשית ה א) ספר ודאי והא אוקימנא דכד הוה אדם בגנתא דעדן נחית ליה קב"ה ספרא על ידא דרזיאל⁸⁸⁰ מלאכא קדישא ממנא על רוזי עלאין קדישין וביה גליפין גלופי עלאין וחכמה קדישא ושבעין ותריין זיני דחכמתא הוו מתפרשן מניה לשית מאה ושבעין גליפין דרוזי עלאי באמצעיתא דספרא גליפא דחכמתא למנדע אלף וחמש מאה מפתחן דלא אתמסרן לעלאי קדישי וכלהו אסתימו ביה בספרא עד דמטא [ליה] לאדם כיון דמטא [לגבי דאדם] <מניה> (ו)הו מתכנשי מלאכי עלאי למנדע ולמשמע והווי אמרי (תהלים נו ו) רומה על השמים אלהיים על כל הארץ כבודך בה שעתא אתרמיז לגביה הדרניאל מלאכא קדישא ואמר ליה אדם אדם הוי גניז יקרא דמארך דלא אתייהיב רשותא לעלאי למנדע ביקרא דמרך בר אנת והוה [עמיה] טמיר וגניז ההוא ספרא עד דנפק אדם מגנתא דעדן [דהא בקדמיתא הוה מעיין ביה] ומשתמש כל יומא (בגניזא) [בגניזא] דמריה ואתגליין ליה רוזין עלאין מה דלא ידעו שמישי עלאין כיון דחמא ועבר על פקודא דמאריה פרח ההוא ספרא מניה והוה אדם טפח על רישוי ובכי ועאל במי גיחון עד קדליה ומיא עבדין גופיה חלדין חלדין ואשתני זיויה בשעתא ההיא רמוז קב"ה <לרפאל ואתיב ליה ההוא ספרא וביה הוה משתדל אדם ואנח ליה לשית בריה וכן לכל אינון תולדות עד דמטא לאברהם וביה הוה ידע לאסתכלא ביקרא דמאריה והא אתמר וכן לחנוך אתייהיב ליה ספרא ואסתכל מניה ביקרא עלאה:

זכר ונקבה⁸⁸¹ בראם (בראשית ה ב) רבי שמעון אמר רוזין עלאין אתגליין בהני תרי קראי זכר ונקבה בראם למנדע יקרא עלאה רוזא דמהימנותא דמנו רוזא דנא אתברי אדם תא הוי ברזא דאתבריאן] שמים וארץ אתברי אדם בהו כתיב (שם ב ד) אלה תולדות השמים והארץ (בהבראם) באדם כתיב (שם ה א) זה ספר תולדות אדם בהו כתיב בהבראם באדם כתיב (שם ה ב) ביום הבראם זכר ונקבה בראם מהכא כל דיוקנא דלא אשתכח ביה דכר ונקבא לאו איהו

876 חום העבירה

877 שבו כל הנשמתין תלויים

878 כי הם בכלל אדם ולא הגוים

879 שלא היה בו שיתוף אב ואם כמו שאר בני אדם שג' שותפין בו כי אב ואם והקב"ה

880 ראש היכל לבנת הספיר

881 בתיבותיה בסוד תשר"ק ובג"כ קרא להאי ברא דאתיליד ליה (דאיהי) בדמותו ובצלמו דאיהי סיומא

בראשית

דיוקנא עלאה כדקא חזי וברזא דמתניתין אוקימנא תא חזי בכל אתר דלא אשתכחו דכר ונוקבא כחדא קב"ה לא שוי מדוריה בהוא אתר וברכאן לא אשתכחו אלא באתר דאשתכח דכר ונוקבא דכתיב (שם א כה) ויברך אותם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם ולא כתיב ויברך אותו ויקרא את שמו אדם [דאפילו] (ואפילו) אדם לא אקרי אלא דכר ונוקבא כחדא:

נט/ב

פרשת נח:

אלה תולדות נח (בראשית ו ט) רבי חייא פתח (ישעיה ס כא) ועמך כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר זכאין אינון ישראל דמשתדלי באורייתא וידעי ארחין דאורייתא⁸⁸² דבגינה⁸⁸³ יזכון לעלמא דאתי⁸⁸⁴ תא חזי כל ישראל אית לון חולקא⁸⁸⁵ לעלמא דאתי מאי טעמא⁸⁸⁶ בגין דנטרין ברית דעלמא⁸⁸⁷ אתקיים עליה⁸⁸⁸ כמה דאת אמר (ירמיה לג כה) אם לא בריתי⁸⁸⁹ יומם וליילה⁸⁹⁰ חקות⁸⁹¹ שמים⁸⁹² וארץ⁸⁹³ לא שמת⁸⁹⁴ ועל דא ישראל דנטרי ברית⁸⁹⁵ וקבילו ליה⁸⁹⁶ אית לון חולקא בעלמא דאתי ולא עוד אלא בגין כך אקרון צדיקים מכאן אוליפנא כל מאן דנטיר⁸⁹⁷ האי ברית דעלמא אתקיים עליה אקרי צדיק מנא לן מיוסף⁸⁹⁸ בגין דנטר ליה לברית עלמא זכה דאקרי צדיק ועל כך ועמך כלם⁸⁹⁹ צדיקים לעולם יירשו ארץ (ישעיה ס כא) רבי אלעזר אמר אלה בכל אתר פסל את הראשונים תנינן וכו' מה כתיב לעילא בפרשתא דבראשית (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד וגו' ההוא נהר⁹⁰⁰ דנגיד ונפיק ועייל לגנתא ואשקי ליה משקיו דלעילא ועביד ליה נייחא⁹⁰¹ ועביד איבין⁹⁰² ורבי זרעין והוא כדין נייחא [לכלא] (דכלא) ודא⁹⁰³ נייחא ליה לגנתא⁹⁰⁴ ודא עביד נייחא ביה⁹⁰⁵ [נ"א לגנתא וגנתא נייחא ביה]

-
- 882 ת"ת
883 שהתורה ת"ת
884 בינה ממש
885 חלק מן המלכות
886 מאיזה סיבה זוכים
887 מלכות
888 ניזונות ממנו
889 סוד המיוחד ת"ת
890 מלכות
891 שפע
892 לת"ת
893 למלכות.
894 ה' הבינה משפיעים
895 שמירה ולא בנסיון
896 הכוונה כמשרז"ל שהרי גם האומות יש בהם מולי' ונקראים ערלי' וז"ש ישראל ששמרו (שבת) וקבלו מועיל מה ששומרים אבל האומ' כיון שלא קיבלו ליה בסיני אע"ג דנטרו ליה לאו כלום הוא חוץ מגרים
897 פ' מי שבא לידי נסיון
898 שיחוד בנסיון ישיג מדרגות רבות
899 בהצטרפות יחד נק' צדיקים אבל יחיד לא נקרא צדיק כ"א על ידי נסיון
900 יסוד מושך הטיפה מהמוח ונכנס במלכות
901 כי היסוד נחת רוח למלכות
902 הנשמות להגדיל הנטיעות
903 היסוד

בראשית

כמה דאת אמר כי בו שבת⁹⁰⁶ (בראשית ב ג) וכתוב (שם ב ג) וישבות⁹⁰⁷ ביום⁹⁰⁸ השביעי ודאי רזא דמלה⁹⁰⁹ דא עביד תולדות ולא אחרא:

תא חזי [כגוונא דא] נח⁹¹⁰ לתתא קיימא [קדישא הוה] דוגמא דלעילא ועל דא אקרי איש האדמה⁹¹¹ ורזא אוליפנא דהא נח⁹¹² אצטריך לתיבה⁹¹³ לאתחברא בה ולקיימא זרעא דכולא דכתיב (בראשית ז ג) לחיות זרע מאן תיבה דא <דא> ארון הברית ונח ותיבה לתתא הכי הוה (כדוגמא דא לעילא) [כגוונא דלעילא] נח כתיב ביה ברית דכתיב (שם ו יח) והקימותי את בריתי אתך וגו' ועד דאתקיים ביה ברית לא עייל לתיבותא דכתיב והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה וכדין הוה תיבה ארון הברית (דא) תיבה ונח כלא כגוונא דלעילא ובגין דהאי ברית לעילא הוא עביד תולדות כגוונא דא נח [לתתא] איהו עביד תולדות <בגני כך> <נ"א> כמה דאת אמר) אלה תולדות נח נח איש צדיק (שם ו ט) הכי הוא ודאי כגוונא דלעילא ועל דא (משלי י כה) וצדיק יסוד עולם כתיב וארעא על דא אתקיימת דהא איהו עמודא דעלמא קיימא עליה ומאן איהו דא צדיק ונח אקרי צדיק לתתא ורזא [נ"א דא] דכלא את האלהים התהלך נח [דייקא דלא אתפרש מניה לעלמין ולמהו] (למהוי) הוא בארעא כגוונא דלעילא איש צדיק יסודא דעלמא ברית שלום שלמא דעלמא איש האדמה ודאי ועל דא (שם ח) ונח מצא חן בעיני יהוה:

תמים היה בדורותיו מאי בדורותיו אלין אינון דנפקו מניה הוא אשלים לכולהו⁹¹⁴ והוא הוה שלים מכלהו⁹¹⁵ תמים היה⁹¹⁶ דאתייליד מהול דכתיב (שם יז א) התהלך לפני והיה תמים בדורותיו ולא בדרין דעלמא דהא מניה נפקו [תולדות בעלמא]:

תא חזי נח אתחזי מיומא דאתברי עלמא למהוי בתיבה⁹¹⁷ בחבורא חד ולמיעל בה ועד לא אתחברו כחדא לא הוה עלמא כדקא יאות לבתר מה כתיב (שם ט יט) ומאלה נפצה כל הארץ מהו נפצה⁹¹⁸ כמה דאת אמר (שם ב י) ומשם יפרד דמתמן אשתכח פרודא ואתברדו תולדות לכל סטרין וכלא חד כדוגמא חדא⁹¹⁹ בגני כך אלה תולדות נח אלה ודאי דהא יסודא דעלמא איהו דעביד⁹²⁰:

תוספתא:

למה נח תרי זמני אלא כל צדיק וצדיק די בעלמא

ס/א

זהר

904 ליסוד

905 והיסוד יש לו נחת רוח במלכות

906 במלכות שבת היסוד

907 הזכר

908 נוקבא

909 פי' שאין אלה פוסל שום דבר אלה לפסול שהיסוד הוא המוליד ולא אחר

910 פי' אחר לפרש כפל אותו נח נח

911 יסוד בעל המלכות

912 היסוד

913 למלכות כי אין לו מקום אחר להשפיע רק שם

914 כי ע"י הכנסו לתיבה גרם קיום לכולם

915 שהיה צריך מכולם

916 ע"י ?? פי' אחר

917 אלא אפילו לא היה מבול ולכן לא נסתר במערה רק בתיבה

918 דה"ל מאלה מלאה

919 כל פרטי נח ותיב' רומזים ליסוד ומלכות

920 שפוסל הראשונים שלא היה מיסוד קדוש

בראשית

[תולדות לקיימא] בארעא (לקיימא⁹²¹) אתא רבי אבא ונשקיה אמר אריא בחיליה טינרא נקיב ותבר כך הוא ודאי ותא חזי משיעורא⁹²² דתיבותא אוף נמי הכי הוא:

רבי אלעזר פתח (תהלים מו ט) לכו חזו מפעלות יהו"ה אשר שם שמות בארץ [האי קרא הא אתמר ואוקמוה <אבל>] לכו חזו מאי חזו כמה דאת אמר (ישעיה כא ב) חזות קשה הונד לי בעובדוי דקב"ה [עביד] אתגלי נבואה עלאה לבני נשא אשר שם שמות שמות ודאי דהא (שמיה⁹²³) [שמא] גרים לכלא כתיב (בראשית ה כא) ויקרא את שמו נח לאמר זה וגו' אמאי הכא לאמר ואמאי זה אלא לאמר דא אתתא זה [דא] צדיק [נ"א רמז] (כמו) דקב"ה קרא ליה נח נייחא דארעא⁹²⁴ לאמר מאי לאמר אלא אתר דאקרי ליה נח ומאן איהו ארעא קדישא ואמר זה ינחמנו ממעשנו וגו' עבד ליה קב"ה לתתא כגוונא עלאה] [נ"א זה דא צדיק] וכן נח דא צדיק לאמר דא [אתתא] <נוקבא> בגין דלא מתפרשן דא מן דא אמר רבי יצחק לאמר דא ארעא קדישא וזה אמת] כתיב הכא זה [ינחמנו] וכתיב התם (ישעיה כה ט) זה יהו"ה קוינו לו זכאין אינון צדיקא דרשימין ברשימו דגושפנקא דמלכא למהוי בשמיה רשימין ואיהו שוי שמיהן בארעא כדקא יאות

כתיב [ויקרא את שמו נח וכתיב] ויקרא שמו יעקב (בראשית כה כו) אמאי לא כתיב את אלא התם דרגא (אחרא⁹²⁵) [חדא] והכא דרגא אחרא⁹²⁶ [נ"א את כמה דאת אמר ואראה את יהו"ה] כדכתיב (ישעיה ו א) ואראה את יהו"ה ואראה יהו"ה לא כתיב אלא את יהו"ה אוף הכא⁹²⁷ [בנח ויקרא את שמו נח] ויקרא שמו יעקב דרגא דיליה קב"ה⁹²⁸ ממש קרא ליה יעקב אבל הכא את לאתכללא שכינתא [נ"א דרגא אחרא לתתא]:

אלה תולדות נח וגו' (בראשית ו ט) רבי יהודה פתח (תהלים קיב ה) טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט טוב איש דא קב"ה⁹²⁹ דאקרי טוב⁹³⁰ כמה דכתיב (שם קמה ט) טוב יהו"ה לכל וכתיב (שמות טו ג) [יהו"ה איש מלחמה להאי כל] חונן ומלוה לאתר דלית ליה מדיליה⁹³¹ וההוא אתר מניה אתון יכלכל דבריו במשפט⁹³² דהא ההוא דבר⁹³³ לא אתון אלא במשפט כמה דאת אמר (תהלים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך דבר אחר טוב איש דא צדיק דכתיב (ישעיה ג י) אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו רבי יוסי אמר דא נח דכתיב (בראשית ו ט) נח איש צדיק רבי יצחק אמר דא [שבחא דשבת] (שבת) דביה⁹³⁴ פתח טוב דכתיב (תהלים צב ב) טוב⁹³⁵ להודות ליהו"ה רבי חייא⁹³⁶ אמר כלא חד וכלהו מלה חדא אמרו ודא עביד תולדות בעלמא תולדות דעלמא מאן אינון אלין נשמתהון דצדיקא דאינון איבא דעובדוי דקב"ה רבי שמעון אמר

921 והאחרים אינם מתקיימים

922 תיבת נח היא ארון הברית והוא שכינה והתיבה שיעור אמתים ש"פ ו"ד אותיות והמילה עם הכולל הרי שפ"ה וכן שכינה גימ' שפ"ה הרי שבמלת תיבה ואותיותיה ואמותיה דומה לשכינה

923 שקראו נח ששמו רומז שהוא מרכבה ליסוד נח לאמר מלכו' מחובר ביסוד

924 יסוד במלכות

925 מלכות

926 ת"ת

927 בנח ויקרא את שמו נח מלכות עם היסוד

928 ת"ת

929 ת"ת וכולל חסד וגבורה

930 בחי' החסד שברצות איש בחינת הגבורות שברצות ה' איש מלחמה

931 מלכות

932 ת"ת

933 מלכות ובחי' קדום

934 יסוד בבחינת קדושת שבת

935 בטעם זקיפא לעילא

936 הוקשה לו דבשבת בשני' עשירים וא"צ לחונן ולהלוות

בראשית

בשעתא דקב"ה מתעטר בעטרוי מעילא ומתתא מעילא מאתר דעמיקא דכלא מתעטר מתתא במה בנשמתהון דצדיקיא כדין אתוסף חיים מעילא ומתתא ואתכלל אתר מקדשא מכל סטרין ובירא אתמליא וימא אשתלים וכדין יהב לכלא:

כתיב (משלי ה טו) שתה מים מבורך ונוזלים מתוך בארך אמאי (הכא) בורך בקדמיתא ולבתר בארך דהא בור לא אקרי אלא ריקניא דלא נביע באר מיין דנבעין אלא כלא אתר חד הוא אלא אתר דמסכני [נ"א דמסכנותא] אחידן ביה אקרי בור דלית ליה מדיליה אלא מה דיהבין בניה ומאן איהו דלית לבתר אתעביד באר דאיהו [נביעו דמליא] [מליא] <נביע ומליא נ"א דמליא> מכל סטרין ומאן איהו ה"א אתמליא מעילא:

תוספתא:

אית ליה תרין רוחין רוחא חד בעלמא דין ורוחא חד בעלמא דאתי והכי תשכח בכלהו צדיקי משה משה יעקב יעקב אברהם אברהם שמואל שמואל שם שם בר מיצחק דלא כתיב ביה כמה דכתיב בהו בנין דיצחק בשעתא דאתקרב על גבי מדבחה נפקת נשמתיה דהות ביה בהאי עלמא וכיון דאתמר ביה באברהם ברוך מחיה המתים תבת ביה נשמתיה דעלמא דאתי בנין דא תשכח דלא יחד קב"ה שמיה אלא על יצחק בנין דאתחשב כמת ועל דא רמוז קרא ואמר (איוב טו טו) הן בקדושו לא יאמין וגו'

דבר אחר אלה תולדות בנין דהוה צדיק שבח ליה תרי זמני תמים היה בדורותיו אבל בדרין אחרנין אינו נחשב לכלום כמו דרא דאברהם ודרא דמשה ודרא דדוד דבר אחר חמי מאי עבד בדרא דכלהו חייבים ק"ו אלו היה בדרא דכולהו צדיקים ע"כ

ס/ב

ונביע מתתא אתמליא מעילא כמה דאמרן ונביע מתתא מנשמתהון דצדיקיא:
דבר אחר שתה מים מבורך דא דוד⁹³⁷ מלכא דכתיב ביה (שמואל ב כג טו) מי ישקני מים מבור בית לחם *ונוזלים דא אברהם⁹³⁸ מתוך דא יעקב⁹³⁹ דאיהו באמצעיתא בארך דא יצחק דאקרי באר⁹⁴⁰ מים חיים הא בהאי קרא אשתכח רתיכא קדישא עלאה מאבהן ודוד מלכא אתחבר עמהון תיאובתא דנוקבא לגבי דכורא לאו איהו אלא כד עייל רוחא בה ואשדת מיא לקבלא מיין עלאין דכורין כך כנסת ישראל לא אתערת תיאובתא לגבי קב"ה אלא ברוחא דצדיקיא דעאלין בנווה וכדין נבעין מיא [מגוה] [בגוה] לקבלא מיין דכורא וכלא אתעביד תיאובתא חדא <וצבורא חדא> וצבורא חדא וקשורא חדא ודא הוא רעוא דכלא וטיולא דמטייל קב"ה בנשמתהון דצדיקיא:

*אית מאן דיימר ונוזלים⁹⁴¹ דא יצחק מתוך דא משה⁹⁴² דאיהו באמצעיתא בארך דא אהרן דאתקרי באר מים חיים ודוד מלכא דאתחבר עמהון:

תא חזי כל אינון תולדות דגנתא דערן לא נפקין מצדיק אלא כד עייל בהאי תיבה בחבורא חדא וכלא גניזין בה ולבתר מינה נפקין אוף הכא נח איש צדיק לא אפיק תולדות למפרי בעלמא עד דעאל לתיבה ואתכנש כלא בה והווי גניזין בה ולבתר מנה נפקו למפרי בעלמא ולא תקיימא בארעא ואלמלא דנפקו מגו תיבה לא אתקיימו בעלמא וכלא כנוונא דלעילא מגו תיבה נפקי לעילא מגו תיבה נפקי לתתא דא כנוונא דא (מגו הכא) [והכא] אתקיים עלמא ולא מקדמת דנא

⁹³⁷ מלכות

⁹³⁸ חסד אל שבאבות.

⁹³⁹ ת"ת

⁹⁴⁰ גבורה (רח"ו כת"י).

⁹⁴¹ כי הם בחוזק גבורות גשמים (רח"ו כת"י).

⁹⁴² כי משה הוא מלגאו (רח"ו כת"י).

בראשית

דבגיני כך כתיב [(משלי ה טו) ונזולים מתוך בארך וכתוב (בראשית ו י) ויולד נח שלשה בנים א"ר יהודה וגו']:

ותשחת הארץ לפני האלהים (בראשית ו יא) א"ר יהודה כיון דכתיב ותשחת הארץ אמאי לפני האלהים אלא כיון דעבדו חוביהון באתגליא לעיניהון דכלא כדין לפני האלהים כתיב רבי יוסי אמר אנא אפכא אמרית ותשחת הארץ לפני האלהים בקדמיתא לפני האלהים דלא הוו עבדי באתגליא לפני האלהים עבדו ולא לפני בני נשא ולבסוף עבדו [באתגליא הה"ד (שם) ותמלא הארץ חמס דלא הוה אתר בכל ארעא דלא הוה באתגליא] ובגין כך בתרי גוויני אמר קרא אלה תולדות נח רבי אבא אמר מיומא דעבר אדם על פקודא דמריה כל בני עלמא דאתילידו לבתר אקרון בני האדם ולא לשבחה אקרון הכי אלא כמאן דאמר בנוי דההוא דעבר על פקודא דמריה כיון דאתא נח אקרון [בני עלמא] (בנוי דעלמא) על שמיה דנח תולדות נח לשבחה דקאים לון בעלמא ולא תולדות דאדם דאעבר לון מעלמא וגרים מותא לכלהו א"ל רבי יוסי אי הכי הא כתיב לבתר וירד יהוה לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם בני האדם כתיב ולא כתיב בני נח [אמר ליה] בגין דאדם (דחטא) [חטא] קמי מריה טב ליה דלא אברי ולא יכתוב עליה האי קרא אלא תא חזי כתיב (משלי י א) בן חכם ישמח אב כד ברא טב כל בני עלמא דכרין ליה לאבוי לטב וכד איהו ביש כלא דכרין ליה לאבוי לביש אדם בגין דחטא ועבר על פקודא דמריה כד אתו אינון דמרדו במריהון מה כתיב (בראשית יא ה) אשר בנו בני האדם בנוי דאדם קדמא דמרד במריה ועבר על פקודיה ובגיני כך אלה תולדות נח אלה ולא קדמאי אלה דנפקו [ועאלו] מגו <גו> תיבה [ואפיקו תולדין לעלמא <לעלמין>] ולא תולדות אדם דנפק מגנתא דעדן ולא אפיק לון מתמן:

תא חזי אילו אפיק אדם תולדות מגנתא דעדן לא ישתצון לדרי דרין ולא אתחשך נהורא דסיהרא לעלמין וכלהו הוו קיימין לעלמין ואפילו מלאכי עלאי לא קיימי קמיהו בנהורא וזיוא [דחכמתא] [וחכמתא] [כמה דאת אמר בצלם אלהים ברא אותו (שם א כז)] אבל כיון

סא/א

דגרים חטאה ונפק איהו מגנתא דעדן ועבד תולדות לבר לא אתקיימו בעלמא ולא הוו כדקא חזי א"ר חזקיה וכי היך יכלין למעבד תולדות תמן דהא אלמלא לא אתמשיך עליה יצר הרע וחטא אתקיים איהו בעלמא בלחודוי ולא יעביד תולדות כגוונא דא אלמלא דחבו ישראל [בעגלא ואתמשיכו] [ואמשיך] עליהו יצר הרע לא עבדו תולדות לעלמין ולא יתון דרין אחרנין לעלמא א"ל אלמלא לא חטא אדם לא עביד תולדות כגוונא דא מסטרא דיצה"ר אבל עביד תולדות מסטרא דרוחא קדישא דהשתא לא עביד תולדות אלא מסטרא דיצה"ר ובגין דכל תולדות דבני נשא כלהו מסטרא דיצר הרע בגין כך לית לון קיום [ואפשר לון לאתקיימא דסטרא אחרא אתערב בהו] <נ"א> ואפשר לון בסטרא אחרא אבל אלמלא לא חטא אדם ולא אתתרך מגנתא דעדן [הוה] עביד תולדות מסטרא דרוח קודשא דקדישין כמלאכי עלאי קיימין לדרי דרין כגוונא דלעילא כיון דחטא ואוליד בגין לבר מגנתא דעדן ולא זכה לאפקא לון מגנתא לא אתקיימו אפילו לאשתרשא בעלמא דא עד דאתא נח [דאיהו צדיק] ועאל בתיבה ומן תיבה נפקו כל דרין דעלמא ומתמן אתבדרו לכל ארבע רוחי עלמא:

וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה אמאי נשחתה⁹⁴³ בגין כי השחית כל בשר את דרכו כמה דאתמר רבי חייא פתח קרא ואמר (יונה ג י) וירא אלהים את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה תא חזי בשעתא דבני נשא זכאן ונטרי פקודי דאורייתא כדין ארעא אתתקפת וכל חידו אשתכחת בה מאי טעמא בגין דשכינתא שריא על ארעא וכדין כלא עלאי ותתאי בחדוה וכד בני נשא מחבלן ארחיהו ולא נטרי פקודי אורייתא וחטאן קמי מאריהון כדין כביכול דחייז לה לשכינתא מעלמא

⁹⁴³ כביכול העוונות פוגעין ומתישין כח של מעלה (רח"ו כת"י).

בראשית

ואשתארת ארעא מחבלא דהא שכנינתא אתדחייא ולא שריא עלה וכדין אתחבלת מאי טעמא אתחבלת בנין דשריא רוחא אחרא עלה דמחבלא עלמא [ועל דא אמרינן דישראל יהבי עוז לאלהי"ם דמקימי עלמא אלהי"ם דא שכנינתא ואם ח"ו <אי> ישראל ישתכחו חייבין מה כתיב (תהלים נז ו - ז) רומה על השמים אלהי"ם וכו' משום דרשת הכינו לפעמי כפף נפשי בסבת חמס ושנאת חנם כרו לפני שוחה [נפלו בתוכה סלה] <וגו'> כנוונא דדור המבול דבגין [ה]חמס דהות ביניהון <הות ביניהון> שנאה ודבבו] (שנאה) יכול אף בארעא דישראל כן והא תנינן ארעא דישראל לא שריא עלה רוחא אחרא ולא ממנא אחרא בר קב"ה בלחודוי תא חזי דארעא דישראל הכי הוא דלא שריא עלה ממנא ולא שליחא אחרא בר קב"ה בלחודוי אבל שעתא חדא שריא עלה לחבלא בני נשא מנלן מדוד דכתיב (ד"ה א כא ו) וירא דוד את מלאך יהו"ה וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלם וכדין אתחבלת ארעא:

א"ר אלעזר אפילו בההיא שעתא קב"ה הוה כתיב הכא מלאך יהו"ה וכתיב התם (בראשית מח מז) המלאך הגואל אותי וכתיב (שמות יד יט) ויסע מלאך האלהי"ם הן לטב והן לביש קב"ה שליט עלה לטב בגין [דלא אתמסרא תחות] דשאר ממנן וכל דיירי עלמא יכספון מן עובדיהו לביש בגין דלא יחדון אינון לשלטאה עלה ואי תימא (לא) והא כתיב (איכה א י) כי ראתה גוים באו מקדשה וחרבו ביתא ואי לאו שלטין אינון ממנן לא אתחרב מקדשא תא חזי כתיב (שם כא) כי אתה עשית וכתיב (שם ב יז) עשה יהו"ה אשר זמם תא חזי כתיב (בראשית ו יב) וירא אלהי"ם את הארץ והנה נשחתה נשחתה ודאי כמה דאתמר הכי נמי (יונה ג י) וירא אלהי"ם את מעשיהם כי שבו מדרכם הרעה דהא כדין ארעא קראת לעילא [וסליקת בסליקו עלאה] ומקשטא אנפיה כנוקבא דמקשטא לגבי דכורא הכי נמי ארעא [דהא גדילת בנין זכאין למלכא והכא דלא תבו דרא דטופנא מה כתיב] (ובג"כ) וירא אלהי"ם את הארץ והנה נשחתה כאתתא דאסתאבא ואסתירת אנפיה מבעלה ובזמנא דאסגיא חובי בני נשא באתגליא ארעא שויתא אנפיה כנוקבא דלית לה כסופא מכלא כמה דאת אמר (ישעיה כד ה) והארץ חנפה תחת יושביה ועל דא <וירא כי> נשחתה ודאי מאי טעמא בגין כי השחית כל

סא/ב

בשר את דרכו על הארץ:

רבי אלעזר אזל לגביה דרבי יוסי ברבי שמעון בן לקוניא חמוי כיון דחמא ליה אתקין ליה תופסיתא (ס"א טופסיסא) דקומרא במטון דקולפא ויתיבו א"ל חמוי אפשר דשמעת מאבוך האי דכתיב (איכה ב יז) עשה יהו"ה אשר זמם בצע אמרתו⁹⁴⁴ אשר צוה מימי קדם א"ל הא אוקמוה חבריא בצע אמרתו דבזע פורפירא דיליה אשר צוה מימי קדם דהא פורפירא פקיד לה מאינון יומי קדמאי עלאי וביומא דאתחריב בי מקדשא בזע לה בגין דהאי פורפירא איהי יקרא דיליה ותיקונא דיליה ובזע ליה א"ל עשה יהו"ה אשר זמם וכי מלכא השיב (קודם) לאבאשא לבנוי עד לא ייתון למחטי א"ל למלכא דהוה ליה מאן יקר ובכל יומא הוה דחיל עליה דלא יתבר והוה מסתכל ביה ותקין בעינוי ליומין אתא בריה וארגיו ליה למלכא נטל מלכא ההוא מאן יקר ותבר ליה הה"ד (שם) עשה יהו"ה אשר זמם תא חזי מן יומא דאתבני בי מקדשא הוה קב"ה מסתכל ביה וחביב עליה סגי והוה דחיל עליהו דישראל דיהטון ויחרב בי מקדשא וכן בכל זמנא דהוה אתי [לגבי בי מקדשא] (לגביה) הוה לביש ההוא פורפירא לבתר דגרמו חובין וארגיו קמי מלכא (אתחריב בי מקדשא ובזע ההוא פורפירא) [ובזע ההוא פורפירא ואתחריב בי מקדשא] היינו דכתיב (שם) עשה יהו"ה אשר זמם בצע אמרתו וגו' (נ"א) האי אמרתו בקדמיתא יתבא בראש אמיר והא אתעטרו עטרא לרישא ואילן נאה לפניו ואיהי מימי קדם ודאי וכדין עציבו קמיה בבתי בראי ודאי והן

⁹⁴⁴ ש"ל שלא לבש אותו מלבוש הנק' אמרתו היא מלכות נקרא כן ועכשיו [הוא] ב"ע ההוא פורפירא ולא לבש וכדין (עצי) [עכבו] מקמי' בבתי בראי (רח"ו כת"י).

בראשית

(ישעיה לג ז) אראלם צעקן חוצה (שם כב) ויקרא יהו"ה צבאות ביום ההוא וגו' היינו בזמנא דאתחריב בי מקדשא אבל בזמנא אחרא לית חדוה קמי קב"ה כזמנא דאתאבידו חייבי עלמא ואינון דארגיוזו קמיה הה"ד (משלי יא י) ובאבוד רשעים רנה וכן בכל דרא ודרא דעביד דינא בחייבי עלמא חדוה ותושבתתא קמי קב"ה

[ואי תימא הא תנינן דלית חדוה קמי קב"ה] כד איהו עביד דינא בחייביא אלא תא חזי בשעתא דאתעביד דינא בחייביא חדוון ותושבתתא קמיה על דאתאבידו מעלמא והני מלי כד מטא ההוא זמנא דאוריך לון ולא תאבן לגביה מחובייהו אבל אי אתעביד בהו דינא עד לא מטא זמנייהו (ועד) דלא אשתתלים חובייהו כמה דאת אמר (בראשית טו טז) כי לא שלם עון האמורי עד הנה כדן לית חדוה קמיה [ובאיש קמיה] על דאתאבידו ואי תימא איהו עד לא מטא זמנייהו אמאי עביד בהו דינא אלא [אינון גרמין] בישא לגרמיהו דהא קב"ה לא עביד בהו דינא עד לא מטא זמנייהו אלא בגין דמשתתפי בהדייהו דישראל לאבאשא לון ובגין כך עביד בהו דינא ואוביד לון מעלמא בלא זמנא ודא הוא דאבאיש קמיה [ובגין כך אטבע] (דטבע) מצראי בימא ואוביד שנאייהו דישראל בימי יהושפט [וכן בלהו] דהא בגינייהו דישראל אתאבידו בלא זמנא אבל כד אשתתלים זמנא דאוריך לון ולא תבו כדן חדוה ותושבתתא קמיה על דאתאבידו מעלמא בר בזמנא דאתחריב בי מקדשא דאע"ג דאשתתלים זמנא דלהו דארגיוזו קמיה לא הוה חדוה קמיה ומההוא זמנא לא הוה חדוה לעילא ותתא:

כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה וגו' (בראשית ז ד) רבי יהודה אמר הני ארבעים יום וארבעים לילה מאי עבידתייהו אלא ארבעים יום לאלקאה חייבי עלמא וכתיב (דברים כה ג) ארבעים יכנו לא יוסף לקבל ארבע סטרי עלמא לכל חד עשרה בגין דבר נש מארבע סטרי עלמא אתברי ועל דא ומחיתי את כל היקום ואצטריך ארבעים לאלקאה ולא תמחי עלמא:

רבי יצחק הוה שכיח קמיה דרבי שמעון א"ל האי [קרא] [דקאמרי] דכתיב (בראשית ו יא) ותשחת הארץ

סב/א

לפני האלהים אי בני נשא חטאן ארעא במה א"ל בגין דכתיב (שם יב) כי השחית כל בשר את דרכו כמה דאתמר כגוונא דא (ויקרא יח כה) ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה אלא בני נשא חטאן ואי תימא ארעא במה אלא עקרא דארעא בני נשא אינון ואינון מחבלין ארעא והיא אתחבלת וקרא אוכח דכתיב (בראשית ו יב) וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ:

תא חזי כל חטאוי דבר נש בלהו חבלותא דיליה תליין בתשובה וחטאה דאושיד זרעא על ארעא ומחבלא ארחיה ואפיק זרעא על ארעא מחביל ליה ומחביל ארעא ועליה כתיב (ירמיה ב כב) נכתם עונך לפני וכתוב ביה (תהלים ה ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע [בר בתשובה סגין] וכתוב (בראשית לח ז) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהו"ה וימיתהו יהו"ה והא אתמר:

(א"ל אמאי דאין) [אמרי דאין] קב"ה עלמא במיא ולא באשא ולא במלה אחרא א"ל רזא הוא דהא אינון חבילו ארחייהו בגין דמיין עלאין ומיין תתאין לא אתחברו דבר ונוקבא בדקא יאות* מאן אינון דחבילו ארחייהו כגוונא דא מיין דכורין ונוקבי ועל דא אתדנו במיא במה דאינון חבו ומיין הוו רתיחין⁹⁴⁵ ופשטו משכא מנייהו כמה דחבילו ארחייהו במיין רתיחין דינא לקבל דינא

⁹⁴⁵ גבורות ודין הקשה (רח"ו כת"י).

בראשית

הה"ד (שם ז יא) נבקעו כל מעינות תהום רבה הא מיין תתאין⁹⁴⁶ וארובות השמים⁹⁴⁷ נפתחו דא מיין עלאין⁹⁴⁸ מיין עלאין ותתאין:

* ומאן אנון מיין עלאין בינה ומיין תתאין מלכות ה"א עלאה ה"א תתאה וכד אינון מחבלין אסתלק ו"ו דהוא דכר ואשתאר ה"א ה"א ומיין במיין:

רבי חייא ורבי יהודה הוו אזלי בארחא ומטו לגבי(ה) טורין רברבן ואשכחו בני טוריא גרמי בני נשא דהוו מאינון בני טופנא ופסעו תלת מאה פסיען בגרמא חדא תווהו אמרו היינו דאמרו חברנא דאינון לא הוו מסתפי מדינא דקב"ה כמה דכתיב (איוב כא יד) ויאמרו לאל סור ממנו ודעת דרכיך לא חפצנו מה עבדו הוו [סתמין] (סתמין) ברגליהו מבועי תהומא ומיין נפקין רתיחן ולא יכילו למיקם בהו עד דהוו נשמטין ונפלו בארעא ומייתין:

ויולד נח שלשה בנים וגו' (בראשית ו י) אמר [רבי חייא לרבי יהודה] [לרבי חייא] תא ואימא לך מלי דשמענא בהאי מתל לבר נש דאעיל לנוקבא <דמעריא> <נ"א> איבא דמעחא [איבא דמעדיא] בזמנא חדא [ונפקין] תרין או תלתא בנין חד מתפרשא מאחרא באורחוי בעובדוי דא זכאה ודא חייבא ודא בינוני אוף הכא נמי תלת קטרי דרוחא אזלין ושטאן ואתכלילן בתלת עלמין תא חזי נשמתא נפקאת ואעיל בין טורי פרודא⁹⁴⁹ ואתחבר רוחא בנשמתא נחית לתתא אתחבר נפש ברוח וכלהו (אזלי) [נחתין] ומתחברין דא עם דא א"ר יהודה נפש ורוח כלילן דא עם דא נשמתא שריא בארחוי דבר נש (והאי) [והיא] מדורא טמירא דלא אתידע אתרהא אתא בר נש לאתדכאה מסייעין ליה בנשמתא קדישא (ודכאן) [ודכיאן] ליה ומקדשין ליה ואקרי קדוש לא זכה ולא אתי לאתדכאה תרין [דרגין] פתחין דאינון נפ"ש ורו"ח ביה נשמתא קדישא לית ביה (סיועא דלעילא ודא כפום ארחיה) [ולא עוד אלא דאי יסתאב מסאבין ליה וסיועא דלעילא אעדיו מיניה מכאן ולהלאה כל חד לפום ארחיה]:

תוספתא:

קטורי רמאי דקסטורי דהוסטרא <ס"א דההוא סטרא> אנון פתיחן עיינין פתיחן אודנין קל (קלא) מן קליא נחית מעילא לתתא מתבר טורין וטנרין מאן אינון דחמאן ולא חמאן אטימין אודנין סתימין עיינין לא חמאן ולא שמעין לא ידעין בסכלתנו חד דכלילא בתרין בגווייהו דחיין ליה לבר אינון מתדבקן בין <ס"א ביה> <ב> אינון תרי חד אומנא דאומנא לא [שריא] (שריין) <ס"א שוויין> בגווייהו לא עאלין בין ספרי קדישין כל אינון דאומנא דא לא

ס/ב

תוספתא:

שריא בגווייהו לא אכתבו בספרי דכרנייא אתמחון מספרא דחיי כמה דאת אמר (תהלים סט כט) ימחו מספר חיים ועם צדיקים אל יכתבו ווי לון כד יפקון מהאי עלמא ווי [לון] [לחייהון] מאן יתבע לון [כד] יתמסרון בידא דדומה ויתוקדון בגורא דדליק [ולא] יפקון מניה בר בריש ירחי ושבתיה כמה דאת אמר (ישעיה סו כג) והיה מדי חדש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבא כל בשר להשתחות לפני אמר יהו"ה לבתר כרוזא דבסטר צפון אכריז עליהו ואמר (תהלים ט יח) ישובו רשעים לשאולה וגו' כמה חבילי טריקין אתכנשו עליהו בארבע סטרין אשא מלהטא בגי בן הנם תלת זמנין ביומא מתפקדן [נ"א מתוקדן] ולא עוד אלא בזמנא דישראל אתיבו בקול רם אמן יהא שמיה רבא מברך קב"ה אתמלי רחמין וחיים על כלא ורמיז (למלאכא) [למלאכא] דממנא על תרעי דגיהנם סמריאל שמיה ותלת מפתחן בידיה ופתח תלת תרעין דבסטר מדברא וחמאן נהורא דהאי

⁹⁴⁶ מלכות (רח"ו כת"י).

⁹⁴⁷ שאפי' הרחמים נעשו דיני' (רח"ו כת"י).

⁹⁴⁸ ת"ת (רח"ו כת"י).

⁹⁴⁹ ב' חיות שבמטטרון ומשם יפרד חקת קפא ע"א פקודי רל"ד שם לו שנ"ד הרי כתר?? (רח"ו כת"י).

בראשית

עלמא אתא תננא דנורא וסתים אורחין כדין תלת ממנן דתחות ידיהו תלת מגרופין מנשבן בידיהו ואתיבו תננא לאתריהו ורווחין לון שעתא ופלגות שעתא ולבתר תייבין לאשייהו וכן תלת זמנין ביומא ובכל זמנין דאמרי ישראל אמן יהא שמיה רבא מברך וכו' אינון רווחין לון זכאין אינון צדיקיא דאורחיהון מנהרא בהווא עלמא לכל סטרין כמה דאת אמר (משלי ד יח) ואורח צדיקים כאור נוגה הולך ואור עד נכון היום [עד כאן לשון התוספתא]:

[זהר] רבי אבא אמר בגיהנם אית מדורין על מדורין תניינין תליתאין עד שבע והא אוקמוה חברייא וזכאין אינון צדיקיא דאינון מסתמין מחובי חייביא ולא אזלי בארחהו ולא מסתאבי בהו וכל מאן דאסתאב כד אזיל להווא עלמא נחית לגיהנם ונחית עד מדורא תתאה ותרין מדורין אינון דסמיכין דא עם דא שאול ואבדון מאן דנחית לשאול דיינין ליה תמן ומקבל ענשיה וסליקן ליה למדורא אחרא עלאה [וכן דרגא בתר דרגא] עד דאינון סלקין ליה אבל מאן דנחית לאבדון לא סלקין ליה לעלמין ובגין כך אקרי אבדון דהא אביד הוא מכלא תא חזי נח זכאה הוה אתרי בבני דריה ולא הוה שמעי ליה עד דקב"ה אייתי עלייהו דינא דגיהנם מאי דינא דגיהנם אשא ותלגא מייא ואשא דא צנינא ודא רתיחא וכלהו בדינא דגיהנם אתדנו ואתאבידו מעלמא ולבתר אתקיים עלמא כדקא חזי ליה ועאל נח בתיבה ואעיל בה כל זינא וזינא [מבריי] דעלמא ודאי נח עין עושה פרי הוה ונפקו מן תיבה כל זייני עלמא כנוונא דלעילא:

תא חזי כד האי עין עושה פרי אתחבר בעין פרי כל אינון זיינין דלעילא חיוון רברבן וזעירן וכמה זיינין וכל חד לזיניה כמה דאת אמר (תהלים קד כה) חיות קטנות עם גדולות כנוונא דא נח בתיבה וכלהו נפקו מן תיבותא ואתקיים עלמא כנוונא דלעילא ובגין כך נח איש האדמה אקרי נח איש צדיק אקרי והא אוקמוה רבי חייא אמר תלת מאה שנין עד לא אתי טופנא הוה נח אתרי בהו על עובדיהו ולא הוה שמעין [ליה] עד דקב"ה אשלים זמנא דאוריך לון ואתאבידו מעלמא: תא חזי מה כתיב לעילא (בראשית ו א) ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות יולדו להם והוה אזלין ערטילאין לעיניהו דכלא מה כתיב (שם ב) ויראו בני האלהים את בנות האדם ונו' ודא הוה יסודא ועקרא למיגד בחוביהו עד דגרים לון לאשתצאה מעלמא ובגין כך אתמשכאן בתר יצר הרע ובגזעו ושרשו ודחו מהימנותא קדישא מבינייהו ואסתאבו [נ"א ואתאבידו] כמה (דאתמר ע"כ תוספתא) [דאמר בגין כך (שם יג) קץ כל בשר בא לפני לאלפא קטיגוריא עליהו]:

זהר

ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני [חסר] (נ"א) אהדרנא למלה קדמא קץ כל בשר בא לפני בא לפני ודאי בגין דאינון גרמו) רבי יהודה פתח (תהלים לט ה) הודיעני יהו"ה קצי ומדת ימי מה היא אדעה מה חדל אני אמר דוד קמי קב"ה תרין קצין אינון חד לימינא וחד לשמאלא ואינון תרין אורחין למהך בהו בני נשא להווא עלמא קץ לימינא דכתיב (דניאל יב יג) לקץ הימין וקץ לשמאלא דכתיב (איוב כה ג) קץ שם לחשך ולכל תכלית הוא חוקר (ארץ חשך וצלמות מאי ולכל תכלית הוא חוקר מאן הוא חוקר אלא הווא קץ לשמאלא דמחשיך אפיהו דברייתא) >מאי ולכל תכלית בזמנא דדינא שריא על עלמא לשיצאה אבן אופל וצלמות קץ שם לחשך דא מלאך המות דא נחש קץ כל בשר קץ שם לחשך דהא מסטרא דהתוכא דדהבא קאתי ולכל תכלית בזמנא דדינא שריא על עלמא הוא חוקר למהוי קטיגוריא לעלמא לאחשכא אפיהו דברייתא וכו' <

סנ/א

קץ לימינא כדקאמרן דכתיב (דניאל יב יג) לקץ הימין: א"ל קב"ה לדניאל ואתה לך לקץ [נ"א ותנוח א"ל מנוחה בהאי עלמא או בהווא עלמא א"ל בהווא עלמא כמה דאת אמר (ישעיה נז ב) ינחו על משכבותם (דניאל יב יג) ותעמוד לגורלך לקץ הימין] (ותנוח ותעמוד לגורלך לקץ הימין אמר ליה לאן אתר דהא לא ידענא מה יהא עלי בהווא עלמא א"ל ותנוח) א"ל בזמנא דיקומון מעפרא איקום בינייהו >אוי < לאו א"ל ותעמוד א"ל הא ידענא די יקומון כתות כתות מנהון דזכאי קשוט ומנהון דחייבי עלמא ולא ידענא עם מאן מנהון

בראשית

איקום א"ל לגורלך אמר ליה הא אמרת ואתה לך לקץ אית קץ לימינא ואית קץ לשמאלא ולא ידענא לאן קץ לקץ הימין או לקץ הימים א"ל לקץ הימין אוף הכא דוד א"ל לקב"ה (תהלים לט ה) הודיעני יהו"ה קצי מה איהו חולק עדבי ולא נח דעתיה עד דאתבשר דיהוי לימינא דכתיב (שם קי א) שב לימיני תא חזי אוף קב"ה א"ל לנח (בראשית ו יג) קץ כל בשר בא לפני מאן איהו דא קץ דאחשך אפיהו דברייתא דאיהו קץ כל בשר בא לפני מכאן אוליפנא חייבי עלמא מקדימין ליה ומשכן ליה עלייהו לאחשכא לון דכיון דיהבי ליה רשותא נטיל נשמתא ולא נטיל עד דיהבי ליה רשותא ועל דא בא לפני למיטל רשו לאחשכא אפיהו דבני עלמא ובגיני כך והנני משחיתם את הארץ ועל דא עשה לך תיבת עצי גופר (שם יד) בגין לאשתובא ולא יכיל לשלמא עלך:

תא חזי תנינן בזמנא דמותא אית במתא או בעלמא <נ"א דאתייהב רשו למלאך המות לחבלא> לא יתחזי בר נש בשוקא בגין דאית ליה רשו למחבלא לחבלא כלא בגיני כך א"ל קב"ה בעי לך לאסתמרא ולא תחזי גרמך קמי דמחבלא דלא ישלוט עלך ואי תימא מאן יהיב הכא מחבלא דהא מיין הוו ואתגברו תא חזי לית לך דינא בעלמא <או כד אתמחי> או כד אתמסר עלמא בדינא דלא אשתכח ההוא מחבלא דאזיל בגו אינון דינין דאתעבידו בעלמא אוף הכי הכא טופנא הוה ומחבלא אזיל בגו טופנא ואיהו אקרי הכי <דאתכליל בשמא דא> ועל דא אמר קב"ה לנח לטמרא גרמיה ולא יתחזי בעלמא ואי תימא האי תיבותא אתחזי בגו האי עלמא ומחבלא (אזיל) [אזיל] בגוויה כל זמנא דלא יתחזי אפי דבר נש קמי מחבלא לא יכיל לשלמא עליה מגלן ממצרים דכתיב (שמות יב כב) ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר מאי טעמא בגין דאיהו אשתכח ויכיל הוא לחבלא ולא אצטריך לאתחזאה קמיה בגין כך הוה גניז נח וכל אינון דעמיה בתיבותא ומחבלא לא יכיל לשלמא עלייהו:

רבי חייא ורבי יוסי הוו אולי בארחה אערעו בהני טורי דקרדו חמו רשימין בקיעין בארחה דהוו מן יומי דטופנא א"ל רבי חייא לרבי יוסי הני בקיעין דהוו מיומוי דטופנא וקב"ה שביק לון לדרי דרין בגין דלא יתמחי חוביהון דרשיעיא קמיה דכך ארחוי דקב"ה לזכאין דעבדין רעותיה בעי דידכרון להו לעילא ותתא ולא יתנשי דוכרניהון לדרי דרין לטב כגוונא דא לרשיעייא דלא עבדין רעותיה בגין דלא יתנשי חוביהו ולאדכרא עונשייהו ודוכרניהון לביש לדרי דרין היינו דכתיב (ירמיה ב כב) נכתם עונך לפני וגו':

פתח רבי יוסי ואמר (ישעיה י ל) צהלי קולך בת גלים⁹⁵⁰ הקשיבי לישה עניה ענתות⁹⁵¹ האי קרא אוקמוהו חבריא אבל האי קרא על כנסת ישראל אתמר צהלי קולך בת גלים ברתיה דאברהם אבינו הכי אוקמוה בת גלים כדכתיב (שיר ד יב) גל נעול גלים אינון נהורין דמתכנשי ואזלי ועאלין לגווה ומליין לה כדכתיב (שם יג) שלחך פרדס רמונים הקשיבי לישה כמה דאת אמר (איוב ד יא) ליש אובד מבלי טרף ליש דכר לישה נוקבא אמאי אקרי ליש אי משום דכתיב (משלי ל ל) ליש גבור בבהמה או משום דכתיב (איוב ד יא) ליש אובד מבלי טרף <אלא כלא איהו ליש גבורה תתאה ודאתי מגבורה עלאה ליש אובד מבלי טרף> בשעתא דאינון נחלין מסתלקין ולא עאלין לגווה כדין אתקרי לישה דאבידת מבלי טרף דכתיב ליש אובד מבלי

סג/ב

טרף ובני לביא יתפרדו ומה דאמר לישה היינו עניה ענתות מסכנא דמסכנותא כמה דאת אמר (ירמיה א א) מן הכהנים אשר בענתות וכתוב (מלכים א' ב כו) ענתות לך על שדך מאי איריא אלא כל זמנא דדוד מלכא הוה קיים אסתלק אביתר בעותרא ובכלא לבתר א"ל שלמה ענתות לך על שדך אמאי קרי ליה שלמה הכי אלא אמר ליה ביומך הוה אבא במסכנו והשתא לך על שדך השתא אית לומר אמאי אקרי אביתר ענתות אי תימא דהוה מן

⁹⁵⁰ גלו מימי החסד (רח"ו כת"י).

⁹⁵¹ באדיבות?? (רח"ו כת"י).

בראשית

ענתות הא תנינן דכתיב (שמואל א כב כ) וימלט בן אחד לאחימלך בן אחיטוב ושמו אביתר והוא מנוב הוה דהא נוב עיר הכהנים הוה ואע"פ דאמרו דהיא נוב היא ענתות ואמאי אקרי לה ענתות בגין דנחתת למסכנו ואתאביד קרתא על ידא דשאל ואתאבידו כהני אלא ענתות כפר הוה ולאן הוא נוב ועל דא קרי ליה אביתר ענתות בגין דאמר (מ"א ב כו) וכי התענית בכל אשר התענה אבי ומקרתא דנוב הוה ועל מסכנו דדוד דהוה ביומוי אקרי ליה הכי

אמר רבי חייא במסכנותא הוה עלמא מיומא דעבר אדם על פקודי קב"ה עד דאתא נח וקריב קרבן ואתיישב עלמא אמר רבי יוסי לא אתיישב עלמא ולא נפקא ארעא מוזהמא דנחש עד דקיימו ישראל על טורא דסיני ואתאחידו באילנא דהיי כדין אתיישב עלמא ואלמלא דהדרו ישראל ונאבו קמי קב"ה לא הוו מתין לעלמין דהא אתפסק מנייהו זוהמא דנחש [כיון דחבו] כדין אתברו אינון לוחי קדמאי דהוו בהו חירו דכלא חירו דהווא נחש דאיהו קץ כל בשר וכד קמו ליואי לקטלא קטלא כדין אתער הוויא בישא והוה אזיל קמיהו ולא יכיל לשלטאה בהו בגין דהוו ישראל מזדרוין כולהו בחגירו מזינין ולא יכיל ההוא נחש לשלטאה בהו וכיון דאמר למשה (שמות לג ה) ועתה הורד עדיך מעליך אתייהיב רשו להאי נחש לשלטאה עליהו תא חזי מה כתיב (שם ג) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר הרב ויתנצלו וינצלו מבעי ליה אלא ויתנצלו על ידא דאחרא בגין דאתייהיב רשו לנחש לשלטאה את עדים מהר הרב דקבלו מטורא דחורב כד אתייהיב אורייתא לישראל

אמר רבי חייא נח דהוה צדיק אמאי לא הוה בטיל מותא מעלמא אלא בגין דעד לא סלקת זוהמא מעלמא ועוד דאינון לא הוו מהימנין ביה בקב"ה וכלהו אחידין בטרפי אילנא לתתא >ומתלבשן ברוח מסאבא ותו לבתר אוספו למחטי ולמהך בתר יצר הרע כד בקדמיתא ואורייתא קדישא דאיהו אילנא דהיי אכתי לא נחית לה קב"ה בארעא ותו דאיהו [ואיהו] אמשיך ליה בעלמא לבתר דכתיב (בראשית ט כא) וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה> והא אתמר